

ORION

Orion

Vuosikertomus 2008

Orionin Vuosikertomus 2008

Hyvä lukija,

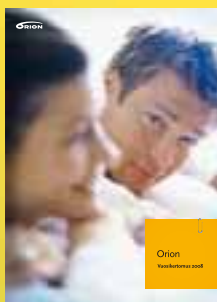
vuonna 2008 Orionin vuosikertomuksessa kertomusosa ja tilinpäätös ovat yhtenä lukupakettina. Uutuutena vuosikertomukseen on liitetty tasapainoisempaan elämään ohjaava Hyvinvointioppas.

Kertomusosa paneutuu Orioniin yrityksenä, tulosityksiköihin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä vastuullisuuteen. Hallinnointi- ja tilinpäätösosuus sisältää myös erityisesti sijoittajille suunnattua tietoa.

Orionin johtoajatus – Hyvinvointia rakentamassa – toimii vuosikertomuksen teemana, jonka eteen orionilaiset ovat yhdessä tehneet töitä myös vuonna 2008. Hyvinvointioppaan tavoitteena on johdatella Sinut nauttimaan kaikista niistä arjen iloista, joita työhön, terveyteen, perheeseen ja vapaa-aikaan liittyy.

Lue lisää Orionista sekä tämän tietopaketin sivuilta että verkosta, jonne löydät internet-linkitysten avulla. Hyviä lukuhetkiä!

TIESITKÖ ETTÄ
Orionin logon retortimerkkiin on saatu idea kemian tislauksastiasta eli retortista.

Sisällysluettelo

ORION YRITYKSENÄ

- 2 Orion lyhyesti
- 4 Vuosi lyhyesti
- 6 Toimitusjohtajan katsaus
- 8 Strategia
- 12 Toimintaympäristö
- 14 Orionin toimintatapa
- 18 Orion kartalla

TULOSYKSIKÖT

- 22 Tulosityksiköt lyhyesti
- 24 Alkuperälääkkeet
- 26 Erityistuotteet
- 28 Eläinlääkkeet
- 30 Fermion
- 32 Orion Diagnostica

TUTKIMUS JA KEHITYS

- 36 Tutkimus ja kehitys
- 40 Lääkkeen kehityskaari

VASTUULLISUUS

- 44 Vastuu huomisesta
- 45 Sidosryhmäyhteistyö
- 46 Henkilöstö
- 50 Ympäristö

TILINPÄÄTÖS JA HALLINNOINTI

- 54 Hallitus
- 56 Johtoryhmä
- 60 Tilinpäätös

Orion on innovatiivinen eurooppalainen lääke- ja diagnostiikkayritys, joka painottaa liiketoiminnassaan lääkehoitojen ja diagnostisten testien kehittämistä globaaleille markkinoille.

Orion lyhyesti

Orion on innovatiivinen eurooppalainen lääke- ja diagnostiikkayritys, joka painottaa liiketoiminnassaan lääkehoitojen ja diagnostisten testien kehittämistä globaaleille markkinoille. Orion kehittää, valmistaa ja markkinoi ihmis- ja eläinlääkkeitä, lääkkeiden vaikuttavia aineita sekä diagnostisia testejä.

Orionin asiakaspiiri koostuu pääasiassa sairaanhoidon ja terveydenhuollon palveluntuottajista ja ammattilaisista (lääkärit ja eläinlääkärit, apteekit,

sairaalat, terveyskeskukset, lääkäriasemat ja laboratoriot). Myös kuluttajat lemmikkeineen ovat tärkeä asiakasryhmä.

Tuotteita on markkinoilla yli 100 maassa. Oma toimintaa on 19 maassa noin 3 100 ammattilaisen voimin. Liikevaihto vuonna 2008 oli 710,7 miljoonaa euroa. Liikevoitto oli 185,0 miljoonaa euroa. Orion on listattuna NASDAQ OMX Helsinkiin (Orion Oyj: ORNAV ja ORNBV). Yhtiön aputoiminimiä ovat Orion Pharma, Fermion ja Orion Diagnostica.

- Lue lisää vuodesta 2008 sivuilta 4–5.
- Lue lisää strategiasta sivuilta 8–11.

Tutkimus ja kehitys

Orion tekee intensiivistä tutkimusta tavoitteenaan saada aikaan uusia innovatiivisia alkuperälääkkeitä kansainvälisille markkinoille. Tutkimus- ja kehitysstrategian ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, syöpäsairaudet ja tehohoito sekä Easyhaler-laitteeseen kehitetyt keuhkolääkkeet.

- Lue lisää T&K:sta sivuilta 36–41.

Liiketoimintasegmentit

Orionin liiketoiminta on jaettu kahteen segmenttiin: Lääkeliiketoimintaan ja Diagnostiikkaliiketoimintaan.

Lääkeliiketoimintaan kuuluvat lääkkeiden ja niiden vaikuttavien aineiden tutkimus, kehitys, valmistus ja markkinointi. Liiketoiminnan tulosityksiköt ovat:

- **Alkuperälääkkeet** – patenttien suojaamat reseptilääkkeet
- **Erityistuotteet** – patenttisuojattomat reseptilääkkeet ja itsehoidon tuotteet
- **Eläinlääkkeet** – lääkkeet lemmikki- ja tuotantoeläimille
- **Fermion** – lääkkeiden vaikuttavat aineet

Diagnostiikkaliiketoimintaan kuuluvat diagnostisten testien kehitys, valmistus ja markkinointi. Liiketoiminnan tulosityksikö on:

- **Orion Diagnostica** – diagnostiset tuotteet

- Lue lisää tulosityksiköistä sivuilta 22–33.

Kaksi liiketoimintasegmenttiä ja viisi tulosityksikköä

Alkuperälääkkeet	<ul style="list-style-type: none"> • Patentoidut reseptilääkkeet kolmelle terapia-alueelle: Keskushermostosairaudet, Syöpäsairaudet ja tehohoito, Easyhaler 	40 %
Erityistuotteet	<ul style="list-style-type: none"> • Geneeriset, patenttisuojattomat reseptilääkkeet ja itsehoidon tuotteet 	36 %
Eläinlääkkeet	<ul style="list-style-type: none"> • Eläinlääkkeet lemmikki- ja tuotantoeläimille 	9 %
Fermion	<ul style="list-style-type: none"> • Lääkkeiden vaikuttavat aineet 	5 %
Orion Diagnostica	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostiset testit 	6 %
Muut	<ul style="list-style-type: none"> • Sopimusvalmistus muille yhtiöille 	4 %

Vuoden 2008 tapahtumia

TAMMIKUU

1

TIMO LAPPALAINEN aloitti Orion Oyj:n toimitusjohtajana.

HELMIKUU

7

ORION JULKAISI tilinpäätöstiedotteen vuodelta 2007. Tulos säilyi hyvällä tasolla.

HUHTIKUU

4

ORION KERTOI saaneensa Euroopan laajuiset oikeudet yhdysvaltalaiselta Indevukselta Vantas®-eturauhassyöpälääkkeeseen.

HUHTIKUU

15

ORION KÄYNNISTI Yhdysvalloissa ja Euroopassa prosessit Parkinson-lääke Stalevon® käyttöaiheen laajentamiseksi FIRST-STEP-tutkimuksen myönteisten tulosten perusteella.

HUHTIKUU

25

OSAVUOSIKATSAUS 1–3/2008: Avainluvut edelleen vahvat.

TOUKOKUU

9

ORION ILMOITTI päätöksestään olla jatkamatta uuden COMT-estäjäaihion tutkimusta. Tutkimus oli edennyt ensimmäisen kliinisen vaiheen loppuun.

TOUKOKUU

30

ORION TIEDOTTI saaneensa oikeudet Kenteraan® italialaiselta Recordatilta. Kenteraa käytetään virtsankarkailun ja yliaktiivisen rakon hoitoon.

KESÄKUU

25

YHTEISTYÖ RUOTSALAISEN Oasmian kanssa laajentui eläinlääkkeisiin lisenssisopimuksella, joka koskee koirille kehitteillä olevan Paccal®-ihosyöpälääkkeen markkinointia.

ELOKUU

5

OSAVUOSIKATSAUS 1–6/2008: Tasainen kasvu jatkui.

SYYSKUU

29

ORION SAI yksinoikeudet laajan eläinlääke-tuotteiston markkinointiin Skandinaviassa Pfizerilta.

LOKAKUU

28

OSAVUOSIKATSAUS 1–9/2008: Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta.

MARRASKUU

19

ORION ILMOITTI uudistavansa lääketutkimuksen ja -kehityksen toimintamallia ja aloittavansa Suomessa yt-neuvottelut, jotka saattavat johtaa henkilöstön vähentämiseen.

Vuoteen 2008 mahtui myös taistelua omien patenttien suojaamiseksi. Yhdysvalloissa on jätetty Stalevon ja Comtanin geneerisiä versioita koskevat myyntilupahakemukset. Orion on haastanut Wockhardt- ja Sun-yhtiöt oikeuteen Yhdysvalloissa patenttiansa loukkaamisesta. Oikeudenkäyntien johdosta mainittuja lääkkeitä koskevan geneerisen kilpailun toteutuminen ei ole varmaa eikä siitä ole välitöntä uhkaa.

46 %

Omaan tutkimukseen perustuvien tuotteiden osuus oli 46 % Orionin lääkeliikevaihdosta.

Orionin tulos

Orionin liikevaihto vuodelta 2008 oli 710,7 miljoonaa euroa (680,0 miljoonaa euroa vuonna 2007) ja se kasvoi 4,5 % vertailuvuodesta 2007.

- Liikevoitto oli 185,0 (192,0) miljoonaa euroa.
- Voitto ennen veroja oli 184,2 (193,4) miljoonaa euroa.
- Omavaraisuusaste oli 60,2 % (76,2 %).
- Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja oli 38,5 % (44,8 %).
- Oman pääoman tuotto verojen jälkeen oli 32,1 % (33,5 %).
- Osakekohtainen tulos oli 0,97 (1,02) euroa.
- Osakekohtainen rahavirta ennen rahoituseriä oli 0,66 (0,92) euroa.

- Ehdotus osakekohtaiseksi osingoksi on 0,95 (1,00) euroa.

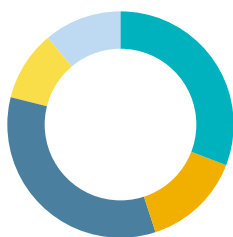
Orion-konsernin liikevaihto vuodelta 2008 oli 710,7 miljoonaa euroa (680,0 miljoonaa euroa vuodelta 2007) ja se kasvoi edellisestä vuodesta 4,5 %. Lääkeliiketoiminnan liikevaihto oli 667,6 (639,7) miljoonaa euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 4,4 %. Omaan tutkimukseen perustuvien tuotteiden osuus lääkeliiketoiminnan liikevaihdosta oli 307,5 (292,3) miljoonaa euroa eli 46 % (46 %). Parkinson-lääkkeet Stalevo® ja Comtess®/Comtan® toivat liikevaihtoa yhteensä 208,5 (200,1) miljoonaa euroa eli noin 31 % (31 %) lääkeliiketoiminnan liikevaihdosta. Orion Diagnostican liikevaihto oli 45,0 (42,0) miljoonaa euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 7,1 %. QuikRead®-tulehdustestit olivat

edelleen kasvutuotteita, mutta vanhemman tuoteiston myynnin lasku hidasti kokonaiskehitystä.

Orion-konsernin liikevoitto vuonna 2008 oli 185,0 (192,0) miljoonaa euroa ja se laski 3,6 % vertailukaudesta. Lääkeliiketoiminnan liikevoitto oli 188,5 (197,1) miljoonaa euroa ja se laski 4,4 % edellisestä vuodesta. Diagnostiikkaliiketoiminnan liikevoitto oli 6,1 (6,3) miljoonaa euroa.

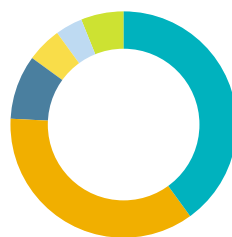
Tutkimus- ja kehityskulut olivat 103,4 (98,5) miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 5,0 % edellisestä vuodesta. T&K-kulujen osuus konsernin liikevaihdosta oli 14,5 % (14,5 %). Lääketutkimuksen ja -kehityksen osuus oli 98,8 (94,2) miljoonaa euroa.

Liikevaihto markkina-alueittain 2008
%

- Suomi, 31 %
- Skandinavia, 14 %
- Muu Eurooppa, 34 %
- Pohjois-Amerikka, 10 %
- Muut maat, 11 %

Liikevaihto tulosityksiköittäin 2008
%

- Alkuperälääkkeet, 40 %
- Erytistuotteet, 36 %
- Eläinlääkkeet, 9 %
- Fermion, 5 %
- Muut, 4 %
- Orion Diagnostica, 6 %

Avainluvut

	2008	2007
Liikevaihto, milj. €	710,7	680,0
Liikevoitto, milj. €	185,0	192,0
% liikevaihdosta	26,0	28,2
Voitto ennen veroja, milj. €	184,2	193,4
Osakekohtainen tulos, €	0,97	1,02
T&K-kulut, milj. €	103,4	98,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	38,5	44,8
Oman pääoman tuotto verojen jälkeen, %	32,1	33,5
Omavaraisuusaste, %	60,2	76,2
Nettovelkaantumisaste, %	-7,1	-20,0
Henkilömäärä kauden lopussa	3 309	3 176

Parkinsonin taudin hoidossa käytettävien Stalevo- ja Comtess/Comtan-tuotteiden yhteenlaskettu kumulatiivinen liikevaihto ylitti jo 1 miljardin euron.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2008 oli jälleen Orionille saavutusten vuosi. Yhtiön taloudellinen tilanne kehittyi myönteisesti liikevoiton ollessa 185 miljoonaa euroa. Meneillään oleva reaalityalouden kriisi ei vaikuttanut olennaisesti Orionin toimintoihin 2008.

Strategiana entistä konkreettisempi eurooppalaisuus

Olemme jatkaneet Orionin kehittämistä kolmen strategisen teeman ympärillä: varmista kasvu, laajene Eurooppaan ja toimi oivaltavasti. Kaikilla näillä osa-alueilla teimme määrätietoista työtä vuonna 2008.

Orion on vahvistanut markkina-asemaansa kotimaassa ja olemme Suomen johdava lääkeyritys 9,2 prosentin markkinaosuudella. Olemme monipuolistamassa toimintaamme Skandinaviassa: tarkoituksenaamme on laajentaa kotimarkkina-alueemme kaikkiin Pohjoismaihin ja tuoda tuotteistomme saataville niissä mahdollisimman laajasti. Erityinen ilon aihe 2008 on ollut jälleen vahva etenemisemme Itä-Euroopan lääke-markkinoilla. Olemme pystyneet kasvamaan selkeästi markkinakasvua nopeammin.

Orion ei ole immuuni lääketeollisuuden haasteelle tuoda uusia valmisteita markkinoille nykytuotteiden patenttien rautessa. Pettymyksiä olivat vuonna 2008 COMT-estäjäaihion tutkimuksen lopetus ja deksmedetomidiniin faasi III:n tutkimusten viivästyminen. Maailman suurimilla lääke-markkinoilla, Yhdysvalloissa meneillään olevat Stalevo- ja Comtan-tuotteiden patenttioikeudenkäyntien valmistelut ovat olleet yhtiölle merkittävä panostus.

Kohti syvempää verkottumista

Keskikokoisena lääketeollisuusyrityksenä Orion toimii entistä laajemmin yhteistyökumppaneiden kanssa osana kansainvälistä verkostoa. Olemme kehittäneet valmiuksiamme yhteistyöhön ja sen kehittämiseen koko Orionin laajuudella.

Uutena yhteistyökumppanina meillä on muun muassa intialainen Aurigene, jonka kanssa teemme tiettyihin syöpälääkemolekyyliperheisiin liittyvää alkuvaiheen tutkimusta. Lisäksi olemme aloittaneet amerikkalaisen Rëcro Pharma-yhtiön kanssa yhteistyön, jonka tavoitteena on kehittää uusia, muita kuin suomensisäisiä annostelumuita Orionin alkuperälääke deksmedetomidiniinille.

Osana verkottumisstrategian syventämisestä olemme laajentamassa tutkimusyhteistyötä myös entistä enemmän alkuvaiheen tutkimuksen osalta. Olemme myös muuttamassa tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannusrakennetta entistä joustavammaksi, jolloin voimme aiempaa paremmin suunnata panostuksia niihin kehitysvaiheisiin, joissa saamme lisäarvoa sekä voimme jakaa kehityshankkeisiin liittyviä riskejä ja tuotteita. Lähtökohtaisesti Orion keskittyy omassa toiminnassaan Euroopassa tapahtuvaan kehitystoimintaan. Näistä lähtökohdista aloitimme yt-neuvottelut vuoden 2008 lopulla ja vuoden 2009 alussa ilmoitimme noin 200 työpaikan vähennyksistä. Sopeutimme myös Saksassa toimintaamme vähentämällä 25 työpaikkaa vuonna 2008. Olen pahoillani kaikkien niiden puolesta, jotka menettivät työpaikkansa.

Valmistautuminen tulevaisuuteen

Meneillään olevan talouskriisin vaikutukset lääketeollisuuden lienevät monia muita aloja vähäisemmät. Kuitenkin on huomattava, että maailman suurin lääke-markkina Yhdysvallat kasvoi vain 4,9 prosentin vauhdilla vuonna 2007 eli hitaimmin 44 vuoteen. Lisäksi Itä-Euroopan talouksien kehitys näyttää epävarmalta ja vaatiikin herkkää liiketoiminnan ohjausta.

Kokonaisuudessaan Orion on valmistautumassa hyvissä ajoin Stalevo- ja Comtess/Comtan-tuotteiden patenttien umpeutumiseen ensi vuosikymmenen alkupuolella. Teemme työtä, jotta saisimme useita, todennäköisesti myynniltään Stalevoa pienempiä tuotteita markkinoille ensi vuosikymmenellä. Yhtiön visiona on olla innovatiivinen eurooppalainen lääke- ja diagnostiikka-alan yritys, mikä tarkoittaa toimimista globaaleilla markkinoilla partnereiden avulla.

Kiitän kaikkia orionilaisia, jotka ovat sitkeydellään ja sitoutumisellaan kehittäneet yhtiötä potilaiden ja asiakkaiden hyväksi vuonna 2008. Samoin kiitän vaativia asiakkaitamme, joiden kanssa meillä on ollut mahdollisuus tehdä yhteistyötä ja joiden luottamuksen joudumme ansaitsemaan joka päivä.

Espoossa 6. helmikuuta 2009

Timo Lappalainen
Toimitusjohtaja

Strategia

Orionin strategia vuosille 2009–2013 keskittyy kolmeen keskeiseen teemaan. Orionin strategiana on ensinnäkin varmistaa kasvu, toiseksi laajentua ja vahvistaa asemaa Euroopassa ja kolmanneksi vahvistaa kilpailukykyä toimimalla oivaltavasti. Orion pyrkii vastaamaan entistä paremmin Parkinson-lääkkeessä käytettävän entakaponin patentin raukeamisesta aiheutuviin liiketoimintamuutoksiin.

Orionin strategian ydin on entistä konkreettisempi eurooppalaisuus. Strategian selkeänä tavoitteena on kilpailukyyn vahvistaminen. Alkuperälääkkeet ja Erytist tuotteet nähdään strategian keskeisinä tukijalkoina.

Entakaponin patentin raukeamiseen ensi vuosikymmenellä varaudutaan jo nyt. Tavoitteena on vahvistaa läsnäoloa Euroopassa ja kiihdyttää etenkin Alkuperälääkkeet- ja Erytist tuotteet-tulosyksiköiden kasvua sekä vahvistaa kotimaan markkinoiden ykkösasemaa. Strategian ytimessä on myös liiketoiminnan jatkuva kehittäminen ja uusien, innovatiivisten ratkaisujen löytäminen.

Missiona hyvinvointi – visiona innovatiivisuus

Orionin missiona on rakentaa hyvinvointia. Orion luo hyvinvointia tuomalla markkinoille uusia, innovatiivisia lääkkeitä, joista potilaat saavat apua ja tehoa sairautsiensa hoitoon. Tehokas lääke tuo lisäarvoa potilaalle parantamalla myös elämänlaatua. Geneeristen eli patenttivapaiden tuotteiden tuoteportfolionsa kautta Orion pystyy tarjoamaan asiakkailleen laajan tuotevalikoiman. Suomessa tuotevalikoima kattaa asiakkaat vauvasta vaariin. Orion huomioi myös terveyden-

Liiketoiminnalliset pääteemat

huollon menojen hillitsemistarpeen tarjoamalla edullisia hoitoratkaisuja.

Mission alla kulkee visio; Orion haluaa olla innovatiivinen eurooppalainen lääke- ja diagnostiikkayritys, joka painottaa liiketoiminnassaan lääkehoitojen ja diagnostisten testien kehittämistä globaaleille markkinoille. Innovatiivisuus on Orionin vision keskiössä, sillä nykyisessä kilpailuympäristössä innovatiivisten tuotteiden kehittäminen ei yksinomaan riitä: innovatiivisuuden tulee kattaa koko toimintatapa. Orion tähtää innovatiivisesti tehokkaisiin toimintatapoihin ja liiketoimintamalleihin kaikessa toiminnassaan.

Orionin arvot ovat keskinäinen luottamus ja arvostus, asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen, innovatiivisuus, pyrkimys parhaaseen tulokseen sekä laatu, luotettavuus ja turvallisuus.

Varmista kasvu

Vuonna 2009 alkaneen strategiakauden selkeä tavoite on ylläpitää kilpailukyky muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin vastaten. Strategian toteuttamisessa tärkeä osa on toiminnan tehokkuuden parantamisella. Toimitusketju sekä tutkimus- ja kehitystoiminta saatetaan tuottavuudeltaan ja kilpailukyvyiltään kansainväliselle huipputasolle.

Orionin lähivuosien haasteena on kompensoida liikevaihdon vähennys, joka aiheutuu entakaponin peruspatenttisuojan umpeutumisesta. Entakaponi ei ole korvattavissa yhdellä tuotteella, joten Orion varautuu patentin raukeamiseen hyvissä ajoin jakamalla painopistettä Alkuperälääkkeiden sekä Erytist tuotteiden kesken. Erytist tuotteet-yksikön portfolio on hyvässä kasvussa

Orion on innovatiivinen eurooppalainen lääke- ja diagnostiikkayritys, joka painottaa liiketoiminnassaan lääkehoitojen ja diagnostisten testien kehittämistä globaaleille markkinoille.

Euroopassa, ja siitä rakennetaan nyt entistä vahvempi toinen tukijalka.

Orion hakee kasvua myös kaikista muista tulosityksiköistään. Fermionilla on tärkeä rooli Orionin alkuperälääkkeiden vaikuttavien aineiden valmistajana. Orion hyödyntää eläinlääkkeisiin ihmislääkkeiden tutkimusta ja kehitystä, ja pyrkii hyödyntämään tätä synergiaa entistä enemmän. Orion Diagnostican ykköstavoite on olla edelleen johtava yritys valituilla lähitestauksen tarkoitetuilla diagnosti-silla testeillä terveydenhuollossa.

Orion varmistaa kasvua myös vahvistamalla asemiaan ja laajentamalla Eurooppaan. Tavoitteena on kiihdyttää etenkin Erityistuotteiden ja

Alkuperälääkkeiden liiketoimintojen kasvua Euroopassa. Kasvua haetaan myös hankkimalla oikeuksia tuotteisiin ja tuoteportfolioihin sekä yritysostoilla.

Laajene Eurooppaan

Orionilla on oma myyntiorganisaationsa 19 maassa, ja työn alla on meno Etelä-Euroopan markkinoille ja alueen jakelukanavan rakentaminen. Orion harkitsee aina tapauskohtaisesti, perustetaanko maahan oma organisaatio vai käytetäänkö yhteistyökumppania.

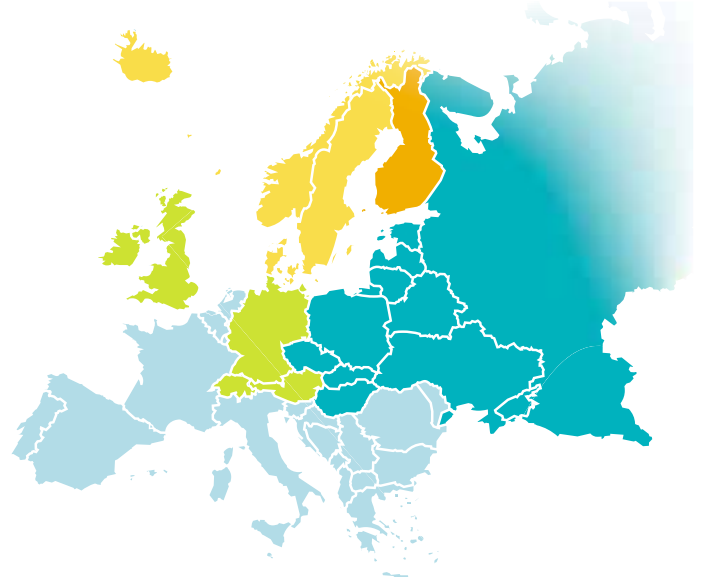
Orion on Suomen markkinajohtaja, ja tämän aseman vahvistaminen on Orionin strategiassa keskeinen tavoite. Orion lanseeraa useita uusia tuotteita joka vuosi.

Skandinaviasta Orion on rakentamassa toista kotimarkkina-aluetta laajentamalla parhaimpien tuotteittensa myyntialuetta Skandinavian markkinoille.

Orion pyrkii myös vahvistamaan Saksan ja Englannin toimintojaan sekä panostaa kasvuun Keski- ja Itä-Euroopassa ja laajentumiseen Etelä-Euroopassa. Eurooppa-strategiaan kuuluu myös lisensiointitoiminnan lisääminen. Alkuperälääkkeissä Orion pyrkii lisäämään kehitysaihioiden sisäänlisensointia. Sisäänlisensoinnilla Orion hankkii uusia tuotteita etenkin Pohjoismaiden sekä Keski- ja Itä-Euroopan markkinoille.

Strategia Euroopassa

Suomi Markkinajohtaja
Skandinavia Kotimarkkina-asema
Länsi- ja Keski-Eurooppa Vahva asema Alkuperälääkkeillä
Itä-Eurooppa Orion-brändi Erityistuotteilla
Etelä-Eurooppa Eteneminen Alkuperälääkkeillä

TIESITKÖ ETTÄ

Orionin henkilöstöstä
64 prosenttia
on naisia.

Varmista kasvu.
Laajene Eurooppaan.
Toimi oivaltavasti.

Toimi oivaltavasti

Kolmas pääteema strategiassa on oivaltava toimintatapa. Se tarkoittaa liiketoiminnan jatkuvaa kehittämistä ja uusien, innovatiivisten ratkaisujen löytämistä.

Oivaltavaa toimintaa on myös ihmisten, johtamisen, prosessien, asiakkaiden ja partneruuksien tarkasteleminen yhtenä kokonaisuutena strategian kanssa. Orion on laatinut Business Excellence -viitekehityksen, jossa on johdon itsearviointiin perusteella määritelty painopisteet ja kehityskohteet. Business Excellence -viitekehitys ohjaa osaltaan Orionin toimintaa: yhtiö rakentaa ketteriä toimintatapoja, vie niitä käytäntöön ja myös mittaa ja kehittää niitä jatkuvasti.

Merkittäviä osoituksia oivaltavasta toiminnasta ovat muun muassa tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä toimitusketjun kehittämishankkeet tuottavuuden lisäämiseksi ja kilpailukyvyyn parantamiseksi entisestään.

Partneritoiminta ja kilpailuedut

Orion haluaa toimia eurooppalaisena kumppanina ja tunnettuna osajana eurooppalaisilla markkinoilla valituilla erikoislääkinnän aloilla ja osaamisalueilla. Partneruudet ovat tärkeitä Orionille niin tutkimuksessa kuin tuotteiden kaupallistamisessakin. Orion pyrkii jakamaan laajimman tutkimusvaiheen kustannukset ja riskit yhteistyökumppaneiden kanssa. Riski- ja rahoitussyistä partneruussuhteita solmitaan myös tuotteiden viemiseksi markkinoille. Tavoitteena on kuitenkin hallita uusien alkuperälääkkeiden myyntiluvat ja hinnoitteluprosessi Euroopassa itse.

19

Orionilla on oma myyntiorganisaationsa 19 maassa. Orionin strategiana on entistä konkreettisempi eurooppalaisuus.

Orion kouluttaa partnerinsa oman ohjeistuksensa avulla orionilaiseen toimintatapaan. Orion myös tekee partnereilleen kyselyjä omasta toiminnastaan yhteistyökumppanina määrittelläkseen kehityskohteet.

Tulosityksiköiden rooli strategiassa

Orion hakee synergiaetuja kaikkien yksiköiden välillä ja yhtiön kaikissa toiminoissa. Alkuperälääkkeissä Orion haluaa olla merkittävä ja tunnistettu eurooppalainen toimija, jonka tuoteportfolioon hankitaan uusia tuotteita muun muassa lisensioimalla. Alkuperälääkkeiden tuoteportfolion on kehityttävä, jotta yhtiö pysyy kilpailukykyisenä. Uutuusien ohella

Orion panostaa myös nykyisen portfolion maksimointiin ja lääkkeen elinkaaren hallintaan sekä pyrkii huomioimaan Euroopan maiden tarpeet monipuolisilla tuoteportfolioillaan.

Myös Erityistuotteiden tuoteportfolion on tarjottava uutuuksia pärjätäkseen kilpailussa. Geneeristen tuotteiden lisensiointi onkin ollut vilkasta viime vuosina. Kun vuonna 2005 Orion teki alle 10 lanseerausta vuodessa, vuonna 2008 lanseerauksia oli jo reilusti yli kymmenkertainen määrä. Erityistuotepuolella on tärkeää pystyä maksimoimaan Fermionin tarjoamat synergiaedut. Fermionilla on tärkeä kehityspartnerin rooli myös uusia lääkemolekyylejä kehitettäessä.

Eläinlääkemarkkinoijana Orion on tunnettu Skandinaviassa, ja tähtäimessä on nyt laajempi tunnettuus Euroopassa. Eläinlääkkeet-yksikkö pyrkii täydentämään tuoteportfolioaan innovatiivisilla tuotteilla.

Orion Diagnosticalla on jo vahva kotimarkkina-asema Suomessa ja Skandinaviassa, ja yksikkö lisää eurooppalaista läsnäoloaan Itä-Euroopan kautta. Uusia bisnesmahdollisuuksia haetaan lisäarvoa tuottavilla diagnostiikkatuotteilla sekä myös hygienia tuotteilla.

➤ Lue lisää tulosityksiköistä sivuilta 22–33.

Taloudelliset tavoitteet

- Lähivuosien liikevaihdon maltillista orgaanista kasvua nopeutetaan tuote-, tuoteportfolio- ja yritysostojen avulla
- Liikevoittoa kasvatetaan
- Omavaraisuusaste pidetään vähintään 50 % tasolla

Toteuma	2008	2007
Liikevaihto, milj. €	710,7	680,0
Liikevoitto, milj. €	185,0	192,0
Omavaraisuusaste, %	60,2	76,2

Osingonjakopolitiikka

- Orion ottaa osingonjaossaan huomioon yhtiön jakokelpoisten voittovarojen lisäksi taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen vaatimat keskipitkän ja pitkän aikavälin investointi- ja muut rahoitustarpeet.

Toteuma	2008	2007
Osinko/osake, €	0,95*	1,00
Osingonjako, milj. €	133,9*	141,3
Osingonjakosuhte, %	97,9*	98,0

* Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

70

Orion on Euroopassa keskisuuri toimija ja koko maailman mittakaavassa noin 70. suurin lääkeyritys.

Toimintaympäristö

Orionin toimintaympäristö on kokonaisuudessaan maailmanlaajuinen. Päämarkkina-alueita ovat Suomi, Pohjoismaat ja muu Eurooppa. Orionilla on oma myyntiorganisaatio kaikkiaan 19:ssä Euroopan maassa. Yhdysvalloissa, Japanissa ja lukuisissa muissa maissa, joissa Orionilla ei ole omaa toimintaa, tuotteita myyvät partnerit.

Lääkkeiden markkinatilanne

Vuonna 2007 koko maailman lääkemyynti oli 712 miljardia US-dollaria. Lääkkeiden myynti kasvoi noin 6,4 prosenttia vuodesta 2006. Suomessa lääkkeiden myynti kasvoi vuoden 2008 aikana 6,5 prosenttia. Orion on Euroopassa keskisuuri toimija ja koko maailman mittakaavassa noin 70. suurin lääkeyritys.

Orionin toimintaympäristö on erittäin kilpailtu, vaativa ja hitaasti kasvava. Orion pystyy vastaamaan globaalien markkinoiden haasteisiin aktiivisen partneriyhteistyön kautta.

Maailman suurin lääke-markkina-alue on Pohjois-Amerikka 46 prosentin osuudella maailman lääkemyynnistä, ja toiseksi suurin on Eurooppa noin 31 prosentin osuudella. Japanin osuus maailman lääke-markkinoista on noin 9 prosenttia. Lääkekustannusten kasvun hillitsemistoimet ovat johtaneet lääkemyynnin kasvutahdin selkeään hidastumiseen kaikilla suurilla markkinoilla, jopa Yhdysvalloissa viimeisten vuosien aikana, kun taas kehittyvät markkinat kasvattavat osuuksiaan hyvää vauhtia. Nopeimmin kasvavat EU:n uusien jäsenmaiden markkinat sekä Kiina, Intia ja Venäjä.

Kehittyvien alueiden vaurastuminen mahdollistaa rahan käytön myös lääkkeisiin, mikä näkyy kyseisten alueiden lääke-markkinoiden voimakkaana kasvuna.

Orionin kilpailijoita lääke-markkinoilla ovat kaikki alan toimijat. Perinteisten, pitkään lääke-markkinoilla toimineiden lääkeyritysten lisäksi markkinoille kilpailua ja haasteita tuovat niin sanottua rinnakkaistuontia harjoittavat lääke-markkinoijat, muun muassa Intiasta ja Kiinasta tulevat geneeriset lääkeyhtiöt. Suurimmat lääke-markkinoijat Suomessa ovat Orion, AstraZeneca, GlaxoSmithKline, Pfizer, Novartis ja Leiras. Maailman suurimpia ovat Pfizer ja GlaxoSmithKline.

Diagnostiikkatuotteet

Diagnostiikkatoimialan maailmanlaajuisen markkinan arvoksi arvioidaan noin 35 miljardia US-dollaria.

Orion Diagnostican asiakkaita ovat esimerkiksi sairaalat, terveyskeskukset, terveysasemat, laboratoriot, klinikat, muut alan yritykset sekä elintarvike-, prosessi- ja konepajateollisuus. Orion tekee myös diagnostiikkatuotteiden sopimusvalmistusta alan muille yrityksille.

Vuonna 2008 koko diagnostiikka-ala eli voimakkaassa murroksessa maailmanlaajuisesti. Yrityskauppoja tehtiin yli toimialarajojen, ja asiakkaiden ostokäytännöt ammattimaistuiivat entisestään. Orion Diagnostican tärkeimpiin tavoitteisiin vuonna 2008 kuuluivat tuoteportfolion selkeyttäminen sekä kasvu- ja kannattavuustavoitteiden tasapainottaminen. Tavoitteissa onnistuttiin, ja tuloksik-

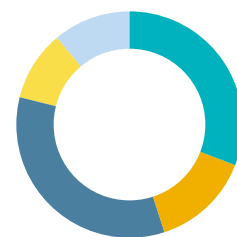
kasvatti liikevaihtoaan sekä lisäsi myyntiään tärkeimmillä tuotealueillaan.

Globaaleilla markkinoilla kilpaileminen

Orionin päämarkkina-alueet ovat Suomi, Pohjoismaat ja muu Eurooppa. EU-maissa lääkkeiden myyntiä, rekisteröintiä ja markkinointia koskeva lainsäädäntö on varsin harmonisoitu. Lääkkeiden hinnoittelu ja korvausjärjestelmät taas saattavat poiketa maittain paljonkin.

Geneeristen lääkkeiden markkinoilla on paljon valmisteita, jotka ovat keskenään vaihtokelpoisia, jolloin oikeanlainen hinnoittelu nousee lääkeyhtiölle tärkeäksi kilpailueduksi. On myös markkina-alueita, joilla tuotteen brändäys ja ominaisuudet ovat hintaa

Liikevaihto markkina-alueittain 2008

Orionin toimintaympäristö on maailmanlaajuinen. Päämarkkina-alueita ovat Suomi, Pohjoismaat ja muu Eurooppa.

tärkeämpiä. Näillä alueilla oleellista on hyvä tuotetuntemus ja tuotetiedon osuva viestintä asiakkaille ja kuluttajille.

Orionin vahvuus globaaleilla markkinoilla syntyy toiminnan joustavuudesta ja ketteryydestä. Orionilla on oma, katkoton arvoketju tutkimuksesta myyntiin saakka, mikä mahdollistaa nopean reagoinnin eri tilanteissa. Lisäksi suurimpiin kilpailijoihin nähden pieni koko mahdollistaa joustavan päätöksentekokyvyn.

Vuosi 2009

Ruotsissa toimintaympäristö muuttuu vuoden 2009 aikana, kun maan apteekkimonopoli puretaan ja apteekkikauppa vapautuu kilpailulle. Suomessa aletaan soveltaa viitehintoja Kela-korvattavuuden

perusteina vuoden 2009 huhtikuusta alkaen. Uusien tuotteiden lanseeraukset Suomessa tukevat Orionin kasvua, mutta kasvua hidastaa kova hintakilpailu, joka kohdistuu erityisesti Orionin kannalta tärkeisiin vaihtokelpoisiin reseptilääkkeisiin. Orionin vahvuus on liiketoimintariskin hajauttaminen usealle liiketoiminta-alueelle. Orion toimii tulevaisuudessakin useamman tukijalan varassa.

➔ **Tuorein tieto Orionin toimintaympäristöstä on luettavissa tuloksatsauksista osoitteesta www.orion.fi.**

Tehokas lääkehoito säästää kustannuksia

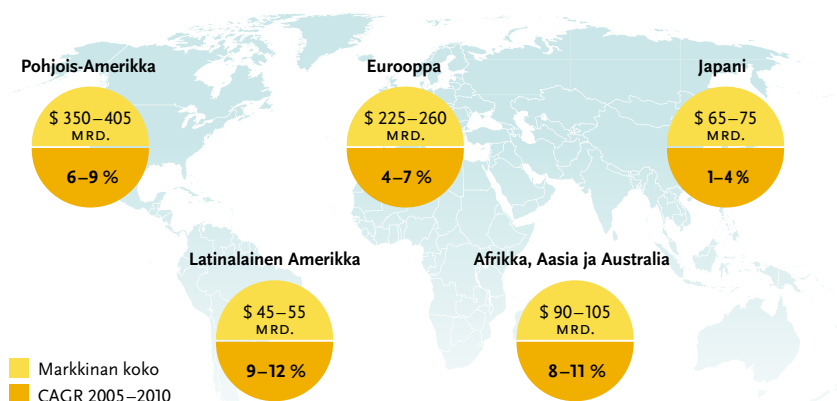
Euroopassa käytetään vuosittain terveydenhuoltoon noin 8,9 prosenttia BKT:sta, ja luku kasvaa jatkuvasti. Lääkkeiden osuus terveydenhuollon kokonaismenoista on Euroopassa keskimäärin 16,6 prosenttia.

EFPIA:n (European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations) mukaan lääkehoitoon tehdyt investoinnit julkisella sektorilla ovat suhteessa pienet verrattuna lääkehoidon hyötyihin. Nykyiset budjetit eivät huomioi riittävästi esimerkiksi väestön ikääntymisen aiheuttamia kustannuksia.

Lääkeyhtiöt kehittävät jatkuvasti yhä tehokkaampia lääkkeitä, jotka parantavat hoitotuloksia, ja siten myös yhteiskunnalle aiheutuvat terveydenhuoltokustannukset pienenevät. Kun toimivan lääkehoidon ansiosta potilaiden ei enää tarvitse viettää pitkiä aikoja sairaalassa, säästetään muun muassa sairaalan ylläpitokustannuksissa, ja laitoshoidon resurssit voidaan kohdistaa niitä tarvitseville. Tehokas lääkehoito näkyy myös työpaikkojen tuottavuudessa: sairauksista johtuvat poissaolot ja työkyvyttömyys vähenevät.

Lääkemarkkinat alueittain

Markkinoiden kasvuennuste (CAGR*) 2005–2010: 5–8 %

* Vuotuinen kasvutahti

Lähde: IMS Health, IMS Market Prognosis International, 2007

Orionin tuotteita myydään maailmanlaajuisesti. Tuotteita on markkinoilla yli sadassa maassa. Orionin oma myyntiorganisaatio kattaa yhteensä 19 Euroopan maata.

Orionin toimintatapa

Orion on innovatiivinen lääke- ja diagnostiikkayritys, joka painottaa liiketoiminnassaan lääkehoitojen ja diagnostisten testien kehittämistä globaaleille markkinoille. Orion kehittää, valmistaa ja markkinoi ihmis- ja eläinlääkkeitä, lääkkeiden vaikuttavia aineita sekä diagnostisia tuotteita.

Orionin tavoitteena on varmistaa toimitusketjun aukottomuus, laatu, turvallisuus ja partnerisuhteiden hallinta yhtiön kaikessa toiminnassa. Kaiken tämän taustalla Orionin tavoitteena on asiakkaiden hyvinvointi ja tyytyväisyys.

Orion on sitoutunut kehittämään ja tuotamaan ihmisten hyvinvointia edistäviä lääkkeitä ja diagnostisia tuotteita sekä kuluttajille että terveydenhuollon ammattilaisille. Lisäksi Orion valmistaa lääkkeiden vaikuttavia aineita. Orion myy tuotteitaan globaaleilla markkinoilla joko oman myyntiorganisaationsa tai partnereidensa kautta. Orion pyrkii kaikessa toiminnassaan innovatiivisuuteen, laatuun, kustannustehokkuuteen ja turvallisuuteen asiakaslähtöisesti.

Monipuolinen tuotevalikoima

Orion valmistaa lääkkeitä, diagnostisia tuotteita ja lääkkeiden vaikuttavia aineita. Orionin lääketuotteita ovat alkuperälääkkeet ja geneeriset eli patenttivapaat tuotteet sekä ihmisille että eläimille. Lisäksi Orion valmistaa ja markkinoi muiden yhtiöiden kehittämiä tuotteita lisenssisopimuksin ja tekee sopimusvalmistusta muille yhtiöille. Lääkkeiden vaikuttavia aineita Orion valmistaa sekä omaan käyttöönsä että sopimusvalmistajana muille yhtiöille. Diagnostisissa tuotteissa Orionilla on laaja tuotevalikoima.

Raaka-aineille tiukat vaatimukset

Pääosa Orionin käyttämistä raaka-aineista tulee ulkomailta. Orionilla on kaikkiin toimittajiinsa nähden systemaattinen toimintatapa maasta riippumatta.

Lääkeaineiden ja muiden lähtöaineiden toimittajat auditoidaan. Orion käy paikan päällä arvioimassa, toimiiko toimittaja laadukkaasti, ja tutkii, onko tuote laadukas. Orion käy huolellisesti läpi

lääkeaineen tuotantotavan ja tarkastaa, että se täyttää sekä viralliset että Orionin omat standardit. Jos tasovaatimukset täyttyvät, Orion antaa toimittajalle luokituksen toiminnan tasosta ja yhtiöstä voitulla Orionin toimittaja. Orion tarkkailee tämänkin jälkeen tuotteiden laatua ja käymääräajoin paikan päällä arvioimassa, ovatko asiat edelleen kunnossa.

Toimitusketju

Toimitusketju kattaa koko prosessin raaka-aineiden hankinnasta tuotteiden valmistukseen, pakkaamiseen ja toimitamiseen asiakkaille, tukkuliikkeisiin, tytäryhtiöille tai toisille lääketehaille. Euroopan laajuisen läsnäolon kasvattamiseksi Orionille on tärkeää taata tuotteiden toimitusvarmuus.

Orionin tehtaat sijaitsevat Suomessa. Lääketehtaat ovat Espoossa, Turussa ja Kuopiossa. Lääkeainetuotantoa on Hangossa ja Oulussa. Diagnostiikkatuotteiden valmistusta on Espoossa ja Turussa. Orionin valmistusohjelmassa on noin 300 erilaista lääkettä. Vuodessa

300

Orionin valmistusohjelmassa on noin 300 erilaista lääkettä. Vuodessa Orion valmistaa noin 60 miljoonaa lääkepakkausta.

Orion valmistaa noin 60 miljoonaa lääkepakkausta. Espoossa ja Turussa tehdään yhteensä noin 2,3 miljardia tablettia vuodessa.

Orionin toimitusketju valmistaa, pakkaa ja varastoi lääkkeet ja huolehtii ne asiakkaille oikeaan aikaan, kustannustehokkaasti ja luotettavasti. Toimitusketjussa ja siihen olennaisesti liittyvässä laadunvarmistuksessa työskentelee noin 950 henkilöä. Diagnostisten tuotteiden tuotanto on osin integroitu lääkevalmistuksen toimitusketjuun.

Orion pyrkii puolittamaan nykyisestä sen ajan, joka kuluu koko toimitusketjun läpimenoon. Mitä nopeammaksi läpimenoaika saadaan, sitä tuoreempi myös asiakkaan saama tuote on. Orionin ei ole järkevää tehdä kaikkea itse, vaan yhtiö käyttää tarvittaessa myös luotettaviksi tuntemiaan ja toteamiaan alihankkijoita tuotteiden valmistuksessa.

Orion tekee itsekin sopimusvalmistusta muille lääke- ja diagnostiikkayhtiöille ja pyrkii myös siten hakemaan kasvua. Kapasiteetin järkevällä käytöllä Orion voi vaikuttaa toimitusketjunsä kustannustehokkuuteen ja vahvistaa sitä yhtenä kilpailuvalttinaan. Sopimusvalmistuksella Orion pystyy myös laajentamaan yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa.

Laatu – toiminnan peruskivi

Laatu on Orionin liiketoiminnan ydin, ja se on myös yksi Orionin arvoista. Pyrkimys hyvään laatuun näkyy kaikessa Orionin toiminnassa, tuotteissa ja palveluissa. Orionin laatu lähtee ihmisistä; se on halu tehdä asioita oikein.

Orion arvioi säännöllisesti toimintaansa sekä mittaa erilaisin mittarein ja laatu-

standardein, mikä yhtiön kehitys on suhteessa muihin yrityksiin. Myös asiakkaat ja kuluttajat tarkkailevat Orionin laatua ja palvelua. Yhtiö seuraa aktiivisesti sidosryhmiensä palautetta ja reagoi siihen tarvittaessa. Arviointien ja palautteiden pohjalta Orion kehittää toimintaansa jatkuvasti. Oman sisäisen auditoinnin lisäksi toiminta on useamman viranomaisen tarkassa valvonnassa.

Lääke- ja diagnostiikkaliiketoiminnassa imagolla on suuri merkitys. Orion pitää toiminnassaan tärkeänä, että Orionin laatuun voi luottaa ja että ihmisten osaaminen on maailman huipputasoa. Asiakkaiden luottamusta ei saa menettää, sillä sen takaisin saaminen voi olla vaikeaa.

Laatuorganisaatio pitää huolta siitä, että Orion täyttää kaikki sekä tuotteisiin että prosesseihin kohdistuvat laatuvaatimukset. Laadusta vastaavat kaikki orionilaiset yhdessä. Laadunhallinta kattaa koko Orionin toiminnan.

Orion seuraa lääkkeiden laatua ja haittavaikutuksia tuotteiden koko markkinoillaolon ajan. Hyvä toimintavalmius yhdessä kattavan dokumentaation ja toimien aukottoman jäljitettävyyden kanssa mahdollistavat tarvittaessa nopeatkin toimenpiteet lääkkeiden käyttäjien turvallisuuden varmistamiseksi tilanteen sitä edellyttäessä.

Laadunhallinta kattaa myös ulkopuolelta hankittavat materiaalit, lääkevalmisteet ja palvelut, joiden toimittajien laadullista kyvykkyyttä arvioidaan ja seurataan koko liiketoimintasuhteen ajan. Tämä arviointi käsittää toimittajan kirjalliset arviointit, paikan päällä tehtävät auditoinnit sekä toimittajien toimitusvarmuuden ja muiden suoritteiden seurannan.

Tärkeintä on turvallisuus

Tuotteiden ja niitä käyttävien potilaiden turvallisuuden varmistaminen on aina ollut Orionille tärkeä panostuskohde. Yhtiön turvallisuuspolitiikan päämääränä on varmistaa potilasturvallisuuden lisäksi toiminnan häiriötön jatkuvuus, työskentelyolosuhteiden ja henkilöstön turvallisuus, omaisuuden ja ympäristön suojaaminen vahingoilta sekä tietoturvallisuus. Turvallisuuspolitiikka tukee Orionin strategisia tavoitteita.

Orionilla on tarkoin määritellyt turvallisuus- ja toimintaohjeet henkilöstölle. Yhtiöllä on käytössään myös laajat henkilöstöresurssit, laadunvarmistus sekä laatukontrolli tuotantoprosessien ja laboratorioden työturvallisuuden ja puhtauden varmistamiseksi. Työskentely tapahtuu luokitelluissa puhdistiloissa, joiden olosuhteita tarkkaillaan jatkuvasti.

Orionin tavoitteena on täysi tapaturmatomuus. Orionilla sattuu noin puolet vähemmän tapaturmia kuin keskimäärin kemianteollisuuden yrityksissä Suomessa.

Myynti

Orionin tuotteita myydään maailmanlaajuisesti. Tuotteita on markkinoilla yli sadassa maassa. Orionin oma myyntiorganisaatio kattaa yhteensä 19 Euroopan maata. Muissa maissa tuotteiden myynti hoidetaan yhteistyössä partnereiden kautta. Diagnostiikkatuotteissa hyödynnetään lisäksi laajaa maahan-tuojien ja agenttien verkostoa.

Orion hyödyntää verkostoitumisen etuja partneruuksien avulla. Orionin tärkeimmät partnerit ovat Novartis, Abbott, Pfizer, Hospira, Nippon Kayaku, GTx ja Hexal. Partnerit myyvät Orionin tuotteita niissä

maissa, joissa Orionilla ei ole omaa myyntiorganisaatiota. Orion hankkii yhteistyösopimuksia ja partneruuksia lähestymällä alan parhaita toimijoita itse. Orion myös myy partnereidensa tuotteita oman myyntiorganisaationsa kattamalla alueella.

Laaja asiakaskunta

Ihmis- ja eläinlääkkeissä Orionin asiakkaita Suomessa ovat lääkärit, osa sairaalalääkäreistä, sairaalat ja klinikat, apteekit ja apteekkien henkilökunta sekä kuluttajat lemmikkeineen. Muissa maissa Orionin asiakkaina ovat usein kapeammat erikoislääkäriyhmät, sairaaloiden osto-organisaatiot sekä apteekit. Asiakastyö lääkärien kanssa on monipuolista kehitystoimintaa. Orion noudattaa lääkealan tiukkoja markkinoinnin ja myynnin eettisiä ohjeita ja käytäntöjä. Orionin asiakkaita ovat myös ne lääkeyhtiöt, joille Orion tekee sopimusvalmistusta tai myy lääkeaineita.

Diagnostiikkatuotteiden asiakkaita ovat esimerkiksi sairaalat, terveyskeskukset, terveysasemat, laboratoriot, klinikat, muut alan yritykset sekä elintarvike-, prosessi- ja konepajateollisuus. Orion tekee myös diagnostiikkatuotteiden sopimusvalmistusta alan muille yrityksille.

Omaan tutkimukseen perustuvat tuotteet myydyimpiä lääkevalmisteita

Orionin kymmenen myydyimmän lääkevalmisteen kärjessä pysyivät vuoden 2007 tapaan entakaponi-lääkekeksintöön perustuvat Parkinsonin taudin lääkkeet Stalevo® ja Comtess®/Comtan®. Kolmanneksi myydyimpiä tuotteita olivat Eläinlääkkeiden alkuperälääkkeisiin kuuluvat eläinrauhotteet Domosedan®, Domitor®, Dexdomitor® ja niiden vasta-aine Antisedan®.

Orion onnistui vuonna 2008 pitämään omaan tutkimukseensa perustuvat tuotteet edelleen hyvissä asemissa myydyimpien lääkevalmisteiden listalla. Omaan tutkimukseen perustuvien tuotteiden menestyminen markkinoilla kertoo omien tuotteiden jatkuvan kehittämisen kannattavuudesta.

Liikevaihto, milj. €

	2008
Stalevo® (Parkinsonin tauti)	141,0
Comtess®/Comtan® (Parkinsonin tauti)	67,4
Dexdomitor®, Domitor®, Domosedan®, Antisedan® (eläinrauhotteet)	24,6
Easyhaler® -tuoteperhe (astma)	22,2
Burana® (tulehdus, kipu)	19,4
Simdax® (sydämen vajaatoiminta)	17,3
Divina® -sarja (vaihdovuosioreet)	14,7
Enanton® (eturauhassyöpä)	12,7
Fareston® (rintasyöpä)	10,5
Marevan® (verenohennus)	10,1
Yhteensä	340,1
% lääkeliikevaihdesta	50,9 %

■ Orionin omaan molekyyliälydökseen ja lääkekehitykseen perustuva patentoitu lääke = alkuperälääke

■ Muut

Orion kartalla

Orionin strategiana on entisestään vahvistaa asemaansa Euroopassa.

Orionin tuotteita on markkinoilla yhteensä yli sadassa maassa. Omaa toimintaa Orionilla on 19 maassa. Orionin strategiana on vahvistaa entisestään

läsnäoloa Euroopassa. Maissa, joissa Orionilla ei ole omaa organisaatiota, tuotteiden myynti ja markkinointi hoidetaan yhteistyökumppaneiden kautta.

3 100 ammattilaista 19 maassa

Suomi	<ul style="list-style-type: none"> • Pääkonttori • Hallinto • Tutkimus ja kehitys • Tuotanto • Myynti ja markkinointi	2 520
Skandinavia	<ul style="list-style-type: none"> • Myynti ja markkinointi	130
Länsi- ja Keski-Eurooppa	<ul style="list-style-type: none"> • Myynti ja markkinointi • Tutkimus ja kehitys Englannissa	190
Itä-Eurooppa	<ul style="list-style-type: none"> • Myynti ja markkinointi	200
Etelä-Eurooppa	<ul style="list-style-type: none"> • Myynti ja markkinointi	60
YHTEENSÄ		3 100

TIESITKÖ ETTÄ

62 prosenttia eurooppalaisista on käynyt hammaslääkärillä viimeisen vuoden aikana.

Terveyttä vaalitaan yhä enemmän ja paremmin. Päivittäiset pienet valinnat voivat vaikuttaa omaan hyvinvointiin ja terveyteen yllättävän paljon, eikä niiden merkitystä tulisi aliarvioida.

4+1

Orionin liiketoiminta koostuu neljästä lääkeliiiketoiminnan tulosyksiköstä ja yhdestä diagnostiikkaliiketoiminnan tulosyksiköstä.

Orionin tulosyksiköt

	Tulosyksiköt	Mitä tekee
Lääkeliiiketoiminnan tulosyksiköt <ul style="list-style-type: none"> Lääkkeiden ja niiden vaikuttavien aineiden tutkimus, kehitys, valmistus ja markkinointi. Lääkeliiiketoiminnan liikevaihto 667,6 milj. € ja liikevoitto 188,5 milj. € vuonna 2008. 	Alkuperälääkkeet Liikevaihto vuonna 2008: 284,7 milj. €	Omat, ihmiskäyttöön tarkoitetut alkuperälääkkeet.
	Erityistuotteet Liikevaihto vuonna 2008: 254,0 milj. €	Geneeriset eli patenttisuojeittomat reseptilääkkeet sekä itsehoiton tuotteet.
	Eläinlääkkeet Liikevaihto vuonna 2008: 67,2 milj. €	Eläinlääkkeet lemmikki- ja tuotantoeläimille.
	Fermion Liikevaihto vuonna 2008: 36,1 milj. €	Lääkkeiden vaikuttavien aineiden valmistus ja kehitys. Valmistaa ja myy lääkeaineita myös muille lääkeyhtiöille.
Diagnostiikkaliiketoiminnan tulosyksikkö <ul style="list-style-type: none"> Diagnostisten testien kehitys, valmistus ja markkinointi. Diagnostiikkaliiketoiminnan liikevaihto 45,0 milj. € ja liikevoitto 6,1 milj. € vuonna 2008. 	Orion Diagnostica Liikevaihto vuonna 2008: 45,0 milj. €	Diagnostisten testien kehitys, valmistus ja markkinointi. Myös sopimusvalmistusta muille yrityksille.

Asiakkaita	Tuote-esimerkkejä	Päämarkkina-alueet	Lisätietoja
Erikoislääkärit, erityisesti neurologit, urologit, onkologit sekä sydänlääkärit ja tehohoitolääkärit.	<ul style="list-style-type: none"> • Parkinsonin taudin lääkkeet Stalevo® ja Comtess®/Comtan® • Tehohoiton lääke Precedex® • Sydämen vajaatoiminnan lääke Simdax® • Astmalääke Easyhaler® • Eturauhassyöpälääke Vantas® 	Maailmanlaajuinen	» www.orion.fi
Lääkärit, apteekit, sairaalat, kuluttajat.	<ul style="list-style-type: none"> • Särky- ja kipulääke Burana® • Perusvoide Aqualan® • Monivitamiinivalmiste Multivita® • Rintasyöpälääke Fareston® 	Suomi, Pohjoismaat ja Itä-Eurooppa, mukaan lukien Venäjä	» www.orion.fi » www.itsehoitoapteekki.fi
Eläinlääkärit, apteekit, kuluttajat.	<ul style="list-style-type: none"> • Eläinlääkkeet Domosedan®, Dexdomitor® ja Domitor® • Rauhoituksesta herättävä Antisedan® • Hyvinvointisäilytysaine Aptus® 	Pohjoismaat, Puola, Tšekki, Slovakia, Unkari	» www.orionvet.fi
Orion, muut lääkeyhtiöt.	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikuttavia aineita esimerkiksi Orionin entakaponi, levosimendaani, toremifeeni, detomidiini, medetomidiini, deksmedetomidiini ja atipametsoli sekä yli 20 muuta 	Maailmanlaajuinen	» www.fermion.fi
Sairaalat, terveyskeskukset, terveysasemat, laboratoriot, klinikat, muut alan yritykset, elintarviketeollisuus, prosessiteollisuus, konepajateollisuus.	<ul style="list-style-type: none"> • QuikRead®-järjestelmä ja -testit • Virtsatieinfektio testi Uricult® • Mikrobimäärityksiin ja puhdistustoimenpiteiden seurantaan käytettävä Hygicult® • Paperiteollisuuden sekä lento- ja öljy-yhtiöiden käyttämä Easicult® • Proteiinimittauksiin tarkoitettu analyyttinen Turbox® 	Maailmanlaajuinen	» www.oriondiagnostica.fi

Haluamme olla tunnustettu eurooppalainen yritys valituilla erityisterapia-alueilla ja kehittää innovaatioita globaaleille markkinoille.

Alkuperälääkkeet

Orion kehittää ja tuottaa alkuperälääkkeitä sekä ihmis- että eläinkäyttöön. Alkuperälääkkeet-tulosyksikkö vastaa Orionin ihmiskäyttöön tarkoitettua patentoiduista alkuperälääkkeistä. Tapahtumarikas vuosi 2008 toi Orionille onnistumisia muun muassa liiketoimintaa kasvattavien markkinointisopimusten hankinnassa, kun Orion hankki itselleen virtsankarkailulääke Kenteran® sekä eturauhassyöpälääke Vantas®-implantin lisenssit. Saman vuoden aikana Orion käynnisti prosessin myös Parkinson-lääke Stalevon® käyttöaiheen laajentamiseksi.

Alkuperälääkkeiden tutkimustyö on pitkäkestoista ja riskialtista työtä, joka pisimmillään kestää 15 vuotta. Menestyäkseen uuden alkuperätuotteen on osoitettava kliininen yliveraisuutensa markkinoilla, ja lisäksi uudet lääkekeksinnöt tarvitsevat koko ajan yhä merkittävämpiä markkinointipanoja.

Orion on onnistunut vastaamaan koveneviin haasteisiin useilla menestystuotteillaan. 1980-luvulla alkaneen pitkäjänteisen tutkimustyön tuloksena Orion on tuonut maailmanlaajuisille markkinoille seitsemän omaa alkuperälääkettä, joista kolme on suunnattu eläimille. Alkuperälääkkeiden tuotevalikoima koostuu sekä Orionin omista alkuperälääkkeistä että sisäänlisensoiduista lääkkeistä. Tulosyksikön toiminta jakautuu kolmelle terapia-alueelle: keskushermostosairauksiin, syöpäsairauksiin ja tehohoitoon sekä Easyhaler-laitteeseen kehitettyihin keuhkolääkkeisiin.

Tähtituotteet kasvun kiihdyttäjinä

Alkuperälääkkeet on Orionin lääkeliikeyrityksen suurin tulosyksikkö. Sen liikevaihto vuonna 2008 oli 284,7 (270,8)

miljoonaa euroa eli 40 prosenttia Orionin liikevaihdosta. Yksikön liikevaihto kasvoi 5,1 prosenttia vuoteen 2007 verrattuna.

Orion tunnetaan parhaiten Parkinsonin taudin lääkkeitään, joita ovat entakaponilääkekeksintöön perustuvat Stalevo (levodopa, karbidopa ja entakaponi) ja Comtess®/Comtan® (entakaponi). Orionin eniten myyty tuote vuonna 2008 oli Parkinsonin taudin hoidossa käytettävä Stalevo, jonka myynti kasvoi 1,41 miljonaan euroon vuonna 2008. Stalevon ja Comtess/Comtanin myötä Parkinsonin taudin hoidosta on kehittynyt Orionin vahvin osaamisalue.

TIESITKÖ ETTÄ

Orion tunnetaan maailmalla parhaiten Parkinsonin taudin lääkkeitään.

Asiakkaat ja tuotteet

Alkuperälääkkeet-tulosyksikön liiketoiminta-alueilla on omat menestystuotteensa. Tähtituotteet Stalevo ja Comtess/Comtan kuuluvat keskushermostolääkkeisiin. Tärkeitä onkologian ja tehohoidon tuotteita ovat esimerkiksi eturauhassyöpälääke Enanton® (leuproreliiniasetaatti) ja sydämen

vaiketaan vajaatoimintaan tarkoitettu Simdax® (levosimendaani).

Yksikön asiakkaita ovat erityisesti erikoislääkärit, kuten neurologit, urologit ja onkologit sekä sydänlääkärit ja tehohoitolääkärit.

Loppuvuodesta 2008 Orion uudisti erityistuotteet- ja Alkuperälääkkeet-tulosyksiköiden toimintoja ja tuoteportfolioita vastaamaan paremmin tulevaisuuden haasteisiin. Astman ja keuhkohtaumataudin hoidossa käytetyt Easyhaler®-tuotteet siirtyivät Alkuperälääkkeet-tulosyksikköön tammikuussa 2009. Hormonikorvaushoitotuotteiden Divi-tuoteperhe ja rintasyöpälääke Fareston® (toremifeeni) siirtyivät puolestaan Erityistuotteet-tulosyksikköön.

Partneriyhteistyö voimavarana

Alkuperälääkkeiden markkina-alue on maailmanlaajuinen. Partneruudet ja verkostoituminen ovat Orionille tärkeitä toimintatapoja niin tutkimuksessa ja tuotekehityksessä kuin tuotteiden maailmanlaajuisessa kaupallistamisessakin. Tärkeitä partnereita Orionille ovat esimerkiksi Novartis, Abbott, Hospira, Takeda, GTX, Indevus ja Oasmia. Euroopassa Orionin tavoitteena on hallita itse uusien alkuperälääkkeiden myyntiluvat ja hinnoitteluprosessit.

Alkuperälääkepuolella toiminta on monimuotoista. Tuoteportfoliossa on yhä useampia sisäänlisensoituja tuotteita, ja myyntiin tulee myös uudentyyppisiä, innovatiivisia lääkkeiden annostelumuotoja vanhoista tutuista molekyyleistä. Uusien molekyylien tutkimuksen ja

tuotekehityksen riskejä Orion pyrkii tasapainottamaan markkinoilla jo olevien alkuperälääkkeiden elinkaaren hallinnalla.

Uudet lisenssit liiketoiminnan kasvattajina vuonna 2008

Orion tunnetaan maailmalla etenkin neurologian osaamisestaan. Orionilla on hallussaan maailmanmarkkinoiden kolmas sija Parkinsonin taudin hoidossa, ja menestyksellä on suuri merkitys yhtiön hankkiessa uusia tuotteita portfolioonsa. Uudempina aluevaltauksina myös urologia ja eturauhassyövän hoito ovat vahvaa osaamisaluetta, ja hormoniriippuvaisen eturauhassyövän hoidossa Orion on kolmen suurimman yrityksen joukossa Pohjoismaissa.

Vuonna 2008 Orion aloitti hakuprosessit myydyimmän lääkkeensä Stalevon käyttöaiheeseen laajentamiseksi Yhdysvalloissa ja Euroopassa varhaisen vaiheen Parkinson-potilaille FIRST-STEP-tutkimuksesta saatujen myönteisten tulosten perusteella. Stalevo on nykyisin hyväksytty Parkinsonin taudin pidemmälle edenneeseen vaiheeseen.

Vuonna 2008 Orion hankki itselleen lisenssit kahteen uuteen tuotteeseen. Toinen näistä on eturauhassyövän hoidossa käytettävä Vantas-implantti (histreliini), joka asennetaan potilaan käsivarteen vuodeksi. Implantti helpottaa potilaan hoitoa tarjoamalla vaihtoehdon perinteisesti monta kertaa vuodessa annettaville lääkepistoksille. Vantas on tarkoitus lanseerata Euroopassa vuosina 2009–2010.

Toinen Orionin vuonna 2008 hankkima lisenssituote on virtsankarkailun ja yliaktiivisen rakon hoitoon tarkoitettu Kentera-

lääke (oksibutiniini), jonka markkinointioikeudet kattavat kaikki Pohjoismaat sekä Sveitsin. Sekä Kentera että Vantas vahvistavat merkittävästi Orionin urologian ja onkologian tuoteportfolioa, jossa jo ennestään on injektiona annosteltava eturauhassyöpälääke Enanton.

Liiketoiminnan kasvattamisen ohella Orionin uudet lisenssisopimukset tasapainottavat myös uusien tuotteiden kehitystyöhön liittyviä riskejä.

Vuoteen 2008 mahtui myös taistellua omien patenttien suojaamiseksi. Yhdysvalloissa on jätetty Stalevon ja Comtanin geneerisiä versioita koskevat myyntilupahakemukset. Orion on haastanut Wockhardt- ja Sun-yhtiöt oikeuteen Yhdysvalloissa patenttiansa loukkaamisesta. Oikeudenkäyntien johdosta mainittuja lääkkeitä koskevan geneerisen kilpailun toteutuminen ei ole varmaa eikä siitä ole välitöntä uhkaa.

Tulevaisuuteen varaudutaan jo nyt

Alkuperälääkkeet-yksikkö hakee kasvua etenkin Euroopan uusilta alueilta keskittyen neurologiaan, onkologiaan, tehohoitoon sekä hengityselinsairauksiin. Orionin strategiassa Alkuperälääkkeillä on erittäin merkittävä rooli erityisesti läsnäolon rakentamisessa ja vahvistamisessa Keski- ja Etelä-Eurooppaan. Tuoteportfolioa pyritään täydentämään aktiivisen sisäänlisensoinnin avulla lähi-vuosien aikana. Ensi vuosikymmenen alkupuolella umpeutuu Orionin menestyneimmän lääkekeksinnön, entakaponin, patentti, ja Orion valmistautuu tähän jo nyt edellä mainituin toimenpitein.

Helpotusta Parkinsonin tautiin

Parkinsonin tauti on etenevä ja parantumaton neurologinen sairaus, jonka perusoireita ovat liikehäiriöt, kuten lepovapina, liikkeiden hitaus ja lihasjäykkyys. Noin kaksi sadasta 70-vuotiaasta sairastaa Parkinsonin tautia, ja riski sairastua siihen lisääntyy 50 ikävuo-

den jälkeen. Taudin perussyitä ei tunneta eikä sitä voida parantaa, mutta sen oireita voidaan helpottaa oikeanlaisella lääkityksellä ja kuntoutuksella. Säännöllinen lääkitys Parkinsonin tautiin aloitetaan, kun oireista on merkittävää haittaa potilaalle.

Orionilla on vahva tietämys Parkinsonin taudin hoidossa ja se on tuonut markkinoille merkittäviä lääkekeksintöjä, joista tunnetuimmat ovat entakaponiin perustuvat Stalevo® ja Comtess®/Comtan®. Stalevo on tehostettu levodopahoito, joka sisältää yhdessä tabletissa Parkinsonin taudin peruslääkkeen, levodopan, ja sen vaikutusta tehostavat entsyyminestäjät entakaponin ja karbidopan. Stalevo on vakiintunut Parkinson-potilaiden standardihoitoksi päämarkkina-alueillaan.

➤ **Tietoa Parkinsonin taudista:**
www.parkinson.fi ja www.epda.eu.com

Erityistuotteet

Erityistuotteet-tulosyksikön tuotteistoon kuuluu noin 300 tuotteen valikoima perusterveydenhuollon geneerisiä reseptilääkkeitä ja itsehoidon valmisteita. Orion myy sekä itse kehittämiään ja valmistamiaan että yhteistyökumppaniensa kehittämiä tuotteita. Vuonna 2008 Orion lanseerasi ennätysmäärän uutuustuotteita markkinoille. Etenkin Itä-Euroopassa Erityistuotteet on ollut monen kymmenen prosentin kasvuvauhdissa, ja yksikkö on noussut Orionin vahvaksi tukijalaksi.

Erityistuotteet-tulosyksikkö on Orionin lääkeliketoiminnan toinen tärkeä strateginen tukijalka Alkuperälääkkeiden ohella. Se kasvaa vakaasti monipuolisen ja kilpailukykyisen tuotteistonsa ansiosta ja tukee vahvasti Orionin laajentumis- ja kasvutavoitteita.

Orion on kehittänyt itse useimmat reseptilääkkeensä sekä itsehoidon valmisteensa. Orion myös valmistaa itse valtaosan tuotevalikoimastaan. Tutuimmat esimerkit tuotteistosta ovat Suomen eniten myyty särky- ja kipulääke Burana®, Aqualan®-perusvoiteet ja Multivita®-vitamiinit. Asiakkaita ovat lääkärit, apteekit, sairaalat ja kuluttajat, ja markkina-alue on Euroopan laajuinen. Tärkeimmät alueet ovat Suomi, Pohjoismaat ja Itä-Eurooppa, mukaan lukien Venäjä.

Lanseeraukset huippuvauhdissa vuonna 2008

Erityistuotteet-tulosyksikön liikevaihto vuonna 2008 oli 254,0 miljoonaa euroa (241,5). Vuodesta 2007 kasvua oli 5,2 prosenttia. Erityistuotteet-yksikön osuus on 36 prosenttia Orionin liikevaihdosta, ja

Eryistutuotteet-tulosyksikkö on noussut Orionin vahvaksi tukijalaksi.

yksikön liikevaihdosta toistaiseksi noin 70 prosenttia on tullut Suomesta. Eryistutuotteet-yksikön liikevaihto Itä-Euroopassa kasvoi 32 prosenttia vuonna 2008.

Tuotelanseerausten määrä on kasvanut parissa vuodessa räjähdysmäisesti. Kun vuonna 2005 Eryistutuotteet-yksikkö lanseerasi viisi tuotetta, kolme vuotta myöhemmin vuonna 2008 lanseerauksia oli noin sata.

Yksi merkittävimmistä tapahtumista vuonna 2008 oli Easyhaler®-astmalääkkeen lanseeraus Turkin markkinoille Abdi Ibrahim -yhtiön markkinoimana. Easyhalerin myynti Turkissa on lähtenyt käyntiin todella vauhdikkaasti. Vuoden 2009 alusta lähtien Easyhaler-tuotteet kuuluvat Alkuperälääkkeiden tulosyksikköön.

Pelissäntöjen ymmärtäminen kasvun keskiössä

Orionin vahva markkina-asema Suomessa perustuu laajaan, lähes kaikki yleisimmät sairaudet ja vaivat kattavaan peruslääkevalikoimaan.

Merkittävä osa Orionin reseptilääkkeistä on Suomessa lääkevaihtomenettelyn piirissä. Yhtiön tavoitteena on, että apteekeista on aina mahdollista saada edullinen ja laadukas orionilainen vaihtoehto, mikäli reseptiin kirjoitettu lääke on vaihtokelpoinen. Orionin kotimaan markkinoiden keskiössä ovat geneeriset tuotteet. Kotimaisena toimijana Orion pystyy takaamaan koko tuotevalikoimansa jatkuvan saatavuuden ja toimitusvarmuuden kaikissa olosuhteissa kaikkialla Suomessa.

Uusissa EU-maissa Orionin painopiste on brändätyissä geneerisissä tuotteissa. Orion on tehnyt paljon työtä huomioidakseen eri maiden erilaiset pelissäntöt. Joustavuus ja päätöksenteon nopeus auttavat Orionia huolehtimaan erilaisten asiakkaiden tarpeista eri maissa.

Luotettavat toimittajasuhteet toimitusvarmuuden tae

Eryistutuotteiden liiketoiminnan menestysreseptinä ovat saatavuuden ja toimitusvarmuuden jatkuva ylläpito. Orionin tavoitteena onkin vastata asiakkaidensa tarpeisiin aina tilanteesta riippumatta.

Laajan tuotevalikoiman toimitusvarmuuden ylläpitäminen edellyttää globaalin toimittajaverkoston erinomaista hallintaa. Luotettavat toimittajasuhteet ovat Orionille keskeisen tärkeitä. Toimittajan vaihtaminen voi edellyttää mittavia tutkimuksia ja lupahakemuksia, ja tämä voi vaarantaa tuotteiden jatkuvan saatavuuden.

Aktiivisen tuotekehityksen ja lisensiointitoiminnan tuloksena Orion tuo yhä enemmän perusterveydenhuollon valmisteita oman myyntiorganisaationsa kattamalle alueelle Euroopassa. Myös Skandinavian markkinoilla Orion kasvat-
taa itsehoitotuotteidensa myyntiä.

Osana suomalaista terveydenhuoltoa

Orion osallistuu toiminnassaan suomalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen toimittamalla edullisia ja laadukkaita perusterveydenhuollon tuotteita.

Orionin reseptilääkkeet ovat Suomessa EU-hintatasoon verrattuna edullisia.

Orionin lääkkeiden volyymiosuus Suomen markkinoista on noin 28 prosenttia, mutta osuus lääkkeiden euromääräisestä tukkumyynnistä Suomessa on 9,2 prosenttia. Tämä tarkoittaa, että Orionin lääkkeitä myydään paljon, mutta myynnistä saatava tuotto jää suhteessa alhaiseksi. Edullisten ja laadukkaiden lääkkeiden tarjoaminen koko suomalaiselle yhteiskunnalle luo näin hyvinvointia kaikille Orionin asiakkaille kuluttajasta lääkäriin sekä kaikille suomalaisille veronmaksajille.

Tukijalka vahvasti kiinni maassa

Orionin vision ja strategian keskiössä on aina potilas. Eryistutuotteet-yksikön tavoitteena on olla ketterä ja innovatiivinen toimija, joka kehittää, valmistaa ja myy yhteiskunnallisesti arvokkaita, laadukkaita ja kohtuuhintaisia lääkkeitä. Eryistutuotteet-yksikkö pyrkii myös maksimoimaan Orionin sisäiset synergiat erityisesti myynnissä ja vaativien tuotteiden tuotekehityksessä, ja sen strategiana on kasvattaa liiketoimintaa tehokkaasti näillä toimilla. Eryistutuotteet-yksikkö on sitoutunut laajentamaan liiketoimintaansa Orionin yhteisen laajentumisstrategian mukaisesti.

Laajeneminen Euroopassa ja etenkin vahva kasvu Itä-Euroopassa on nostanut Eryistutuotteet-yksikön Orionin toiseksi tukijalaksi. Orion näkee vahvan suunnan jatkuvan vielä tämän strategiakauden jälkeenkkin.

Tavoittemme on tulla eurooppalaiseksi toimijaksi ja halutuksi partneriksi kilpailukykyisten tuoteportfolioiden ja globaaleille markkinoille kehitettävien innovatiivisten alkuperälääkkeiden ja geneeristen valmisteiden myötä.

Eläinlääkkeet

Orion on yksi Pohjoismaiden tunnetuimmista toimijoista eläinlääkkeiden alalla. Orion valmistaa, markkinoi ja myy eläinlääkettä sekä omia alkuperälääkkeitään että geneerisiä lääkkeitä. Vuosi 2008 oli Eläinlääkkeille vahvaa toiminnan rakentamisen aikaa. Itä-Euroopan markkinoiden kasvun johdosta Eläinlääkkeet-yksikkö vastasi lisääntyviin eläinlääketarpeisiin perustamalla omat maaorganisaationsa Tšekkiin, Slovakiaan, Unkariin ja Puolaan.

Oman tuotteistonsa lisäksi Orion markkinoi ja myy Pohjoismaissa useiden kansainvälisten yhtiöiden valmistamia eläinlääkkeitä. Eläinlääkkeiden markkina-alueena ovat Pohjoismaat sekä Puola, Tšekki, Slovakia ja Unkari. Näillä alueilla Eläinlääkkeet-yksiköllä on myös omat maaorganisaationsa. Orionin oman myynnin lisäksi maailman suurin eläinlääkeyhtiö Pfizer markkinoi ja myy Orionin eläintuotteita Pohjoismaiden ulkopuolella.

Eläinlääkkeiden merkittävimmät tuotteet ovat omat alkuperälääkkeet Domosedan® (detomidiini), Dexdomitor® (deksmedetomidiini), Domitor® (medetomidiini) ja Antisedan® (atipametsoli). Näistä kolme ensimmäistä ovat rauhoittavia lääkkeitä, ja Antisedania taas käytetään herätteenä. Rauhoitteista uusin on kissoille ja koirille tarkoitettu Dexdomitor, joka on jo lanseerattu kaikilla tärkeimmillä markkinoilla. Eläinlääkkeet-yksikkö pyrkii hyödyntämään toiminnassaan Orionin ihmiskäyttöön kehittämiä lääkemolekyylejä.

Muita Orionin eläinlääkkeitä ovat kissojen ja koirien kefaloksiini-antibiootti, erityisesti naudoille tarkoitettu Comforion (ketoprofeeni) kipu- ja tulehduslääke sekä ei-lääkkeellinen Aptus®-hyvinvointisarja. Aptus-sarjasta löytyvät eläimille tärkeät vitamiinit

ja hivenaineet sekä valmisteita suoliston, ihon, turkin sekä suun terveyden ylläpitoon. Orionilla on Suomessa laaja valikoima omia eläinlääkkeitä ja lisäksi myös useita sisäänlisensoituja valmisteita kaikilla omilla markkina-alueilla.

TIESITKÖ ETTÄ

Myös koiranomistajan liikuntatottumukset vaikuttavat koiran painoon.

Vuosi 2008: Alueellista kasvua ja uusia innovaatioita

Vuosi 2008 oli Eläinlääkkeille liiketoiminnan kehittämisen aikaa. Eläinlääkkeiden liikevaihto vuonna 2008 oli 67,2 (66,8) miljoonaa euroa. Eläinlääkkeet-tulosyksikön osuus Orionin liikevaihdosta on 9 prosenttia. Myynti kasvoi maltillisesti, lisääntyneen geneerisen kilpailun seurauksena.

Vuoden 2008 aikana Orion vastasi myös Itä-Euroopan markkinoiden kasvuun perustamalla omat eläinlääkemyynnin maaorganisaationsa Tšekkiin, Slovakiaan, Unkariin ja Puolaan.

Orionin strategian mukaisesti Eläinlääkkeet-yksikkö hakee kasvua laajentamalla

toimintaansa etenkin itäisessä Euroopassa ja etenemällä kustannustehokkaasti käsi kädessä Orionin ihmislääkeliketoimintojen kanssa.

Orion toi markkinoille ensimmäiset alkuperälääkkeensä eläimille jo 1980-luvulla. Vuonna 2008 Eläinlääkkeet-yksikkö teki lukuisia lanseerauksia, ja lanseerausten määrä on kasvanut huomasti viime vuosista. Yksi merkittävistä lanseerauksista vuonna 2008 oli Yhdysvaltojen ja Euroopan markkinoille tuotu uuden sukupolven rauhoite, Dexdomitor, joka on ollut Suomen markkinoilla vuodesta 2005. Dexdomitor vähentää eläimen elimistön kuormitusta verrattuna edellisen sukupolven medetomidiini-rauhotteisiin. Lääke on otettu hyvin vastaan markkinoilla, ja eläinten on havaittu toipuvan rauhoituksesta nopeasti.

Vuoden 2007 lopulla Orion solmi markkinointisopimuksen ruotsalaisen Oasmia Pharmaceuticalin kanssa Paccal®-lääkeaihiosta (paklitakseli), jota Oasmia kehittää ihmislääkkeenä munasarjasyövän hoitoon. Vuoden 2008 maaliskuussa yhteistyö Oasmian kanssa laajeni myös eläinlääkkeisiin lisenssisopimuksella, joka koskee koirien ihosyöpään kehitteillä olevaa Paccal-lääkettä. Kesäkuussa Orion sai siihen koko Euroopan kattavat markkinointioikeudet.

Eläinten syöpähoidot ovat yleistymässä. Eläinsyöpiä hoidetaan kirurgisin menetelmin ja soveltuvin osin ihmislääkkeillä. Markkinoille saapuessaan Paccal on yksi ensimmäisistä eläimiä varten kehitetyistä syöpälääkkeistä, ja vastaavanlaiset rääteläidyt hoidot tulevat lisääntymään tulevina vuosina. Myös eläin- ja käyttäjätavalliset lääke muodot ja antotavat yleistyvät. Hevosille tarkoitettua

Domosedan-rauhoitteesta Orion on kehittänyt helppokäyttöisen, suuhun annosteltavan geelimuodon, joka sai Euroopan laajuisen myyntiluvan lokakuussa. Yhdysvalloissa myyntiluvan hakuprosessi on vielä kesken. Tuote tulee markkinoille vuoden 2009 kuluessa.

TIESITKÖ ETTÄ

Kissojen ja koirien hammasongelmia voi hoitaa ja ehkäistä harjaamalla lemmikin hampaat säännöllisesti.

Syyskuussa 2008 Orion sai Pfizerilta yksinoikeuden laajan eläinlääkkeiden tuoteiston markkinointiin Skandinaviassa. Tuoteisto kattaa useita rokotteita, nautojen loislääkkeen, koirien tulehduskipulääkkeen sekä insuliinin koirien ja kissojen diabeteksen hoitoon.

Meneillään olevassa LEVET-ohjelmassaan Orion tutkii suun kautta annosteltavan levosimendaanin tehoa koirien sydänsairauksien hoidossa tavoitteena saada myyntiluvat sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa.

Strategia

Orion haluaa kasvaa merkittäväksi eläinlääkkeiden toimijaksi Euroopassa. Tähän yhtiö pyrkii etenkin kilpailukykyisellä

tuoteportfoliolla, jonka ytimessä ovat alkuperälääkkeet. Lisäksi yhtiö pyrkii kannattavaan liiketoimintaan lisenssituotteiden avulla, jotta eläinten omistajille voitaisiin tarjota kaikki tarpeelliset lääkkeet.

Orion panostaa myös entistä parempaan partnerihallintaan. Yhtenä strategisena tavoitteena on olla myös itse hyvä ja luotettava partneri muille eläinlääkeyhtiöille.

Orionin vahvuudet kilpailijoihinsa nähden ovat sen historia vahvana toimijana pohjoismaisilla eläinlääkemarkkinoilla, luotettavuus toimittajana sekä suora kytkös yhtiön omaan alkuperälääketuotantoon ja -tutkimukseen.

Onnellinen eläin = onnellinen omistaja

Lemmikkien omistajat huolehtivat suojattensa hyvinvoinnista yhä perusteellisemmin. Kuvaavaa on, että kehittyneissä maissa voimakkaimmin kaikista eläinlääkemarkkinoista kasvaa juuri seuraeläinten lääkkeiden myynti.

Orion edistää eläinten hyvinvointia kehittämällä ja tarjoamalla korkeatasoisia ja innovatiivisia tuotteita. Tuoreita näkökulmia eläintenhoitoon tarjoavat esimerkiksi kehitteillä oleva koirille tarkoitettu syöpälääke tai hyvältä maistuvat geneeriset lääkkeet. Orionin ajatusmallina on, että onnellinen eläin on yhtä kuin sen onnellinen omistaja, joten pyrkimyksenä on pitää tyytyväisinä kaikki asiakkaat – sekä eläimet, niiden omistajat että eläinlääkärit.

Lemmikki on yhä useammin perheenjäsen

Lemmikkien hyvinvointi on niiden omistajille yhä tärkeämpää ja siihen ollaan valmiita panostamaan. Myös lemmikkien hoitomahdollisuudet ovat lisääntyneet. Tilannetta kuvaa hyvin kehittyneissä maissa tapahtuva seuraeläinten lääkkeiden myynnin voimakas kasvu verrattuna muihin eläinlääkemarkkinoihin. Hyötyeläinten osuus lääkkeiden kulutuksesta on noin 60 prosenttia ja lemmikkieläinten noin 40 prosenttia. Jälkimmäisen osuus on viime vuosina kasvanut omistajien panostaessa lemmikkiensä hyvinvointiin yhä enemmän. Samalla myös seuraeläinten määrä on jatkuvasti kasvanut.

Yhä helpommin käsillä oleva informaatio ja hoitomahdollisuudet ovat lisänneet omistajien tietoutta suojattensa hoidossa. Tämä näkyy esimerkiksi eläinten vakuuttamisen yleistymisenä. Tosin maakohtaiset erot ovat suuria. Esimerkiksi Yhdysvalloissa koirista vakuutetaan alle 5 prosenttia, Ranskassa ja Saksassa noin kymmenen prosenttia. Suomessa vakuutetaan lähes joka kolmas koira. Ruotsissa koirista on vakuutettu yli puolet.

Myös eläinlääkäripalvelujen kysyntä etenkin koirille on kasvanut voimakkaasti.

TIESITKÖ ETTÄ

Suojapäähineiden avulla
turvataan tuotteiden
hygienia sekä suojataan
työntekijöitä altistuksilta.

Fermionin tehtävänä on valmistaa lääkkeiden vaikuttavia aineita.

Fermion

Fermion valmistaa vaikuttavat aineet Orionin omiin alkuperälääkkeisiin ja joihinkin geneerisiin valmisteisiin. Fermion valmistaa ja myy lääkkeitä myös muille lääkeyhtiöille. Lääkkeiden vaikuttavien aineiden valmistajana Fermionilla on tärkeä rooli koko Orionin liiketoiminnassa, sillä Orionin tavoitteena on kiihdyttää etenkin Alkuperälääkkeiden ja Erytistytöiden kasvua Euroopassa.

Alkuperälääkkeiden vaikuttavien aineiden valmistajana Fermionilla on tärkeä rooli Orionin liiketoiminnassa. Orionille on tärkeää, että yhtiön omien alkuperälääkkeiden toimitusketju on kokonaan konsernin omassa hallinnassa.

Fermionilla on neljä liiketoiminta-alueita, joista ensimmäinen on Orionin omien alkuperälääkkeiden vaikuttavien aineiden valmistus ja kehitys. Fermion valmistaa muun muassa Orionin menestyneintä lääkettä, Parkinsonin taudin hoidossa käytettävää entakaponia sekä sydämen vajaatoiminnan hoidossa käytettävää levo-simendaania. Lisäksi Fermion valmistaa geneerisiä lääkkeitä. Orionin omaan käyttöön kohdistuvan valmistuksen lisäksi Fermion valmistaa ja myy lääkkeitä myös lääketeollisuudelle maailmanlaajuisesti. Lisäksi Fermion tarjoaa kolmansille osapuolille kehitys- ja valmistuspalveluja.

Fermionin uusien lääkkeiden tuotekehitys ja markkinointi sijaitsevat Espoossa ja varsinaiset tuotantolaitokset Hangossa ja Oulussa.

Fermionin liikevaihto vuonna 2008 oli 36,1 (38,1) miljoonaa euroa, eli 5 prosenttia Orionin liikevaihdosta. Ulkoinen liikevaihto muodostuu lääkkeiden

valmistuksesta ja myynnistä muille lääkeyhtiöille.

Suora yhteys tuotekehitykseen

Fermionin markkina-alue on maailmanlaajuinen. Asiakaslähtöisyys, korkea teknologia, toimitusvarmuus, luotettavuus, laatu ja kustannustehokkuus ovat lääkeainevalmistajalle keskeisiä kilpailuvaltteja.

TIESITKÖ ETTÄ

Esimerkiksi ibuprofeeni on eräissä särkylääkkeissä käytettävä vaikuttava aine.

Kansainvälisissä asiakassuhteissa Fermionille on hyötyä syvästä verkottumisesta asiakkaidensa kanssa. Fermionilla onkin suora yhteys useiden lääkeyritysten tuotekehitykseen.

Custom Research and Manufacturing Services (CRAMS) -konseptillaan Fermion tarjoaa tietyille asiakkailleen samoja toimitusketjun palveluja kuin Orionillekin. Fermionin CRAMS -liiketoiminta-ajatuksena on pitkällä aikavälillä valmistaa kolmansille osapuolille näiden alkuperätuotteiden molekyylejä.

Synergiasta etua koko Orionille

Orionin tavoitteena on kiihdyttää etenkin Alkuperälääkkeiden ja Erytistytöiden liiketoimintojen kasvua Euroopassa. Koska Fermion valmistaa Orionin alkuperälääkkeiden vaikuttavat aineet, on Fermionilla tässä tavoitteessa tärkeä rooli. Myös lääkkeiden sopimusvalmistuksesta haetaan kasvua.

Fermion on Orionin tuotekehityksen strateginen kumppani jo lääkkeen kehityksen varhaisvaiheesta alkaen. Kun tutkimus- ja tuotekehitysyksikkö ottaa tutkittavakseen uuden, mahdollisesti lääkkeeksi sopivan molekyylin, liittyy Fermion kehitysprojektiin mukaan kemian asiantuntijana. Kehitystyön edetessä kaupalliseen myyntiin valmistusmäärät voivat nousta milligrammoista sataan tonniin. Jo ensimmäisiä pieniä määriä valmistettaessa epäpuhtauksien huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää. Myös ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat ovat mukana kehitystyön alusta alkaen.

Fermionin kyky valmistaa Orionin tarvitsemat vaikuttavat aineet johtaa merkittäviin synergiaetuihin Orionin liiketoiminnoille.

Haluamme olla nopeasti kasvava, kannattava yritys tarjoamalla terveydenhuollon ja teollisuushygieniasektorin asiakkaillemme valikoituja, suoritukseltaan nopeita, helppokäyttöisiä ja kustannustehokkaita lähitestausratkaisuja.

Orion Diagnostica

Kehon ulkopuolisia testimenetelmiä ja -järjestelmiä valmistava Orion Diagnostica jatkoi vuonna 2008 pioneirituotteiden lanseeraamista tuomalla markkinoille maailman ensimmäisen mittalaitteella luettavan Strep A -angiinatesstin. Edellinen diagnostinen pioneirituote, maailman ensimmäinen painoteknologian avulla tuotettu hygieniatesti, lanseerattiin vuonna 2007. Vuosi 2008 toi Orionille myös maailmanennätyksen muun muassa bakteeriperäistä tulehdusta mittaavan CRP-testin mittausajassa.

Orion valmistaa lääkkeiden ja lääkkeiden vaikuttavien aineiden lisäksi diagnostisia testejä. Diagnostiikkaliiketoiminta on keskitetty Orion Diagnostica -tuloksikkoon. Tuloksikkö valmistaa kehon ulkopuolisia eli in vitro -diagnostisia testimenetelmiä ja -järjestelmiä terveydenhuollon ja teollisuuden tarpeisiin. Terveydenhuollossa tuotteita käytetään potilaiden taudinmääritykseen ja hoidon tehon seurantaan. Tuotteet painottuvat lähitestauksiin eli niin sanottuihin point-of-care-testeihin.

Diagnostiikkatuotteiden markkina-alue on maailmanlaajuinen. Orion Diagnostican asiakkaita ovat esimerkiksi sairaalat, terveyskeskukset, terveysasemat, laboratoriot, klinikat, muut alan yritykset sekä elintarvike-, prosessi- ja konepajateollisuus. Orion tekee myös diagnostiikkatuotteiden sopimusvalmistusta alan muille yrityksille.

Nopea ja oikeaan osuuta taudinmääritys hyödyttää sekä potilasta että terveydenhuollon osapuolia. Se, mitä diagnostista menetelmää lääkäri käyttää potilaan tilan ja hoidon arvioinnissa, vaikuttaa merkittävästi terveydenhuollon tehokkuuteen ja kustannuksiin.

Orionin diagnostisten tuotteiden valikoima auttaa nopeuttamaan ja tehostamaan taudinmääritystä. Tuotevalikoiman kymmenistä tuotemerkeistä tunnetuin on QuikRead®-järjestelmä ja sen CRP-testisovellus. CRP-testillä mitataan sormenpään verinäytteestä C-reaktiivisen proteiinin pitoisuus, jonka koholla oleva arvo viittaa usein bakteeriperäiseen tulehdukseen. Testi auttaa lääkäriä arvioimaan, kärsiikö potilas virus- vai bakteeri-infektioista ja tarvitseeko hän antibioottikuurin.

TIESITKÖ ETTÄ

Laaduntarkkailua suoritetaan myös paljain silmin.

Elinkeinoelämä käyttää Orionin tuotteita hygienian arvioinnissa. Muun muassa elintarvike- ja kosmetiikkateollisuus käyttävät Hygicult®-testiä mikrobimäärityksiin ja puhdistustoimenpiteiden seurantaan. Paperiteollisuus sekä lento- ja öljy-yhtiöt taas käyttävät Easicult®-testiä määrittämään teollisuus- ja polttonesteiden sisältämiä mikrobimääriä käyttö- ja varastointiaikojen optimoimiseksi.

Maailman nopeinta testausta ja markkinajohtajuutta

Orion Diagnostican liikevaihto vuonna 2008 oli 45,0 (42,0) miljoonaa euroa eli 6 prosenttia Orionin liikevaihdosta. Yksikön

liikevaihto nousi 7,1 prosenttia vuoteen 2007 verrattuna. Tuloksikkön liikevoitto vuonna 2008 oli 6,1 (6,3) miljoonaa euroa.

Vuonna 2008 Orion Diagnostica teki maailmanennätyksen puolittamalla QuikRead CRP -testin mittausajan kahdesta minuutista minuuttiin. Kymmenen vuotta sitten myyntiin tulleet QuikRead CRP -testit ovat nyt toistamiseen maailman nopeimmat, sillä Orionin hallussa oli myös aiempi maailmanennätys.

Vuonna 2008 aloitettiin uuden, angiinan diagnoosiin tarkoitetun QuikRead Strep A -testin lanseeraus myös pohjoismaisille markkinoille. Testi kehitettiin osoittamaan, löytyykö näytteestä angiinaa aiheuttavaa Strep A -bakteeria. Strep A -testi eroaa muista markkinoilla olevista angiinaa mittaavista tuotteista siinä, että se poistaa ihmiseltä testin tulkinnanvaraisuuden. Perinteisesti angiinatesstin tulokset ovat pohjautuneet testin värireaktioon ja näköaistinvaraisiin tulkintoihin. Strep A -testi poistaa näistä erilaisista tulkinnoista johtuvat väärät tai epävarmat diagnoosit, ja lääkäri voi näin tehokkaammin määrittellä potilaan antibioottikuurin tarpeellisuuden.

Viimeaikaisten saavutusten lisäksi Orion Diagnostica on säilyttänyt maailmanmarkkinajohtajuutensa kastolevytesteihin kuuluvassa Uricult®-virtsatieinfektio-testissä. Orion on ollut Uricult-testissä edelläkävijä aina 60-luvun lopulta lähtien.

Alan murros ja strategia

Orionin ykköstavoite diagnostiikkaliiketoiminnassa on olla johtava yritys valituilla lähitestaukseen tarkoitetuilla diagnostisilla testeillä terveydenhuollossa. Orion Diagnostican strategia rakentuu kahden erilaisen bisnesympäristön

– terveydenhuollon ja teollisuushygienian – vuorovaikutukseen ja ymmärtämiseen. Kummankin tavoitteena on luoda nopeita, helppokäyttöisiä ja luotettavia tuote- ja palveluratkaisuja sekä kasvattaa liiketoimintaa. Tuloksikkoo toimii tiiviissä yhteistyössä konsernin eri osien kanssa, mutta vastaa itsenäisesti omista asiakkuuksistaan.

Orionin strategian mukainen innovatiivinen toiminta tähtää kaikkien toimintatapojen jatkuvaan kehitykseen. Orion Diagnostica toteuttaa strategiaa ensisijaisesti oman laatu järjestelmänsä avulla. Orion Diagnostica soveltaa laadunhallintaan ja lääketieteellisten laitteiden valmistukseen liittyviä ISO 9001 ja ISO 13485 -standardeja huomioiden myös FDA:n vaatimukset.

TIESITKÖ ETTÄ

Angiinan voi nykyään todeta helppokäyttöisellä QuikRead Strep A -testillä.

Vuonna 2008 koko diagnostiikka-ala eli voimakkaassa murroksessa maailmanlaajuisesti. Yrityskauppoja tehtiin yli toimialarajojen, ja asiakkaiden ostokäytännöt ammattimaistuiivat entisestään. Orion Diagnostican tärkeimpiin tavoitteisiin vuonna 2008 kuuluivat tuoteportfolion selkeyttäminen sekä kasvu- ja

kannattavuustavoitteiden tasapainottaminen. Tavoitteissa onnistuttiin, ja tuloksikkoo kasvatti liikevaihtoaan sekä lisäsi myyntiään tärkeimmillä tuotealueillaan.

Hyvinvointia luomassa vuonna 2009

Lähitulevaisuudessa asiakkaiden tarpeiden ymmärtäminen ja innovatiivisuus määrittävät yhä enemmän Orion Diagnostican toimintaa. Terveydenhuollon murros vaikuttaa myös diagnostiikka-alaan, ja alan liiketoimintaympäristö muuttunee edelleen voimakkaasti vuonna 2009.

Asiakaslähtöinen ajattelu auttaa Orion Diagnosticaa markkinoiden murroksen ymmärtämisessä. Vuonna 2009 Orion Diagnostica panostaa esimerkiksi toiminnanohjausjärjestelmään ja pyrkii edelleen säilyttämään kasvun edellytykset hyödyntämällä tehokkaasti uudet mahdollisuudet niin koti- kuin ulkomaan markkinoillakin sekä huomioimalla alaan vaikuttavat trendit.

Entistä nopeampi QuikRead® CRP -testi nopeuttaa hoitopäätöksiä

Diagnostiset menetelmät kehittyvät jatkuvasti kohti entistä nopeampia, helppokäyttöisempiä ja luotettavampia testejä. Terveydenhuollon tehokkuusvaatimusten lisääntyessä korostuu nopean mittaustuloksen saamisen merkitys entisestään.

Orionin diagnostisista tuotteista tunnetuin on QuikRead-järjestelmä ja sen sovellus CRP-testi. Orionin QuikRead CRP-testi on ollut maailman nopein ilmestymisestään lähtien ja jatkaa nopeimpana edelleen. Muun muassa bakteeriperäistä tulehdusta mittaavan QuikRead CRP-testin Orion lanseerasi jo kymmenen vuotta sitten. Vuonna 2008 Orion uusi edellisen maailmanennätyksensä CRP-testin mittaajassa puolittamalla sen kahdesta minuutista minuuttiin.

QuikRead CRP -testillä mitataan sormenpään verinäytteestä C-reaktiivisen proteiinin pitoisuus, jonka koholla oleva arvo viittaa usein bakteeriperäiseen tulehdukseen. Testin ja potilaan oireiden arvioinnin perusteella lääkäri pystyy arvioimaan, kärsiikö potilas virus- vai bakteeri-infektiosta ja onko antibioottikuuri tarpeellinen.

TIESITKÖ ETTÄ

Tutkimuksissa on todettu lasten itsetunnon kohoavan lemmikin omistamisen myötä.

Perheen kanssa yhdessä oleminen ja tekeminen ovat osa hyvinvointia. Perheen – oli se sitten iso tai pieni – läheisyyttä ja toimivuutta voi parantaa pienilläkin teoilla. Perheen yhteiset arkitutiinit voivat olla yllättävänkin tärkeä osa elämää.

Orionin ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, syöpäsairaudet ja tehohoito sekä Easyhaler-laitteeseen kehitetyt keuhkolääkkeet.

Tutkimus ja kehitys

Orionin lääketutkimus ja -kehitys luovat hyvinvointia kehittämällä uusia alkuperä-, rinnakkais- ja eläinlääkkeitä potilaiden tarpeisiin.

Vuonna 2008 Orion käytti lääketutkimukseen ja -kehitykseen noin 99 miljoonaa euroa eli 14 prosenttia liikevaihdostaan. Tutkimusyksiköissä Espoossa, Turussa, Kuopiossa ja Nottinghamissa Englannissa työskentelee yhteensä noin 610 ihmistä.

TIESITKÖ ETTÄ

Tutkimus- ja kehitystyötä tehdään niin laboratorioissa, työhuoneissa kuin tietokoneen ruudullakin.

Orionin tutkimus ja kehitys on maailmanlaajuisessa vertailussa pieni yksikkö, mutta se toimii täysin globaalisti. Globaalissa kilpailussa voi pärjätä vain maailman huipuihin kuuluva yksikkö. Innovatiivisuuteen ja toiminnan jatkuvaan parantamiseen kannustava organisaatiokulttuuri sekä kansainväliset yhteistyöprojektit auttavat Orionia tavoitteiden saavuttamisessa.

Tuotevalikoima tasapainottaa riskejä

Tutkimuksen ja kehityksen ydinosaamisen perusta on tietyissä kohdeproteiiniperheissä, joihin vaikuttamalla

voidaan hoitaa erilaisia sairauksia. Lääkemekanismien kohdeproteiineihin vaikuttaminen on hienovaraista työtä, sillä samalla vaikutetaan aina ihmiseen tai eläimeen kokonaisuutena heijastevaikutusten kautta. Tämä proteiinitason ja kokonaisuuden ymmärtäminen suhteessa tavoiteltuun hoitoon sekä tuotteistava poikkitieteellinen tutkimus- ja kehitysyksikkö muodostavat ydinosaamisen.

Orionin ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, syöpäsairaudet ja tehohoito sekä Easyhaler-laitteeseen kehitetyt keuhkolääkkeet. Lisäksi Orion kehittää geneerisiä lääkkeitä ja eläinlääkkeitä joko itse tai yhteistyökumppaneiden kanssa.

Toiminnan haasteena on portfolion tasapainotus: riskialttiiden, mutta mahdollisesti menestyksekkäiden alkuperälääkkeiden lisäksi kehitteillä on pienemmän riskin uutuuksia kuten rinnakkais- tai eläinlääkkeitä tai parannuksia jo olemassa oleviin lääkkeisiin.

Uusi alkuperälääke on tieteellinen voitto

Uuden alkuperälääkkeen markkina-alue on aina maailmanlaajuinen. Alkuperälääkkeen luominen on pitkä prosessi, joka onnistuessaan merkitsee paljon niin yksittäiselle potilaalle, Orionille kuin yhteiskunnallekin.

Lääkealalla on tyypillistä, että valtaosa tutkittavista ja kehitettävistä tuoteai-hioista ei koskaan päädy markkinoille. Orionin tavoitteena on tuoda uusia alkuperälääkkeitä markkinoille kilpailijoita nopeammin ja pienemmällä hävikkiprosentilla. Orion ohjaa resurssijaan siten, että yhä useammasta tuoteaihiosta saataisiin kehitettyä toimiva lääke.

Pitkä, vaiheittainen tie

Orionin lääketutkimus painottuu varhaisen vaiheen tutkimuksiin eli prekliinisiin tutkimuksiin ja ensimmäiseen ja toiseen kliiniseen vaiheeseen. Prekliinisissä kokeissa molekyylin imeytymistä, vaikutusta, hajoamista ja erittymistä tutkitaan laajasti erilaisissa soluviljely- ja eläinmal-leissa. Tulokset ohjaavat rakennevaikutussuunnittelua, jonka perusteella syntetisoidaan uusia yhdisteitä testeihin.

Lääkeainekandidaatin löydyttyä sille kehitetään formulaatio eli lääkeannosmuoto, joka on useimmiten tabletti tai kapseli (tutkimusvalmiste), jotta lääkeainekandidaatti voidaan annostella ja viedä eteenpäin kliinisiin tutkimuksiin. Kliiniset eli ihmisillä tehtävät tutkimukset voidaan aloittaa vasta, kun on varmistettu, että lääkeainetta on turvallista antaa ihmiselle. Prekliiniset testit kestävät 5–6 vuotta ja etenevät osin yhtä aikaa kliinisten kokeiden kanssa.

TIESITKÖ ETTÄ

Orion-Farmos Tutkimussäätiö jakoi vuonna 2008 yhteensä 521 000 euroa apurahoina terveyden edistämiseksi.

Ihmisillä tehtävä testaus voi kestää kymmenenkin vuotta, ja testaus jaetaan yleensä neljään vaiheeseen eli faasiin.

Meneillään olevat tutkimukset:

(TILANNE TAMMIKUUSSA 2009)

Ensimmäisessä faasissa lääkettä testataan terveillä, vapaaehtoisilla tutkittavilla. Tutkimuksissa selvitetään, millaisia määriä tutkittavaa lääkettä voidaan turvallisesti annostella ihmisille.

Toisessa faasissa tutkittavina on pieni joukko potilaita. Tavoitteena on selvittää lääkkeen teho ja turvallisuus ja löytää lääkkeelle optimaalinen annostus. Toisen faasin tutkimukset ovat usein kaksoissokkoutettuja tutkimuksia, joissa potilaat saavat joko tutkimusvalmistetta tai lumeläkettä niin, etteivät potilaat eivätkä tutkijat tiedä kumpaa kukin potilas saa.

Kolmannessa faasissa lääkkeen teho varmistetaan aina tutkimuksissa jopa tuhansilla ihmisillä, joissa lääkkeen vaikutuksia verrataan lumelääkkeeseen tai markkinoilla jo olevaan lääkkeeseen. Neljännellä faasilla tarkoitetaan jo markkinoilla olevan lääkkeen turvallisuuteen, toimivuuteen tai käyttöön liittyviä tutkimuksia.

Kaikissa vaiheissa tutkimustulokset dokumentoidaan, ja ennen kuin lääke saa myyntiluvan ja päätyy apteekkiin, on siitä saatettu tuottaa yli 100 000 sivua tietoa. Vakuuttava näyttö lääkkeen tehosta ja turvallisuudesta on edellytys sille, että lääke saa myyntiluvan. Alkuperälääkkeen kehittäminen voi kestää kokonaisuudessaan 12–15 vuotta.

Rinnakkaislääkkeen kehittäminen tuo säästöjä

Rinnakkaislääkkeitä tehdään lääkkeistä, joiden patenttisuoja on päättynyt. Alkuperälääkkeen peruspatentti on voimassa noin 20 vuotta, minkä jälkeen alkuperälääkkeen kaltaista niin sanottua geneeristä versiota voivat alkaa valmistaa ja myydä myös muut lääkeyhtiöt.

Orionin ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, syöpäsairaudet ja tehohoito sekä Easyhaler-laitteeseen kehitetyt keuhkolääkkeet. Lisäksi tutkimus- ja kehitysyksikkö kehittää rinnakkaislääkkeitä ja eläinlääkkeitä sekä itse että yhteistyökumppaneiden kanssa.

- Varhaisen vaiheen Parkinson-potilailla tehdystä FIRST-STEP-tutkimuksesta saatujen positiivisten tulosten perusteella Orion on käynnistänyt toimet Parkinsonin taudin hoidossa käytettävän Stalevon® käyttöaiheen laajentamiseksi Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Toinen käyttöaiheen laajentamiseen tähtäävä kolmannen vaiheen tutkimus, STRIDE-PD, saatiin tulosten analyysivaiheeseen vuoden 2008 lopulla. Mikäli tavoite toteutuu, Stalevoa voidaan käyttää myös varhaisen vaiheen Parkinson-potilaiden hoitoon. Stalevo on nykyisin hyväksytty lääkkeeksi Parkinsonin taudin pidemmälle edenneeseen vaiheeseen.
- Deksmetomidiniä tutkitaan kahdessa kolmannen vaiheen kliinisessä tutkimuksessa (faasi III) tehohoitopotilaiden pitkäaikaisena, yli 24 tuntia annosteltavana rauhoitteena. Deksmetomidiniä verrataan midatsolaamiin ja propofoliin, ja molempiin tutkimuksiin on suunniteltu rekrytoitavan 500 potilasta. Tutkimukset alkoivat kesälä 2007 ja tuloksia odotetaan kesälä 2010.
- LEVET-ohjelmassa tutkitaan levosimendaanin tehoa koirien sydänsairauksien hoidossa. Levosimendaania käytetään jo Simdax®-nimisenä ihmislääkkeenä sydämen äkillisen vaikean vajaatoiminnan hoidossa.
- Easyhaler®-tuoteperhettä laajennetaan kehittämällä uusi budesonidiformoteroli-yhdistelmävalmiste astman ja keuhkohtaumataudin hoitoon.
- Adrenergisen alfa_{2c}-reseptori-alatyypin antagonisti on ensimmäisessä kliinisessä tutkimusvaiheessa. Antagonistin eli vastaavaikutaja-aineen mahdollisia käyttöaiheita ovat mm. skitsofrenian ja Alzheimerin taudin hoito.
- Alustavassa kliinisessä tutkimuksessa selvitetään suun kautta annosteltavan levosimendaanin käytönmahdollisuuksia aivohalvauksen hoidossa ihmisillä.
- Varhaisen vaiheen tutkimuskohteina ovat mm. selektiiviset androgeenireseptorin modulaattorit (SARM), eturauhassyöpä, neuroopaattinen kipu, Parkinsonin tauti ja tehohoidon eri käyttöalueet.

Patentin tehtävänä on turvata innovaatiot ja niihin kohdistetut investoinnit, mutta patentin päätyminen pitää potilaan ja yhteiskunnan kustannukset kurissa. Rinnakkaislääkkeiden tuotekehitystyössä keskeistä on osoittaa, että rinnakkaislääke käyttäytyy samalla tavalla kuin alkuperälääke. Jotta rinnakkaislääke saisi myyntiluvan, sen on imeydyttävä, vaikutettava, ja poistettava elimistöstä samalla tavoin kuin alkuperälääkkeen.

TIESITKÖ ETTÄ

Vanhentuneet lääkkeet tulee palauttaa apteekkiin, joka toimittaa ne asianmukaisesti hävitettäväksi.

Rinnakkaislääkkeen valmistuksessa ei ole oikotietä: oikea vaikuttava aine on ensin hankittava ja lääkkeen koostumus ja valmistusprosessi kehitettävä. Rinnakkaislääkkeen kehittäminen on kuitenkin yksinkertaisempaa ja edullisempaa kuin alkuperälääkkeiden, sillä vaikuttava aine sinällään on jo tutkittu ja tunnettu. Rinnakkaislääkkeen kehittäminen kestää keskimäärin 2–3 vuotta.

Eläinlääkkeissä sovelletaan ihmislääkkeiden ideoita

Eläinlääkkeiden kehityksen ideat tulevat usein ihmislääkkeiden tutkimuksesta ja kehityksestä. Usein jo ihmislääkkeen alkuvaiheen eläin- ja laboratoriotutkimuksista voidaan päätellä, että lääke saattaisi toimia myös eläimillä.

Eläinten alkuperälääkkeiden toimivuus ja turvallisuus varmistetaan samaan tapaan kuin ihmisille suunnattujen alkuperälääkkeiden. Orionilla ovat käynnissä esimerkiksi kliiniset tutkimukset levosimendaanilla koirien sydänlääkkeen kehittämiseksi. Vaikuttava aine on sama kuin ihmisille tarkoitettussa sydämen vajaatoimintalääkkeessä.

Huippuosaajien työyhteisö

Uusien lääkkeiden tekeminen niitä tarvitsevalle potilaalle on palkitsevaa työtä: tutkimuksen ja kehityksen henkilöstö kokee tekevänsä työtä, jolla on merkitystä

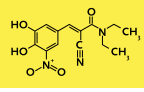
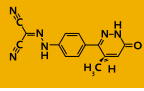
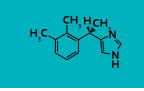
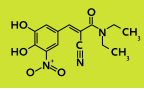
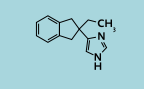
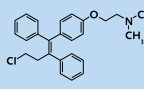
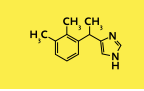
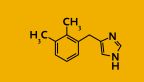
ihmiskunnalle. Hyvinvointia rakennetaan myös työyhteisössä: huippuosaajien organisaatiossa pyritään siihen, että työnteko olisi stimuloivaa ja innostavaa.

Tutkimus- ja kehitysyksikössä on haluttu luoda tilaa innovaatioille. Raja-aitoja organisaation eri osien, tutkimusvaiheiden ja -projektien välillä on pyritty madaltamaan ja kanssakäymistä lisäämään.

Yhteistyöllä tuloksia

Viime vuosina lääketeollisuudessa on panostettu yhteistyön kehittämiseen. Yhteistyö on välttämätöntä, sillä toimiala

Orionin alkuperälääkkeet

	Käyttö	Vaikuttava aine	Markkinoille	
Stalevo®	Parkinsonin tauti	Entakaponi	2003	
Simdax®	Sydämen vaikea vajaatoiminta	Levosimendaani	2000	
Precedex®	Tehohoitorauhoite	Deksmedetomiidiini	1999	
Comtan® & Comtess®	Parkinsonin tauti	Entakaponi	1998	
Antisedan®	Eläinrauhoitteen vastavaikuttaja	Atipametsoli	1989	
Fareston®	Rintasyöpä	Toremifeeni	1988	
Domitor®	Eläinrauhoitte	Medetomiidiini	1987	
Domosedan®	Eläinrauhoitte	Detomiidiini	1983	

on hajautunut ja uusien innovaatioiden tekeminen on käynyt yhä vaativammaksi. Orionin tutkimus- ja kehitysyksikkö on maailman suuriin toimijoihin verrattuna suhteellisen pieni, joten sille yhteistyö on elinehto.

Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa tehdään erityisesti tutkimusprojektin alkuvaiheissa sekä kliinisen tutkimuksen kolmannessa vaiheessa, jossa tuotetta testataan suurella määrällä ihmisiä. Kolmannessa vaiheessa tehtävällä yhteistyöllä avataan myös markkinoita yhteistyökumppanin kotimarkkina-alueelle.

Orion on mukana Euroopan komission ja eurooppalaisten lääkeyritysten yhteisessä Innovative Medicines Initiative -hankkeessa (IMI), jonka tavoitteena on nostaa Eurooppa jälleen maailman johtavaksi lääketieteellisen tutkimuksen maanosaksi. Yritykset ratkovat yhdessä esimerkiksi lääkkeen turvallisuuden ja tehokkuuden ennustamiseen liittyviä ongelmia.

Perinteisesti eurooppalaiset lääkeyritykset ovat kohdanneet kilpailua Yhdysvalloista, mutta viime vuosina Kiinan ja muun Aasian lääketeollisuus on kehittynyt voimakkaasti. Orion tekee myös jatkuvaa yhteistyötä yritysten ja yliopistojen kanssa – erilaisia yhteistyöprojekteja on käynnissä satoja. Uusimpia yhteistyöyrityksiä Orionille ovat intialainen Aurigene ja suomalainen Medeia.

Tutkimus- ja kehityssanastoa

Alkuperälääke — lääkeyhtiön omaan tutkimukseen ja lääkekehitykseen perustuva patentoidun lääkeainemolekyylin sisältävä lääkevalmiste. Patentti on yleensä voimassa 20 vuotta, jonka jälkeen myös muut yhtiöt voivat alkaa valmistaa ja myydä lääkettä.

Faasi — vaihe; kliinisen tutkimuksen vaihe.

Kliininen lääketutkimus — ihmisiin kohdistuva tutkimus, jolla selvitetään lääkkeen vaikutuksia (tehoa ja turvallisuutta) ihmisessä ja/tai lääkkeen imeytymistä, aineenvaihduntaa tai erittymistä ihmiselimistössä. Ihmisillä tehtävä testaus voi kestää kymmenenkin vuotta, ja testaus jaetaan yleensä neljään vaiheeseen eli faasiin. Ensimmäisessä faasissa lääkettä testataan terveillä vapaaehtoisilla tutkittavilla. Tutkimuksissa selvitetään, millaisia määriä tutkittavaa lääkeainetta voidaan turvallisesti annostella ihmisille. Toisessa faasissa tutkittavina on pieni joukko potilaita, ja tavoitteena on selvittää lääkkeen teho ja turvallisuus ja löytää lääkkeelle optimaalinen annostus. Kolmannessa faasissa lääkkeen teho varmistetaan aina sokkoutetusti jopa tuhansilla tutkittavilla, joista osa saa joko lumelääkettä tai käytössä jo olevaa vakiintunutta lääkettä. Neljännellä faasilla tarkoitetaan jo markkinoilla olevan lääkkeen turvallisuuteen, toimivuuteen tai käyttöön liittyviä tutkimuksia.

Lääkeaine — vaikuttava aine; yksityiskohtaisesti määritelty elimistöön vaikuttava aine, jota käytetään lääkkeen valmistamiseen tai lääkkeenä sellaisenaan.

Molekyyli — pienin (vapaana esiintyvä) yksikkö, johon ainemäärä (alkuaine tai yhdiste) voidaan jakaa sen kemiallisten ominaisuuksien muuttumatta.

Prekliininen tutkimus — varhaisen vaiheen tutkimus; tutkimusvaihe ennen ihmisillä tehtävää kliinistä tutkimusta. Prekliinisissä kokeissa valmistetaan uusia molekyylejä ja tutkitaan niiden imeytymistä, vaikutusta, hajoamista ja erittymistä erilaisissa soluviljely- ja eläinmalleissa. Kliiniset eli ihmisillä tehtävät kokeet voidaan aloittaa vasta, kun on varmistettu, että valittu molekyyli on turvallinen. Prekliiniset tutkimukset kestävät 5–6 vuotta.

Rinnakkaislääke — lääke, joka sisältää samaa vaikuttavaa lääkeainetta kuin alkuperävalmiste ja jonka vahvuus ja lääkemuoto ovat samat kuin vastaavassa alkuperävalmisteessä.

Sisäänlisensoitu lääke — lääke, jonka myynti- tai kehitysoikeuden – tai molemmat – Orion on hankkinut itselleen.

Lääkkeen kehityskaari

Ennen kuin lääke päätyy apteekin hyllylle, takana on vuosien tutkimustyö, valtava määrä erilaisia kokeita ja yli 100 000 sivua dokumentaatiota.

Uuden alkuperälääkkeen kehitys jakaantuu kolmeen osaan: varhaisen vaiheen tutkimukseen, alkuvaiheen kehitykseen (Faasit I ja II) ja loppuvaiheen kehitykseen (Faasi III). Jokaisessa vaiheessa lääkkeen on läpäistävä tiukka seula. Tutkimusten ja tulosten tulee täyttää viranomaisten tarkat laatuvaatimukset, ennen kuin lääkeaineelle voidaan hakea myyntilupaa.

Orionin lääketutkimus painottuu varhaisen vaiheen tutkimukseen ja alkuvaiheen kehitykseen (Faasit I ja II). Orion pyrkii tekemään mittavat loppuvaiheen potilastutkimukset (Faasi III) yhteistyössä jatkokehitykseen ja markkinointiin valitsemissä partnereiden kanssa.

1 Varhaisen vaiheen tutkimus

ELI: Prekliininen = ihmisillä tehtäviä tutkimuksia edeltävä vaihe tai Nonkliininen tutkimus = sekä ihmisillä tehtäviä tutkimuksia edeltävä vaihe että samanaikaisesti kliinisten tutkimusten aikana tehtävä kliinistä kehitystä täydentävä kokeellinen tutkimus.

VAIHEEN KESTO: Prekliininen; 5–6 vuotta. Nonkliininen; 5–6 vuotta sekä 7 vuoden kehitysvaihe.

TUTKITTAVIEN MOLEKYYYLIEN MÄÄRÄ: Alkuvaiheessa noin 10 000, loppuvaiheessa enää 10

MITÄ TAPAHTUU: Prekliinisissä kokeissa valmistetaan uusia molekyyliä ja tutkitaan niiden imeytymistä, vaikutusta, hajoamista ja erittymistä erilaisissa soluviljely- ja eläinmalleissa. Kliiniset eli ihmisillä tehtävät kokeet voidaan aloittaa vasta, kun on varmistettu, että valittu molekyyli on turvallinen. Prekliinisessä vaiheessa tutkimustyötä tehdään usein yhteistyössä tutkimuslaitosten, yliopistojen ja yhteistyöyritysten kanssa. Tässä vaiheessa tutkimusaihoille haetaan yleensä patenttisuojaa.

MITÄ ORIONISSA TAPAHTUI VUONNA 2008: Vireillä oli kymmeniä tutkimushankkeita. Tutkimuskohteina olivat mm. eturauhassyöpä, neuropaattinen kipu, Parkinsonin tauti ja tehohoidon eri käyttöalueet.

2 Alkuvaiheen kehitys

ELI: Kliininen vaihe eli ihmisillä tehtävien tutkimusten vaihe alkaa (Faasit I ja II).

VAIHEEN KESTO: noin 5 vuotta

Miljoonien yhdisteiden nopea tarkastelu

Prekliininen farmakologia

Prekliininen turvallisuus

Kliininen farmakologia & turvallisuus

1

VARHAISEN VAIHEEN TUTKIMUS

2

ALKUVAIHEEN KEHITYS

Faasi I

0

IDEA

5

Pisimmillään uuden alkuperälääkkeen taustalla on yli 15 vuotta tarkkaa tutkimustyötä.

TUTKITTAVIEN MOLEKYyliEN MÄÄRÄ:

Yksi molekyyli kerrallaan

MITÄ TAPAHTUU: Tarkoituksena on lääkkeen tehon ja turvallisuuden selvittäminen ihmisessä. Tutkimukset jaetaan vaiheisiin eli faaseihin.

MITÄ ORIONISSA TAPAHTUI VUONNA 2008: Alfa_{2c}-reseptorin tutkimus siirtyi valitun lääkekandidaatin myötä ensimmäiseen faasiin. Yhden COMT-estäjäihion tutkimustyö lopetettiin ensimmäisessä faasissa. Alustavassa ensimmäisessä kliinisessä tutkimuksessa selvitetään suun kautta annosteltavan levosimendaanin käyttömahdollisuuksia aivohalvauksen hoidossa ihmisillä.

FAASI I: Tutkimuksissa selvitetään, millaisia määriä tutkittavaa lääkeainetta voidaan annostella ihmisille. Tutkimuksia tehdään pienellä joukolla terveitä tutkittavia. Heille annetaan tarkan valvonnan alaisuudessa lääkeannoksia portaittain hyvin pienestä annoksesta suurempiin. Jos negatiivisia sivuvaikutuksia ei havaita, siirrytään seuraavaan faasiin. Myös myöhempien vaiheiden kuluessa tarvitaan faasi I -tyyppisiä tutkimuksia muun muassa erilaisien yhteisvaikutusten tutkimiseksi.

FAASI II: Niin sanottu proof of concept -vaihe, jossa lääkkeen teho ja toimintamekanismi selvitetään tekemällä tutkimuksia suppealla määrällä potilaita. Tässä vaiheessa hankitaan tietoa lääkeaineen annostuksesta ja siedettävyydestä. Tavoitteena on vahvistaa tavoiteltava indikaatio ja löytää lääkkeelle teho-turvallisuus-suhteeltaan paras annostus.

3 Loppuvaiheen kehitys

ELI: Kliininen vaihe III eli ihmisillä tehtävien tutkimusten laajin vaihe.

VAIHEEN KESTO: 3–5 vuotta

MITÄ TAPAHTUU: Tarkoituksena on lääkkeen tehon ja turvallisuuden varmistaminen ihmisessä.

MITÄ ORIONISSA TAPAHTUI VUONNA 2008: Deksmetomidiniin tutkimukset jatkuivat kolmannessa faasissa. Stalevon käyttöaiheen laajentamiseen tähtäävä kolmannen vaiheen STRIDE-PD-tutkimus saatiin vuoden lopulla päätökseen ja se siirtyi tulosten analyysivaiheeseen. Easyhaler®-tuoteperheeseen on kehitteillä budesonidi-formoteroli-yhdistelmä. Levosimendaanin tehoa tutkitaan koirien sydänsairauksien hoidossa.

FAASI III: Lääketutkimuksen ratkaiseva vaihe. Lääkkeen teho varmistetaan eri maissa sijaitsevilla klinikoissa jopa tuhansilla tutkittavilla. Tutkimukset on sokkoutettu eli potilaat, lääkärit ja tutkimuksen toimeksiantajat eivät tiedä, kuka saa tutkittavaa lääkettä ja kuka lumelääkettä tai markkinoilla jo olevaa kilpailevaa lääkettä. Kolmas faasi on lääkkeen kehitystyön kallein osa, jonka kustannukset aiheuttavat kaksi kolmasosaa uuden alkuperälääkkeen kokonaiskuluista. Faasissa tehdään laajaa yhteistyötä partnereiden kanssa kustannusten ja riskien jakamiseksi.

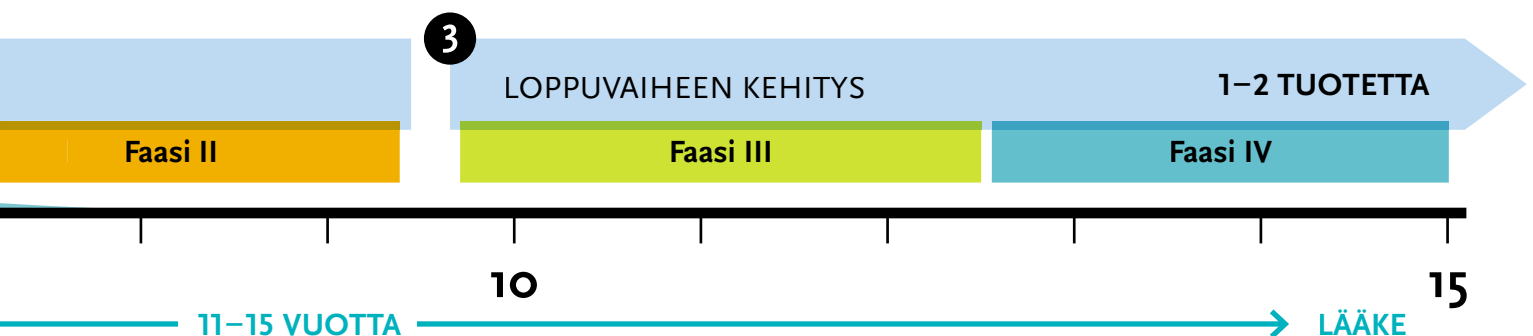
VALMIIN TUOTTEEN JATKOKEHITTÄMINEN

FAASI IV: Kliinisten tutkimusten vaihe IV eli jo markkinoilla olevan lääkkeen seuraava ja lisätutkimukset.

TUTKITTAVIEN MOLEKYyliEN MÄÄRÄ: Yksi vaiheen kesto: Vaihtelee

MITÄ TAPAHTUU: Etsitään lääkkeelle uusia käyttöaiheita tai tutkitaan lääkkeen käyttöturvallisuutta.

MITÄ ORIONISSA TAPAHTUI VUONNA 2008: Orion tutki Stalevoa monikansallisessa faasi IV -tutkimuksessa.

TIESITKÖ ETTÄ

Eurooppalaisilla työntekijöillä on noin seitsemän viikkoa palkallista vapaata vuodessa.

Työn vastapainoksi eurooppalaiset panostavat vapaa-aikaansa jatkuvasti enemmän. Vaikka vapaa-ajan tehokkaasta hyödyntämisestä puhutaankin paljon, on kiireisen työtahdin vastapainoksi havahduttu myös vain rauhoittumaan. Vapaa-ajan tulisikin tasapainottaa työelämää sopivassa suhteessa jokaiselle mielekkäällä tavalla.

9%

Orion on sitoutunut energiatehokkuus-ohjelmaan, jonka tavoitteena on vähentää energian käyttöä vuoden 2005 tasosta vuoteen 2016 mennessä yhdeksällä prosentilla.

Orion kantaa vastuuta huomisesta

Orionin pyrkimys innovatiiviseen, laadukkaaseen, luotettavaan ja turvalliseen toimintaan edellyttää vastuullisuutta sekä tämän päivän toimissa että tulevaisuutta koskevassa päätöksenteossa.

TIESITKÖ ETTÄ

Orion huolehtii toimintakyvystään kaikissa tilanteissa ja varastoi tärkeimpiä lääkkeitä yli oman välittömän tarpeensa.

Vuonna 2008 Orion allekirjoitti kaksi merkittävää vapaaehtoista ympäristösopimusta: elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen sekä kemianteollisuuden kansainvälisen Responsible Care eli Vastuu huomisesta -sitoumuksen. Sopimuksilla Orion tuo oman panoksensa ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön ja tavoittelee entistä vastuullisempaa yrityskansalaisuutta.

Kohti parempaa energiatehokkuutta

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksessa Orion on sitoutunut vähentämään energiankulutustaan yhdeksällä prosentilla vuoden 2005 tasosta vuoteen 2016 mennessä. Tarkastelussa on mukana sekä sähkön, lämmön että polttoaineiden kulutus. Tuotantovolyymien muutosten vaikutus energiankulutukseen otetaan huomioon laskelmissa.

Yhdeksän prosentin säästö tavoite on haastava, mutta siihen pyrkiminen kannattaa. Energian kallistumisen myötä säästeliäästä energiankäytöstä on tullut ja tulee yhä vahvempi kilpailuvaltti kiristyvillä kansainvälisillä markkinoilla. Sopimuksen sisältö tukee myös niitä energiansäästötavoitteita, joihin Suomi ja EU ovat sitoutuneet.

Energiaa ei voida säästää tuotannon tai työskentelyolosuhteiden kustannuksella. Orionilla on alettu kartoittaa energiansäästökohteita ja laatia energiatehokkuuden tehostamissuunnitelmaa. Pyrkimyksenä on tunnistaa toimipaikka-kohtaiset energiankulutusmäärät energialajeittain ja määritellä niille tavoitearvot. Paitsi teknistä osaamista, työ edellyttää innovatiivisuutta ja sopeutumiskykyä.

Responsible Care – Vastuu huomisesta

Responsible Care – eli Vastuu huomisesta -ohjelma on kemianteollisuuden kansainvälinen ympäristö-, terveys- ja turvallisuusohjelma. Ohjelman tavoitteena on yritysten toiminnan jatkuva omaehtoinen parantaminen. Ohjelman puitteissa Orion on sitoutunut kehittämään toimintaansa ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasioiden hoidossa. Avoimuus ja aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ovat ohjelman kulmakiviä.

Toimintaan sitoutuneet yritykset seuraavat edistymistään ympäristö- ja turvallisuustyötä kuvaavin mittarein. Edistymistä seurataan sekä yrityskohtaisesti että kansallisesti. Vastuu huomisesta -ohjelma on laajin teollisuuden vapaaehtoinen ohjelma maailmassa – siinä on mukana 52 maata ympäri maailman. Ohjelma on saanut kansainvälistä tunnustusta useilta tahoilta, ja sitä on pidetty esimerkkinä tuloksellisesta omaehtoisesta yhteistyöstä ja kestävästä kehitystä tukevasta toiminnasta.

Orionille on tärkeää ylläpitää toimivia suhteita kaikkiin sidosryhmiinsä.

Sidosryhmäyhteistyö

	Vuoropuhelun muotoja	
Asiakkaat	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtainen myyntityö • Tuotetuki • Asiakaslehdet • Asiakastilaisuudet • Tuote-esitteet • Tuotelanseeraukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Messut ja tapahtumat • Extranetit ja tuotesivustot • Verkkokauppa OrionNetshop • Monentasoinen yhteistyö jakelijoiden ja asiakkaiden kanssa
Yhteistyökumppanit ja alihankkijat	<ul style="list-style-type: none"> • Vuorovaikutus osto-osaston ja toimittajien välillä • Toimittajien arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> • Messut • www-sivut
Sijoittajat ja omistajat	<ul style="list-style-type: none"> • Yhtiökokous • Vuosikertomus ja taloudelliset katsaukset • Pörssi- ja lehdistö tiedotteet • Pääomamarkkinapäivät • Sijoittajatapaamiset 	<ul style="list-style-type: none"> • Sijoittajakyselyihin vastaaminen • Sijoitusmessut ja muut tapahtumat • Sijoittajille-osio www-sivuilla
Media	<ul style="list-style-type: none"> • Vuosikertomus ja taloudelliset katsaukset • Pörssi- ja lehdistö tiedotteet • Lehtiartikkelit • Lehdistö tapaamiset 	<ul style="list-style-type: none"> • Lehdistö kyselyihin vastaaminen • www-sivut
Yhteiskunta Viranomaiset / Naapurusto / Järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> • Viranomaisyhteistyö ja -raportointi • Vuosikertomus • Ympäristöraportti 	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistuminen etujärjestöjen toimintaan • www-sivut
Henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> • Kehityskeskustelut • Työilmapiirikyselyt • Yhteistoiminta • Koulutukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Aloite- ja innovaatiotoiminta • Intranet • Henkilöstölehti • www-sivut
Oppilaitokset	<ul style="list-style-type: none"> • Tutkimus- ja kehitysprojektit • Harjoittelu- ja oppinäytetyöpaikat • Rekrytointimessut • Vierailuluennot 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoiden vierailut toimipaikoilla • www-sivut

Orion käy aktiivista ja säännöllistä vuoropuhelua sidosryhmiensä kanssa. Oikein kohdistetun tiedottamisen ja useiden

viestintäkanavien käyttäminen on tärkeää, jotta Orion pystyy pitämään sidosryhmät ajan tasalla yhtiön toiminnasta.

Vuoropuhelun ansiosta Orion saa vastavuoroisesti sidosryhmiltä arvokasta palautetta toimintansa kehittämiseen.

Henkilöstö

Orion on toimialansa suurin työnantaja Suomessa ja kansainvälinen moniosaajien työyhteisö. Orion tunnetaan hyvänä työnantajana, ja yhtiön panostus hyvinvointiin ja koulutukseen näkyy henkilöstön keskimääräistä pienempänä vaihtuvuutena. Työilmapiirimittaukset osoittavat myös johtamisen laadun olevan Orionissa selkeästi yli suomalaisen keskiarvon.

Orionin palveluksessa on noin 3 100 henkilöä, joista yli 2 500 työskentelee Suomen toimipisteissä. Orionilla on toimintaa yhteensä 19 maassa.

Lääkeala antaa mahdollisuuden työskennellä kansainvälisessä ympäristössä sekä tarjoaa haasteellisia uramahdollisuuksia monien eri alojen osaajille. Orionilaisia osaajia työskentelee monipuolisissa työtehtävissä tutkimuksesta ja tuotannosta aina lääkkeiden myyntiin ja markkinointiin saakka. Orion kouluttaa itse työntekijöitä osaan työtehtävistä, kuten esimerkiksi joihinkin tuotannon tehtäviin tai lääke-esittelijäksi.

Orionilaisista 64 prosenttia on naisia. Vakituksessa työsuhteessa orionilaisista on 84 prosenttia ja määräaikaista on 10 prosenttia. Suurin ikäryhmä Orionilla ovat 40–49-vuotiaat, joita Orionissa on noin kolmannes koko henkilöstöstä. Lähes yhtä paljon on 30–39-vuotiaita.

Henkilöstön hyvinvointia rakentamassa

Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on tukea koko Orionia saavuttamaan sen strategiset tavoitteet. Strategiaa tuetaan varmistamalla sen toteuttamisen edellyttämä osaaminen esimerkiksi esimies- ja asiantuntija- sekä muutosvalmennuksin. Henkilöstöhallinto tukee Orionin laajentumista uusiin maihin avustamalla muun

Orionin turvallisuustavoitteena on nolla työtaturmaa.

muassa uusien osaajien paikallisessa rekrytoinnissa. Pätevä henkilöstö on avainasemassa Orionin menestyksessä. Yhtiön menestys on riippuvainen sen kyvystä rekrytoida, kehittää, kouluttaa ja motivoida ammattitaitoisia henkilöstöä.

Orion vastaa eläköitymisen tuomiin haasteisiin laadukkaalla työterveyshuollolla ja pitämällä huolta henkilöstöjohtamisen prosesseista, mikä näkyy pienenä vaihtuvuutena. Mentorointi on yksi hyväksi koettu keino osaamisen siirtämiseksi eteenpäin.

Arvot yhdistävät

Orionin arvot ovat keskinäinen luottamus ja arvostus, innovatiivisuus, asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen, pyrkimys parhaaseen tulokseen ja laatu, luotettavuus ja turvallisuus. Arvot ohjaavat Orionin jokapäiväistä toimintaa. Hyvin jalkautettu arvopohja yhdistää kaikkia orionilaisia. Kun arvoja vuonna 2007 päivitettiin, yli 80 prosenttia henkilökunnasta osallistui arvokeskusteluihin. Orionilaisia yhdistää yhtenäisen arvopohjan lisäksi toimiala, jossa yhdessä toimitaan hyvinvoinnin puolesta.

Aktiivista työhyvinvointityötä

Orionilaisten työhyvinvointia arvioidaan vuosittaisella työilmapiirimittauksella, jonka tulokset puretaan sekä konsernin johtoryhmässä että osastoittain. Tulosten perusteella työyhteisöt päättävät toimenpiteistä työilmapiiriin ja työhyvinvoinnin parantamiseksi. Vakiintunut ja systemaattinen prosessi sekä panostus korjaaviin toimenpiteisiin näkyy vastausprosentissa, joka vuonna 2008 oli yli 80 prosenttia. Asioihin puuttuminen on vaikuttanut positiivisesti työilmapiirimittauksen

tulokseen, sillä tulokset ovat parantuneet joka vuosi. Suuri osa Orionin työsuojelu- ja hyvinvointitoiminnasta tähtää ennaltaehkäisyyn, ja toimipaikoilla tehdään säännöllisiä riskikartoituskäyntejä.

Orion tukee henkilöstönsä hyvinvointia ja vapaa-ajan harrastuksia tarjoamalla monipuolisia liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia.

Henkilöstöä palkitaan myös rahallisesti erilaisilla palkkiojärjestelmillä. Osa orionilaisista on mukana tulospalkkiojärjestelmässä, ja lisäksi Orionilla on käytössä myös niin sanottu pikapalkkiojärjestelmä, jossa kuka tahansa voidaan palkita hyvän työsuorituksen perusteella.

Strategia käytäntöön koulutuksella

Orionin laaja koulutustarjonta tähtää Orionin strategian tehokkaaseen toteuttamiseen. Orionilaiset koulutautuvat keskimäärin 5,5 päivää vuodessa henkilöä kohden.

Orion valmentaa johtajiaan johtamisesimiesvalmennusväylässä sekä kehittää asiantuntijoidensa osaamista räätälöidyillä koulutuksilla. Orionin oma "Esimiehenä Orionissa"-valmennus on pakollinen kaikille Orionissa esimiehenä toimiville, ja Orion tarjoaa myös täydentävää esimiesvalmennusta kuten "Esimiehenä muutos- ja ongelmatilanteissa"-valmennuksia.

Orionin laajaan koulutustarjontaan kuuluu lisäksi projekti- ja tiimivalmennuksia, vuorovaikutus- ja kielivalmennuksia, IT-koulutuksia, myyntikoulutuksia sekä muita ammatilliseen osaamiseen liittyviä koulutuksia. Tulevaisuuden tavoitteena on panostaa entisestään asiantuntijoille suunnattuihin koulutuksiin. Koulutusten

laatua valvotaan tarkasti, ja Orion tarkistaa myös ulkopuolisten kouluttajien laadun.

Työturvallisuus ja tapaturmataajuus

Orionissa turvallisuusasioita valvoo ja johtaa turvallisuuden johtoryhmä. Se vastaa turvatoiminnan kehittämisestä konsernitason sekä asettaa kehitystavoitteet. Perusohjeita turvallisuudesta ja toiminnasta poikkeustilanteissa annetaan koko henkilöstölle tarkoitettussa Turvaoppaassa. Ohjeissa painotetaan henkilökunnan velvollisuutta huolehtia turvallisuudesta niin, että turvallisuusohjeita ei tietoisesti rikota, henkilöiden turvallisuutta ei vaaranneta eikä omaisuutta vahingoiteta.

Orionin turvallisuustavoitteena on nolla työtaturmaa. Vuositasolla Orionissa on sattunut lähinnä pienempiä työtaturmia ja suurilta onnettomuuksilta on välttytty. Vuonna 2008 Orionin tapaturmataajuus oli 7,3, kun se edellisellä vuonna oli 7,9. Suomessa Vastuu huomisesta -ohjelmassa mukana olevissa kemianteollisuuden yrityksissä vuonna 2007 tapaturmataajuus oli 13,5.

Vuonna 2008 poissaolopäivät vähentyivät ja vakavilta tapaturmilta välttyttiin. Työpaikatapaturmasta aiheutunut poissaolo oli keskimäärin 9,0 päivää, kun luku vuonna 2007 oli 5,5 päivää. Tapaturmatyypeistä yleisimmät ovat esiinnsä satuttaminen, kompastuminen ja liukastuminen sekä äkillinen fyysinen kuormittuminen.

Orionissa ei ole ollut kemikaalien aiheuttamia ammattitautteja.

Orionin arvot

Orionin arvot kertovat yhteisistä päämääristämme ja auttavat meitä suunnistamaan muuttuvassa maailmassa. Ne yhdistävät meitä orionilaisia tuottaessamme hyvinvointia ja terveyttä edistäviä tuotteita ja palveluita asiakkaillemme.

Keskinäinen luottamus ja arvostus

Haluamme toimia niin, että voimme luottaa toisiimme ja arvostaa toistemme työtä. Näin luomme vahvan perustan yhteistyölle. Luottamus rakentuu pidetyistä lupauksista ja arvostus siitä, että ymmärrämme toistemme työpanoksen merkityksen kokonaisuuden kannalta.

Asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen

Haluamme ymmärtää, ennakoida sekä tyydyttää asiakkaidemme nykyiset ja tulevat tarpeet. Tämä edellyttää meiltä kaikilta tiivistä, työyhteisöjen rajat ylittävää yhteistyötä, jonka kautta osaamisemme saatetaan asiakkaidemme käyttöön.

Innovatiivisuus

Haluamme kehittää innovatiivisia ratkaisuja ja toimintatapoja. Tämä haastaa jokaisen meistä tarttumaan rohkeasti uusiin mahdollisuuksiin jokapäiväisessä työssämme, yhteistoimintaan eri alojen ammattilaisten kanssa sekä tuomaan oman osaamisemme yhteisiin hankkeisiin.

Pyrkimys parhaaseen tulokseen

Haluamme olla alamme paras ja menestyvin, kun kehitämme tuotteita, palveluita ja ratkaisuja, jotka edistävät hyvinvointia ja terveyttä. Tämä haastaa jokaisen meistä erikseen ja meidät kaikki yhdessä pyrkimään parhaaseen tulokseen kaikessa, mitä teemme.

Laatu, luotettavuus ja turvallisuus

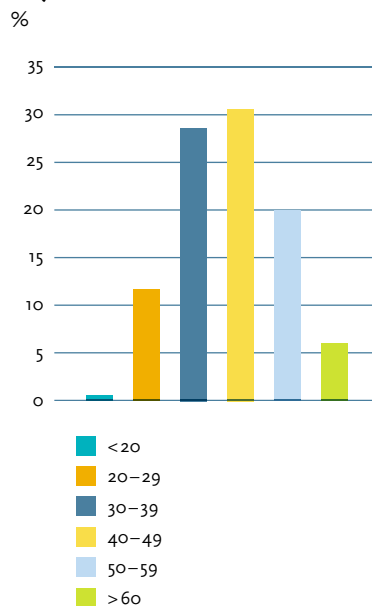
Haluamme olla varmoja toimintamme korkeasta laadusta ja luotettavuudesta sekä sen lopputulosten turvallisuudesta. Tämä edellyttää meiltä kaikilta, yhdessä ja yksilöinä, tarkkuutta ja täsmällisyyttä menettelytavoissamme.

Tasa-arvo ja työterveys

Orion kunnioittaa ihmisoikeuksia. Orionissa henkilön ikä, sukupuoli, uskonto tai etninen tausta ei saa olla syrjivänä tekijänä missään vaiheessa henkilön työsuhdetta.

Työterveyshuollon tavoitteena on terveellinen ja turvallinen työ ja työympäristö, hyvin toimiva työyhteisö, työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisy sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen työuran eri vaiheissa. Toimenpiteinä ovat esimerkiksi asianmukaisesti järjestetty työterveyshuolto, työsuojelutoimintaan osallistuminen, päihdetyö, tupakastavieroitusryhmät, altiste- ja työololähtöiset työpaikkaselvitykset, työssä selviytymisen seuranta, työkykyä ylläpitävä toiminta, ensiapuvalmiuden ylläpito sekä työyhteisötyö painopistealueenaan henkilöstön henkinen hyvinvointi.

Ikäjakauma 2008

3 100

Orionin palveluksessa on noin 3 100 henkilöä. Orionilaisia osaajia työskentelee monipuolisissa työtehtävissä tutkimuksesta ja tuotannosta aina lääkkeiden myyntiin ja markkinointiin saakka.

Vuoden 2008 tärkeimmät tapahtumat

Keskeisiä teemoja vuonna 2008 olivat esimerkiksi osaamisen johtamisen kehittäminen sekä kansainvälistyminen. Vuoden aikana Orion yhdenmukaisti osaamisen johtamisen prosessejaan sekä laajensi johtamisvalmennuksensa myös Venäjälle. Kehityskeskusteluprosessin uudistaminen aloitettiin ja lisättiin panostusta sisäiseen työnkiertoon sekä henkilöstön urasuunnittelun kehittämiseen.

Orionin panostukset työilmapiiriin pantiin merkille myös Euroopassa, kun Orionin Suomen lääkemyynnin ja -markkinoinnin organisaatio osallistui Great Place to Work -kilpailuun. Orionin Suomen myynti ja markkinointi sijoittui kilpailussa Suomen toiseksi parhaaksi työpaikaksi ja Euroopassa kahdeksanneksi pienten ja keskiuurten yritysten sarjassa.

Säännöllinen vuoropuhelu johdon ja henkilöstön välillä jatkui myös vuonna 2008. Orionin Eurooppalainen yritysneuvosto, European Works Council, kokoontuu vuosittain. Lisäksi johto ja henkilöstö tapaavat kotimaisissa yhteistyökokouksissa useita kertoja vuodessa. Henkilöstöllä on myös oma edustaja konsernin johtoryhmässä.

Suomen kärkeä hyvässä johtajuudessa

Orion tekee aktiivisesti töitä hyvän työnantajaimagon saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi. Orion on jatkuvassa yhteistyössä alan opiskelijoiden, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa.

Orion on panostanut koko 2000-luvun erityisesti henkilöstöjohtamiseen ja esimiestyöhön, ja tulokset näkyvät työterveyslaitoksen kanssa yhteistyössä tehdyissä työilmapiirimittauksissa. Orionin johtajuuden mittarit ovat selkeästi yli

suomalaisen keskiarvon, ja tulokset osoittavat Orionin olevan Suomen kärkeä hyvässä johtajuudessa.

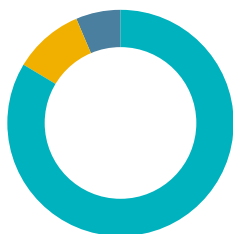
Orionin työntekijöiden vaihtuvuus on alhaisella tasolla. Kun vaihtuvuus Suomessa on keskimäärin noin kahdeksan prosenttia, on Orionin toimihenkilöiden vaihtuvuus noin viisi prosenttia ja työntekijöiden noin kolme prosenttia.

Vuosi 2009

Vuoden 2008 keskeiset teemat olivat osaamisen johtamisen kehittäminen sekä kansainvälistyminen. Osaamisen johtamisen kehittämistä jatketaan myös vuonna 2009. Lisäksi henkilöstöhallinto tukee Orionin strategian toteuttamista monin eri tavoin, muun muassa panostamalla henkilöstönsä kansainvälistymiseen. Orion pyrkii tavoitteisiinsa esimerkiksi edistämällä kansainvälistä työnkiertoa.

Työsuhdetyypit 2008

%

Vakituiset, 84 %
Määräaikaiset, 10 %
Muut, 6 %

Sukupuolijakauma 2008

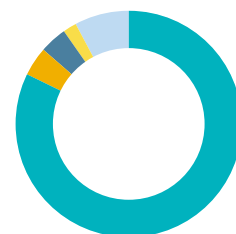
%

Naiset, 64 %
Miehet, 36 %

Henkilöstö alueittain 2008

%

Suomi, 82 %
Skandinavia, 4 %
Saksa, 4 %
Englanti ja Irlanti, 2 %
Muut, 8 %

Orionin tavoitteena ympäristöasioissa on vähentää etenkin kaatopaikkajätteen määrää sekä hyödyntää ongelmajätettä energiantuotannossa.

Ympäristö

Ympäristöstä huolehtiminen on Orionille olennainen osa koko toimintaa sekä tärkeä osa lääkkeiden ja diagnostisten testien tuottamiseen liittyvää korkeaa laatutasoa. Orion investoi vuonna 2008 ympäristöasioihin 1,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 ennätyksellisten 5,3 miljoonan euron ympäristöinvestointien jälkeen Orion on ottanut tavoitteekseen etenkin kaatopaikkajätteen vähentämisen sekä ongelmajätteiden hyötykäytön energiantuotannossa.

Orionin ympäristötoiminta koostuu kolmesta osa-alueesta: ilmansuojelusta, jätevesiasioista sekä maaperän suojelusta. Lisäksi ympäristötoiminnassa on otettu huomioon myös jätehuolto. Orion huomioi ympäristövaikutukset tuotteidensa jokaisessa kehitys- ja valmistusvaiheessa. Orion edellyttää myös alihankkijoiltaan, tavarantoimittajiltaan ja muilta yhteistyökumppaneiltaan samaa korkeaa ympäristöasioiden hallinnan tasoa, jolle yhtiö itsekin pyrkii. Orion varmistaa yhteistyökumppaneidensa toiminnan tason muun muassa laatusopimuksin ja auditoinnein.

Ympäristövaikutusten huomioiminen liittyy oleellisesti myös Orionin turvallisuuspolitiikkaan, joka velvoittaa tunnistamaan tehtyjen ratkaisujen ympäristövaikutukset, kehittämään toimintaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja laatimaan menettelytavat onnettomuuksien varalle. Myös henkilöstö on sitoutettu Orionin ympäristöarvoihin.

Päästölupiin liittyvät ympäristömääräykset ovat paikkakuntaakohtaisia. Orionilla on Hangossa lääkeainetehtaalla oma jäteveden puhdistamo ja Oulussa tasausaltaat. Näiden kemianteollisuuden tehtaiden jätevesien kuormitus johtuu

esimerkiksi liuottimista. Muilla tehtailla päästöt syntyvät lähinnä valmistuslaitteiden pesemisestä, eikä tarvetta puhdistamoille tai tasausaltille ole.

Orionin kaikki tehtaot sijaitsevat Suomessa. Lääketehtaot ovat Espoossa, Turussa ja Kuopiossa. Lääkeainetuotantoa on Hangossa ja Oulussa. Diagnostiikkatuotteiden valmistusta on Espoossa ja Turussa.

Ongelmajätteestä lämpöenergiaksi

Orion seuraa toimintansa vaikutuksia ympäristöön mittaamalla päästöjä sekä tarkkailemalla jätteiden määriä, aineiden käyttömääriä ja energian kulutusta. Vaikka tuotantomäärät ovat kasvaneet Orionin tehtailla, ovat ympäristöasiat pysyneet hallinnassa: haitallisimman liuottimen, metyleenikloridin päästöt ympäristöön ovat kokonaan loppuneet, jätteiden hyötykäyttö on lisääntynyt ja energian kulutus tuotantomääriin suhteutettuna on vähentynyt. Jopa ongelmajätteistä saadaan talteen huomattava määrä energiaa.

Lääkkeiden valmistuksessa syntyy usein sivutuotteena ongelmajätettä. Suuri osa Orionin ongelmajätteestä syntyy Fermionin Hangon-tehtaalla, jossa valmistetaan kemiallisten synteessien avulla lääkkeiden vaikuttavia aineita. Tehtaan uusi, Ekokemin toimittama ja omistama polttolaitos pystyy käsittelemään osan liuotinjätteestä, jota ei tarvitse enää kuljettaa käsiteltäväksi Ekokemille Riihimäelle. Polttolaitos otettiin tehokkaaseen käyttöön vuoden 2008 aikana. Polttolaitos tuottaa energiaa tehtaan käyttöön, ja enää vain noin 0,5 prosenttia tehtaan prosesseissa käytetyistä liuottimista pääsee haihtumaan ilmaan. Ympäristölupa sallisi viiden prosentin päästöt.

Muun ongelmajätteen käsittelyn Orion on järjestänyt yhteistyössä Ekokemin kanssa, ja pääosa Orionin ongelmajätteestä meneekin Riihimäelle poltettavaksi. Ongelmajätteen poltto tuottaa lämpöenergiaa, joka käytetään muun muassa Riihimäen kaupungin lämmittämiseen.

Orionin yksittäinen suurin kierrätyskäytäntö on tislauk. Kummallakin lääkeainetehtaalla on omat tislauksensa. Hangossa tislataan vuosittain talteen yli seitsemäntuhatta tonnia liuottimia, Oulussa noin kahdeksansataa tonnia. Suurin osa tisleestä käytetään uudelleen omien tehtaiden prosesseissa.

Tavoitteena kaatopaikkajätteen vähentäminen

Orion pyrkii vähentämään yleisesti jätteiden määrää ja aivan erityisesti kaatopaikalle menevää jätettä. Yhtiön tavoitteena on saada mahdollisimman suuri osa tavallisesta kaatopaikkajätteestä hyötykäyttöön. Tämä tapahtuisi lähinnä polttamalla jäte energiaksi ja ottamalla energia talteen. Toimintatapa vähentäisi jätteen määrää ja metaanipäästöjä.

Vuosi 2008

Vuonna 2008 Orion keskittyi edellisen vuoden suurinvestointiensa kehittämiseen ja tukemiseen. Fermionin Hangon ja Oulun lääkeainetehtaille vuonna 2007 rakennetut polttolaitokset saatiin vuoden aikana hyvään käyntiin.

Oulun tehtaalla Orion vähensi maaperän saastumisen riskiä. Vuoden 2008 aikana yhtiö uusi tehtaan putkiliinjoja siten, että mahdolliset vuodot on aiempaa helpompi havaita ja korjata.

Oulun tehtaalla on käytössä polttolaitos, joka vähentää merkittävästi liuotinpäästöjä ilmaan. Lisäksi tehtaalla parannettiin jäähdytystehoa, jonka ansiosta liuottimia höyrystyy vähemmän kuin aikaisemmin. Vuonna 2008 Oulun tehtaalla jätevesilaitoksen ohjaus yhdistettiin prosessinohjausjärjestelmään, mikä parantaa jätevesien hallittavuutta.

Turun tehtaallaan Orion investoi vuonna 2008 uusiin kaasunpesureihin, jotka pesevät pois yli 90 prosentin hyötysuhteella tehtaallaan poistoilmasta siihen tuotantoprosesseissa joutuneita liuotinhöyryjä.

Ympäristöönnettomuudet tarkassa valvonnassa

Orion huomioi pienetkin poikkeamat turvallisuudessa ja ympäristötavoitteissa. Jos esimerkiksi maahan kaatuu pieni määrä liuotainainetta, siitä raportoidaan heti eteenpäin sisäisen poikkeamailmoitusjärjestelmän mukaisesti. Raportoinnin tarkoituksena on estää uusien vahinkojen syntyminen ja edesauttaa parannustoimenpiteitä. Viime vuosina Orionissa ei ole sattunut suuria ympäristötapaturmia.

Jätevesipäästöjen pienentäminen kehityskohteena

Orion tekee paljon vähentääkseen lääkkeiden valmistuksesta aiheutuvia päästöjä. Tavoitteena on jätevesipäästöjen vähentäminen edelleen etenkin laitteiden esipuhdistusta tehostamalla. Valmistuslaitteet on tarkoitettu saadaan puhkaemmiksi, ja aineiden talteenottoa kehitetään. Lisäksi tavoitteena on lääkkeiden kuljetuksissa käytettävien pahvitynnyreiden kierrättäminen hyvien valmistustapojen (Good Manufacturing Practices, GMP) sääntelyn sallimissa rajoissa.

Tulevaisuuden päästötavoitteet tuovat taloudellista etua

Kemikaalien ympäristövaikutuksiin kiinnitetään yhä enemmän huomiota, ja koko Euroopan kemianteollisuudessa on menossa kaksi kemikaalien ympäristövaikutusten tutkimukseen ja saatavilla olevan tiedon levittämiseen keskitettyä hanketta, REACH-lainsäädäntö ja GHS (Global Harmonisation System), joka tunnetaan myös nimellä CLP (Controlling, Labelling and Packaging). Hankkeet vaikuttavat myös Orionissa kemikaalien tutkimukseen, turvamerkintöihin ja tiedottamiseen.

Ekokemille Riihimäelle vietävien ongelmajätteiden määrä tulee vuonna 2009 vähentymään entisestään etenkin Hangon tehtaalla polttolaitoksen ansiosta. Tehdas ottaa energiaa talteen ja tuottaa höyryä tehtaalla tarpeisiin. Toiminnan ympäristösuojelullista etua lisää se, että autoliikenne Hangosta Riihimäelle vähenee, kun ongelmajätettä ei tarvitse kuljettaa pois Hangosta.

Orion sitoutui toukokuussa 2008 Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n energiatehokkuusohjelmaan, jonka tavoitteena on vähentää energiankäyttöä vuoden 2016 mennessä yhdeksän prosenttia vuoden 2005 tasosta.

Orion sitoutui vuonna 2008 myös kemianteollisuuden Responsible Care -ohjelmaan.

Kohti parempaa energiatehokkuutta

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksessa Orion on sitoutunut vähentämään energiankulutustaan yhdeksällä prosentilla vuoden 2005 tasosta vuoteen 2016 mennessä. Tarkastelussa on mukana sekä sähkön, lämmön että polttoaineiden kulutus. Tuotantovolyymien muutosten vaikutus energiankulutukseen otetaan huomioon laskelmissa.

Yhdeksän prosentin säästötavoite on haastava, mutta siihen pyrkiminen kannattaa. Energian kallistumisen myötä säästeliäästä energiankäytöstä on tullut ja tulee yhä vahvempi kilpailuvaltti kiristyvillä kansainvälisillä markkinoilla. Sopimuksen sisältö tukee myös niitä energiansäästötavoitteita, joihin Suomi ja EU ovat sitoutuneet.

Energiaa ei voida säästää tuotannon tai työskentelyolosuhteiden kustannuksella. Orionilla on alettu kartoittaa energiansäästökohteita ja laatia energiatehokkuuden tehostamissuunnitelmaa. Pyrkimyksenä on tunnistaa toimipaikkakohtaiset energiankulutusmäärät energialajeittain ja määritellä niille tavoitearvot. Teknisen osaamisen lisäksi työ edellyttää innovatiivisuutta ja sopeutumiskykyä.

TIESITKÖ ETTÄ

Keskimäärin 70 prosenttia OECD-maiden yksinhuoltajista käy töissä.

Työ rytmittää eurooppalaisten arkea. Vaikka työtunnit ovatkin vähentyneet ajan saatossa, aina työssä jaksaminen ei kuitenkaan ole helppoa. Työkiireiden keskellä on hyvä välillä hengähtää ja pitää vaikka pieni piristävä tauko, jolloin jaksaminen taas helpottuu.

Hallitus

1 Matti Kavetvuo

s. 1944, Diplomi-insinööri, ekonomi, vuorineuvos

Puheenjohtaja

- Orion Oyj:n hallituksen jäsen ja puheenjohtaja alkaen 1.7.2006
- Jakautuneen Orion Oyj:n hallituksen jäsen ja puheenjohtaja 2004–30.6.2006
- Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja, tutkimusvaliokunnan jäsen, nimitysvaliokunnan jäsen

Ura

2000–2001 Pohjola-Yhtymä Vakuutus Oyj:n toimitusjohtaja, eläkkeelle 2001 · **1992–1999** Valio Oyj:n toimitusjohtaja · **1985–1991** Orion-yhtymä Oyj:n toimitusjohtaja ja Orion-konsernin pääjohtaja **1979–1984** Instrumentarium Oyj:n toimitusjohtaja

Keskeisimmät nykyiset ja aiemmat luottamustoimet

- Hallituksen puheenjohtaja: Metso Oyj 2003–, Marimekko Oyj 2007–2008 (hallituksen jäsen 1997–2008), Suominen Yhtymä Oyj 2002–2006 (hallituksen jäsen 2001–2006)
- Hallituksen varapuheenjohtaja: Alma Media Oyj 2005– (hallituksen jäsen 2000–), Kesko Oyj 2003–2006
- Hallituksen jäsen: Konecranes Oyj 2001–, Lassila & Tikanoja Oyj 2008–, 1998–2001, 1984–1988, Perlos Oyj 2003–2006, Finnlines Oyj 2000–2002, UPM-Kymmene Oyj 2000–2001

2 Jukka Ylppö

s. 1955, Diplomi-insinööri (sähkövoimatekniikka), kauppatieteiden maisteri

Varapuheenjohtaja

- Orion Oyj:n hallituksen jäsen alkaen 2.4.2007
- Tarkastusvaliokunnan jäsen, nimitysvaliokunnan jäsen

Ura

Jukka Ylppö valmistui diplomi-insinööriksi Helsingin teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1981. Kauppatieteiden maisterin tutkinnon hän suoritti Helsingin Kauppa-korkeakoulussa vuonna 1990.

Jukka Ylppö on työskennellyt koko työuransa tuotekehitystehtävissä ABB Oy:ssä vuodesta 1981 alkaen.

Nykyisin hän toimii ABB:ssä teollisuuden sähkökäyttöjen ohjauksen ja ohjelmistojen määrityksen ja kehityksen asiantuntijana. Hänen uransa on edennyt seuraavien vaiheiden kautta:

1999–2007 Taajuusmuuttajien ja syöttölaitteiden ohjauksen ja ohjelmistojen määrityksen ja kehityksen asiantuntija · **1996–1998** Uuden tyristorisyytön ohjauksen kehityksen vetäjä · **1993–1995** Tasavirtakäyttöjen uuden ohjauksen kehittäjä · **1991–1992** Automaatio-tuotekehitysinsinööri Västeråsissa, Ruotsissa · **1988–1990** Laiva-automaation myynti-insinööri · **1986–1987** Paperirata-analysaattoreiden kehityksen projekti-päällikkö · **1984–1985** Tasavirtakäyttöjen ohjauksen kehityksen vetäjä · **1982–1983** Tuotekehitysinsinööri/tehoelektronikka

3 Eero Karvonen

s. 1948, Diplomi-insinööri

- Orion Oyj:n hallituksen jäsen alkaen 1.7.2006
- Jakautuneen Orion Oyj:n hallituksen jäsen 2004–30.6.2006
- Tarkastusvaliokunnan jäsen, tutkimusvaliokunnan jäsen

Ura

1986– EVK-Capital Oy, omistaja ja toimitusjohtaja · **1980–1986** Rintekno Oy, prosessisuunnittelija, biokemian ja lääkeaineteollisuuden jaospäällikkö ja teknologiajohtaja · **1975–1980** VTT, biotekniikan laboratorio, tutkija **1974–1975** Helsingin teknillinen korkeakoulu, teollisen mikrobiologian vanhempi assistentti

Keskeisimmät nykyiset luottamustoimet

- Hallituksen jäsen: Rocla Oyj

Keskeisimmät aiemmat luottamustoimet

- Hallituksen jäsen: Orion-yhtymä Oyj 1997–2002
- Hallintoneuvoston jäsen: Orion-yhtymä Oyj 1988–1997, Instrumentarium Oyj 1996–1999

4 Leena Palotie

s. 1952, Professori, lääketieteen ja kirurgian tohtori

- Orion Oyj:n hallituksen jäsen alkaen 1.7.2006
- Jakautuneen Orion Oyj:n hallituksen jäsen 2004–30.6.2006
- Tutkimusvaliokunnan puheenjohtaja

Ura

2007– Professori, Wellcome Trust Sanger Instituutin Ihmisen genetiikan johtaja, Hinxton, Cambridge, Englanti · **2007**– Tutkimusjohtaja, Suomen Molekyyli lääketieteen Instituutti, Helsingin yliopisto ja Kansanterveyslaitos (1.1.2009 alkaen Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) · **2006**– Yhdysvaltain tiedeakatemian lääketieteen instituutin jäsen **2005**– Vieraileva professori, Broad Instituutti (MIT ja Harvardin yliopisto), USA · **2005**– Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) tieteellisen neuvoston jäsen · **2005–2007** HUGON (Human Genome Organisation), maailmanlaajuisen geenitutkijoiden organisaation presidentti · **2003–2007** Akatemiaprofessori, Suomen Akatemian tautigeenien tutkimuksen huippuyksikön johtaja · **1998–2002** UCLA School of Medicine, Los Angeles, Kalifornia, USA, genetiikan professori, laitoksen johtaja **1991–1998, 2002**– Helsingin yliopiston ja Kansanterveyslaitoksen lääketieteellisen genetiikan ja molekyyli lääketieteen professori · **1995–1997** Suomen Akatemian terveydentutkimuksen toimikunnan puheenjohtaja · **1996–1998** European Medical Research Councilin puheenjohtaja **1987–1991** Kansanterveyslaitoksen molekyylibiologian tutkimusohjelman johtaja

- Professori Palotie on julkaissut yli 490 tieteellistä artikkelia ja 73 katsausartikkelia.
- Palotie on valittu Vuoden naiseksi ja hän on saanut useita kansainvälisiä tiedepalkintoja: mm. lääketieteen toimittajien tunnustuspalkinnon, Matti Äyräpää -palkinnon, Anders Jahre -palkinnon, Fernströmin säätiön suuren pohjoismaisen palkinnon sekä Prix van Gysel -palkinnon.
- Palotie on Uppsalan yliopiston ja Joensuun yliopiston kunniatohtori.

5 Vesa Puttonen

s. 1966, Professori, kauppatieteiden tohtori

- Orion Oyj:n hallituksen jäsen alkaen 1.7.2006
- Jakautuneen Orion Oyj:n hallituksen jäsen 2004–30.6.2006
- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, palkitsemisvaliokunnan jäsen

Ura

2001– Helsingin kauppakorkeakoulu, rahoituksen professori · **1999–2001** Conventum Rahastoyhtiö, toimitusjohtaja · **1998–1999** HEX Helsingin Pörssi, johtaja · **1996–1998** Helsingin kauppakorkeakoulu, rahoituksen professori · **1993–1996** Helsingin kauppakorkeakoulu, laskentatoimen ja rahoituksen apulaisprofessori · **1992–1993** Turun kauppakorkeakoulu, laskentatoimen ja rahoituksen apulaisprofessori · **1990–1992** Suomen Akatemia, projektitutkija · **1989–1990** Vaasan yliopisto, laskentatoimen ja rahoituksen assistentti

Keskeisimmät nykyiset luottamustoimet

- Hallituksen puheenjohtaja: Arvo Omaisuudenhoito Oy, Rocla Oyj
- Hallituksen jäsen: Oras Invest Oy, HSE Executive Education Ltd
- Sijoitusneuvoston jäsen, Valtion Eläkerahasto ja Sitra
- Tutkimusneuvoston jäsen, ETLA

Keskeisimmät aiemmat luottamustoimet

- Hallituksen puheenjohtaja: Pohjola Rahastoyhtiö Oy 2001–2004
- Hallituksen jäsen: Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi 2004–2005, D.Carnegie & Co Ab 2004–2005

6 Hannu Syrjänen

s. 1951, Ekonomi, oikeustieteen kandidaatti

- Orion Oyj:n hallituksen jäsen alkaen 2.4.2007
- Palkitsemisvaliokunnan jäsen

Ura

2001– Sanoma Oyj:n (ent. SanomaWSOY) toimitusjohtaja ja johtoryhmän puheenjohtaja **1999–2001** SanomaWSOY:n johtoryhmän jäsen **1989–2001** Rautakirja Oy:n toimitusjohtajana, varatoimitusjohtajana sekä toimialajohtajana · Työskennellyt aikaisemmin mm. TS-Yhtymässä johtajana, Wihuri Oy:ssä toimialajohtajana sekä Lakimiesliiton Kustannuksen toimitusjohtajana

Keskeisimmät nykyiset luottamustoimet

- Hallituksen puheenjohtaja: Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Hallituksen jäsen: Sanoma Oyj, East Office of Finnish Industries Oy
- Hallituksen puheenjohtajuudet SanomaWSOY:n tytäryhtiöissä: Rautakirja Oy, SanomaMagazines B.V. (Executive Board), Sanoma Osakeyhtiö, SWelcom Oy ja WSOY
- Vaalivaliokunnan jäsen: Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Keskeisimmät aiemmat luottamustoimet

- Hallituksen puheenjohtaja: Viestinnän Keskusliitto 2002–2006
- Hallituksen jäsen: Elinkeinoelämän Keskusliitto EK 2005–2006, Palvelutyönantajat ry 1999–2001

Johtoryhmä

1 Timo Lappalainen

s. 1962, Diplomi-insinööri

Toimitusjohtaja, Konsernin johtoryhmän puheenjohtaja 1.1.2008 alkaen

Timo Lappalaisen työura alkoi Arthur Andersen -yhtiössä Chicagossa vuonna 1987. Hän toimi konsulttina terveydenhoito- ja rahoitussektorilla vuoteen 1989 saakka, jolloin hän palasi Suomeen. Vuosina 1989–1993 Timo Lappalainen toimi Finvest Oy:ssä liiketoiminnan kehittämisjohtajana sekä Finvest Oy:n Saksan tytäryhtiön toimitusjohtajana. Vuosina 1994–1999 hän oli lääkeyhtiö Leiras Oy:n palveluksessa useiden eri toimintojen johtajana mm. kansainvälisessä markkinoinnissa ja liiketoiminnan kehityksessä. Orionin palvelukseen Timo Lappalainen tuli vuonna 1999 lääkeliikeyhtiön kehittämisjohtajaksi vastuualueenaan myös tulosyksikkö Orion Pharman talous, lisensointi ja IT. Vuonna 2003 hänet nimitettiin tulosyksikkö Orion Pharman varatoimitusjohtajaksi vastuualueenaan ihmislääkkeiden liiketoiminta. Vuonna 2004 vastuualueeseen lisättiin eläinlääkkeiden tulosyksikkö. Vuosina 2005–2007 hän vastasi Orionin Alkuperä- ja Eläinlääkkeet -tulosyksiköistä. Timo Lappalainen on toiminut Finnzymes Oy:n hallituksen puheenjohtajana vuodesta 2007. Hänet valittiin Kemianteollisuus ry:n hallituksen jäseneksi sekä Elinkeinoelämän Keskusliiton, EK:n, edustajiston varajäseneksi vuoden 2008 alusta. Lisäksi hänet valittiin vuoden 2008 alusta Helsingin seudun kauppakamarin valtuuskunnan jäseneksi sekä Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) Suomen osasto ry:n valtuuskunnan jäseneksi.

2 Satu Ahomäki

s. 1966, Kauppatieteiden maisteri

Johtaja, Eläinlääkkeet 1.1.2008 alkaen

Satu Ahomäki siirtyi Orionin palvelukseen vuonna 1992 työskenneltyään valmistumisensa jälkeen laskentatehtävissä eri yrityksissä. Vuodet 1992–1999 hän toimi kliinisessä tutkimuksessa mm. tutkimuspäällikkönä Hormonihoidot terapia-alueella. Vuonna 2000 hän siirtyi projektipäälliköksi Projektihallinto-yksikköön, jossa hän eteni Hormonihoidot ja Urologia -terapia-alueen projektijohtajaksi. Vuonna 2004 Satu Ahomäki siirtyi Liiketoiminnan kehittäminen -yksikköön, jonka vetäjänä hän toimi 2006–2007 vastaten Alkuperälääkkeet, Erytistyytuotteet ja Eläinlääkkeet-tulosyksiköiden tuotehankinnasta.

3 Markku Huhta-Koivisto

s. 1956, Diplomi-insinööri, MBA

Johtaja, Erytistyytuotteet ja Fermion 1.11.2006 alkaen

Markku Huhta-Koiviston työura alkoi kehitysinsinöörinä Oy Santasalo-Sohlberg Ab:ssä vuonna 1981. Hän tuli vuonna 1982 silloisen Farmos-yhtymän palvelukseen ja on siitä lähtien työskennellyt useissa johtotehtävissä Orionissa. Huhta-Koivisto oli vuosina 1982–1983 tuotannosuunnittelupäällikkönä, vuosina 1984–1987 käyttöpäällikkönä, vuosina 1987–1990 materiaalipäällikkönä ja vuosina 1991–1998 hän toimi materiaalitointojen johtajana. Vuodesta 1996 lähtien hän on ollut Orionin Pharman johtoryhmän jäsenenä. Vuosina 1998–2000 Huhta-Koivisto oli tulosyksikkö Orion Pharmassa alueellisenä myyntijohtajana ja vuosina 2000–2002 informaatiojärjestelmä- ja muutosprojektin johtajana. Vuodesta 2002 vuoden 2006 marraskuuhun hän oli Toimitusketju-toiminnon johtaja. Vuosina 2004–2005 hän oli myös Fermion Oy:n toimitusjohtajana. Vuodesta 2005 alkaen hän on ollut hallituksen puheenjohtaja, Fermion Oy:ssä.

4 Olli Huotari

s. 1966, Varatuomari, LL.M.

Johtaja, Esikuntatoiminnot (mm. Henkilöstöhallinto, Immateriaalioikeudet, Lakiasiat ja Viestintä) 1.7.2006 alkaen Orion Oyj:n hallituksen sihteeri 1.10.2002 alkaen

Vuosina 1992–1995 Olli Huotari toimi lakimiehenä Asianajotoimisto Jouko Penttilä Oy:ssä. Vuosina 1995–1996 hän suoritti Kentin yliopistossa Englannissa Master of Laws in International Commercial Law -tutkinnon. Orion-konsernin palvelukseen Olli Huotari tuli vuonna 1996 konsernihallinnon lakimiehen tehtävään. Lokakuusta 2002 alkaen hän toimi konsernin päälakimiehenä, kunnes aloitti heinäkuussa 2006 Orion-konsernin Esikuntatoiminnoista vastaavana johtajana. Lokakuusta 2002 alkaen hän on toiminut myös Orion Oyj:n hallituksen sihteerinä. Olli Huotari hoiti vuosina 2005–2006 oman toimensa ohella Orion Pharman henkilöstöjohtajan ja Orion-konsernin henkilöstön kehittämisjohtajan tehtäviä.

5 Liisa Hurme

s. 1967, Filosofian tohtori (biokemia)

Johtaja, Alkuperälääkkeet 1.1.2008 alkaen

Työuransa Liisa Hurme aloitti Pharmacia & Upjohn -yhtiön Diagnostiikka-yksikön palveluksessa Ruotsissa vuosina 1995–1999 tutkijana ja toimi yrityksen erilaisissa tuotekehityshankkeissa Saksassa ja Ranskassa. Vuonna 1999 Liisa Hurme tuli Orionin palvelukseen kliinisen tutkimuksen osastolle Hormonihoidot terapia-alueen tutkijaksi ja myöhemmin projektipäälliköksi. Vuonna 2001 hän siirtyi projektipäälliköksi Projektihallinto-yksikköön ja vuonna 2002 portfoliopäälliköksi Portfolionhallinto-yksikköön. Vuonna 2004 hänet nimitettiin projektijohtajaksi vastaamaan Hormonihoidot ja Urologia terapia-alueen lääkekehitysohjelmista. Vuodet 2005–2007 hän toimi Urologia ja Onkologia-alueen liiketoiminnan johtajana. Liisa Hurme on väitellyt Helsingin yliopistosta vuonna 1996.

6 Pekka Kaivola

s. 1950, Filosofian lisensiaatti

Johtaja, Global Sales 1.2.2004 alkaen

Pekka Kaivola tuli Orionin palvelukseen lääke-edustajaksi vuonna 1979 ja toimi sen jälkeen erinäisissä myynnin ja markkinoinnin tehtävissä Suomessa. Vuosina 2002–2003 hän oli Orionin USA:n myyntiyhtiön toimitusjohtajana New Jerseyssä ja Suomeen palattuaan hän johti Orionin ydinterapioihin luettujen lääkkeiden markkinointia vuosina 2003–2004. Pekka Kaivola on Kemianteollisuus ry:n kauppapoliittisen valtuuskunnan jäsen sekä Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n edustajiston varsinainen jäsen. Hän kuuluu Lääketeollisuus ry:n hallitukseen ja toimii sen varapuheenjohtajana.

7 Jari Karlson

s. 1961, Kauppätieteiden maisteri

Johtaja, Talous ja hallinto 1.8.2002 alkaen

Jari Karlson aloitti työuransa vuonna 1986 Cultor Oy:ssä. Vuodet 1988–1989 hän toimi yhtiön biokemian ryhmän talouspäälikkänä. Vuosina 1990–1999 hän työskenteli Genencor International Inc:ssä controllerina, Euroopan ja Aasian toimintojen suunnittelujohtajana sekä Euroopan alueen talousjohtajana. Vuosina 1999–2001 hän toimi Kuusakoski Group Oy:n talouspäälikkänä vastuualueenaan konsernin sisäinen ja ulkoinen laskenta. Jari Karlson tuli Orion-konsernin palvelukseen Orion Pharmed talousjohtajaksi elokuussa 2001.

8 Pekka Konsi

s. 1948, Diplomi-insinööri

Johtaja, Toimitusketju 1.11.2006 alkaen

Työkenneltään Helsingin teknillisessä korkeakoulussa assistenttina ja osa-aikaisesti insinööritoimistotyössä, Pekka Konsi siirtyi Orionin palvelukseen vuonna 1977. Aluksi hän toimi teknillisen suunnittelun päällikkönä ja vähitellen vastuualueen laajennuttua hänet nimitettiin suunnittelujohtajaksi vuonna 1988. Vuodesta 1994 Pekka Konsi on toiminut Orionin lääkevalmistetuotannossa tehtaanjohtajana vastuualueenaan Espoon ja Kuopion tehtaat.

9 Reijo Salonen

s. 1956, Dosentti, lääketieteen ja kirurgian tohtori

Johtaja, Tutkimus ja tuotekehitys, Chief Medical Officer 1.11.2006 alkaen

Reijo Salosen työura alkoi Suomessa yliopistosairaaloissa, joissa hän toimi päätoimisena opetusviroissa ja sivuvirkaisena erikoislääkärinä vuosina 1989–1995. Salonen on myös perustajajäsen Suomen ensimmäisessä päänsärkykeskuksessa. Vuonna 1995 hänet nimitettiin GlaxoWellcomen lääketieteelliseksi johtajaksi Suomessa ja vuonna 1997 migreenin lääketieteelliseksi strategiajohtajaksi Yhdysvalloissa. 1998–1999 Salonen toimi GlaxoWellcomen neurologian ja psykiatrian lääketieteellisenä johtajana Medical Affairs ja Commercial Strategy -ryhmissä ja vuosina 1999–2001 hän vastasi yhtiön keskushermostoterapiaryhmän lääketieteellisestä strategiasta ja viestinnästä. Vuonna 2001 Salonen nimitettiin neurologian ja GI-kanavan sairauksien kliinisestä kehityksestä vastaavaksi johtajaksi ja vuosina 2002–2004 hän johti GlaxoSmithKlinen neurotieteiden kliinistä kehitystä ja Medical Affairs -osastoa. Vuonna 2004 Salonen siirtyi Pfizerin Worldwide Development -yksikköön Yhdysvaltoihin nimikkeellä Vice President, Neurology, Psychiatry and Ophthalmology ja myöhemmin samana vuonna hänet nimitettiin yhtiön neurotieteet-terapia-alueesta vastaavaksi johtajaksi nimikkeellä Vice President

and Worldwide Therapeutic Area Head. Salonen on suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon sekä lääketieteen ja kirurgian tohtorin tutkinnon neuroimmunologian alalta Turun yliopistossa vuonna 1983. Salonen on neurologian erikoislääkäri ja on ollut Turun yliopiston neuroimmunologian dosentti vuodesta 1989. Salonen on toiminut American Society of Experimental Neurotherapeutics (ASENT) -yhdistyksen hallituksessa vuoden 2006 alusta. Marraskuusta 2006 lähtien Salonen on European Brain Councilin hallituksessa teollisuuden edustajana.

10 Riitta Vartiainen

s. 1951, Filosofian kandidaatti

Johtaja, Liiketoiminnan kehittäminen ja tuki 1.11.2006 alkaen

Riitta Vartiainen työura alkoi vuonna 1976 diagnostiikan tuoteasiantuntijana Tam Drug / Tamro Oy:ssä. Orioniin hän tuli vuonna 1980 vientipäällikköksi. Vuosina 1982–1988 hän oli Oy Alko Ab:ssä bioteknologiatuotteiden kotimaan ja viennin tuote- ja myyntipäällikkönä. Vuonna 1988 Riitta Vartiainen palasi takaisin Orioniin DNA-diagnostiikan markkinointipäällikköksi. Vuonna 1992 hänet nimitettiin mikrobilääkkeiden tuotepäällikköksi. Vuosina 1995–2000 Riitta Vartiainen toimi levosimendaani-projektissa tutkimuspäällikkönä ja vuodesta 2000 projektijohtajana hengityselinsairaustuotteiden (Easyhaler) sekä vuodesta 2002 lähtien myös Erityistuotteiden projekteissa. Vuosina 2004–2006 hän johti Erityistuotteet-liiketoimintaa. Liiketoiminnan kehittäminen ja tuki -linjatoimintoon kuuluvat seuraavat organisaatiot: Business Intelligence, Lääketieteellinen osasto, Projektihallinto, Liiketoiminnan kehittäminen & Kumppanuuksien hallinta sekä Yrityskaupat.

11 Liisa Remes

Tutkimusassistentti

Henkilöstön edustaja johtoryhmässä

TIESITKÖ ETTÄ

Nauru rentouttaa ja
parantaa vastustuskykyä.

Hyvinvointi koostuu usein arjen
pienistä asioista nauttimisesta.
Työ, terveys, perhe ja vapaa-aika
muodostavat kehiksen jokaisen
yksilölliselle hyvinvoinnille etenkin
silloin, kun nämä tekijät ovat
tasapainossa keskenään.

Tilinpäätös 2008

61	TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT
65	HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS
75	KONSERNITILINPÄÄTÖS
75	Konsernin tuloslaskelma
76	Konsernitase
77	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
78	Konsernin rahavirtalaskelma
79	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
100	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS
100	Emoyhtiön tuloslaskelma
100	Emoyhtiön tase
101	Emoyhtiön rahoituslaskelma
101	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot
102	HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ
103	TILINTARKASTUSKERTOMUS
104	ORION-KONSERNIN HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ
109	RISKIENHALLINTA
112	OSAKKEET JA OMISTUSPOHJA
117	VUOSIKOOSTE PÖRSSITIEDOTTEISTA 2008
118	TIETOJA OSAKKEENOMISTAJILLE
120	TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

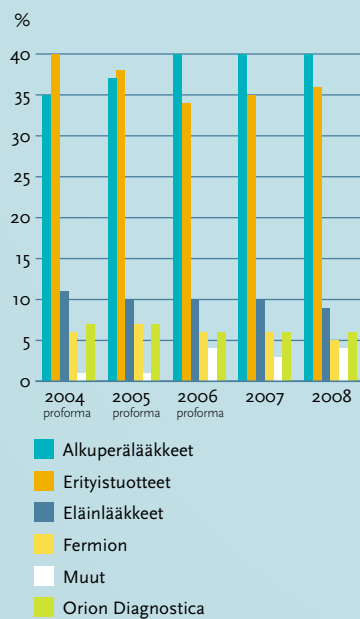
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Orionin tunnuslukuja ¹⁾ 2004–2008

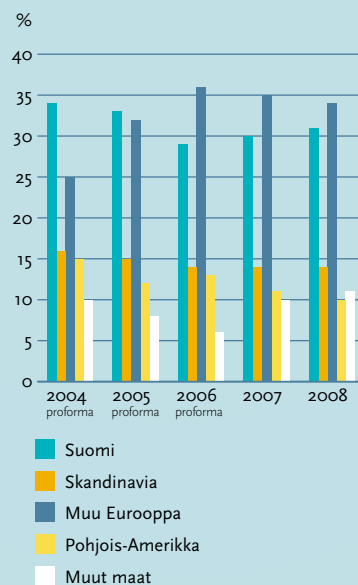
	2004 proforma	2005 proforma	2006 proforma	7–12/2006	2007	2008	Muutos %
Liikevaihto, milj. €	553,0	585,6	641,1	311,2	680,0	710,7	4,5 %
Ulkomaantoiminta, milj. €	364,1	393,3	456,6	217,0	479,0	493,6	3,0 %
% liikevaihdosta	65,8 %	67,2 %	71,2 %	69,7 %	70,4 %	69,4 %	
Liikevoitto, milj. €	102,9	153,4	192,7	88,4	192,0	185,0	-3,6 %
% liikevaihdosta	18,6 %	26,2 %	30,1 %	28,4 %	28,2 %	26,0 %	
Voitto ennen veroja, milj. €	101,7	152,5	193,3	88,9	193,4	184,2	-4,8 %
% liikevaihdosta	18,4 %	26,0 %	30,2 %	28,6 %	28,4 %	25,9 %	
Tuloverot, milj. €	30,2	39,9	51,2	24,2	49,5	47,8	-3,4 %
T&K-kulut, milj. €	79,4	80,7	85,7	44,0	98,5	103,4	5,0 %
% liikevaihdosta	14,4 %	13,8 %	13,4 %	14,1 %	14,5 %	14,5 %	
Investoinnit, milj. €	22,5	23,7	25,5	13,4	35,3	56,8	61,2 %
% liikevaihdosta	4,1 %	4,0 %	4,0 %	4,3 %	5,2 %	8,0 %	
Taseen loppusumma, milj. €	537,3	589,2	568,3	568,3	565,7	695,5	22,9 %
Omavaraisuusaste, %	53,6 %	65,3 %	75,5 %	75,5 %	76,2 %	60,2 %	
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	2,3 %	-29,6 %	-23,4 %	-23,4 %	-20,0 %	-7,1 %	
Korollinen vieras pääoma, milj. €	75,0	10,5	9,8	9,8	4,0	146,3	
Koroton vieras pääoma, milj. €	176,3	193,7	129,6	129,6	130,5	130,6	0,1 %
Rahavarat, milj. €	68,4	124,5	110,0	110,0	90,4	176,1	94,7 %
Sijoitetun pääoman tuotto, %	25,8 %	41,4 %	47,1 %	43,7 %	44,8 %	38,5 %	
Oman pääoman tuotto verojen jälkeen, %	19,7 %	33,5 %	34,9 %	32,1 %	33,5 %	32,1 %	
Henkilömäärä kauden lopussa	2 997	3 003	3 061	3 061	3 176	3 309	4,2 %
Palkat ja muut henkilöstökulut, milj. €	144,5	141,9	149,7	75,8	156,3	170,9	9,4 %

¹⁾ Proforma-luvut ennen 1.7.2006 perustuvat jakautuneen Orionin tilinpäätöksistä eriytettyihin vertailukelpoisiin lukuihin.

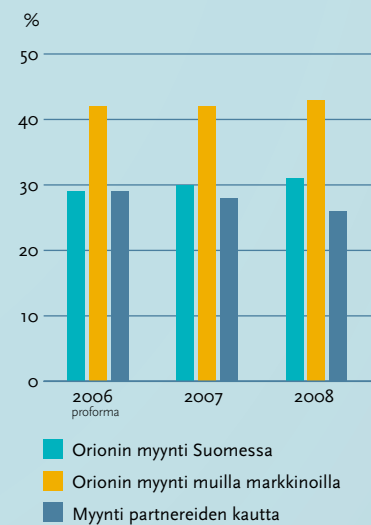
Liikevaihdon jakauma liiketoiminta-alueittain

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain

Liikevaihdon jakauma myyntiverkostoittain

Orionin osakekohtaisia tunnuslukuja ¹⁾ 2006–2008

	7–12/2006	2007	2008	Muutos %
Osakekohtainen tulos ²⁾ , €	0,46	1,02	0,97	-5,1 %
Osakekohtainen rahavirta ennen rahoituseriä, €	0,58	0,92	0,66	-28,3 %
Osakekohtainen oma pääoma, €	3,04	3,05	2,97	-2,7 %
Osingot yhteensä, milj. €	141,3	141,3	133,9 ³⁾	
Osingonjakosuhte, %	217,4 %	98,0 %	97,9 % ³⁾	
Osakekohtainen osinko, €	1,00	1,00	0,95 ³⁾	
A-osake				
Osakemäärä 31.12.	55 554 240	52 558 688	51 440 668	
Efektiivinen osinkotuotto, %	6,1 %	6,2 %	7,9 % ³⁾	
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	35,70	15,78	12,37	
Päätöskurssi 31.12., €	16,42	16,10	12,00	
Kauden alin kurssi, €	11,45	15,07	10,50	
Kauden keskipurssi, €	14,87	16,57	12,98	
Kauden ylin kurssi, €	16,44	20,49	16,40	
Vaihdettu osakemäärä, 1 000 kpl	1 651	3 866	2 508	
Vaihdon osuus osakemäärästä, %	2,9 %	7,2 %	4,8 %	
B-osake				
Osakemäärä 31.12.	85 703 588	88 699 140	89 817 160	
Efektiivinen osinkotuotto, %	6,1 %	6,2 %	7,9 % ³⁾	
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	35,76	15,72	12,44	
Päätöskurssi 31.12., €	16,45	16,03	12,07	
Kauden alin kurssi, €	11,51	15,22	10,30	
Kauden keskipurssi, €	14,61	16,12	12,85	
Kauden ylin kurssi, €	16,53	20,53	16,44	
Vaihdettu osakemäärä, 1 000 kpl	37 250	96 266	73 719	
Vaihdon osuus osakemäärästä, %	43,8 %	110,5 %	82,6 %	
Osakkeita yhteensä 31.12.	141 257 828	141 257 828	141 257 828	
Osakemäärä kaudella keskimäärin ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita	141 257 828	141 257 828	141 002 720	
Osakkeiden kokonaisvaihto, % koko osakemäärästä	27,5 %	70,9 %	54,1 %	
Osakekannan markkina-arvo 31.12. ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita, milj. €	2 322,0	2 268,0	1 697,5	

¹⁾ Osinkoa ja osakkeita koskevat luvut ovat saatavilla jakautumispäivästä 1.7.2006 alkaen.

²⁾ Yhtiöllä ei ole eriä, jotka voisivat laimentaa osakekohtaista tulosta.

³⁾ Vuoden 2008 osinkoa koskevat luvut ovat hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.

Liikevaihto liiketoiminta-alueittain

milj. €	2004 proforma	2005 proforma	2006 proforma	7–12/2006	2007	2008	Muutos %
Lääkeliiketoiminta	515,5	547,0	601,4	292,0	639,7	667,6	4,4 %
Alkuperälääkkeet	196,5	214,9	256,6	123,9	270,8	284,7	5,1 %
Erytistutuotteet	218,9	224,3	218,7	107,9	241,5	254,0	5,2 %
Eläinlääkkeet	58,6	59,5	63,3	31,2	66,8	67,2	0,5 %
Fermion	34,1	38,4	38,5	16,4	38,1	36,1	-5,2 %
Muut	7,4	9,9	24,2	12,6	22,5	25,6	13,9 %
Diagnostiikkaliiketoiminta	39,4	40,8	41,5	19,9	42,0	45,0	7,1 %
Konsernierät	-1,9	-2,1	-1,8	-0,7	-1,7	-1,9	8,6 %
Konserni yhteensä	553,0	585,6	641,1	311,2	680,0	710,7	4,5 %

Liikevoitto liiketoimintasegmenteittäin

milj. €	2004 proforma	2005 proforma	2006 proforma	7–12/2006	2007	2008	Muutos %
Lääkeliiketoiminta	106,3	153,3	186,2	82,2	197,1	188,5	-4,4 %
Diagnostiikkaliiketoiminta	5,6	5,9	6,4	2,0	6,3	6,1	-2,8 %
Konsernierät	-9,0	-5,7	0,2	4,2	-11,4	-9,6	3,5 %
Konserni yhteensä	102,9	153,4	192,7	88,4	192,0	185,0	-3,6 %

Lääkeliiketoiminnan avainlukuja

milj. €	2004 proforma	2005 proforma	2006 proforma	7–12/2006	2007	2008	Muutos %
Liikevaihto	515,5	547,0	601,4	292,0	639,7	667,6	4,4 %
Liikevoitto	106,3	153,3	186,2	82,2	197,1	188,5	-4,4 %
% liikevaihdosta	20,6 %	28,0 %	31,0 %	28,2 %	30,8 %	28,2 %	
Investoinnit	20,1	21,1	23,1	11,8	32,5	53,3	63,9 %
Myyntituotot omista alkuperälääkkeistä	194,1	227,2	275,2	131,2	292,3	307,5	5,2 %
T&K-kulut	76,0	77,0	81,2	41,5	94,2	98,8	4,9 %
Henkilömäärä kauden lopussa	2 645	2 665	2 742	2 742	2 864	2 995	4,6 %

Orionin 10 myydyimmän lääkevalmisteen liikevaihto

milj. €		2007	2008	Muutos %
Stalevo®	Parkinsonin tauti	126,9	141,0	11,2 %
Comtess®/Comtan®	Parkinsonin tauti	73,3	67,4	-8,0 %
Dexdomitor®, Domitor®, Domosedan® ja Antisedan®	eläinrauhotteet	27,5	24,6	-10,5 %
Easyhaler®-tuoteperhe	astma	17,3	22,2	28,3 %
Burana®	tulehdus, kipu	15,6	19,4	24,6 %
Simdax®	sydämen vajaatoiminta	15,1	17,3	15,0 %
Divina®-sarja	vaihevuosioireet	15,9	14,7	-7,0 %
Enanton®	eturauhassyöpä	12,9	12,7	-1,3 %
Fareston®	rintasyöpä	8,2	10,5	27,7 %
Marevan®	verenohennus	8,3	10,1	21,4 %
Yhteensä		320,9	340,1	6,0 %
Osuus lääkeliikeyvaihdosta, %		50,2 %	50,9 %	

Diagnostiikkaliiketoiminnan avainlukuja

milj. €	2004 proforma	2005 proforma	2006 proforma	7–12/2006	2007	2008	Muutos %
Liikevaihto	39,4	40,8	41,5	19,9	42,0	45,0	7,1 %
Liikevoitto	5,6	5,9	6,4	2,0	6,3	6,1	-2,8 %
% liikevaihdosta	14,3 %	14,3 %	15,3 %	9,9 %	15,0 %	13,6 %	
Investoinnit	1,4	1,8	1,4	0,8	1,6	2,8	78,9 %
Henkilömäärä kauden lopussa	318	304	289	289	283	287	1,6 %

Liikevaihdon jakauma vuosineljänneksittäin

milj. €	1-3/06 pro- forma	4-6/06 pro- forma	7-9/06	10-12/06	2006 pro- forma	1-3/07	4-6/07	7-9/07	10-12/07	2007	1-3/08	4-6/08	7-9/08	10-12/08	2008
Lääkeliiketoiminta	162,9	146,4	139,9	152,1	601,4	167,2	156,4	153,4	162,7	639,7	168,5	168,5	161,0	169,6	667,6
Diagnostiikkaliiketoiminta	11,2	10,4	9,5	10,4	41,5	11,8	10,3	9,4	10,5	42,0	12,2	12,6	9,5	10,7	45,0
Konsernierät	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	-1,8	-0,5	-0,5	-0,3	-0,4	-1,7	-0,5	-0,5	-0,4	-0,5	-1,9
Konserni yhteensä	173,5	156,3	149,0	162,2	641,1	178,5	166,3	162,5	172,8	680,0	180,2	180,5	170,1	179,9	710,7

Liikevoiton jakauma vuosineljänneksittäin

milj. €	1-3/06 pro- forma	4-6/06 pro- forma	7-9/06	10-12/06	2006 pro- forma	1-3/07	4-6/07	7-9/07	10-12/07	2007	1-3/08	4-6/08	7-9/08	10-12/08	2008
Lääkeliiketoiminta	61,3	42,6	43,4	38,8	186,2	60,2	45,1	50,1	41,7	197,1	63,1	45,7	44,3	35,3	188,5
Diagnostiikkaliiketoiminta	2,8	1,6	1,4	0,6	6,4	3,2	1,8	1,2	0,1	6,3	2,3	2,5	1,0	0,2	6,1
Konsernierät	-1,9	-2,1	7,7	-3,5	0,2	-2,9	-3,2	-2,2	-3,1	-11,4	-2,1	-3,1	-1,8	-2,7	-9,6
Konserni yhteensä	62,1	42,2	52,6	35,8	192,7	60,6	43,7	49,1	38,6	192,0	63,4	45,2	43,6	32,8	185,0

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma vuosineljänneksittäin

milj. €	1-3/06 pro- forma	4-6/06 pro- forma	7-9/06	10-12/06	2006 pro- forma	1-3/07	4-6/07	7-9/07	10-12/07	2007	1-3/08	4-6/08	7-9/08	10-12/08	2008
Suomi	44,8	45,4	45,2	49,0	184,4	50,1	48,6	48,6	53,7	201,0	55,7	53,5	52,8	55,2	217,2
Skandinavia	22,5	24,2	21,2	23,4	91,5	24,1	25,3	23,8	24,3	97,4	28,1	26,1	23,3	23,7	101,2
Muu Eurooppa	69,6	52,7	52,8	58,4	233,5	63,7	57,5	56,0	57,5	234,8	64,4	61,4	56,2	62,0	244,0
Pohjois-Amerikka	20,4	20,5	20,1	22,0	83,0	23,5	19,8	19,1	15,4	77,7	14,4	18,5	21,7	19,2	73,8
Muut maat	16,2	13,4	9,7	9,4	48,6	17,1	15,1	15,0	21,9	69,0	17,6	21,1	16,1	19,8	74,6
Konserni yhteensä	173,5	156,3	149,0	162,2	641,1	178,5	166,3	162,5	172,8	680,0	180,2	180,5	170,1	179,9	710,7

Hallituksen toimintakertomus

Merkitävät tapahtumat tilikaudella

Maaliskuussa Orionin yhteistyö ruotsalaisen Oasmia Pharmaceutical AB:n kanssa laajentui eläinlääkkeisiin lisenssisopimuksella, joka koskee koirille kehitteillä olevan Paccal® (ennen Paclical® Vet) -ihosyöpälääkkeen markkinointia. Kesäkuussa solmitulla uudella lisenssisopimuksella Orionin markkinointioikeudet laajenivat kattamaan koko Euroopan.

Huhtikuussa Orion käynnisti hakuprosessit Stalevo®-lääkkeen käyttöaiheen laajentamiseksi Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Hakuprosessit perustuvat Novartiksen FIRST-STEP -tutkimukseen, joka osoitti, että Stalevo®-hoidolla saadaan jo Parkinsonin taudin varhaisessa vaiheessa parempi oireenmukainen hoitovaste perinteiseen levodopa/karbidopa-hoitoon verrattuna.

Huhtikuussa solmitulla lisenssisopimuksella Orion hankki yhdysvaltalaiselta Indevus Pharmaceuticals, Inc. -yhtiöltä Euroopan laajuiset markkinointioikeudet implanttimuotoiseen Vantas®-lääkkeeseen (histreliini), jota käytetään pitkälle edenneen eturauhassyövän hoidossa.

Toukokuussa Orion hankki italialaiselta Recordati S.p.A. -yhtiöltä Pohjoismaat ja Sveitsin kattavat markkinointioikeudet Kentera®-lääkkeeseen (oksibutiniini), jota käytetään virtsankarkailun ja yliaktiivisen rakon hoitoon.

Toukokuussa Orion tiedotti, ettei se jatka uuden COMT-entsyymien estäjän kehittämiseen tähtäävää, ensimmäisessä kliinisessä vaiheessa ollutta tutkimusohjelmaansa.

Heinäkuussa Orion nosti Euroopan Investointipankilta tasalyhenteisen 40 miljoonan euron suuruisen, seitsemän vuoden kuluessa lyhennettävän lainan, jonka korko on sidottu kuuden kuukauden euriborkorkoon.

Syyskuussa Orion lisensioi yhdysvaltalaiselle Rëcro Pharma -yhtiölle oikeudet kehittää ja kaupallistaa muita kuin suomensisäisesti annosteltavia deksmedetomidiniin valmistemuotoja mm. Yhdysvaltojen markkinoille.

Syyskuussa Orion ilmoitti, että tehohoitorauhoite deksmedetomidiniinilla meneillään olevat potilastutkimukset pitkäaikaisena infuusiona ovat pitkittyneet ja alustavia tuloksia odotetaan kesällä 2010.

Syyskuussa Orion sai yksinoikeudet Pfizerilta laajan eläinlääketuotteiston markkinointiin Skandinaviassa.

Marraskuussa Orion aloitti yt-neuvottelut, jotka painoutuivat lääketutkimuksen ja -tuotekehityksen toimintamallin ja rakenteen uudelleenjärjestelyyn. Suunniteltujen muutosten arvioitiin johtavan enimmillään 300 henkilön irtisanomiseen.

Joulukuussa GTx jätti myyntilupahakemuksen Yhdysvalloissa 80 mg:n toremifeenille. Lääke on tarkoitettu levinneen eturauhassyövän hoidosta johtuvien haittavaikutusten kuten osteoporoosin hoitoon. Vaikuttava aine, toremifeeni on Orionin alkuperälääke.

Joulukuussa Orion nosti Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolalta kiinteäkorkoisen, tasalyhenteisen 25 miljoonan euron suuruisen eläkelainan, joka lyhennetään viiden vuoden kuluessa. Lisäksi Euroopan Investointipankilta nostettiin yhteensä 60 miljoonan euron suuruiset lainat, joiden korko on sidottu kuuden kuukauden euriborkorkoon. Investointipankilta nostetut lainat ovat tasalyhenteiset, joista 10 miljoonan euron laina lyhennetään seitsemän vuoden kuluessa ja 50 miljoonan euron laina lyhennetään 12 vuoden kuluessa.

Vuoden 2008 aikana Orion on aloittanut patentt loukkausoikeudenkäyntejä Yhdysvalloissa sekä Wockhardt-yhtiötä että Sun-yhtiötä vastaan. Yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneeriset versiot Orionin Comtan- ja Stalevo-lääkkeistä.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Orion on aloittanut 15.1.2009 patentt loukkausoikeudenkäynnin Yhdysvalloissa Wockhardt-konserniin kuuluvia yhtiöitä vastaan. Yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneerisiä lääkkeitä, joissa vaikuttavat aineet ovat samassa suhteessa kuin Orionin Stalevo-alkuperälääkkeessä.

Tammikuun alussa saatiin päätökseen Orionin marraskuussa käynnistyneet lääketutkimuksen ja -tuotekehityksen toimintamallin ja -rakenteen muutokseen painottuneet yt-neuvottelut. Neuvottelujen perusteella päätettiin vähentää yhtiön palveluksesta Suomessa yhteensä noin 205 henkilöä, joista irtisanomisen kautta noin 175 ja eläke- ja muin järjestelyin noin 30 henkilöä.

Orion on 23.1. nostonut Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta kiinteäkorkoisen, tasalyhenteisen 22,8 miljoonan euron suuruisen eläkelainan, joka lyhennetään viiden vuoden kuluessa.

Tammikuussa Fareston®-rintasyöpälääkkeen (toremifeeni) Euroopan valmisteyhteenvetoon lisättiin uusiin turvallisuustietoihin perustuva rajoitus, jonka mukaan lääkettä ei tule käyttää potilailla, joilla on rytmihäiriöitä tai suurentunut riski saada niitä.

Taloudellinen katsaus

Liikevaihto

Orion-konsernin liikevaihto vuodelta 2008 oli 710,7 miljoonaa euroa (680,0 miljoonaa euroa vuodelta 2007) ja se kasvoi edellisestä vuodesta 4,5 %. Valuuttakurssien yhteisvaikutus liikevaihtoon vuonna 2008 oli -13,8 miljoonaa euroa, josta Yhdysvaltojen dollarin kurssin vaikutus oli -9,8 miljoonaa euroa. Muusta kurssivaikutuksesta suurin osa johtui Iso-Britannian punnan ja Ruotsin kruunun kurssien heikkenemisestä.

Lääkeliiketoiminnan liikevaihto oli 667,6 (639,7) miljoonaa euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 4,4 %. Omaan tutkimukseen perustuvien tuotteiden osuus lääkeliiiketoiminnan liikevaihdosta oli 307,5 (292,3) miljoonaa euroa eli 46 % (46 %). Parkinson-lääkkeet Stalevo® ja Comtess®/Comtan® toivat liikevaihtoa yhteensä 208,5 (200,1) miljoonaa euroa eli noin 31 % (31 %) lääkeliiiketoiminnan liikevaihdosta.

Orion Diagnostican liikevaihto oli 45,0 (42,0) miljoonaa euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 7,1 %. QuikRead® -tulehdustestit olivat edelleen kasvutuotteita, mutta vanhemman tuotteiston myynnin lasku hidasti kokonaiskehitystä.

Tulos

Orion-konsernin liikevoitto vuonna 2008 oli 185,0 (192,0) miljoonaa euroa ja se laski 3,6 % edellisestä vuodesta.

Lääkeliiketoiminnan liikevoitto oli 188,5 (197,1) miljoonaa euroa ja se laski 4,4 % edellisestä vuodesta. Bruttokate suhteessa myyntiin oli edellisen vuoden tasolla ja euomääräinen bruttokate kasvoi 18,7 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Pano- ja tutkimukseen nousivat ennakoitua hieman. Lisäksi liikevoittoa pienensivät Yhdysvalloissa vireillä olevien patenttitoikeudenkäyntien 6,7 miljoonan euron suuret kustannukset sekä henkilöstön vähentämisestä aiheutuvista kuluista tehty 3,9 miljoonan euron suuruisen varaus. Vertailukauden liikevoittoa paransi Calcimagonin lisenssisopimuksen loppumiseen liittynyt 5,8 miljoonan euron suuruisen tuottoerä. Vuonna 2008 ei ollut vastaavia kertaluonteisia tuloja.

Diagnostiikkaliiketoiminnan liikevoitto oli 6,1 (6,3) miljoonaa euroa.

Konsernin myynnin ja markkinoinnin kulut, olivat 143,9 (143,4) miljoonaa euroa ja siten edellisen vuoden tasolla. **Tutkimus- ja kehityskulut** olivat 103,4 (98,5) miljoonaa euroa, ne kasvoivat 5,0 % edellisestä vuodesta. T&K-kulujen osuus konsernin liikevaihdosta oli 14,5 % (14,5 %). Lääketutkimuksen ja -kehityksen osuus oli 98,8 (94,2) miljoonaa euroa. **Hallinnon kulut** olivat 51,5 (38,8) miljoonaa euroa. Niitä kasvattivat vertailuvuodesta 3,9 miljoonan euron suuruisen irtisanomiskuluvarauksen lisäksi patenttitoikeudenkäyntien 6,7 miljoonan euron suuret kustannukset.

Muut liiketoiminnan tuotot sisältävät muuttuneen laskentakäytännön vuoksi myös valuuttakurssisuojuuksista aiheutuvia tuottoja 8,9 (6,5) miljoonaa euroa ja **liiketoiminnan muut kulut** valuuttasuojauksesta aiheutuvia kuluja 8,7 (2,8) miljoonaa euroa. Edellisinä vuosina ja vuoden 2008 osavuositarkastuksissa nämä erät on raportoitu nettomääräisinä osana liikevaihtoa.

Konsernin voitto ennen veroja oli 184,2 (193,4) miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,97 (1,02) euroa. Osakekohtainen rahavirta ennen rahoituseriä oli 0,66 (0,92) euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 2,97 (3,05) euroa. Sijoitetun pääoman tuotto ennen veroja oli 38,5 %

(44,8 %) ja oman pääoman tuotto verojen jälkeen oli 32,1 % (33,5 %).

Tase ja rahoitusasema

Konsernin nettovelkaantumisasema oli -7,1 % (-20,0 %) ja omavaraisuusaste oli 60,2 % (76,2 %).

Konsernitaseen vieras pääoma 31.12.2008 oli 276,9 (134,5) miljoonaa euroa. Kollista velkaa oli vuoden lopussa 146,3 (4,0) miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisia lainoja oli 109,1 miljoonaa euroa. Lainoja on otettu, jotta konsernin maksukyky voidaan varmistaa tilanteessa, jossa rahoituskriisin takia lyhytaikaisen vieraan pääoman saatavuutta on vaikea ennakoita. Vieraan pääoman kasvu heikensi omavaraisuusastetta. Lainat kasvattivat konsernin vuoden lopun rahavaroja, jotka olivat 176,1 (90,4) miljoonaa euroa. Nämä taseen loppusummaa kasvattaneet erät olivat myös tärkein syy heikentyneeseen sijoitetun pääoman tuottoon.

Konsernin rahavarat on sijoitettu vakava-raisten pankkien ja yritysten lyhytaikaisiin korkosijoitusinstrumentteihin. Nettovelkaantumisasema on edelleen hyvällä tasolla, mutta heikkeni kuitenkin verran johtuen kasvaneesta käyttöpääomasta ja edellisiä vuosia suuremmista investoinneista.

Rahavirrat

Liiketoiminnan rahavirta oli 144,4 (154,7) miljoonaa euroa ja se heikkeni hieman edellisestä vuodesta. Liikevoitto laski vertailukaudesta ja sisälsi lisäksi hieman edellisvuotta vähemmän kuluja, joilla ei ollut kassavaikutusta. Käyttöpääomaan sitoutui 15,0 (14,7) miljoonaa euroa.

Investointien rahavirta oli -51,8 (-25,3) miljoonaa euroa. Vuoden 2008 investoinnit olivat selkeästi suuremmat kuin vuonna 2007, jolloin rahavirtaa paransivat myös kulunutta vuotta suuremmat tuotot käyttöomaisuuden myynneistä.

Rahoituksen rahavirta oli -4,8 (-148,5) miljoonaa euroa. Osingot olivat edellisen vuoden tasolla, mutta rahavirtaa paransi 141,1 miljoonan euron suuruisen lainamäärän kasvu. Maaliskuussa 2008 Orionin omien osakkeiden hankintaan käytettiin 4,8 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Konsernin investoinnit olivat 56,8 (35,3) miljoonaa euroa. Kasvu aiheu-

tui erityisesti 24,0 (7,6) miljoonan euron suuruisista aineettomien hyödykkeiden hankinnoista, joista merkittävimmät olivat Vantas® (histreliini), Kentera® (oksi-butiniini) ja Paccal® (paklitakseli, tuote oli ennen Paclical® Vet) -tuotteiden markkinointioikeuksien ostot, Precedex®-rauhoitteen (deksmedetomidiini) uusien markkinointialueiden hankkiminen sekä Favora®-itsehoidosarjan tuoteoikeuksien hankinta.

Näkymät vuodelle 2009

Liikevaihto nousee hieman vuodesta 2008. Orionin oman myyntiverkoston kautta tapahtuva lääkemyynti kasvaa edelleen sekä Suomessa että muualla Euroopassa. Orionin Parkinson-lääkkeiden markkinamyynti kasvaa, mutta aiempaa hitaammin. Novartikselle toimittavien Parkinson-lääkkeiden määrän ennakoidaan hieman kasvavan.

Markkinointipanostukset kasvavat maltillisesti ja niiden nousu johtuu erityisesti tuotelanseerausista. Tutkimuskulut ovat edellisen vuoden tasolla. Sisäiset, kiinteät tutkimus- ja kehityskulut pienenevät uudelleenjärjestelyjen seurauksena, mutta käynnissä olevien ja käynnistyvien kliinisten tutkimusten vuoksi ulkoiset kustannukset kasvavat. Yhdysvalloissa meillä on patenttitoikeudenkäynnit jatkuvat ja niistä aiheutuvien kulujen arvioidaan olevan hieman suuremmat kuin vuonna 2008.

Liikevoiton arvioidaan kasvavan hieman vuodesta 2008. Talouskriisillä ei arvioida olevan olennaista vaikutusta tulokseen, mutta se lisää epävarmuutta kannattavuuden ennakoinnissa.

Tutkimus- ja kehityskulut ovat noin 100 miljoonaa euroa.

Konsernin investoinnit ilman olennaisia yritys- tai tuotehankintoja ovat noin 45 miljoonaa euroa.

Näkymien perustelut

Suomessa huhtikuussa 2009 voimaan astuvan viitehintajärjestelmän ei oleteta vaikuttavan olennaisesti Orionin liiketoimintaan. Uusi järjestelmä lisää hintakilpailua tietyissä tuoteryhmissä, mutta toisaalta se avaa Orionille myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Muutoksen seurauksena yleisen markkinakasvun Suomessa odotetaan hidastuvan vuodes-

ta 2008. Uusien tuotteiden lanseeraukset tukevat Orionin kasvua kotimaassa. Toisaalta kasvua hidastaa kova hintakilpailu, joka kohdistuu erityisesti Orionin kannalta tärkeisiin tuotteisiin eli vaihtokelpoisiin reseptilääkkeisiin.

Stalevo- ja Comtess/Comtan-Parkinson-lääkkeiden markkinamyynnin kasvu vuonna 2008 oli ennakoitusti hieman yli 10 %, mikä oli edellisiä vuosia hitaampaa. Kasvun odotetaan edelleen hieman hidastuvan vuoden 2009 aikana. Sekä Orionin oman myynnin että toimitusten markkinointipartneri Novartikselle ennakoidaan kehittyvän Parkinson-lääkkeiden kokonaismarkkinoiden mukaisesti. Tämänhetkisen tiedon perusteella Novartis ei jatka varastotasojensa pienentämistä vuonna 2009.

Koska uusien tuotteiden rekisteröinnit ja lanseeraukset ovat yli vuoden mittaisia projekteja, on niiden vaatimat resurssien lisäykset ja muut panostukset vuodelle 2009 suunniteltu pääsääntöisesti jo edellisenä vuonna.

Tutkimus- ja kehityskustannukset ovat varsin tarkasti ennakoitavissa. Ne syntyvät toisaalta yhtiön sisäisistä kiinteistä eristä kuten palkoista ja toimintainfrastruktuurin ylläpidosta, ja toisaalta pitkäkestoisista kliinisistä potilaskokeista, jotka tehdään tyypillisesti useissa maissa sijaitsevilla klinikoilla. Keskeiset vuodelle 2009 suunnitellut kliiniset tutkimukset joko jatkuvat edellisestä vuodesta tai ne on jo hyvin pitkälle suunniteltu ja niiden kustannustaso on siten varsin hyvin ennakoitavissa.

Arviot Yhdysvalloissa aloitettujen patentioikeudenkäyntien kustannuksista perustuvat laadittuihin aikatauluihin ja työmääräsuunnitelmiin. Oikeudenkäynnistä aiheutuvat kustannukset riippuvat monista tekijöistä, joita on vaikea tarkkaan arvioida.

Näkymien toteutumiseen liittyvät lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön tiedossa ei ole yksittäisiä merkittäviä vuoden 2009 tulospäätelmiin liittyviä riskitekijöitä.

Taluskriisin ei odoteta olennaisesti vaikuttavan lääkemerkkinoiden kehitykseen lyhyellä aikajänteellä, mutta se lisää epävarmuutta ja näin vaikeuttaa ennakointia. Esimerkiksi yksittäisten mai-

den ja asiakkaiden kohdalla maksuhäiriö- ja luottotappioriskit saattavat hieman kasvua ja valuuttakurssien kehityksen ennakointi, erityisesti itäisen Euroopan maissa, on entistä haastavampaa.

Yksittäisten tuotteiden myynti ja toisaalta Orionin myynti yksittäisillä markkinoilla saattaa hieman vaihdella sen mukaan, missä määrin lääkemarkkinoilla jatkuvasti viime vuosina kiristynyt hinta- ja muu kilpailu kohdistuu nimenomaan Orionin tuotteisiin. Toimitukset Novartikselle perustuvat yhdessä etukäteen sovittuihin aikatauluihin, jotka voivat kuitenkin muuttua esimerkiksi Novartiksen vuoden kuluessa tekemien varastotasojen muutoksia koskevien päätösten seurauksena. Aloitettujen oikeudenkäyntien ei oleteta vaikuttavan Comtan- tai Stalevo-lääkkeiden myyntiin Yhdysvalloissa vuonna 2009.

Valuuttakurssiriskistä suurin osa syntyy Yhdysvaltojen dollarin kurssikehityksestä. Tyypillisesti vain alle 15 % Orionin myynnistä tulee Pohjois-Amerikasta. Muiden tärkeimpien valuuttojen, kuten Iso-Britannian punnan ja Ruotsin kruunun osalta kokonaisvaikutusta pienentää se, että Orionilla on Iso-Britanniassa ja Ruotsissa oma organisaatio ja siten myynnin lisäksi myös kustannuksia näissä valuutoissa.

Tutkimusprojekteihin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka saattavat joko kasvattaa tai laskea arvioituja kustannuksia. Projektit saattavat edetä oletettua hitaammin tai nopeammin tai ne saattavat keskeyttää. Meneillä olevissa kliinisissä tutkimuksissa mahdollisesti tapahtuvat muutokset heijastuvat kuitenkin kustannuksiin suhteellisen hitaasti eikä niillä arvioida olevan olennaista vaikutusta kuluvan vuoden tulokseen. Uusien käynnistymässä olevien tutkimusten aikataulut ja kustannukset ovat tutkimusprosessin luonteesta johtuen tiedossa jo etukäteen, eivätkä ne siten tyypillisesti aiheuta odottamattomia muutoksia ennakointuun kulurakenteeseen.

Taloudelliset tavoitteet ja osingonjakopolitiikka

Koko Orion-konsernin kattavat taloudelliset tavoitteet säilyivät ennallaan:

- Lähivuosien liikevaihdon maltillista organisaation kasvua nopeutetaan tuote-, tuoteportfolio- ja yritysostojen avulla.
- Liikevoittoa kasvatetaan.

- Omavaraisuusaste pidetään vähintään 50 %:n tasolla.

Orion ottaa osingonjaossaan huomioon yhtiön jakokelpoisten voittovarojen lisäksi taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen vaatimat keskipitkän ja pitkän aikavälin investointi- ja muut rahoitustarpeet.

Hallituksen ehdotus voitonjaosta

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 185 822 357,00 euroa, josta tilikauden voitto on 143 522 078,18 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voitonjakokelpoisista varoista jaetaan osinkoa 0,95 euroa osaketta kohden. Osingonjaon täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa. Voitonjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita oli 140,9 miljoonaa kappaletta, joten osingon kokonaismäärä olisi yhteensä 133,9 miljoonaa euroa. Konsernin osingonjakosuhte tilikaudelta 2008 olisi 97,9 % (98,0 %). Osingon maksupäivä olisi 2.4.2009 ja osinkoon olisivat oikeutettuja osakkeenomistajat, jotka ovat merkittyinä yhtiön osakasluetteloon 26.3.2009.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että lääketieteelliseen tutkimukseen ja muuhun yleishyödylliseen tarkoitukseen lahjoitetaan hallituksen erillisen päätöksen mukaisesti 140 000,00 euroa ja että voittovarojen tilille jätettäisiin 51 796 014,60 euroa.

Liiketoimintakatsaukset

Lääkeliiketoiminta

Katsaus ihmislääkemarkkinoihin

Orionille tärkein yksittäinen markkina-alue on Suomi. Suomen Lääkedatan tilastoinnin mukaan ihmislääkkeiden tukkumyynti Suomessa vuonna 2008 oli yhteensä 1 945,2 miljoonaa euroa ja se kasvoi 6,5 % edellisestä vuodesta. Apoteekkien lääkeostot kasvoivat 6,9 % ja sairaaloiden lääkeostot 5,5 % edellisestä vuodesta. Reseptilääkkeiden tukkumyynti koko markkinalla kasvoi 6,8 %, samalla kun itsehoitotuotteiden tukkumyynti kasvoi 4,2 %.

Orionin asema Suomen johtavana lääkemerkkinojana jatkui vahvana vuonna 2008. Suomen Lääkedatan tilastoinnin mukaan Orionin ihmislääkkeiden tukku-

myynti Suomessa oli yhteensä 179,6 miljoonaa euroa ja se kasvoi 10,4 % edellisestä vuodesta. Orionin myynnin kehitys oli selvästi markkinoiden kasvua nopeampaa itsehoitotuotteiden ja reseptilääkkeiden osalta. Kehityksen taustalla on Orionin nopeasti uudistuva tuoteisto. Orionin markkinaosuus oli 9,2 % (9,0 %), joka oli 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin toiseksi suurimmalla yhtiöllä.

Orionille keskeisten Parkinsonin taudin lääkkeiden kokonaisyhteensä syyskuuhun 2008 päättyneen 12 kk:n jakson aikana oli IMS Healthin lääkemyyntitilastojen mukaan Yhdysvalloissa 1 286 (1 190) miljoonaa Yhdysvaltojen dollaria ja se kasvoi 8,1 % edelliseen 12 kk:n jaksoon verrattuna. Vuotta aikaisemmin vastaava kasvu oli vielä noin 25 %. Markkinakasvun merkittävä hidastuminen johtui suurimman tuotteen, erään dopamiiniagonistin patenttisuojan päättymisestä ja siitä seuranneesta geneerisestä kilpailusta.

Euroopan viisi suurinta Parkinsonin taudin lääkemarkkinaa olivat Saksa, Iso-Britannia, Ranska, Espanja ja Italia, joiden yhteenlaskettu Parkinson-lääkkeiden kokonaisyhteensä samalta rullaavalta 12 kk:ta oli 894 (820) miljoonaa euroa, ja näiden keskimääräinen markkinakasvu oli noin 9,0 % edellisen vuoden vertailujaksosta.

Lääkeliiketoiminnan liikevaihto ja tulos
Lääkeliiketoiminnan liikevaihto vuonna 2008 oli 667,6 (639,7) miljoonaa euroa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 4,4 %. Liikevoitto oli 188,5 (197,1) miljoonaa euroa ja se laski 4,4 % edellisestä vuodesta. Lääkeliiketoiminnan liikevoitto oli 28,2 % (30,8 %) segmentin liikevaihdosta.

Alkuperälääkkeet

Alkuperälääkkeet-tulosyksikön liikevaihto vuonna 2008 oli 284,7 (270,8) miljoonaa euroa ja se kasvoi 5,1 % edellisestä vuodesta.

Orionin Stalevo- ja Comtess/Comtan-Parkinson-lääkkeiden liikevaihto vuodelta 2008 oli 208,5 (200,1) miljoonaa euroa. Se kasvoi 4,2 % edellisestä vuodesta ja muodosti lääkeliiketoiminnan liikevaihdosta 31 % (31 %). Stalevo- ja Comtan-toimituksista Novartikselle muodostunut liikevaihto oli yhteensä 118,1 (116,2) miljoonaa euroa, mikä oli 1,6 % enemmän kuin edellisenä vuotena. Orionin oman myyntiorganisaation liikevaihto Stalevo-

ja Comtess-lääkkeistä oli yhteensä 90,4 (83,9) miljoonaa euroa ja se kasvoi 7,7 % edellisestä vuodesta. Stalevo-valmisteen myynti oman myyntiverkoston kautta kasvoi 22,2 %.

Orionin ja Novartiksen yhteenlaskettu euromääräinen Stalevo- ja Comtess/Comtan-Parkinson-lääkkeiden markkinayhteensä kasvoi edelleen yli 10 % huolimatta Yhdysvaltojen dollarin, Iso-Britannian punnan ja Ruotsin kruunun kurssien heikkenemisestä. Kasvu tuki mm. Comtan-lääkkeen hyvin kehittynyt myynti Japanissa. Novartiksen ostot Orionilta säilyivät vuoden 2008 aikana edellisen vuoden tasolla, vaikka yhtiön markkinayhteensä kasvoi 15 % vuodesta 2007 paikallisissa valuutoissa laskettuna.

Orionilla on meneillään patentt loukkaus-oikeudenkäyntejä Yhdysvalloissa sekä Wockhardt-yhtiötä että Sun-yhtiötä vastaan. Yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneeriset versiot Orionin Comtan ja Stalevo-lääkkeistä.

Stalevo-valmisteen uudet annosvahvuudet toivat lisää joustavuutta Stalevo-hoitoa saavien Parkinson-potilaiden lääkitykseen vuoden 2008 aikana. Huhtikuussa Stalevo-lääkkeen 200 mg:n annosvahvuus sai myyntiluvan EU:ssa ja se lanseerattiin kesäkuussa. Yhdysvalloissa Stalevo-lääkkeen 200 mg:n tabletti lanseerattiin jo syksyllä 2007. Lisäksi tuotteen 75 ja 125 mg:n tablettivahvuudet saivat elokuussa myyntiluvat Yhdysvalloissa, ja näiden lanseeraus tapahtui lokakuun aikana.

Orion hankki Euroopan laajuiset markkinointioikeudet pitkälle edenneen eturauhassyövän hoitoon käytettyyn Vantas®-lääkkeeseen (histreliini) huhtikuussa. Vantas on implantti, josta vapautuu vaikuttavaa ainetta, histreliiniä, vuoden ajan (12 kk), jonka ansiosta potilaan ei tarvitse ottaa hoidon edellyttämiä injektioita useita kertoja vuodessa. Tuote on jo markkinoilla mm. Yhdysvalloissa. Vantas on lisäksi saanut myyntiluvat Tanskassa, Saksassa, Irlannissa, Englannissa ja Espanjassa ja tuotteen lanseeraus aloitetaan vuoden 2009 aikana.

Toukokuussa Orion hankki Pohjoismaat ja Sveitsin kattavat markkinointioikeudet Kentera®-lääkkeeseen (oksibutiniini), jota käytetään virtsankarkailun ja yliaktiivisen rakon hoitoon. Kentera-valmis-

teessa oksibutiniini on laastarissa, josta lääke vapautuu verenkiertoon. Lääke sai myyntiluvan Yhdysvalloissa 2003 ja Euroopassa 2004. Orion lanseerasi lääkkeen kaikissa Pohjoismaissa jo kesäkuun aikana ja Sveitsissä lääke tuli markkinoille lokakuussa 2008.

Molemmat uudet lääkkeet, Vantas ja Kentera, ovat tärkeitä uusia tuotteita Orionin urologian ja onkologian tuoteportfoliossa.

GTx jätti joulukuussa myyntilupahakemuksen Yhdysvalloissa 80 mg:n toremifeenille. Lääke on tarkoitettu levinneen eturauhassyövän hoidosta johtuvien haittavaikutusten kuten osteoporoosin hoitoon. Vaikuttava aine, toremifeeni on Orionin alkuperälääke.

Hospiran markkinoima rauhoite Precedex® (deksmedetomidiini) menestyi hyvin erityisesti Yhdysvaltojen ja Japanin markkinoilla. Lisäksi Yhdysvaltojen lääkewiranomainen hyväksyi Precedex-rauhoitteen käyttöaiheen laajentumisen lokakuussa kattamaan myös potilaat, joiden hengitystä avustetaan muuten kuin invasiivisesti leikkauksen tai muiden toimenpiteiden yhteydessä.

Syyskuussa Orion lisensoi yhdysvaltalaiselle Récro Pharma -yhtiölle oikeudet kehittää ja kaupallistaa muita kuin suonensisäisesti annosteltavia deksmedetomidiinin valmistemuotoja mm. Yhdysvaltojen markkinoille. Euroopassa oikeudet deksmedetomidiiniin kaikkiin valmistemuotoihin ja käyttöaiheisiin ovat Orionin. Hospiralla on oikeudet suonensisäisesti annosteltavaan deksmedetomidiiniin mm. Yhdysvalloissa.

Erytist tuotteet

Geneerisistä eli patenttisuojattomista reseptilääkkeistä ja itsehoitotuotteista muodostuvan Erytistuotteet-tulosyksikön liikevaihto vuonna 2008 oli 254,0 (241,5) miljoonaa euroa ja se kasvoi 5,2 % edellisestä vuodesta. Kokonaisyhteensä myynnin kasvua vaimensi vuoden 2007 lopulla päättyneen Calcimagon-osteoporoosivalmisteen lisenssisopimus, jonka seurauksena Saksan myyntiorganisaation liikevaihdosta väheni vuositasolla 12 miljoonaa euroa.

Suomessa Orionin itsehoitotuotteiden ja geneeristen valmisteen myynti on kasvanut selvästi koko markkina-

nopeammin. Positiivista kehitystä on edesauttanut nopeasti uudistuva tuoteisto reseptilääkkeiden ja käsikauppa- valmisteiden osalta. Orionin reseptilääkkeistä Suomen markkinalla nopeimmin kasvoi psyykenlääke Ketipinor® (ketiapiini), joka lanseerattiin vuoden 2007 lopussa. Keväällä lanseeratut Burana® -tulehduskipulääkkeen (ibuprofeeni) aiempaa suuremmat itsehoitoon tarkoitettut pakuskoot ovat osaltaan tukeneet tuotteen kasvua. Toukokuussa Orion hankki mm. Favora-itsehoitotuotesarjan tuoteoikeudet.

Orionin ihmislääkkeiden liikevaihto vuonna 2008 itäisen Euroopan alueella oli 38,0 (28,9) miljoonaa euroa ja se kasvoi 32 % edellisestä vuodesta. Erityistuotteet-tulosityksikkö muodosti valtaosan alueen myynnistä. Nopeimmin alueen markkinoista kasvoivat Venäjä, Ukraina ja Puola. Kasvu on perustunut lukuisiin tuotelanseerauksiin, joita vuoden 2008 aikana oli yli kaksinkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Uusista tuotteista etenkin psyykenlääke Ketipinor ja koko psykiatrinen tuoteisto ovat menestyneet hyvin, ja myös Orionin vanha tuoteisto on vahvassa kasvussa itäisen Euroopan markkinoilla.

Astman ja keuhkohtaumataudin hoitoon käytettyjen Easyhaler®-lääkkeiden liikevaihto tarkastelukaudella oli 22,2 (17,3) miljoonaa euroa ja se kasvoi 28,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Alkuvuonna saadut korvattavuuspäätökset sekä Budesonide Easyhaler että Formoterol Easyhaler -valmisteille mahdollistivat täysipainoisen lanseerauksen Turkissa. Tämän lisäksi myynti kehittyi hyvin myös Puolassa.

Orion on keskeyttänyt toimet Salbutamol Easyhaler® -lääkkeen (salbutamol-inhalaatiojauhe 100 ja 200 µg/annos) myyntialueen laajentamiseksi Euroopassa. Salbutamol Easyhaler -lääkkeen myynti jatkuu useassa Euroopan maassa voimassa olevilla kansallisilla myyntiluvilla.

Eläinlääkkeet

Eläinlääkkeet-tulosityksikön liikevaihto vuodelta 2008 oli 67,2 (66,8) miljoonaa euroa. Useiden lääkkeiden ja hoitovalmisteiden lanseerausten sekä Pfizerilta siirtyneiden tuoteiston ansiosta tulosityksikön myynti säilyi edellisen vuoden tasolla kasvaneesta geneerisestä kilpailusta huolimatta. Yksikön panostukset tutkimuk-

seen ja kehitykseen olivat myös aiempia vuosia suuremmat.

Tulosityksikön liikevaihdosta 24,6 (27,5) miljoonaa euroa eli noin 37 % (41 %) muodostui eläinrauhoteperheen tuotteista: Dexdomitor® (deksmedetomiidiini), Domitor® (medetomiidiini), Domosedan® (detomiidiini) ja Antisedan® (atipametsoli), joiden liikevaihto laskei 10,5 % edellisestä vuodesta. Eläinrauhotteiden myyntiä on hidastanut erityisesti patenttien päättymisestä johtuva geneerinen kilpailu Euroopassa ja Yhdysvaltojen dollarin kurssin heikentyminen. Tuoteperheen uusimman valmisteen, Dexdomitorin, myynti on kehittynyt hyvin.

Suomen eläinlääkemarkkina kasvoi vajaat 8 % vuoden 2008 aikana. Orionin liikevaihto kasvoi markkinan kokonaiskasvu huikan nopeammin.

Orionin oikeudet Paccal®-lääkkeeseen (paklitakseli, tuote oli ennen Paclical® Vet) laajenivat Euroopan laajuisiksi, kun yhtiö solmi keväällä uuden lisenssisopimuksen entistä laajemmilla markkinointioikeuksilla ruotsalaisen Oasmia Pharmaceutical AB:n kanssa. Paccal on koirille kehitteillä oleva ihosyöpälääke mastosytooman hoitoon.

Orion ja Pfizer allekirjoittivat syyskuussa sopimuksen, jolla Orion sai yksinoikeuden laajan eläinlääkkeiden tuoteiston markkinointiin Skandinaviassa.

Fermion

Lääkkeiden vaikuttavia aineita tuottavan Fermion-tulosityksikön liikevaihto vuodelta 2008 oli 36,1 (38,1) miljoonaa euroa ja se laski 5,2 % edellisestä vuodesta. Yksikön liikevaihtoon on vaikuttanut muuta konsernin toimintoja voimakkaammin Yhdysvaltojen dollarin heikko kurssi. Geneeristen aktiivaineiden hintakilpailu on myös osaltaan heikentänyt yksikön myyntiä. Fermionin liikevaihdosta on eliminoitu konsernin sisäisen liiketoiminnan vaikutus eli Fermionin lääkeaine-toimitukset Orionin omaan käyttöön, jotka säilyivät vuoden 2008 aikana edelleen vahvalla tasolla.

Kymmenen suurinta lääkevalmistetta

Orionin kymmenen myydyimmän lääkevalmisteen liikevaihto vuodelta 2008 oli 340,1 (320,9) miljoonaa euroa, ja se kasvoi 6,0 % edellisestä vuodesta. Nii-

den osuus lääkeliikeytoiminnan kokonaisliikevaihdosta oli noin 51 % (50 %). Stalevo-lääkkeen liikevaihto kasvoi vertailukaudesta 11,2 % ja sen osuus koko lääkeliikeytoiminnan liikevaihdosta oli 21 % (20 %). Stalevo-toimitukset Novartisille kasvoivat 3,0 % samalla kun Comtan-toimitukset vähenivät vajaan prosentin. Nopeimmin kasvoivat Easyhaler-tuoteperhe, rintasyöpälääke Fareston® (toremifeeni), Burana, verenohennuslääke Marevan® (varfariini) ja sydämen vajaatoimintaan tarkoitettu Simdax® (levosimendaani).

Omaan tutkimukseen perustuvat tuotteet

Omaan tutkimukseen perustuvien tuotteiden liikevaihto vuodelta 2008 oli 307,5 (292,3) miljoonaa euroa ja se kasvoi 5,2 % edellisestä vuodesta. Näiden tuotteiden osuus lääkeliikeytoiminnan liikevaihdosta oli noin 46 % (46 %).

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin tutkimus- ja kehityskulut olivat 103,4 (98,5) miljoonaa euroa, josta lääkeliikeytoiminnan osuus oli 98,8 (94,2) miljoonaa euroa. Konsernin tutkimus- ja kehityskulujen osuus konsernin liikevaihdosta oli 14,5 % (14,5 %).

Konsernin tuotekehityksen painopiste on varhaisen vaiheen tutkimuksessa, ja kumppanuuksia haetaan pääsääntöisesti viimeistään kliinisen tutkimuksen kolmannessa vaiheessa, erityisesti Euroopan ulkopuolisissa myyntilupahankkeissa. Orionin lääketutkimuksen ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, tehohoito ja onkologiset hoidot. Oman tutkimustoiminnan lisäksi Orionilla on useita tutkimusyhteistyökumppanuuksia muiden lääkeyhtiöiden ja lukuisten akateemisten yhteisöjen kanssa. Näitä koskevat lisenssisopimukset antavat Orionille jatkokehitys- ja markkinointioikeuksia työn tuloksena mahdollisesti syntyviin lääkeaihioihin.

Lääketutkimuksen- ja kehityksen uudistettu toimintamalli mahdollistaa aikaisempaa joustavamman toimintatavan ja kustannusrakenteen, jolla Orion varautuu varmistamaan toimintaedellytyksensä ja kilpailukykyä myös jatkossa. Yhtiö suuntaa lisää panostusta sekä yliopistojen että muiden lääkeyhtiöiden kanssa tehtävään aikaisen vaiheen tutkimus- ja kehitysyhteistyöhön ja toisaalta jakaa kustannuksia kliinisissä vaiheissa muiden

toimijoiden kanssa. Näin Orion mahdollistaa uusien tutkimusprojektien määrän kasvun ja vahvistaa strategista kyvykkyyttä toimia jatkossakin uusia lääkkeitä tarjoavana, lääketutkimusta ja -kehitystä tekevänä yrityksenä.

Orionilla on vireillä hakuprosessit Yhdysvalloissa ja Euroopassa **Stalevo-lääkkeen käyttöaiheen laajentamiseksi** varhaisen vaiheen Parkinsonin taudin hoitoon. Hakuprosessi perustuu Orionin markkinoitipartneri Novartiksen **FIRST-STEP-tutkimukseen**, joka tehtiin kahdeksassa maassa Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa.

Orionin yhteistyössä Novartiksen kanssa tekemä **STRIDE-PD-tutkimus** täydentää FIRST-STEP-tutkimusta. STRIDE-PD-tutkimuksessa selvitetään, voidaanko Stalevo-hoidolla viivästyttää Parkinson-potilaiden tahattomien liikkeiden eli dyskinesioiden ilmenemistä. Tutkimusta on tehty 14 maassa 747:llä Parkinsonin tautia sairastavalla potilaalla. Tuloksia odotetaan vuoden 2009 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Orion kehittää yhteistyössä Novartiksen kanssa **Stalevo-lääkettä Japanin markkinoille**.

Tehohoiton rauhoite **deksmedetomidiniinila** ovat meneillään kolmannen kliinisen vaiheen potilastutkimukset pitkäaikaisena, yli 24 tunnin infuusiona. Tarkoituksena on saada lääke rekisteröidyksi EU:ssa. Deksmetomidiniin tehoa ja turvallisuutta verrataan MIDEX-tutkimuksessa midatsolaamiin ja PRODEX-tutkimuksessa propofoliin. Molempiin tutkimuksiin on suunniteltu rekrytoitavan 500 potilasta. Alustavia tuloksia kesällä 2007 alkaneesta ohjelmasta odotetaan saatavan kesällä 2010. Lääke on jo markkinoilla mm. USA:ssa ja Japanissa tehohoitopotilaiden rauhoitteena, jota voidaan käyttää korkeintaan 24 tunnin pituisena infuusiona.

LEVET-ohjelmassa tutkitaan suun kautta annosteltavan levosimendaanin tehoa koirien sydänsairauksien hoidossa tavoitteena myyntiluvat sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa.

Easyhaler-tuoteperheeseen on kehitteillä uusi **budesonidi-formoteroli-yhdistelmävalmiste**, jossa budesonidi hoitaa limakalvotulehdusta ja formoteroli toimii

puolestaan pitkävaikutteisena, keuhkoputkia avaavana lääkeaineena.

Alfaz_c-reseptorin antagonistin tutkimukset ovat ensimmäisessä kliinisessä vaiheessa. Tämän lääkeaiheen prekliininen profiili sopii esimerkiksi skitsofrenian oireiden hoitoon. Muita mahdollisia indikaatioita ovat mm. Alzheimerin tauti.

Orion selvittää alustavissa ensimmäisen kliinisen vaiheen tutkimuksissa suun kautta annosteltavan **levosimendaanin** käyttömahdollisuuksia **aivohalvauksen hoidossa** ihmisillä.

Varhaisen vaiheen tutkimuksessa on meneillään useita projekteja, joissa tutkimuskohteina ovat muun muassa selektiiviset androgeenireseptorin modulaattorit (SARM), eturauhassyöpä, neuropaattinen kipu, Parkinsonin tauti ja tehohoidon eri käyttöalueet.

Diagnostiikkaliiketoiminta

Diagnostiikkaliiketoiminnan liikevaihto vuodelta 2008 oli 45,0 (42,0) miljoonaa euroa ja se kasvoi 7,1 % edellisestä vuodesta. Oman, Pohjoismaat kattavan myyntiverkoston myynti kasvoi hyvin, samoin kuin vientimyynti Tsekiin ja Kiinaan.

Liikevoitto oli 6,1 (6,3) miljoonaa euroa ja se laski 2,8 % edellisestä vuodesta. Hyvästä myynnin kehityksestä huolimatta tulos heikkeni, koska tulosityksikön panostuksia myyntiin ja tuotekehitykseen lisättiin.

Päätuotteina jatkoivat QuikRead®-testit, joiden sekä reagenssi- että laitemyynti kehittyivät edelleen vahvasti. Testejä käytetään mm. tulehduksen osoittamiseen verinäytteen CRP-arvon perusteella. Keväällä aloitettiin tuoteperheen uusimman tulokkaan, QuikRead® Strep A -testin lanseeraus myös Pohjoismaissa. Uudella testillä määritetään nielunäytteenä tulehdusta aiheuttavaa streptokokki A -bakteeria. Kasvava QuikRead-laitekan- ta lääkäreiden vastaanotoilla ja kliinisissä laboratorioissa luo vakaata kasvupohjaa reagenssien kysynnälle jatkossa.

Kastolevytestien myynti säilyi vuoden 2007 tasolla. Hygieniatuotteistoon vuoden 2007 lopulla uutena tuotteena sisällytetyn Hygicult® On -testin lanseeraus jatkui vuonna 2008. Testi on kehitet-

ty mikrobimäärittäisiin ja puhdistustoimenpiteiden seurantaan erityisesti suurkeittiöissä sekä elintarvike- ja kosmetiikkateollisuudessa.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Orion Oyj:llä oli 31.12.2008 yhteensä 141 257 828 osaketta ja yhtiön osakepääoma oli 92 238 541,46 euroa. A-osakkeita oli 51 440 668 kappaletta ja B-osakkeita 89 817 160 kappaletta. Vuoden 2008 lopussa B-osakkeista oli yhtiön hallussa yhteensä 324 836 kappaletta. A- ja B-osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä 31.12.2008 ilman omia osakkeita oli 1 118 305 684 ääntä.

Sekä A- että B-osake antaa osakkeenomistajalle samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja osingonjakoon.

Osakkeiden äänioikeudet

Jokainen A-osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja jokainen B-osake yhdellä (1) äänellä. Yhtiökokouksessa osakkeenomistaja ei kuitenkaan saa äänestää suuremmalla äänimäärällä kuin mitä 1/20 yhtiökokouksessa edustettujen eri osakelajeihin kuuluvien osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä on. Yhtiöllä itsellään ja Orionin Eläkesäätiöllä ei ole äänioikeutta Orion Oyj:n yhtiökokouksessa.

Hallituksen valtuutukset

Orion Oyj:n hallituksella on 25.3.2008 pidetyn yhtiökokouksen antama valtuutus hankkia ja luovuttaa yhtiön omia osakkeita. Hallitus ei ollut vuoden 2008 loppuun mennessä käyttänyt tätä valtuutusta, joka on voimassa vuoden 2009 varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka.

Hallituksella ei ole valtuutusta korottaa osakepääomaa eikä laskea liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia.

Maaliskuussa 2008 Orionin hallitus käytti 2.4.2007 pidetyn yhtiökokouksen antamaa valtuutusta yhteensä 350 000 B-osakkeen hankintaan. Osakkeet hankittiin NASDAQ OMX Helsingin julkisesta kaupankäynnistä 17.–20.3.2008.

Hallituksen päätöksen mukaisesti yhteensä 25 164 kappaletta yhtiön hallussa olevaa B-osaketta luovutettiin 20.3.2008 konsernin avainhenkilöiden osakemannustinjärjestelmään kuuluville ja konsernin

palveluksessa oleville henkilöille osakepalkkioina vuodelta 2007. Luovutettujen osakkeiden osakekohtainen luovutushinta oli 14,09 euroa, joka oli B-osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keski-kurssi 20.3.2008. Luovutettujen osakkeiden luovutushinta oli yhteensä 354 482,75 euroa.

Osakkeiden rekisteröinti ja omistus pohja

Orionin osakkeet kuuluvat Suomen Arvopaperikeskuksen (Euroclear Finland Oy) ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään ja Suomen Arvopaperikeskus on yhtiön virallisen osakasluettelon ylläpitäjä.

Orionilla oli vuoden 2008 lopussa kaikkiaan 43 119 rekisteröityä osakkeenomistajaa, joista yksityishenkilöitä oli 94,1 %. Heidän omistuksessaan oli koko osakekannasta 48,3 % ja kaikista äänistä 59,2 %. Hallintarekisteröityjä osakkeita oli 34,7 miljoonaa kappaletta. Niiden osuus kokonaisosakemäärästä oli 24,5 % ja 6,1 % yhteenlasketuista äänistä.

Orionin hallussa oli vuoden 2008 lopussa 324 836 kappaletta yhtiön omia B-osakkeita. Niiden osuus yhtiön koko osakekannasta on 0,2 % ja yhteenlasketusta äänimäärästä 0,03 %.

Capital Research and Management Company ilmoitti 21.11.2007 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisesti, että se hallinnoi 7 281 692 kappaletta Orionin B-osaketta. Mainittujen osakkeiden osuus Orionin koko osakekannasta on 5,15 % ja äänimäärästä 0,63 %. Ilmoituksen mukaan Capital Research and Management Company on yhtiön suurin osakkeenomistaja.

Orionin tietoon ei tullut tilikauden aikana uusia tahoja, joiden omistus yhtiön osakepääomasta tai sen äänimäärästä ylittää arvopaperimarkkinalain mukaisen liputuskynnyksen.

Osakkeiden muuntaminen

Orionin yhtiöjärjestyksen mukaan kaikkien osakkeiden vähimmäismäärä on yksi (1) ja enimmäismäärä on 1 000 000 000 osaketta. Yhtiössä voi olla A-osakkeita enintään 500 000 000 kappaletta ja B-osakkeita enintään 1 000 000 000 kappaletta.

Yhtiöjärjestyksen nojalla osakkeenomistaja voi vaatia A-osakkeidensa muunta-

mista B-osakkeiksi. Vuoden 2008 aikana osakkeita muunnettiin yhteensä 1 118 020 kappaletta.

Kaupankäynti Orionin osakkeilla

Orionin A- ja B-osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsingissä suurten yhtiöiden ryhmässä, terveydenhuollon toimialaluokassa tunnuksilla ORNAV ja ORNBV. Kaupankäynti yhtiön molemmilla osakkeilla alkoi 3.7.2006, ja tietoja kaupankäynnistä yhtiön osakkeilla on saatavilla tästä päivämäärästä alkaen. Yhtiön osakkeiden markkina-arvo 31.12.2008 ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 1 697,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2008 aikana Orionin A-osakkeita vaihdettiin NASDAQ OMX Helsingissä yhteensä 2 508 220 kappaletta ja B-osakkeita 73 719 186 kappaletta. Vaihdetun osakkeiden arvo vastasi yhteensä 980,0 miljoonaa euroa. Vuoden aikana A-osakkeista vaihdettiin 4,8 % ja B-osakkeista 82,6 %. Keskimääräinen vaihto Orionin osakkeilla oli 54,1 %.

Johdon osakeomistukset

Vuoden 2008 lopussa hallituksen jäsenen yhteenlasketussa osakeomistuksessa oli yhteensä 2 311 259 kappaletta yhtiön osakkeita, joista 1 903 932 oli A-osakkeita ja 407 327 B-osakkeita. Toimitusjohtaja omisti vuoden 2008 lopussa yhteensä 7 550 yhtiön osaketta, jotka kaikki olivat B-osakkeita. Konsernin johtoryhmän jäsenten (toimitusjohtaja pois lukien) omistuksessa oli yhtiön osakkeista yhteensä 47 318 kappaletta, joista 1 228 oli A-osakkeita ja 46 090 B-osakkeita. Yhtiön ylimmän johdon omistuksessa oli näin ollen yhteensä 1,68 % yhtiön koko osakekannasta ja 3,45 % yhteenlasketusta äänimäärästä. Luvut sisältävät myös alaikäisten lasten ja määräysvalta-yhteisöjen omistukset.

Yhtiöllä ei ole voimassa olevia optio-ohjelmia.

Hallinto ja johtaminen

Konsernin emoyhtiö on Orion Oyj, jonka osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokouksessa. Yhtiökokous nimittää hallituksen jäsenet sekä päättää mm. yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, osakkeiden liikkeelle laskemisesta ja omien osakkeiden hankkimisesta.

Emoyhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenen toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsee samaksi ajaksi hallituksen puheenjohtajan ja hallitus, niin ikään samaksi ajaksi, hallituksen varapuheenjohtajan. Henkilöä, joka on täyttänyt 67 vuotta, ei voida valita hallituksen jäseneksi.

Hallitus valitsee emoyhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen irtisanomisestaan. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa toimitusuhteen 6 kuukautta. Toimitusjohtajan irtisanoessa toimitusuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta, ellei toisin sovita. Toimisuhte päättyy irtisanomisaikojen kuluttua. Mikäli toimitusuhde sanotaan irti joko yhtiön toimesta tai toimitusjohtajan toimesta yhtiön sopimusrikkomuksen vuoksi, suoritetaan, elleivät osapuolet toisin sopia, toimitusjohtajalle erillisenä irtisanomiskorvauksena toimitusuhteen päättymisen jälkeen 18 kuukauden rahapalkkaa vastaava määrä. Mikäli toimitusuhde sanotaan irti toimitusjohtajan toimesta muusta syystä kuin yhtiön sopimusrikkomuksen vuoksi, ei erillistä irtisanomiskorvausta suoriteta.

Varsinainen yhtiökokous 25.3.2008

Orion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingin Messukeskuksessa 25.3.2008. Kokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen 10 §:n ja osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:n mukaisten asioiden lisäksi ehdotukset, jotka koskivat hallituksen valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseen ja luovuttamiseen, hallituksen valintoja ja palkkioita sekä tilintarkastajien valintaa ja palkkioita.

Vuodelta 2007 päätettiin jakaa hallituksen ehdotuksen mukaisesti osinko 1,00 euroa osaketta kohden.

PricewaterhouseCoopers Oy KHT-yhteisö valittiin konsernin tilintarkastajaksi seuraavalle toimikaudelle.

Varsinainen yhtiökokous 23.3.2009

Orion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään maanantaina 23.3.2009 klo 16.00 alkaen Helsingin Messukeskuksessa. Yhtiökokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen 10 §:n ja osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:n mukaisten asioiden lisäksi hallituksen ehdotukset, jotka koskevat yhtiöjärjestyksen muuttamista, hallituksen valtuutusta

omien osakkeiden luovuttamiseen, hallituksen valintoja ja palkkioita sekä tilintarkastajan valintaa ja palkkioita.

Yhtiön johto

Vuorineuvos Jukka Viinanen jäi eläkkeelle 29.2.2008, jota ennen hän toimi yhtiön hallituksen neuvonantajana 1.1.2008 alkaen eläkkeelle siirtymiseensä saakka. Hänen seuraajansa Timo Lappalainen aloitti 1.1.2008 Orion Oyj:n toimitusjohtajana ja johtoryhmän puheenjohtajana. Nykyistä tehtävänsä ennen Lappalainen toimi Orionin Alkuperälääkkeet- ja Eläinlääkkeet-tulosyksiköistä vastaavana johtajana.

Timo Lappalaiselta vapautuneisiin tehtäviin nimitettiin Liisa Hurme Alkuperälääkkeet-tulosyksikön johtajaksi ja Satu Ahomäki Eläinlääkkeet-tulosyksikön johtajaksi. Nimitykset astuivat voimaan 1.1.2008. Sekä Liisa Hurme että Satu Ahomäki kuuluvat Orion-konsernin johtoryhmään vuoden 2008 alusta alkaen.

Henkilöstö

Orion-konsernin keskimääräinen henkilömäärä vuoden 2008 aikana oli 3 270 (3 160). Vuoden 2008 lopussa konsernin palveluksessa oli yhteensä 3 309 (3 176) henkilöä, joista Suomessa työskenteli 2 729 (2 678) henkilöä ja Suomen ulkopuolella 580 (498) henkilöä. Henkilöstömäärän kasvu Suomen ulkopuolisissa yksiköissä johtui suurelta osin Itä-Euroopan myyntiorganisaation vahvistamisesta.

Tilikauden palkat ja muut henkilöstökulut olivat yhteensä 170,9 (156,3) miljoonaa euroa. Vuoden 2008 luku sisältää 3,9 miljoonan euron suuruisen varauksen irtisanomiskuluista.

Orionissa marraskuussa käynnistyneet, erityisesti lääketutkimuksen ja kehityksen toimintamallin ja -rakenteen muutokseen painottuneet yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen tammikuun 2009 alussa. Neuvottelujen perusteella päätettiin vähentää yhtiön palveluksesta Suomessa yhteensä noin 205 henkilöä, joista irtisanomisen kautta noin 175 ja eläke- ja muin järjestelyin noin 30 henkilöä. Henkilöstömäärä vähenee irtisanomisen kautta Espoossa noin 105 henkilöllä, Turussa noin 55 henkilöllä ja Kuopiossa noin 15 henkilöllä. Vähennykset tapahtuvat pääosin vuoden 2009 alkupuoliskolla.

Tämän lisäksi vuoden 2008 lopussa Saksan myyntiorganisaatiosta vähennettiin 25 henkilöä markkinarakenteiden merkittävien muutosten vuoksi.

Ympäristöasiat

Orionin kaikki tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa. Tehtaita säätelevät voimassa olevat ympäristöluvut. Tuotantoa on viidellä paikkakunnalla: Espoossa, Hangossa, Kuopiossa, Turussa ja Oulussa.

Orionin tuotannon ympäristövaikutuksia seurataan muun muassa mittaamalla päästöjä ilmaan ja veteen, tarkkailemalla jätemääriä, etenkin ongelmajätteiden määrää, seuraamalla raaka-aineiden käyttöä sekä mittaamalla energiatehokkuutta. Ympäristönsuojelun tasoa valvotaan sisäisillä tarkastuksilla.

Vuonna 2008 Orion käytti ympäristöinvestointeihin yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 suurimmat investoinnit kohdistuivat Fermionin jätevesilaitoksen saneeraamiseen Oulussa ja päällystysrummun kaasunpesurin rakentamiseen Espoossa.

Merkittävät riskit ja epävarmuustekijät

Riskien hallinta on merkittävä osa Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja se liittyy tiiviisti yhtiön vastuurakenteisiin sekä toiminnan valvonnan periaatteisiin.

Orionin tavoitteena on tunnistaa, mitata ja hallita ne riskit, jotka mahdollisesti uhkaavat yhtiön toimintaa tai asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kokonaisvaltaista riskienhallintaprosessia, käytännön toimenpiteitä sekä vastuiden määrittelyä kehitetään säännöllisesti toteutettavilla riskikartoituksilla, jotka kattavat:

- strategiset riskit, mukaan lukien tutkimus- ja kehitysriskit
- operatiiviset riskit, kuten myynti- ja liikeriskit, tuotantoriskit, turvallisuusriskit ja ympäristöriskit
- rahoituksen riskit, kuten markkina-, luotto- ja maksuvalmiusriskit.

Valtiovarainministeriön asetuksen 153/2007 6.1 §:n kohdassa 11 tarkoitetut sopimukset

Orionilla on markkinointipartnerinsa Novartuksen kanssa Comtess®/Comtan®- sekä Stalevo®-lääkkeitä koskevat markkinointisopimukset. Nämä sopimukset sisältävät valtiovarainministeriön asetuksen 153/2007 6.1 §:n kohdassa 11 tarkoitet-

tuja määräysvallan vaihtumista koskevia ehtoja, joiden mukaan sopijapuoli on oikeutettu sopimuksen irtisanomiseen tiettyjen edellytysten vallitessa.

Oikeudenkäynnit ja vahingonkorvausvaatimukset

Oikeudenkäynnit Wockhardt-yhtiöitä vastaan

Orion Oyj on aloittanut 13.9.2007, 8.12.2008 ja 15.1.2009 patentt loukkaus-oikeudenkäynnit Yhdysvalloissa geneeristen lääkkeiden liiketoimintaa harjoittavia Wockhardt-konserniin kuuluvia yhtiöitä vastaan puolustukseen Yhdysvalloissa voimassa olevia patentejaan nrot 5,446,194; 5,135,950 ja 6,500,867.

Wockhardt-yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille entakaponia sisältävän geneerisen tablettivalmisteeseen, jonka annosvahvuus on 200 mg kuten Orionin Comtan®-nimisessä alkuperälääkkeessä. Lisäksi kyseiset yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneeriset, annosvahvuuksiltaan 12,5/200/50; 25/200/100; 37,5/200/150 ja 50/200/200 mg:n tablettivalmisteet, joissa vaikuttavina aineina ovat karbidopa, entakaponi ja levodopa samassa suhteessa kuin Orionin Stalevo®-nimisessä lääkkeessä. Oikeudenkäyntien ensimmäisten istuntopäivien on määrätty alkavan 16.11.2009.

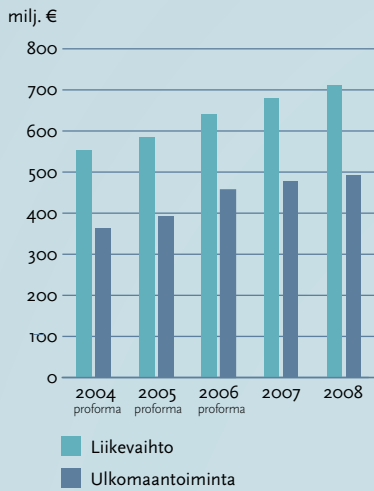
Oikeudenkäynnit Sun-yhtiöitä vastaan

Orion Oyj on aloittanut 13.11.2007, 7.2.2008 ja 12.11.2008 patentt loukkaus-oikeudenkäynnit Yhdysvalloissa Sun-konserniin kuuluvia yhtiöitä vastaan puolustukseen Yhdysvalloissa voimassa olevia patentejaan nro 6,500,867 ja 5,446,194.

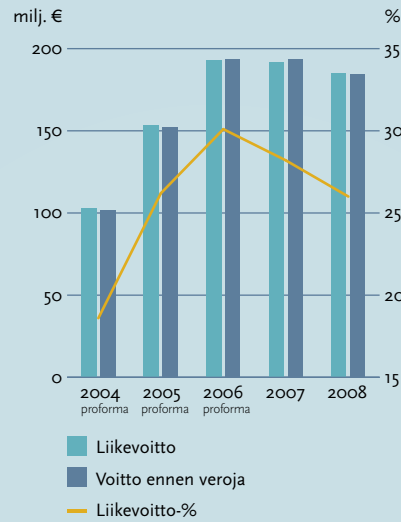
Sun Pharmaceutical Industries Limited pyrkii tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille Stalevo®-lääkkeen geneeriset versiot (annosvahvuudet 25/100/200 ja 37,5/150/200 mg, vaikuttavat aineet karbidopa, levodopa ja entakaponi). Sun Pharma Global, Inc. pyrkii tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneerisen version Orionin Comtan®-nimisestä alkuperälääkkeestä.

Orionin lisenssikumppani Novartis markkinoi edellä käsiteltyjä Parkinsonin taudin hoitoon käytettyjä valmisteita yksinoikeudella Yhdysvalloissa. Orion ja Novartis tulevat puolustamaan voimakkaasti Stalevo- ja Comtan-lääkkeitä suojaavia immateriaalioikeuksia. Oikeudenkäyntien johdosta mainittuja lääkkeitä koskevan geneerisen kilpailun toteutuminen ei ole varmaa eikä siitä ole välitöntä uhkaa.

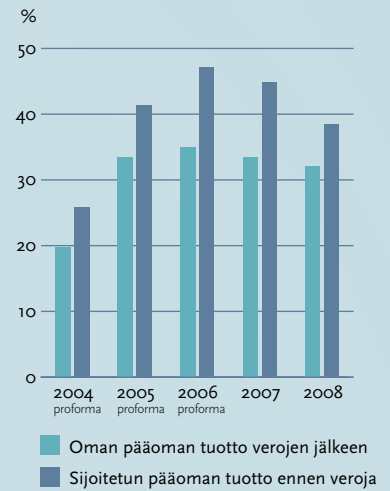
Liikevaihto

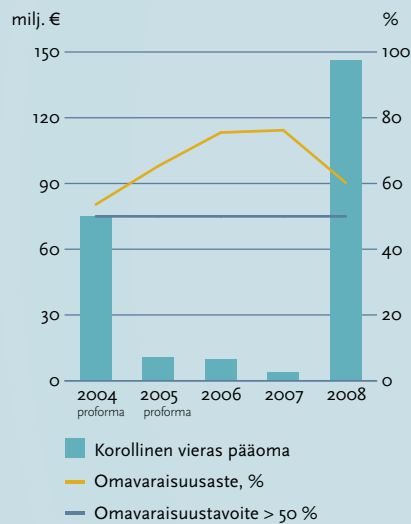
Liikevoitto ja voitto ennen veroja

Pääoman tuotto

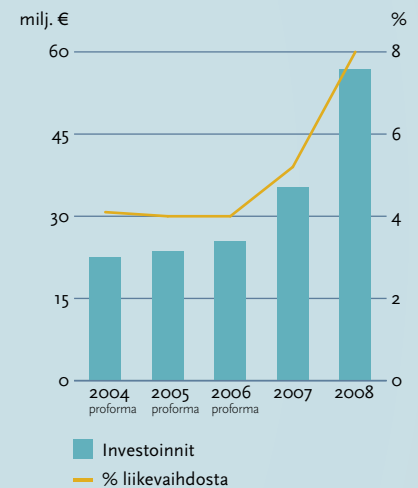
Omavaraisuusaste ja vieras pääoma

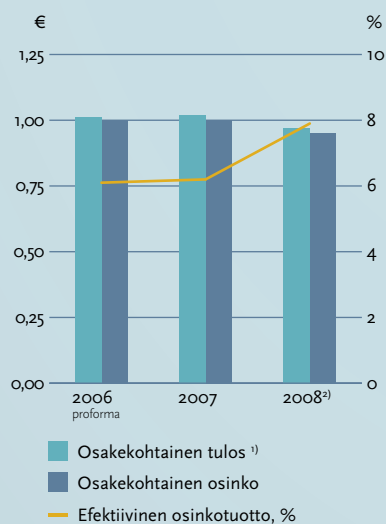
Tutkimus- ja kehityskulut

Investoinnit

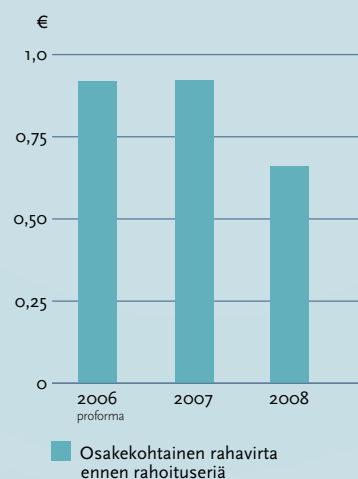
Osakekohtainen tulos ja osinko

¹⁾ Yhtiöllä ei ole eriä, jotka voisivat laimentaa osakekohtaista tulosta.

²⁾ Vuoden 2008 osinko on hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle.

Osakekohtainen rahavirta

Osakekohtainen oma pääoma

Tilinpäätös 2008

75	KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS)
75	Konsernin tuloslaskelma
76	Konsernitase
77	Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
78	Konsernin rahavirtalaskelma
79	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT
79	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
84	1. Segmentti-informaatio
85	2. Liiketoiminnan muut tuotot
85	3. Poistot ja arvonalentumiset
85	4. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja tilintarkastajan palkkiot
86	5. Rahoitustuotot ja -kulut
86	6. Tuloverot
86	7. Osakekohtainen tulos ja osinko
87	8. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
87	9. Aineettomat hyödykkeet
88	10. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä
88	11. Myytävissä olevat sijoitukset
88	12. Eläkesaamiset ja -veloitteet
90	13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
91	14. Muut pitkäaikaiset saamiset
91	15. Vaihto-omaisuus
91	16. Myyntisaamiset ja muut saamiset
91	17. Rahavarat
92	18. Oma pääoma
93	19. Varaukset
93	20. Korolliset velat
94	21. Muut pitkäaikaiset velat
94	22. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat
94	23. Rahoitusinstrumentit ryhmittäin
94	24. Rahoitusriskien hallinta
97	25. Ehdolliset velat
97	26. Johdannaissopimukset
98	27. Muut vuokrasopimukset
98	28. Lähipiiritapahtumat
99	29. Tilikauden jälkeiset tapahtumat
100	EMOYHTIÖ ORION OYJ:N TILINPÄÄTÖS (FAS)
100	Emoyhtiön tuloslaskelma
100	Emoyhtiön tase
101	Emoyhtiön rahoituslaskelma
101	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT
101	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kaikki tilinpäätöksen luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta

Konsernitilinpäätös (IFRS)

Konsernin tuloslaskelma

milj. €	Liitetieto	2008	2007
Liikevaihto	1	710,7	680,0
Myytujen suoritteiden kulut		-230,0	-219,3
Bruttokate		480,8	460,7
Liiketoiminnan muut tuotot	2	12,1	15,5
Myyntin ja markkinoinnin kulut	3, 4	-143,9	-143,4
Tutkimus- ja kehityskulut	3, 4	-103,4	-98,5
Hallinnon kulut	3, 4	-51,5	-38,8
Liiketoiminnan muut kulut	3, 4	-9,1	-3,5
Liikevoitto		185,0	192,0
Rahoitustuotot	5	7,6	3,9
Rahoituskulut	5	-8,5	-2,5
Voitto ennen veroja		184,2	193,4
Tuloverot	6	-47,8	-49,5
Tilikauden voitto		136,3	143,9
Tilikauden voiton jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		136,3	143,9
Vähemmistölle		0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos ¹⁾, €	7	0,97	1,02

¹⁾ Yhtiöllä ei ole eriä, jotka voisivat laimentaa osakekohtaista tulosta.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitase

Varat

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2008	2007
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	8	192,4	186,6
Liikearvo	9	13,5	13,5
Aineettomat oikeudet	9	37,5	21,1
Muut aineettomat hyödykkeet	9	2,9	1,9
Osuudet osakkuusyrityksissä	10	0,1	0,1
Myytävissä olevat sijoitukset	11	0,9	0,9
Eläkesaaminen	12	29,3	26,8
Laskennalliset verosaamiset	13	4,2	3,9
Muut pitkäaikaiset saamiset	14	1,5	2,1
Pitkäaikaiset varat yhteensä		282,3	256,8
Vaihto-omaisuus	15	131,7	121,1
Myyntisaamiset	16	83,1	82,9
Muut saamiset	16	22,3	14,4
Rahavarat	17	176,1	90,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä		413,1	308,9
Varat yhteensä		695,5	565,7

Oma pääoma ja velat

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2008	2007
Osakepääoma		92,2	92,2
Ylikurssirahasto		17,8	17,8
Käyttörahassto		23,0	23,0
Muut rahastot		-0,9	0,5
Kertyneet voittovarot		286,3	297,6
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		418,5	431,1
Vähemmistöosuus		0,0	0,0
Oma pääoma yhteensä	18	418,6	431,2
Laskennalliset verovelat	13	42,0	41,9
Eläkevelvoitteet	12	0,8	1,0
Varaukset	19	0,4	0,2
Pitkäaikaiset korolliset velat	20	109,9	1,2
Muut pitkäaikaiset velat	21	0,9	0,2
Pitkäaikaiset velat yhteensä		153,9	44,4
Ostovelat	22	30,2	34,3
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		2,4	3,4
Muut lyhytaikaiset velat	22	54,0	49,5
Varaukset	19		0,0
Lyhytaikaiset korolliset velat	20	36,4	2,9
Lyhytaikaiset velat yhteensä		123,0	90,1
Velat yhteensä		276,9	134,5
Oma pääoma ja velat yhteensä		695,5	565,7

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

milj. €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								Oma pääoma yhteensä
	Liitetieto	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyttö- rahasto	Muut rahastot	Muunto- erot	Kertyneet voittovarat	Vähemmistö- osuus	
Oma pääoma 31.12.2006		92,2	17,8	23,0	0,5	-3,4	313,3	0,0	443,5
Laatimisperiaatteen muutos							-14,6		-14,6
Oma pääoma 31.12.2006		92,2	17,8	23,0	0,5	-3,4	298,7	0,0	428,8
Myytavissä olevat rahoitusvarat ja rahavirran suojaukset					0,0				0,0
Muuntoerot							-0,7		-0,7
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot					0,0	-0,7			-0,7
Laatimisperiaatteen muutos							-1,5		-1,5
Tilikauden voitto							145,4		145,4
Tuotot ja kulut raportointikaudella yhteensä					0,0	-0,7	143,9		143,2
Osingonjako	18						-141,3		-141,3
Osakekannustinjärjestelmä	4						0,4		0,4
Muut muutokset					-0,0		-0,1	0,0	-0,1
Oma pääoma 31.12.2007 ennen laatimisperiaatteen muutosta		92,2	17,8	23,0	0,5	-4,1	317,9	0,0	447,3
Laatimisperiaatteen muutos							-16,2		-16,2
Oma pääoma 31.12.2007		92,2	17,8	23,0	0,5	-4,1	301,7	0,0	431,2
Rahavirran suojaukset	24								
Omaan pääomaan kirjatut voitot ja tappiot					-1,4				-1,4
Muuntoerot							-2,8		-2,8
Omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvät verot					0,4				0,4
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot					-1,0	-2,8			-3,9
Tilikauden voitto							136,3		136,3
Tuotot ja kulut raportointikaudella yhteensä					-1,0	-2,8	136,3		132,5
Osingonjako	18						-140,9		-140,9
Omien osakkeiden hankinta	18						-4,8		-4,8
Osakekannustinjärjestelmä	4						0,6		0,6
Muut muutokset					-0,3		0,4		0,1
Oma pääoma 31.12.2008		92,2	17,8	23,0	-0,9	-6,9	293,3	0,0	418,6

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

milj. €.	Liitetieto	2008	2007
Liikevoitto		185,0	192,0
Poistot	3	31,6	31,6
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sekä romutukset		0,1	-5,6
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot		-1,3	-0,0
Eläkesaamisen ja -veloitteen muutos	12	-2,6	6,2
Varausten muutos	19	0,2	-0,7
Muut oikaisut		0,7	-0,2
Oikaisut liikevoittoon yhteensä		28,7	31,2
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-2,1	-9,6
Vaihto-omaisuuden muutos		-10,7	-13,9
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		-2,2	8,8
Käyttöpääoman muutos yhteensä		-15,0	-14,7
Maksetut korot		-7,0	-2,1
Saadut korot		7,5	3,8
Maksetut verot	6	-54,9	-55,5
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		144,4	154,7
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	8	-30,8	-26,9
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	9	-23,0	-7,7
Tytäryhtiön hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		-0,0	
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden sekä myytävissä olevien sijoitusten myynnit	8	1,5	2,9
Aineettomien hyödykkeiden myynnit	9	0,5	6,3
Investointien rahavirta yhteensä		-51,8	-25,3
Lyhytaikaisten lainojen nostot	20	121,7	46,1
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	20	-104,2	-46,9
Pitkäaikaisten lainojen nostot	20	125,0	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	20	-1,4	-6,4
Omien osakkeiden hankinta		-4,8	
Maksetut osingot ja muu voitonjako	18	-141,1	-141,3
Rahoituksen rahavirta yhteensä		-4,8	-148,5
Rahavarojen muutos		87,7	-19,1
Rahavarat 1.1.	17	90,4	110,0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-2,1	-0,5
Rahavarojen muutos		87,7	-19,1
Rahavarat 31.12.	17	176,1	90,4

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Yrityksen perustiedot

Orion Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Espoo ja rekisteröity osoite Orionintie 1, 02200 Espoo. Orion Oyj tytäryhtiöineen kehittää, valmistaa ja markkinoi lääkkeitä ja lääkkeiden vaikuttavia aineita sekä diagnostisia testejä globaaleille markkinoille.

Orion-konsernin ensimmäinen tilikausi oli 1.7.–31.12.2006, koska konserni syntyi 1.7.2006 sitä edeltäneen Orion-konsernin jakauduttua lääke- ja diagnostiikkaliiketoimintaan sekä tukkukauppaliiketoimintaan. Orion Oyj listautui 1.7.2006 ja on nyt listattuna NASDAQ OMX Helsingissä.

Yhtiön hallitus on kokouksessaan 6.2.2009 hyväksynyt tämän konsernitilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus myös muuttaa tilinpäätöstä. Jäljennös vuosikertomuksesta on saatavissa internet-kotisivuilla www.orion.fi ja tilinpäätöksestä Orion Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Orionintie 1, 02200 Espoo.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Orion-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti soveltaen IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka ovat voimassa 31.12.2008. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyt menettelyt mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätöksen tiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja, myytävissä olevia sijoituksia, johdannaisia ja osake-

perusteisia maksuja, jotka on kirjattu käypään arvoon.

Tilinpäätöksen rahamääräisten lukujen esittämistarkkuus on miljoonaa euroa.

Laatimisperiaatteen muutos etuus-pohjaisen eläkevastuun kirjaamisessa

1.1.2008 alkaen Orion-konserni soveltaa Orionin Eläkesäätiön kautta järjestetyn etuuspohjaisen eläkejärjestelyn kirjanpidolliseen käsittelyyn IAS 19, *Työsuhde-etuudet* -standardin mukaista menettelyä, jossa työkyvyttömyyseläkevastuusta kirjaetaan velka vastaisten tapausten varalta.

Ennen 1.1.2008 alkanutta tilikautta konserni sovelsi IAS 19 -standardin kohdan 130 mukaista menettelyä siten, että työkyvyttömyysetuudesta aiheutuvat menot kirjattiin silloin, kun työkyvyttömyyden aiheuttama tapahtuma oli sattunut.

Laatimisperiaatteen muutosta on sovellettu IAS 8 -standardin *Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset* -kohtien 19 (b) ja 22 säännösten mukaisesti takautuvasti. Tällöin myös vertailutiedot aikaisemmilta kausilta on oikaistu uuden laatimisperiaatteen mukaisiksi.

Laatimisperiaatteen muutos valuuttajohdannaisten käyvän arvon kirjaamisessa

1.1.2008 alkaen Orion-konserni on kirjannut myyntisaamia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutoksen liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, kun aikaisemmin nämä muutokset kirjattiin myynnin kurssieroihin. Vuoden 2007 vertailutiedot on oikaistu uuden laatimisperiaatteen mukaisiksi.

Uusien standardien ja tulkintojen käyttöönotto

Seuraavia, vuonna 2008 voimaan tulleita standardeja ja tulkintoja tai niiden muutoksia, jotka ovat merkityksellisiä konsernille, on sovellettu tilikaudella. Näiden standardien ja tulkintojen soveltamisella ei kuitenkaan ole ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen:

- IAS 39 ja IFRS 7 -standardien muutokset koskien rahoitusvarojen luokittelua
- IFRIC 14, IAS 19, *Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläaraja, vähimmäisrahastointivaatimukset ja näiden välinen yhteys*.

Seuraavat standardit ja tulkinnat sekä niiden muutokset on julkaistu, mutta konserni ei ole soveltanut näitä ennen niiden pakollista voimaantuloa.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat standardit ja tulkinnat tai niiden muutokset:

- IFRS 8, *Toimintasegmentit* -standardi. Standardilla ei ole olennaisia vaikutuksia konsernin tilinpäätökseen. Konsernin toiminnallisina segmentteinä tullaan esittämään konsernin nykyiset liiketoimintasegmentit Lääkeliiketoiminta ja Diagnostiikkaliiketoiminta.
- IAS 1, *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardin muutos.²⁾ Standardin muutos vaikuttaa konsernin tuloslaskelman ja oman pääoman muutoslaskelman esittämistapaan.
- IAS 23, *Vieraan pääoman menot* -standardin muutos. Standardin muutos edellyttää ehdot täyttäviin hyödykkeisiin liittyvien vieraan pääoman menojen aktivoimista osaksi hyödykkeen hankintamenoa. Tällä hetkellä ne kirjataan kuluksi. Standardin muutoksella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IFRS 2, *Osakeperusteiset maksut* -standardin muutos. Standardin muutoksella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IFRIC 11, IFRS 2, *Konsernin ja omia osakkeita koskevat liiketoimet* -standardin muutos. Standardin muutoksella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Seuraavilla, vuonna 2009 voimaan tulevilla uusilla standardeilla ja tulkintoilla ei tule olemaan vaikutusta konsernitilinpäätökseen:

- IAS 32, *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa* ja IAS 1, *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardien muutokset²⁾
- IFRS 1, *Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto* ja IAS 27, *Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös*²⁾ -standardien muutokset
- IFRIC 12, *Palvelulupatoimijärjestelyt*
- IFRIC 13, *Kanta-asiakasohjelmat*
- IFRIC 15, *Kiinteistöjen rakentamis-sopimukset*²⁾
- IFRIC 16, *Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukset*.²⁾

Lisäksi IASB on julkaissut toukokuussa 2008 vuosittaisia vähäisiä muutoksia eri standardeihin, jotka tulevat voimaan 2009, mutta joilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IFRS 3, *Liiketoimintojen yhdistäminen ja IAS 27, Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös* -standardien muutokset.²⁾ Standardeissa on merkittäviä muutoksia, jotka muuttavat yritysten yhteenliittymien käsittelyä. Muutokset koskevat 1.1.2010 jälkeen tehtäviä yritysjärjestelyjä.
- IFRS 5, *Myyttävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin muutos. Muutoksen ei arvioida vaikuttavan konsernitilinpäätökseen.
- IAS 39, *Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen* -standardin muutos.²⁾ Muutoksen ei arvioida vaikuttavan konsernitilinpäätökseen.
- IFRIC 17, *Distributions of Non-cash Assets to Owners*.^{1) 2)} Muutoksen ei arvioida vaikuttavan konsernitilinpäätökseen.

¹⁾ Ne standardien ja tulkintojen nimet, joista ei ole olemassa virallista käännöstä, esitetään englanniksi.

²⁾ Kyseistä muutettua standardia/tulkintaa ei vielä ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää Orion Oyj:n ja kaikki sen suoraan tai välillisesti omistamat yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet yrityksen äänivallasta tai sillä on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat, voitonjako ja realisoitumattomat sisäiset katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Konsernin tilikauden voitto jaetaan emoyhtiön osakkeenomistajille ja vähemmistölle kuuluviin osuuksiin. Vähemmistölle kuuluva oman pääoman osuus sisältyy konsernin omaan pääomaan, ja se eritellään oman pääoman muutoslaskelmassa.

Osakkuusyrietykset, joista konserni omistaa yleensä 20–50 % äänivallasta tai joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää kirjanpitoarvon, ei tappiota yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen veloitteiden täyttämiseen.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konserniyrietysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaan rahan määräiset monetaariset tase-erät on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Rahoitustoiminnan valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset tase-erät, joita ei ole arvostettu käypään arvoon, on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin.

Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi raportointikauden keski-kurssia ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan omaan pääomaan muuntoeroihin. Ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten muuntamisesta syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroihin. Myytyjen konserniyhtiöiden osalta kertyneet, omaan pääomaan kirjatut muuntoerot sisällytetään tuloslaskelman luovutusvoittoon tai -tappioon.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sille tilikaudelle, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään tasapoiotot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään jokaisessa tilinpäätöksessä ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia. Arvioituiden taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

- rakennukset ja rakennelmat 20–50 vuotta
- koneet ja kalusto 5–10 vuotta
- muut aineelliset hyödykkeet 10 vuotta

Maa-alueista ei kirjata poistoja. Korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tilikauden kuluksi. Perusparannusinvestoinnit aktivoitetaan, mikäli ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Muita aineellisia hyödykkeitä ovat vuokrahuoneistojen perusparannukset, asfaltoinnit, ympäristötyöt ja taide-esineet.

Aineettomat hyödykkeet

TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tutkimuskulut kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi toteutumishetkellä, koska niihin liittyvät taloudelliset hyödyt ovat todennettavissa vasta niin myöhäisessä vaiheessa, että aktivoitavaksi jäävä osuus on epäolennainen ja näin ollen aktivoitua ei tehdä. Aineettomat hyödykkeet, jotka syntyvät kehittämistoiminnasta, merkitään taseeseen vain, jos IAS 38, *Aineettomat hyödykkeet* -standardin edellytykset täyttyvät. Lääkekehitysprojektien edellyttämän viranomaishyväksynnän ja muiden kehittämiseen liittyvien epävarmuustekijöiden takia konsernissa ei ole aktivoitu oman kehitystoiminnan kuluja.

LIKEARVO

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenuon, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumisilla. Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille tai niiden ryhmille liiketoimintasegmenttien mukaisesti määritettynä. Konsernin taseessa oleva liikearvo on syntynyt ennen IFRS-siirtymää, ja se vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaisista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty

oletushankintamenona 1.1.2004 IFRS:ään siirryttäessä.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Muita aineettomia hyödykkeitä ovat mm. myyntiluvat, tavaramerkit, patentit, ohjelmistojen lisenssit sekä tuote- ja markkinointioikeudet. Hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot niiden taloudellisena vaikutusaikana, joka yleensä vaihtelee kolmesta kymmeneen vuoteen.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä jonkin omaisuuserän arvonalentumisesta. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo, joka saadaan diskonttaamalla hyödykkeestä odotettavissa olevien vastaisten rahavirtojen nykyarvo. Diskonttaus korkona on käytetty keskimääräistä painotettua pääoman tuottovaatimusta (WACC), joka on laskettu ennen veroja ja jossa on käytetty oman ja vieraan pääoman suhteena Standard & Poor'sin terveydenhuollon teollisuusindeksiä. Indeksistä vastaa tarkasteltavana olevan omaisuuserän suorituspotentiaalia ja riskejä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa tapahtuu muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappiota.

Liikearvon arvonalentumistesti tehdään vähintään vuosittain tai useammin, mikäli on ilmennyt viitteitä sen arvonalentumisesta. Arvonalentumistestaus tason muodostavat rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmät. Alkuperälääkkeet, Erytistuotteet, Eläinlääkkeet ja Fermion muodostavat Lääkeliiketoimintasegmentin ja Orion Diagnostica Diagnostiikkaliiketoimintasegmentin. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman kohtaan ”Muut liiketoiminnan kulut”, joka sisältää toimintoil-

le kohdistamattomia kuluja. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Julkiset avustukset

Tutkimuksiin liittyvät julkiset avustukset kirjataan tutkimuskulujen vähennykseksi niille tilikausille, joilla avustuksia vastaanvat kulut ovat syntyneet. Jos viranomaisilta on saatu päätös tutkimus- ja kehityslainan muuttamisesta avustukseksi, se tuloutetaan ”Muihin liiketoiminnan tuotoihin”. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenon pienennykseksi. Avustukset tuloutuvat tällöin pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisena vaikutusaikana.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joiden perusteella konsernille siirtyä olennainen osa hyödykkeiden omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen varoiksi ja veloiksi vuokra-ajan alkamisajankohtana joko hyödykkeen käyvän arvon suuruisena tai sitä alemman vähimmäisvuokrien nykyarvon suuruisena määränä.

Rahoitusleasing-sopimuksella hankittua hyödykkeestä tehdään poistot muiden käyttöomaisuushyödykkeiden tapaan joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusleasingvelat sisältyvät taseen pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Mikäli omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään sopimus muuna vuokrasopimuksena, ja sopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konsernilla ei ole rahoitusleasing-sopimuksia, joissa konserni olisi vuokranantajana.

Työsuhde-etuudet ELÄKEVASTUUT

1.1.2008 alkaen Orion-konserni soveltaa Orionin Eläkesäätiön kautta järjestetyn etuuspohjaisen eläkejärjestelyn kirjanpidolliseen käsittelyyn IAS 19, *Työsuhde-etuudet* -standardin mukaista menettelyä, jossa työkyvyttömyyseläkevastuusta kirjataan velka vastaisten tapausten varalta. Ennen 1.1.2008 alkanutta tilikautta

konserni sovelsi IAS 19 -standardin mukaista menettelyä siten, että etuudesta aiheutuvat menot kirjattiin vasta silloin, kun työkyvyttömyyden aiheuttama tapahtuma oli sattunut.

Konsernin eläkejärjestelyt hoidetaan kunkin maan paikallisten määräysten ja käytännön mukaisesti. Konserniyhtiöiden eläkejärjestelyihin sisältyy sekä maksupohjaisia että etuuspohjaisia järjestelyjä. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erillisille yksiköille. Konsernilla ei ole oikeudellisia eikä tosiasiallisia velvoitteita lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei kykene suoriutumaan työsuhde-etuuskien maksamisesta. Kaikki muut järjestelyt, jotka eivät täytä edellä mainittuja ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi kyseiseltä kaudelta suoritettavien maksujen mukaisesti.

Konsernin merkittävimmät etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat Suomessa, jossa konsernin toimihenkilöille on järjestetty Orionin Eläkesäätiössä lakisääteinen TyEL-eläketurva ja osalle toimihenkilöistä lisäeläketurva. Järjestelyt sisältävät yhden ulkomaisen yhtiön, Norjassa sijaitsevan Orion Diagnostica as:n, etuuspohjaisen järjestelyn, joka ei kuitenkaan ole olennainen. Lisäksi konsernin johdolla on etuuspohjaiseksi luokiteltuja eläkejärjestelyjä henkivakuutusyhtiöissä. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden eläkekulut on laskettu käyttäen ennakoitua etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkemenot kirjataan kuluksi jakamalla ne henkilöstön arvioidulle palvelusajalle. Eläkevelvoitteen määrä, josta on vähennetty järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo, on tulevaisuudessa arvion mukaan maksettavaksi tulevien eläkkeiden nykyarvo, kun diskonttokorkona on käytetty matriiteiltään eläkevastuuta mahdollisimman hyvin vastaavien, vähäisen riskin rahoitusarvopapereiden korkoa.

Orionin siirtyessä ennen jakautumista IFRS-standardeihin kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on kirjattu avaavan taseen omaan pääomaan IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti. Tämän jälkeen vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot,

siltä osin kun ne ylittävät vaihteluvälin, kirjataan tuloslaskelmaan jaksotettuna henkilöstön keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle. Vaihteluväli tarkoittaa suu-
rempaa seuraavista: 10 % järjestelystä aiheutuvan veloitteen nykyarvosta tai 10 % järjestelyyn kuuluvien varojen käyvästä arvosta.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Hallituksen päättämän avainhenkilöstölle suunnatun osakepalkkiojärjestelmän etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan etuuden syntymisjakson aikana. Osakkeina selvitettävä osuus arvostetaan käypään arvoon etuuden myöntämishetkellä ja omaan pääomaan kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava lisäys. Rahana selvitettävä osuus kirjataan velkana, joka arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Osakkeiden käypä arvo on B-osakkeen päätöskurssi etuuden myöntämispäivänä. Ei-markkinaperusteiset ehdot, kuten henkilökohtaiset tavoitteet ja tulostavoitteet, vaikuttavat arvioon osakkeiden ja niihin liittyvien rahasuoritusten lopullisesta määrästä. Arvio lopullisesta osakkeiden ja niihin liittyvien rahasuoritusten määrästä päivitetään jokaisena tilinpäätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus esitetään taseessa hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuvien menojen tai niitä alhaisemman nettorealisointiarvon määräisenä. Nettoarvoinen tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. Hankintameno määritetään käyttäen painotetun keskihinnan menetelmää.

Vaihto-omaisuuden arvoon on sisällytetty vaihto-omaisuuden hankintameno sekä valmistusmenot, jotka sisältävät välittömästi tuotannon määrään yhteydessä olevat menot sekä systemaattisesti kohdistetun osuuden valmistuksen kiinteistä ja muuttuvista yleismenoista.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Orion-konsernin rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu seuraaviin ryhmiin:

- käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat
- lainat ja muut saamiset
- myytävissä olevat rahoitusvarat

- jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat velat.

Luokittelu tapahtuu rahoitusvaran tai -velan hankinnan tarkoituksen perusteella ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Rahoitusinstrumentit kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä.

Rahoitusvarat ja -velat kirjataan alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiomenot sisällyttäen, ellei kyseessä ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvara tai -velka. Myöhempi arvostusperiaate on jaksotettu hankintameno.

Taseen pitkäaikaisiin varoihin kuuluvat myytävissä olevat sijoitukset sisältävät listaamattomien yhtiöiden osakkeita, jotka arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon arvostustulos kirjataan omaan pääomaan. Jos listaamattomien osakkeiden käypiä arvoja ei voida luotettavasti määritellä, ne arvostetaan hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisällytetään lainat, joita on annettu osakkuus- tai muille yhtiöille. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon.

Muihin saamisiin (lyhytaikaisiin) sisältyvät kaupankäyntitarkoituksessa olevat johdannaisinstrumentit, joista tarkemmin kohdassa ”Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta”.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää ovat näyttöä myyntisaamisten arvonalentumisesta.

Rahavaroihin sisältyvät likvidit korkosijoitukset, pankkitalletukset ja pankkitilien varat. Korkosijoitukset ovat riskiltään alhaisia ja maturiteetiltaan alle kolme kuukautta. Rahavaroista pankkitalletukset ja pankkitilien varat on luokiteltu lainoihin ja saamisiin. Likvidit korkosijoitukset, jotka pääsääntöisesti ovat pankkien ja yritysten emittoimia lyhytaikaisia sijoitus- ja yritystodistuksia, on luokiteltu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Rahavarat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun

sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulisi kirjata arvonalentumistappio. Jokaisena tilinpäätöspäivänä arvioidaan, onko näyttöä siitä, että jonkin konsernin rahavarojen omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut.

Pitkäaikaisiin korollisiin velkoihin sisällytetään konsernin ottamat lainat, tuotekehityslainat sekä rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetuista hyödykkeistä kirjattavat yli 12 kk:n velat. Käytössä olevat pankkitilien limiitit sekä emitoidut yritystodistukset kuuluvat lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon.

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaisopimukset arvostetaan käypään arvoon ja ne esitetään taseessa muissa saamisissa ja veloissa.

Konserni ei ole soveltanut IFRS:n mukaista suojauslaskentaa valuuttamääräisiä tase-eriä ja erittäin todennäköisiä ennakoituja rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin, vaikka ne konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti on hankittu suojaavassa tarkoituksessa. Nämä johdannaisopimukset on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa oleviksi ja niiden käyvän arvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti joko ”Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin” tai ”Rahoitustuottoihin ja -kuluihin” riippuen siitä, onko operatiivisesti tarkasteltuna suojattu myyntituottoja tai rahoitusvelkoja.

Konserni soveltaa IFRS:n mukaista suojauslaskentaa tilikaudella 2008 solmittuihin sähköjohdannaisopimuksiin, joilla suojataan erittäin todennäköisiä ennakoituja sähköostojen rahavirtoja. Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan suoraan omaan pääomaan arvonalentumistappioon. Omaan pääomaan kirjatut arvostusvoitot ja -tappiot siirretään tuloslaskelmaan tilikaudella, jolla suojattu sähköosto kirjataan tuloslaskelmaan. Suojaussuhteen tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja sen suuruus voidaan luotettavasti määrittellä.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman, aloittanut sen toimeenpanon tai tiedottanut asiasta osapuolille, joita se koskee.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman verokulu muodostuu konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvista veroista, aikaisempiin tilikausiin kohdistuvista veronokaisuista sekä laskennallisen verosaamisen ja verovelan muutoksista. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä verovaihtokutus kirjataan vastaavasti osaksi omaa pääomaa. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassa olevan verokannan perusteella.

Laskennallinen vero lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Konserniyhtiöiden vahvistetuista verotuksellisista tappioista lasketaan verosaaminen vain siihen määrään asti, johon niitä arvioidaan voitavan tulevaisuudessa hyödyntää. Suurimmat väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista ja etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja.

Tuloutusperiaatteet

MYDYT TAVARAT JA PALVELUT

Konsernin liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaituna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuvilla kurssieroilla. Liikevaihtoon sisältyy myös markkinointipartnereiden kanssa

tehtyihin sopimuksiin perustuvia etappimaksuja, joilla partneri osallistuu kehityksellä olevan tuotteen tutkimus- ja kehityskulujen kattamiseen ja jotka on sidottu tutkimusprojekteissa saavutettuihin etappeihin. Lisäksi liikevaihtoon sisällytetään konsernin muille yhtiöille lisensioimista tuotteista saatavat rojalit.

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu. Etappimaksut kirjataan, kun tutkimus- ja kehitysprojekti on edennyt partnerin kanssa ennalta sovitun vaiheeseen ja partnerille on syntynyt velvoite maksaa osuutensa. Rojalit kirjataan suoriteperusteella lisensiointisopimusten mukaisesti.

KOROT JA OSINGOT

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Toimintokohtaisen

tuloslaskelman sisältö

MYTYTYJEN SUORITTEIDEN KULUT

Myytyjen suoritteiden kulut sisältävät tuotteiden valmistukseen ja hankintaan liittyvät palkka-, materiaali-, hankinta- ja muut kulut.

MYNNIN JA MARKKINOINNIN KULUT

Myyntin ja markkinoinnin kulut sisältävät tuotteiden jakeluun, myyntikenttään, markkinointiin, mainontaan ja muuhun myynnin edistämiseen liittyvät kulut, mukaan lukien palkat.

TUTKIMUS- JA KEHITYSKULUT

Tutkimuksen ja kehityksen kulut sisältävät toimintaan liittyvät palkka- ja materiaalikulut, ulkopuolisilta ostettujen palvelujen kulut sekä muut kulut.

HALLINNON KULUT

Hallinnon kuluihin sisältyvät yleishallinnolliset kulut sekä konsernin johdon kulut. Toiminnoille kohdistetaan niiden käytössä olevien hyödykkeiden poistot sekä aiheuttamisperiaatteen mukaisesti osuus hallinnon kuluista.

Johdon harkintaa edellyttävät laa- timisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiön johto on joutunut tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilin-

päätöksessä esitettyihin eriin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arviot liittyvät pääosin omaisuuserien arvonalentumistaukseen, etuuspohjaisen eläkesaamisen ja -velan määrittämiseen sekä varausten ja tuloverojen määrittämiseen. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa.

Konsernissa keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumiselle olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, ovat seuraavat:

ARVONALENTUMISTESTAUS

Toteutuneet rahavirrat voivat poiketa arvioiduista diskontatuista tulevista rahavirroista, koska yhtiön omaisuuserien pitkä taloudellinen käyttöaika, tuotteiden enustettujen myyntihintojen, tuotantokustannusten sekä laskelmissa käytetyn diskonttauskoron muutokset voivat johtaa arvonalennuskulujen kirjaamiseen.

TYÖSUHDE-ETUUEDT

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä työntekijöidensä eläkkeelle jäämisen tai työsuhteen päättymisen varalta. Työsuhte-etuuksiin liittyvien kulujen ja velkojen laskennassa käytetään useita tilastollisia ja muita vakuutusmatemaattisia tekijöitä kuten diskonttauskorko, eläkejärjestelyjen varojen arvioitu tuotto, arvioidut tulevat palkkatason muutokset ja vaihtuvuus. Käytetyt tilastolliset tekijät voivat poiketa huomattavasti toteutuneesta kehityksestä johtuen mm. muuttuneesta yleisestä taloudellisesta tilanteesta ja henkilökunnan palvelusajan pituudesta. Vakuutusmatemaattisten tekijöiden muutosten vaikutusta ei kirjata suoraan konsernin tulokseen, millä voisi olla merkittävä vaikutus konsernin tilikauden tulokseen. Muutosten vaikutus jaksotetaan jäljellä olevalle arvioidulle palvelusajalle.

TULOVEROT

Konserni arvioi tilinpäätösten yhteydessä erityisesti laskennallisten verosaamisen kirjausperusteet. Tätä varten arvioidaan, miten todennäköisesti tytäryhtiöillä on kerrytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. Ennusteissa käytettävät tekijät voivat poiketa toteutuneista, mikä voi johtaa verosaamisen kulukirjauksiin tuloslaskelmassa.

1. Segmentti-informaatio

Konsernin ensisijainen segmenttiraportointimuoto on liiketoimintasegmenttien mukainen. Liiketoimintasegmentit perustuvat konsernin sisäiseen organisaatorakenteeseen ja sisäiseen taloudelliseen raportointiin. Liiketoimintasegmentit ovat Lääkeliiketoiminta ja Diagnostiikkaliiketoiminta. Lääkeliiketoiminta kehittää, valmistaa ja markkinoi lääkkeitä. Diagnostiikkaliiketoiminta kehittää, valmistaa ja markkinoi diagnostisia testejä.

Segmentin varat ja velat ovat eriä, joita segmentti käyttää liiketoimintansa tai jotka ovat järkevällä tavalla kohdistettavissa segmenteille.

Konsernierät sisältävät vero- ja rahoituseriä, koko konsernille yhteisiä eriä sekä segmenttien välisten tapahtumien eliminoinnit. Investoinnit koostuvat aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden lisäyksistä.

Segmenttien välinen hinnoittelu on markkinahintapohjaista.

Maantieteelliset segmentit ovat päämarkkina-alueita. Liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan. Varat ja investoinnit esitetään niiden sijaintimaan mukaan.

Liiketoimintasegmentit

milj. €	Lääkeliiketoiminta		Diagnostiikka-liiketoiminta		Konsernierät		Konserni	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Tavaroiden myynti	648,9	620,7	44,1	42,0			693,0	662,7
Palveluiden myynti	3,5	5,8	0,9	0,0			4,4	5,8
Rojalit ja etappimaksut	13,3	11,5	0,0	0,0			13,3	11,5
Myynti konsernin ulkopuolelle	665,7	638,0	45,0	42,0			710,7	680,0
Segmenttien välinen myynti	1,9	1,7	0,0	0,0	-1,9	-1,7		
Liikevaihto	667,6	639,7	45,0	42,0	-1,9	-1,7	710,7	680,0
Liikevoitto	188,5	197,1	6,1	6,3	-9,6	-11,4	185,0	192,0
Varat	466,8	428,1	28,2	27,8	200,4	109,8	695,5	565,7
Velat	77,0	76,9	8,0	6,1	192,0	51,5	276,9	134,5
Investoinnit	53,3	32,5	2,8	1,6	0,7	1,2	56,8	35,3
Poistot	29,1	29,1	1,8	1,9	0,7	0,6	31,6	31,6
Liiketoiminnan rahavirta	198,7	210,6	9,9	9,5	-64,3	-65,4	144,4	154,7
Investointien rahavirta	-48,7	-23,5	-2,6	-1,0	-0,5	-0,9	-51,8	-25,3
Rahoituksen rahavirta							-4,8	-148,5
Henkilöstö keskimäärin	2 954	2 841	288	288	28	31	3 270	3 160

Konsernieriin sisältyy konsernieliminoiteja seuraavasti: liikevaihto 1,9 (2007: 1,7) miljoonaa euroa, liikevoitto 0,3 (2007: 2,9) miljoonaa euroa, varat 18,5 (2007: 20,1) miljoonaa euroa ja velat 18,5 (2007: 20,1) miljoonaa euroa. Muut konsernierät ovat konsernihallinnon kuluja sekä segmenteille kohdistamattomia rahoitus- ja muita eriä.

Maantieteelliset segmentit

milj. €	Suomi		Skandinavia		Muu Eurooppa		Pohjois-Amerikka		Muut maat		Konserni	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Myynti konsernin ulkopuolelle	217,2	201,0	101,2	97,4	244,0	234,8	73,8	77,7	74,6	69,0	710,7	680,0
Varat	664,6	525,2	16,4	19,0	14,5	21,5	0,0	0,0			695,5	565,7
Investoinnit	56,2	34,9	0,2	0,2	0,4	0,2					56,8	35,3

2. Liiketoiminnan muut tuotot

milj. €	2008	2007
Myyntivoitot aineellisista käyttöomaisuus- hyödykkeistä ja aineettomista hyödykkeistä	0,4	6,2
Vuokratuotot	1,0	1,0
Kurssivoitot	8,9	6,5
Muut liiketoiminnan tuotot	1,8	1,7
Yhteensä	12,1	15,5

3. Poistot ja arvonalentumiset

Toimintokohtaiset poistot

milj. €	2008	2007
Myytujen suoritteiden kulut	13,9	14,6
Myynti ja markkinointi	3,9	3,3
Tutkimus ja kehitys	7,8	7,6
Hallinto	6,0	6,2
Yhteensä	31,6	31,6

Poistot hyödykeryhmittäin

milj. €	2008	2007
Rakennukset ja rakennelmat	6,8	6,6
Koneet ja kalusto	18,0	18,2
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	0,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	25,1	25,0
Aineettomat oikeudet	5,4	4,7
Muut aineettomat hyödykkeet	1,2	1,9
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	6,6	6,6

Tilikausilla ei ole ollut tarvetta tehdä arvonalentumiskirjauksia aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä eikä aineettomista hyödykkeistä. Selvitys poistojen perusteista on esitetty tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

4. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut ja tilintarkastajan palkkiot

milj. €	2008	2007
Palkat ja palkkiot	141,4	130,5
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	17,3	14,5
Etuuspohjaiset järjestelyt	-2,0	-2,1
Osakekannustinjärjestelmä		
Osakkeina toteutettavat	0,7	0,5
Rahana toteutettavat	0,6	0,7
Muut henkilösivukulut	12,9	12,3
Yhteensä	170,9	156,3
Henkilöstö keskimäärin	3 270	3 160

Segmenttikohtaiset henkilöstömäärät esitetään liitetiedossa 1. Segmentti-informaatio. Johdon työsuhde-etuudet esitetään kohdassa 28. Lähipiiritapahtumat.

Osakeperusteiset maksut

Orion Oyj:n hallitus päätti vuonna 2007 uudesta osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä konsernin noin 30 avainhenkilölle. Kannustinjärjestelmä koskee vuosia 2007–2009. Palkkiot myönnetään kullekin vuodelle erikseen. Vuoden 2008 palkkio määräytyy liikevoiton kasvun sekä avainhenkilöille erikseen sovittavien tavoitteiden täytymisen perusteella. Palkkio maksetaan yhtiön B-sarjan osakkeina, rahana tai näiden yhdistelmänä. Ohjelman kohteena olevien osakkeiden määrä on enintään 350 000 osaketta, mikä vastaa noin 0,25 % yhtiön kaikista osakkeista. Osakkeisiin liittyy eräitä erityistilanteita lukuun ottamatta kielto luovuttaa osakkeita kahden vuoden kuluessa palkkion suorittamisesta.

Tilikaudella on luovutettu 25 164 (2007: 0) B-osaketta osakepalkkioina vuodelta 2007 luovutushintaan 14,09 euroa (luovutuspäivän Orionin B-osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskurssi). Tilikaudella myönnettyjen osakkeiden käypä arvo oli 15,44 euroa.

Tilintarkastajan palkkiot

milj. €	2008	2007
Tilintarkastus	0,2	0,3
Veroneuvonta	0,0	
Muut palvelut	0,1	0,1
Yhteensä	0,3	0,4

5. Rahoitustuotot ja -kulut

milj. €	2008	2007
Korkotuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä	0,6	0,2
Korkotuotot rahavaroista	3,3	2,6
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista		0,0
Valuuttakurssivoitot kaupankäyntitarkoituksessa olevista rahoitusvaroista ja -veloista	3,6	1,0
Muut rahoitustuotot	0,1	
Rahoitustuotot yhteensä	7,6	3,9
Korkokulut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä	0,6	0,6
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista veloista	3,6	0,5
Valuuttakurssitappiot kaupankäyntitarkoituksessa olevista rahoitusvaroista ja -veloista	4,0	1,3
Muut rahoituskulut	0,3	0,1
Rahoituskulut yhteensä	8,5	2,5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-0,9	1,4

Liikevoiton yläpuolelle kirjatut valuuttakurssivoitot (+) ja -tappiot (-)

milj. €	2008	2007
Liikevaihtoon sisältyvät	-0,6	-1,2
Muihin tuottoihin sisältyvät	8,8	6,5
Ostoihin sisältyvät	0,2	0,1
Muihin kuluihin sisältyvät	-8,6	-2,7

6. Tuloverot

milj. €	2008	2007
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	47,5	56,5
Aikaisempien tilikausien tuloverot	0,1	-0,1
Laskennalliset verot	0,2	-6,9
Yhteensä	47,8	49,5

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan 26 %:n verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytys

milj. €	2008	2007
Tulos ennen veroja	184,2	193,4
Konsernin verot laskettuna kotimaan verokannalla	47,9	50,3
Aiemmin kirjaamattomien vahvistettujen tappioiden hyödyntäminen ulkomaisissa tytäryhtiöissä	-0,8	-0,6
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden arvion muutos		-1,8
Ulkomaisten tytäryhtiöiden eriävien verokantojen vaikutus	0,4	1,3
Verovapaat tuotot	-0,1	-0,3
Vähennyskelvottomat kulut	0,7	0,7
Verot edellisiltä tilikausilta	0,1	-0,1
Muut erät	-0,4	-0,0
Konsernin tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot	47,8	49,5
Efekttiivinen verokanta, %	26,0 %	25,6 %

7. Osakekohtainen tulos ja osinko

Osakekohtainen tulos

	2008	2007
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj. €	136,3	143,9
Osakkeiden painotettu keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana, 1 000 kpl	141 003	141 258
Osakekohtainen tulos, €	0,97	1,02

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Osakkeiden keskimääräistä lukumäärää on oikaistu tilikauden 2008 aikana konsernin hallussa olevilla omilla osakkeilla. Yhtiöllä ei ole eräiä, jotka voisivat laimentaa osakekohtaista tulosta.

Osakekohtainen osinko

	2008	2007
Tilikaudella maksettu osinko, milj. €	140,9	141,3
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	140 933	141 258
Tilikaudella maksettu osakekohtainen osinko, €	1,00	1,00

Yhtiökokoukselle, joka pidetään 23.3.2009, ehdotetaan tilikaudelta 2008 jaettavaksi osinkona 0,95 euroa osaketta kohden, yhteensä 133,9 miljoonaa euroa. Ehdotettua osinkoa ei ole otettu huomioon tilinpäätöksessä.

8. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

milj. €	Maa- ja vesialueet		Rakennukset ja rakennelmat		Koneet ja kalusto		Muut aineelliset hyödykkeet		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet		Yhteensä	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Hankintameno 1.1.	6,2	6,5	221,1	224,1	271,2	257,2	3,6	3,7	7,5	3,4	509,7	494,9
Lisäykset	0,2	0,0	7,1	3,6	18,4	17,3	0,2	0,1	6,9	6,7	32,8	27,7
Vähennykset		-0,2		-6,6	-11,9	-5,7		-0,1		-0,0	-11,9	-12,7
Siirrot tase-erien välillä			2,2	0,0	4,1	2,6	0,0		-6,3	-2,6		
Kurssierot					-0,5	-0,1	-0,1	-0,1	-0,0		-0,7	-0,2
Hankintameno 31.12.	6,5	6,2	230,5	221,1	281,2	271,2	3,6	3,6	8,1	7,5	529,9	509,7
Kertyneet poistot 1.1.			-128,7	-127,2	-192,0	-178,4	-2,4	-2,2			-323,1	-307,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot				5,1	10,2	4,5		0,0			10,2	9,6
Tilikauden poistot			-6,8	-6,6	-18,0	-18,2	-0,2	-0,2			-25,1	-25,0
Kurssierot					0,4	0,1	0,1	0,0			0,5	0,1
Kertyneet poistot 31.12.			-135,6	-128,7	-199,4	-192,0	-2,5	-2,4			-337,5	-323,1
Kirjanpitoarvo 1.1.	6,2	6,5	92,4	96,9	79,2	78,8	1,2	1,5	7,5	3,4	186,6	187,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,5	6,2	94,9	92,4	81,9	79,2	1,1	1,2	8,1	7,5	192,4	186,6

Rahoitusleasingsopimukset

Koneisiin ja kalustoon sisältyvä rahoitusleasingsopimuksilla hankittu omaisuus

milj. €, 31.12.	2008	2007
Hankintameno	7,9	7,0
Kertyneet poistot	-6,0	-5,3
Kirjanpitoarvo	1,8	1,7

Koneiden ja kaluston hankintameno lisäykseen sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä 1,1 (2007: 1,4) miljoonaa euroa.

9. Aineettomat hyödykkeet

milj. €	Liikearvo		Aineettomat oikeudet ¹⁾		Muut aineettomat hyödykkeet ²⁾		Yhteensä	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Hankintameno 1.1.	13,5	13,5	61,0	55,3	46,2	45,8	120,6	114,6
Lisäykset			21,8	7,3	2,2	0,3	24,0	7,6
Vähennykset			-2,0	-1,5	-0,0		-2,0	-1,5
Siirrot tase-erien välillä					-0,1	0,1		
Kurssierot			-0,0	0,0	-0,0		-0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	13,5	13,5	80,7	61,0	48,4	46,2	142,6	120,6
Kertyneet poistot 1.1.			-39,8	-36,7	-44,3	-42,5	-84,1	-79,2
Vähennysten kertyneet poistot			2,0	1,5		0,1	2,0	1,6
Tilikauden poistot			-5,4	-4,7	-1,2	-1,9	-6,6	-6,6
Kurssierot			0,0	0,0			0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.			-43,2	-39,8	-45,5	-44,3	-88,7	-84,1
Kirjanpitoarvo 1.1.	13,5	13,5	21,1	18,6	1,9	3,3	36,5	35,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,5	13,5	37,5	21,1	2,9	1,9	53,9	36,5

¹⁾ Aineettomat oikeudet sisältävät atk-ohjelmia, tuoto-oikeuksia, tavaramerkkejä, myyntilupia, patenteja ja vapaakirjoja.

²⁾ Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät aktivoituja pitkävaikutteisia menoja ja liittymismaksuja.

Konsernilla ei ole muita rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo. Konsernilla ei ole sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä, vaan ne ovat hankittuja.

Liikearvon ja aineellisten ja aineettomien omaisuserien arvonalentumistestaukset

Liikearvo 13,5 miljoonaa euroa on syntynyt Farnos-Yhtymä Oy:n hankinnasta vuonna 1990. Liikearvo on kohdistettu arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavien yksiköiden muodostamille ryhmille.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritetty arvonalentumistesteissä käyttöarvolaskelman avulla. Laskelmissa käytetyt rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin yksityiskohtaisiin viiden vuoden suunnitelmiin. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat on arvioitu varovasti olettaen, että kasvua ei ole odotettavissa. Johdon ennusteet perustuvat lääkemarkkinoiden kasvuun, lääkemyynnin markkinaosuuksiin ja lääkkeiden ja diagnostisten tuotteiden markkinoiden ja myynnin odotettavissa olevaan kehitykseen. Toteutuneet rahavirrat voivat poiketa arvioituista diskontatuista rahavirroista.

Diskonttauskorkona on käytetty yksikölle määritettyä keskimääräistä painotettua pääoman tuottovaatimusta (WACC), jossa on otettu huomioon yksikköön liittyvät erityiset riskit. Diskonttauskorko tilikaudella on 10,5 % (2007: 12,1 %).

Arvonalentumistestauksen perusteella ei tilikaudella ole ollut tarvetta liikearvon arvonalentumiskirjauksiin.

Minkään käytetyn keskeisen muuttujan muutos kohtuullisesti arvioituna ei johtaisi tilanteeseen, jossa rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmän kerrytettävissä olevat rahamäärät alittaisivat niiden kirjanpitoarvon.

12. Eläkesaamiset ja -veloitteet

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot

milj. €, 31.12.	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo		0,6		0,5
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	149,6	4,4	161,8	3,9
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-182,0	-3,7	-220,5	-2,9
Ali-/Ylikate	-32,3	1,3	-58,8	1,5
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	3,1	-0,5	32,0	-0,5
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) taseessa	-29,3	0,8	-26,8	1,0

Määrät taseessa

milj. €, 31.12.	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007
Velat		0,8		1,0
Saaminen	-29,3	-0,0	-26,8	
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) taseessa	-29,3	0,8	-26,8	1,0

10. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

milj. €	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,1	0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,1

Konsernin osakkuus- ja yhteisyritykset

Omistusosuus, %, 31.12.	Kotipaikka	2008	2007
Hangon Puhdistamo Oy	Hanko	50,0 %	50,0 %
Regattalämpö Oy	Hanko	42,6 %	42,6 %

Hangon Puhdistamo Oy:n toimialana on omistajayritysten jäteveden puhdistus. Regattalämpö Oy tuottaa kiinteistöpalveluita omistajayritysten asuintaloille.

Yritykset toimivat omakustannusperiaatteella kulut kattaen ja voittoa pyrkimättä, joten niiden vaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen on vähäinen.

11. Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset, 31.12.2008 tasearvoltaan 0,9 (2007: 0,9) miljoonaa euroa, sisältävät listaamattomien yhtiöiden osakkeita ja osuuksia. Osakkeet ja osuudet esitetään hankintahintaan, koska niiden käypiä arvoja ei voida luotettavasti määrittää.

Tuloslaskelman etuuspohjaiset eläkekulut

milj. €	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	6,4	0,6	4,6	0,6
Korkomenot	8,6	0,2	6,9	0,2
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-14,3	-0,2	-11,1	-0,1
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-3,3	-0,0	-3,2	0,0
Eläkekulu (+) / -tuotto (-) tuloslaskelmassa	-2,7	0,6	-2,8	0,7

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli -33,9 (2007: 8,5) miljoonaa euroa vuonna 2008.

Etuuspohjaiset eläkekulut toiminnoittain

milj. €	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007
Myytujen suoritteiden kulut	-0,7		-0,7	
Myynti ja markkinointi	-0,5	0,2	-0,5	0,1
Tutkimus ja kehitys	-1,1		-1,1	
Hallinto	-0,4	0,5	-0,5	0,6
Eläkekulu (+) / -tuotto (-) tuloslaskelmassa	-2,7	0,6	-2,8	0,7

Velvoitteen nykyarvon muutokset

milj. €	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007
Velvoite 1.1.	161,8	4,4	149,9	3,7
Työsuorituksesta johtuvat menot	4,9	0,6	4,6	0,6
Korkomenot	8,6	0,2	6,9	0,2
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-22,9	0,2	4,0	-0,1
Kurssierot		-0,4		0,0
Maksetut etuudet	-4,1	-0,1	-3,6	-0,0
Muut	1,4			
Velvoite 31.12.	149,6	5,0	161,8	4,4

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset

milj. €	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot 1.1.	220,5	2,9	224,0	2,2
Varojen odotettu tuotto	12,8	0,2	11,1	0,1
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-48,5	0,1	-2,1	-0,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	-0,2	0,8	-9,0	0,6
Kurssierot		-0,2		0,0
Maksetut etuudet	-4,1	-0,1	-3,6	-0,0
Muut	1,4	-0,0		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot 31.12.	182,0	3,7	220,5	2,9

Orionin Eläkesäätiön kautta toteutettuun järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen jakauma omaisuusryhmiin

%	2008	2007
Kapitalisaatiosopimukset		2 %
Osakkeet	30 %	47 %
Joukkovelkakirjalainat	42 %	29 %
Sijoitus- ja yritystodistukset	23 %	21 %
Rahavarat	5 %	1 %
Yhteensä	100 %	100 %

Muissa järjestelyissä varat ovat vakuutusyhtiöiden vastuulla eikä varojen jakautumista ole mahdollista esittää omaisuusryhmittäin.

Eläkesäätiön varoihin sisältyy vuonna 2008 emoyhtiö Orion Oyj:n osakkeita käyvältä arvoltaan 25,8 miljoonaa euroa, joka on 13 % järjestelyyn kuuluvista varoista (2007: 57,0 miljoonaa euroa, joka oli 24 % järjestelyyn kuuluvista varoista). Järjestelyyn kuuluvat sijoitukset on tehty pääasiassa euroalueelle ja vähäisiä määriä kehittyviin valtioihin.

Määrät tilikaudelta ja kahdelta edelliseltä tilikaudelta

milj. €, 31.12.	Eläkesäätiö 2008	Muut 2008	Eläkesäätiö 2007	Muut 2007	Eläkesäätiö 2006	Muut 2006
Velvoitteen nykyarvo	149,6	5,0	161,8	4,4	149,9	3,6
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-182,0	-3,7	-220,5	-2,9	-224,0	-2,1
Ylikate (-) / alikate (+)	-32,3	1,3	-58,8	1,5	-74,1	1,5
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyiden velkoihin, voitot (-) / tappiot (+)	5,5	0,5	1,1	0,0	1,2	0,1
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyihin kuuluviin varoihin, voitot (+) / tappiot (-)	-48,5	0,2	-0,4	0,0	12,8	-0,0

Konserni ennakoii maksavansa etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin 5,0 miljoonaa euroa vuonna 2009.

13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat**Laskennalliset verosaamiset**

milj. €, 31.12.	2008	2007
Eläkevelvoitteet	0,1	0,2
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	1,7	1,7
Vahvistetut tappiot	1,8	1,8
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,6	0,2
Yhteensä	4,2	3,9

Laskennalliset verovelat

milj. €, 31.12.	2008	2007
Poistoero ja varaukset	27,0	27,6
Eläkesaaminen	7,6	7,0
Konserniyhdistelyn ja -eliminoitien vaikutukset	0,6	0,7
Vaihto-omaisuuteen aktivoidut kulut	5,8	5,4
Muut veronalaiset tilapäiset erot	1,0	1,2
Yhteensä	42,0	41,9

Orionin Eläkesäätiössä käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

%	2008	2007
Diskonttauskorko	6,0 %	5,2 %
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	5–8 %	5–8 %
Tuleva palkankorotusolettamus	3,5 %	3,5 %

Sijoitustoiminnan tuloksellisuutta on arvioitu eläkesäätiön kokonaisvarojen näkökulmasta ja ensisijaisesti pitkällä aikavälillä. Sijoitusten tuottotavoitteet on asetettu sekä lyhyelle että pitkälle aikavälille. Tavoitteena on saada järjestelyyn kuuluville varoille 5–8 %:n tuotto.

Laskennallisten verojen muutokseen vaikuttavien erien muutos

milj. €	2008	2007
Eläkesaamiset ja -velvoitteet	-0,7	1,1
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,8
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden arvion muutos		1,8
Poistoero ja varaukset	0,6	2,2
Konserniyhdistelyn vaikutukset	0,1	0,1
Vaihto-omaisuuteen aktivoidut kulut	-0,4	0,6
Vähennyskelpoiset tappiot ja muut jaksotuserot	0,6	-0,1
Yhteensä	0,3	6,4

Konsernilla oli 31.12.2008 yhteensä 25,7 (2007: 28,7) miljoonaa euroa sellaisia väliaikaisia eroja, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Saamiset liittyvät ulkomaisten tytäryhtiöiden vahvistettuihin tappioihin, jotka eivät vanhene, mutta niihin sisältyvän verohyödyn realisoituminen ei ole todennäköistä.

Tilikauden aikana tuloveroja on kirjattu 0,4 (2007: 0,0) miljoonaa euroa suoraan omaan pääomaan.

14. Muut pitkäaikaiset saamiset

milj. €, 31.12.	2008	2007
Lainasaaminen osakkuusyrytykseltä	0,1	0,1
Muut lainasaamiset	0,6	0,7
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,8	1,3
Yhteensä	1,5	2,1

Lainasaamiset osakkuusyrytykseltä ovat korottomia. Muissa lainasaamisissa on sekä markkinakorkoon perustuvia vaihtuvakorkoisia saamisia, joista osassa koronmaksu on ehdollinen, että korottomia saamisia. Kirja-arvot eivät merkittävästi poikkea käyvästä arvosta.

15. Vaihto-omaisuus

milj. €, 31.12.	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	32,6	28,8
Keskeneräiset tuotteet	38,1	40,0
Valmiit tuotteet ja tavarat	60,9	52,4
Yhteensä	131,7	121,1

Tilikauden 2008 kuluksi on kirjattu vaihto-omaisuuden arvonalentumisia 2,0 (2007: 1,9) miljoonaa euroa.

16. Myyntisaamiset ja muut saamiset

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo 2008	Käypä arvo 2008	Kirjanpitoarvo 2007	Käypä arvo 2007
Myyntisaamiset	83,1	83,1	82,9	82,9
Saamiset osakkuusyrytyksiltä	0,1	0,1	0,1	0,1
Siirtosaamiset	15,7	15,7	9,1	9,1
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	3,0	3,0	0,6	0,6
Muut saamiset	3,5	3,5	4,7	4,7
Yhteensä	105,4	105,4	97,3	97,3

Myyntisaamisten ikäjakauma

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo 2008	Käypä arvo 2008	Kirjanpitoarvo 2007	Käypä arvo 2007
Erääntymättömät	70,7	70,7	69,6	69,6
Erääntyneet 0–30 päivää	10,4	10,4	10,5	10,5
Erääntyneet 31–90 päivää	1,6	1,6	2,3	2,3
Erääntyneet yli 90 päivää	0,3	0,3	0,5	0,5
Yhteensä	83,1	83,1	82,9	82,9

Myyntisaamisten ja muiden lyhytaikaisten saamisten kirjanpitoarvo on kohtuullinen arvio niiden käyvästä arvosta. Myyntisaamisista ja muista saamisista tilikaudella kirjatut arvonalennukset olivat 0,0 (2007: 0,0) miljoonaa euroa.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

milj. €, 31.12.	2008	2007
Tuloverosaaminen	6,7	0,8
Saamatta olevat T&K-avustukset	1,8	1,6
Saamatta olevat korvaukset	0,4	0,4
Saamatta olevat palveluveloitukset	0,2	0,8
Saamatta olevat rojaltit	2,3	2,3
Hinnanerokorvaukset	1,1	0,1
Maksetut ennakkomaksut IT-palveluista	0,9	1,0
Korot	0,3	0,3
Muut siirtosaamiset	2,0	1,9
Yhteensä	15,7	9,1

Siirtosaamisten lyhytaikaisuudesta johtuen kirjanpitoarvot eivät merkittävästi poikkea käyvistä arvoista.

17. Rahavarat

milj. €, 31.12.	2008	2007
Käteinen raha ja pankkitilit	37,0	23,2
Pankkitalletukset		26,7
Korkosijoitukset	139,1	40,5
Yhteensä	176,1	90,4

Rahavaroihin sisältyvät likvidit korkosijoitukset, pankkitalletukset ja pankkitilien varat. Rahavaroista pankkitalletukset ja pankkitilien varat on luokiteltu lainoihin ja saamisiin, ja ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Korkosijoitukset ovat pankkien ja yritysten emittoimia alle 3 kuukauden sijoitus- ja yritystodistuksia, ja ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon.

18. Oma pääoma

Osakepääoman muutokset

	A-osakkeita	B-osakkeita	Osakkeita yhteensä	Osakepääoma milj. €
Osakkeita yhteensä 1.1.2007	55 554 240	85 703 588	141 257 828	92,2
A-osakkeita muunnettu B-osakkeiksi 1.1.–31.12.2007	-2 995 552	+2 995 552		
Osakkeita yhteensä 31.12.2007	52 558 688	88 699 140	141 257 828	92,2
A-osakkeita muunnettu B-osakkeiksi 1.1.–31.12.2008	-1 118 020	+1 118 020		
Osakkeita yhteensä 31.12.2008	51 440 668	89 817 160	141 257 828	92,2
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet 31.12.2008		324 836	324 836	
Osakkeita yhteensä ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita 31.12.2008	51 440 668	89 492 324	140 932 992	
Ääniä yhteensä ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita 31.12.2008	1 028 813 360	89 492 324	1 118 305 684	

Yhtiön kaikkien osakkeiden vähimmäismäärä on yksi (1) ja enimmäismäärä on 1 000 000 000 osaketta. A-osakkeiden enimmäismäärä on 500 000 000 ja B-osakkeiden 1 000 000 000 osaketta. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 0,65 euroa osakkeelta.

Jokainen A-osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään kahdella kymmenellä äänellä ja jokainen B-osake yhdellä äänellä. Sekä A- että B-osakkeet antavat osakkeenomistajalle samat oikeudet yhtiön omaisuuden ja osingonjakoon. Osakkeenomistaja ei saa äänestää suuremmalla äänimäärällä kuin 1/20 yhtiökokouksessa edustettujen eri osakelajeihin kuuluvien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

31.12.2008 Orion Oyj:n osakepääoma oli 92,2 (2007: 92,2) miljoonaa euroa. Osakkeita on yhteensä 141 257 828 kpl, joista A-osakkeita oli 51 440 668 kpl ja B-osakkeita oli 89 817 160 kpl. B-osakkeista oli yhtiön hallussa 324 836 kappaletta. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Yhtiöjärjestyksen 3 §:n nojalla osakkeenomistaja voi vaatia A-osakkeiden muuntamista B-osakkeiksi. 1.1.–31.12.2008 A-osakkeita muunnettiin B-osakkeiksi yhteensä 1 118 020 kappaletta.

Orion Oyj:n hallituksella on yhtiökokouksen 25.3.2008 antama valtuutus hankkia ja luovuttaa yhtiön omia osakkeita. Hallitus ei ollut vuoden 2008 loppuun mennessä käyttänyt tätä valtuutusta. Hallituksella ei ole valtuutusta korottaa osakepääomaa eikä laskea liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia.

Maaliskuussa 2008 Orionin hallitus käytti yhtiökokouksen 2.4.2007 antamaa valtuutusta yhteensä 350 000 B-osakkeen hankintaan. Hallituksen päätöksen mukaisesti 20.3.2008 luovutettiin yhteensä 25 164 kappaletta yhtiön hallussa olevaa B-osaketta konsernin avainhenkilöiden osakekannustinjärjestelmään kuuluville ja konsernin palveluksessa oleville henkilöille osakepalkkioina vuodelta 2007.

Tilinpäätöspäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,95 euroa osakkeelta.

Ylikurssirahasto

milj. €	2008	2007
Ylikurssirahasto 1.1.	17,8	17,8
Ylikurssirahasto 31.12.	17,8	17,8

Käyttörahassto

milj. €	2008	2007
Käyttörahassto 1.1.	23,0	23,0
Käyttörahassto 31.12.	23,0	23,0

Käyttörahassto sisältyy osakeyhtiölain mukaisesti voitonjakokelpoiseihin varoihin.

Muut rahastot

Muihin rahastoihin sisältyvät vararahastot 0,1 (2007: 0,4) miljoonaa euroa ja arvonmuutosrahasto. Arvonmuutosrahastoon sisältyy suojausrahasto -1,0 (2007: 0,0) miljoonaa euroa, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutoksia varten.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Osingot ja muu voitonjako

Tilikaudella 2008 osinkoa maksettiin 1,00 (2007: 1,00) euroa osakkeelta. Lisäksi voittovaroista maksettiin lahjoituksina 0,1 (2007: 0,1) miljoonaa euroa.

19. Varaukset

milj. €	Eläke- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Yhteensä
1.1.2008	0,2	0,0	0,2
Käytetyt varaukset	-0,1	-0,0	-0,1
Varausten lisäykset	0,3		0,3
31.12.2008	0,4		0,4

milj. €, 31.12.	2008	2007
Pitkäaikaiset varaukset	0,4	0,2
Lyhytaikaiset varaukset		0,0
Yhteensä	0,4	0,2

Eläkevaraus

Eläkevarauksiin sisältyy työttömyyseläkekuluvarauksia vuosina 2003–2005 ja 2009 aikana irtisanotuista henkilöistä, jotka eivät ole toistaiseksi työllistyneet tai mahdollisesti eivät tule työllistymään tai eivät ole saaneet työttömyyseläkepäättöstä. Varauksen odotetaan realisoituvan seuraavan 1–4 vuoden aikana.

20. Korolliset velat

Konsernin lainat sekä emitoidut yritystodistukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun. Velkojen kirjanpitoarvo on laskettu käyttäen efektiivisen koron menetelmää, ja käypä arvo on määritelty diskontatun kassavirran menetelmällä diskonttaamalla tilinpäätöshetken markkinakorolla.

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo 2008	Käypä arvo 2008	Kirjanpitoarvo 2007	Käypä arvo 2007
Lainat rahoituslaitoksilta	88,7	90,7		
Lainat eläkevakuutusyhtiöiltä	20,0	19,9		
Rahoitusleasingvelat	0,8	0,8	0,9	0,9
Muut korolliset velat	0,4	0,4	0,3	0,3
Pitkäaikaiset yhteensä	109,9	111,8	1,2	1,2

Pitkäaikaisiin korollisiin velkoihin sisällytetään konsernin ottamat lainat sekä rahoitusleasing sopimuksella vuokralle otetuista hyödykkeistä kirjatavat velat. Euroopan Investointipankilta otettujen lainojen duraatio on 4,8 vuotta ja lainojen korko on sidottu 6 kuukauden euribor-korkoon. Eläkevakuutusyhtiöltä otettujen lainojen duraatio on 2,6 vuotta ja se on kiinteäkorkoinen.

milj. €, 31.12.	Kirjanpitoarvo 2008	Käypä arvo 2008	Kirjanpitoarvo 2007	Käypä arvo 2007
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	16,3	16,6		
Rahoitusleasingvelat	1,1	1,1	0,9	0,9
Emitoidut yritystodistukset	17,9	18,4		
Muut korolliset velat	1,1	1,1	2,0	2,0
Lyhytaikaiset yhteensä	36,4	37,2	2,9	2,9

Lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin sisällytetään käytössä olevat pankkitilien limiitit sekä emitoidut yritystodistukset ja alle 12 kk:n rahoitusleasing-velat.

Muut korolliset velat ovat kokonaisuudessaan Teknologian Kehittämiskeskuksen myöntämiä tuotekehityslainoja, joiden korko on markkinakorkoa alempi (1 %).

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

Vähimmäisvuokrien kokonaismäärä

milj. €, 31.12.	2008	2007
0–1 vuotta	1,1	0,9
1–5 vuotta	0,8	0,9
Yli 5 vuotta		0,0
Yhteensä	1,9	1,8

Vähimmäisvuokrien nykyarvo

milj. €, 31.12.	2008	2007
0–1 vuotta	1,1	0,9
1–5 vuotta	0,8	0,8
Yli 5 vuotta		0,0
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	1,9	1,7
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	0,1	0,1
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	1,9	1,8

21. Muut pitkäaikaiset velat

milj. €, 31.12.	2008	2007
Suojaavat johdannaissopimukset	0,8	
Muut pitkäaikaiset velat	0,1	0,2
Yhteensä	0,9	0,2

22. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

milj. €, 31.12.	2008	2007
Ostovelat	30,2	34,3
Muut velat osakkuusyhtiöille	0,2	0,3
Siirtovelat	47,1	42,7
Muut velat	9,1	10,0
Yhteensä	86,6	87,2

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

milj. €, 31.12.	2008	2007
Osakekannustinjärjestelmästä aiheutuvat velat	1,2	0,7
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat	1,7	0,2
T&K-toimintamallin uudelleenjärjestelykulut	3,6	
Muut jaksotetut palkat henkilösivumenoineen	28,1	27,0
Tuloverovelka	2,4	3,4
Maksamattomat rojalit	2,1	2,5
Maksamattomat hintaoikaisut	0,4	3,3
Maksamattomat tutkimuskulut	2,7	0,3
Maksamattomat korot	1,5	0,3
Muut siirtovelat	3,4	4,9
Yhteensä	47,1	42,7

Siirtovelkojen lyhytaikaisuudesta johtuen kirjanpitoarvot eivät merkittävästi poikkea käyvästä arvoista.

23. Rahoitusinstrumentit ryhmittäin

milj. €, 31.12.	2008	2007
Suojaavat johdannaissopimukset		0,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat		
Johdannaissopimukset	3,0	0,6
Lainat ja muut saamiset		
Muut pitkäaikaiset saamiset	1,5	2,1
Myyntisaamiset	83,1	82,9
Muut saamiset	4,6	4,9
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Myytävissä olevat sijoitukset	0,9	0,9
Rahavarat	176,1	90,4
Rahoitusvarat yhteensä	269,2	181,8
Suojaavat johdannaissopimukset		
Pitkäaikaiset	0,8	
Lyhytaikaiset	0,7	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat		
Johdannaissopimukset	1,0	0,2
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	109,9	1,2
Muut pitkäaikaiset velat	0,1	0,2
Ostovelat	30,2	34,3
Muut lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	36,4	2,9
Rahoitusvelat yhteensä	183,0	45,1

Taseessa johdannaissopimukset sisältyvät muihin saamisiin ja muihin velkoihin.

24. Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Rahoitusriskit jaetaan markkina-, vastapuoli- ja maksuvalmiusriskeihin. Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttariski ja vastapuoliriski.

Rahoitusriskien hallinnan pääperiaatteet on kuvattu hallituksen hyväksymässä konsernin rahoituspolitiikassa.

24.1. Markkinariski

Markkinariski koostuu valuuttakurssi-, korko- ja sähkönhintariskistä. Yhtiöllä ei tilinpäätöshetkellä ollut osake- tai osakerahastosijoituksia.

24.1.1. VALUUTTAKURSSIRISKI

Merkittävä osuus konsernin valuuttakurssiriskistä muodostuu Orion Oyj:n kansainvälisestä liiketoiminnasta. Erityisesti USA:n kaupan suhteellisen osuuden jatkuvasti kasvaessa on varsinkin US-dollarin ja euron välisen valuuttakurssin vaihtelun merkitys kasvanut. US-dollareissa laskuttettava myynti on selvästi ostoja suurempaa.

Valuuttapositiona tarkastellaan valuutoittain pääsääntöisesti 12 kk:n aikavälillä. Valuuttasuojauksen periaatteiden mukaisesti myyntisaamiset ja ostovelat pyritään suojaamaan täysimääräisesti ja ennakoitu valuuttavirta suojataan välillä 0–50 %. Suojaus perustuu konsernin nettopositioon ja suojausinstrumentteina käytetään enintään 12 kk:n pituisia valuuttatermiinejä, jotka käsitellään rahavirran suojauksena. IAS 39:n määrittelemä suojauslaskenta ei ole käytössä. Tulevia ennakoituja rahavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti joko ”Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin” tai ”Rahoitustuottoihin ja -kuluihin” riippuen siitä, onko operatiivisesti tarkasteltuna suojattu myyntituotot vai rahoitusvelkoja.

Konsernilla ei ole valuuttamääräistä korollista vierasta pääomaa. Konsernin sisäiset lainat ja talletukset ovat tytäryhtiön paikallisesa valuutassa ja niiden valuuttakurssiriski on suojattu täysimääräisesti valuuttatermiineillä. IAS 39:n määrittelemä suojauslaskenta ei ole käytössä. Rahoituseriä suojaavien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään rahoituserissä.

Transaktioriski

Transaktioriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Operatiivinen valuuttariski koostuu tase-eristä. Tämän lisäksi suojataan myös ennustettuja kassavirtoja. Merkittävin valuuttariski on US-dollareissa laskuttavassa myynnissä. Muiden valuuttojen osalta yhden yksittäisen valuutan osuus ei ole merkittävä konsernin kokonaispositiossa.

milj. €, 31.12.	USD		Muut valuutat	
	2008	2007	2008	2007
Taseen nettoriski	8,2	10,5	12,9	12,6
Ennustettu nettoriski (12 kk)	60,1	57,3	44,6	40,9
Nettoriski yhteensä	68,4	67,8	57,4	53,5
Suojaukset	-27,8	-23,6	-24,1	-22,6
Suojaamaton nettoriski yhteensä	40,6	44,2	33,4	30,9

Translaatoriski

Translaatoriskiä (maakohtaisten tulosten konvertoimista konsernin kotivaluutaksi) ei suojata. Konsernin ei-euromääräisten tytäryhtiöiden oma pääoma 31.12.2008 oli 18,8 (2007: 21,4) miljoonaa euroa.

Herkkyysanalyysi

IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi on suoritettu EUR/USD -valuuttakurssin muutokselle. Analyysissä on oletettu valuuttakurssimuutoksen olevan +/-10 % ja muiden tekijöiden pysyvän muuttumattomina.

milj. €	Vaikutus tulokseen		Vaikutus taseeseen	
	2008	2007	2008	2007
USD +/- 10 %	+/- 2,0	+/- 1,3	+/- 2,0	+/- 1,3

Herkkyysanalyysi sisältää ainoastaan taseen rahoitusvarat ja -velat eli rahavarat, ”Myyntisaamiset” sekä ”Ostovelat ja valuuttajohdannaiset”. Herkkyysanalyysi ei anna edustavaa kuvaa valuuttariskille altistumisesta, koska valuuttasuojauksen periaatteiden mukaisesti ennakoitua seuraavan 12 kuukauden valuuttavirtaa suojataan välillä 0–50 %, eikä ko. ennakoituja liiketoimia ole IFRS 7 -standardin mukaisesti sisällytetty analyysiin.

24.1.2. SÄHKÖN HINTARISKI

Hintariskillä tarkoitetaan sähkömarkkinahintojen muutoksista aiheutuva riskiä. Sähkön markkinahinta vaihtelee runsaasti mm. sääolosuhteiden, vesitilanteen sekä päästökaupan mukaan. Orion-konserni hankkii käyttämänsä sähköenergian Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena ja altistuu täten sähkön hintavaihtelulle.

Sähköalkun hallintaa toteutetaan siten, että sähkön markkinahinnan vaihteluista aiheutuvalta rahavirran riskiltä voidaan suojautua ja että sähköä voidaan hankkia jatkuvasti mahdollisimman kilpailukykyiseen hintaan. Suojausinstrumentteina käytetään Nord Poolissa noteerattavia vakioitehoisia sähköjohdannaisinstrumentteja. Arvostustasoina käytetään Nord Poolin päätöskursseja. Aluehintaerottuotteiden osalta arvostus perustuu asiantuntijan arvioon, koska markkinanoteerauksia ei OTC-tuotteelle ole saatavissa. Arviossa hyödynnetään kuitenkin saatuja tarjouksia.

Sähkönhintariskin suojauksiin sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Rahavirran suojauslaskentaa sovellettaessa suojausinstrumentista omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon kirjattua summaa oikaistaan IAS 39.96 mukaan siten, että siitä tulee pienempi (absoluuttisina lukuina) seuraavista kahdesta luvusta:

- suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio suojauksen alkamisajankohdasta lähtien
- suojauskohteesta odotettavissa olevien vastaisten rahavirtojen käyvän arvon kertynyt muutos suojauksen alkamisajankohdasta lähtien.

Jäljelle jäävä osuus suojausinstrumentin voitosta tai tappiosta edustaa suojauksen tehottomuutta ja se kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tilikauden 2008 aikana on omaan pääomaan kirjattu sähkösuojauksista käyvän arvon arvostusta -1,0 (2007: 0,0) miljoonaa euroa. Johdannaisten nimellisarvot olivat yhteensä 5,7 (2007: 0,6) miljoonaa euroa. Omasta pääomasta ei ole tuloutettu kertyneitä voittoja ja tappioita tilikauden aikana, koska tehdyt suojaustoimenpiteet kohdistuvat tilikausille 2009–2011, jolloin niiden arvioidaan vaikuttavan tilikauden tulokseen.

24.1.3. KORKORISKI

Konsernin korollinen vieras pääoma oli 31.12.2008 yhteensä 146,3 (2007: 4,0) miljoonaa euroa. Konserni on altistunut korkoriskille Euroopan Investointipankilta otettujen pitkäaikaisten lainojen osalta. Näiden lainojen pääoma oli 31.12.2008 yhteensä 100 miljoonaa euroa ja lainojen korko on sidottu 6 kk euribor-korkoon. Konsernin altistumista markkinakorkojen muutoksille vähentää kuitenkin se, että konsernin korkosijoitukset, jotka olivat 31.12.2008 139,1 miljoonaa euroa, on myös sijoitettu lyhyen koron instrumentteihin.

24.2. Vastapuoliriski

Konsernin rahoituspolitiikka määrittelee sijoitustransaktioiden ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset. Sijoituskohteille ja johdannaissopimusten vastapuolille on luottokelpoisuuden ja vakavaraisuuden perusteella määritetty limiitit, joita ylläpidetään ja seurataan säännöllisesti. Sijoitukset ovat jälkimarkkinakelpoisissa, alle 3 kuukauden pituisissa korkoinstrumenteissa.

Konsernin asiakasluottopolitiikka määrittelee asiakkaiden luottokelpoisuusvaatimukset. Lääketeollisuudessa myyntisaamiset tyypillisesti keskittyvät eri maantieteellisten alueiden jakelijoille. Konsernin myyntisaamisista 74 % koostuu saamisista 25:ltä suurimmalta asiakkaalta. Merkittävimmät yksittäiset asiakkaat ovat lääkemyynnin markkinointikumppani Novartis sekä lääkejelija Oriola-KD Oyj. Myyntisaamisiin ei sisälly merkittävää riskiä, mutta joidenkin yksittäisten pienempien asiakkaiden myyntisaamisten riskitaso on jonkin verran noussut. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen luottotappioiden määrä ei ole ollut merkittävä.

Maksimi luottoriskipositio 31.12.2008 on taseen saamisten yhteissumma sekä johdannaisten käypien arvojen netto eli yhteensä 280,6 (2007: 192,4) miljoonaa euroa.

24.3. Maksuvalmiusriski

Konsernin tavoitteena on säilyttää hyvä maksuvalmiusasema kaikissa tilanteissa riittävillä tili- ja luottolimiiteillä sekä likvideillä rahavaroilla. Konsernilla ei ollut korollista nettovelkaa. Konsernin korollinen velka oli 31.12.2008 146,3 (2007: 4,0) miljoonaa euroa ja konsernin rahavarat 176,1 (2007: 90,4) miljoonaa euroa. Konsernin käytössä olevat rahavarat riittävät kattamaan konsernin lyhytaikaiset rahoitustarpeet.

Konsernin likviditeetin turvaamiseksi sijoitukset tehdään pääsääntöisesti lyhytaikaisiin jälkimarkkinakelpoisiin, hyvän luottokelpoisuuden omaaviin euromääräisiin korkoinstrumentteihin. Lisäksi likviditeettiä turvaavat pankkitililimiitit sekä Orion Oyj:n 100 miljoonan euron suuruinen yritystodistusohjelma.

Lainasopimuksiin perustuvat korollisten lainojen lyhennysten ja rahoituskulujen kassavirrat 31.12.2008

milj. €	2009	2010	2011	2012	2013-	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	15,3	14,6	14,1	13,7	62,0	119,7
Rahoituskulut	-4,0	-3,3	-2,8	-2,4	-7,2	-19,7
Lainojen lyhennykset	11,3	11,3	11,3	11,3	54,8	100,0
Lainat eläkevakuutusyhtiöiltä	5,6	5,5	5,4	5,2	5,1	26,9
Rahoituskulut	-0,6	-0,5	-0,4	-0,2	-0,1	-1,9
Lainojen lyhennykset	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	25,0
Emittoidut yritystodistukset	18,9					18,9
Rahoituskulut	-1,0					-1,0
Yritystodistusten eräntyminen	17,9					17,9
Rahoitusleasinglainat	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2	1,9
Rahoituskulut	-0,1	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,1
Rahoitusleasinglainojen lyhennykset	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2	1,9
Muut velat	1,2	0,3	0,1			1,5
Rahoituskulut	-0,1	-0,0	-0,0			-0,1
Muiden velkojen lyhennykset	1,1	0,3	0,1			1,5

24.4. Pääomarakenteen hallinta

Konsernin taloudellisissa päämäärissä on pääomarakenteeseen liittyen määritetty tavoitteeksi säilyttää omavaraisuusaste, konsernin oma pääoma suhteessa taseen loppusummaan, vähintään 50 % tasolla. Tämä omavaraisuusaste ei ole yhtiön näkemys optimaalisesta pääomarakenteesta vaan se on osa kokonaisuutta, jossa määritellään toiminnan kasvuun ja kannattavuuteen liittyviä tavoitteita sekä yhtiön osingonjakopolitiikka.

Yhtiö on antanut seuraavat kovenantit:

- Oman pääoman suhde kaikista varoista >35 %
- Konsernin korolliset velat/konsernin EBITDA <1,5:1
- Konsernin EBITDA/nettokorot >10:1

Konsernin omavaraisuusaste

31.12.	2008	2007
Oma pääoma, milj. €	418,6	431,2
Oma pääoma ja velat yhteensä ilman saatuja ennakkoita, milj. €	695,4	565,7
Omavaraisuusaste, %	60,2 %	76,2 %

Konsernin korolliset velat / konsernin EBITDA

31.12.	2008	2007
Korolliset velat, milj. €	146,3	4,0
EBITDA, milj. €	216,6	223,6
Korolliset velat / EBITDA	0,68	0,02

Konsernin EBITDA / nettokorot

31.12.	2008	2007
EBITDA, milj., €	216,6	223,6
Nettokorot, tuotto (-) / kulu (+), milj. €	0,2	-1,7
EBITDA / nettokorot	948	-128

25. Ehdolliset velat**Vakuudet ja vastuusitoumukset**

milj. €, 31.12.	2008	2007
Annetut vakuudet omista sitoumuksista		
Annetut kiinteistökiinnitykset	19,0	25,5
josta Orionin Eläkesäätiölle annetut	9,0	9,0
Takaukset	1,0	1,4
Muut	0,3	0,3

Oikeudenkäynnit ja vahingonkorvausvaatimukset**OIKEUDENKÄYNNIT WOCKHARDT-YHTIÖITÄ VASTAAN**

Orion Oyj on aloittanut 13.9.2007, 8.12.2008 ja 15.1.2009 patentt loukkausoikeudenkäynnit Yhdysvalloissa geneeristen lääkkeiden liiketoimintaa harjoittavia Wockhardt-konserniin kuuluvia yhtiöitä vastaan puolustaakseen Yhdysvalloissa voimassa olevia patentejaan nrot 5,446,194; 5,135,950 ja 6,500,867.

Wockhardt-yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille entakaponia sisältävän geneerisen tablettivalmisteen, jonka annosvahvuus on 200 mg kuten Orionin Comtan®-nimisessä alkuperälääkkeessä. Lisäksi kyseiset yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneeriset, annosvahvuuksiltaan 12,5/200/50;

25/200/100; 37,5/200/150 ja 50/200/200 mg:n tablettivalmisteet, joissa vaikuttavina aineina ovat karbidopa, entakaponi ja levodopa samassa suhteessa kuin Orionin Stalevo®-nimisessä lääkkeessä. Oikeudenkäyntien ensimmäisten istuntopäivien on määrätty alkavan 16.11.2009.

OIKEUDENKÄYNNIT SUN-YHTIÖITÄ VASTAAN

Orion Oyj on aloittanut 13.11.2007, 7.2.2008 ja 12.11.2008 patentt loukkausoikeudenkäynnit Yhdysvalloissa Sun-konserniin kuuluvia yhtiöitä vastaan puolustaakseen Yhdysvalloissa voimassa olevia patentejaan nrot 6,500,867 ja 5,446,194.

Sun Pharmaceutical Industries Limited pyrkii tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille Stalevo®-lääkkeen geneeriset versiot (annosvahuudet 25/100/200 ja 37,5/150/200 mg, vaikuttavat aineet karbidopa, levodopa ja entakaponi). Sun Pharma Global, Inc. pyrkii tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneerisen version Orionin Comtan®-nimisestä alkuperälääkkeestä.

Orionin lisensikumppani Novartis markkinoi edellä käsitellyjä Parkinsonin taudin hoitoon käytettyjä valmisteita yksinoikeudella Yhdysvalloissa. Orion ja Novartis tulevat puolustamaan voimakkaasti Stalevo- ja Comtan-lääkkeitä suojaavia immateriaalioikeuksia. Oikeudenkäyntien johdosta mainittuja lääkkeitä koskevan geneerisen kilpailun toteutuminen ei ole varmaa eikä siitä ole välitöntä uhkaa.

26. Johdannaissopimukset**Johdannaissopimusten nimellisarvot**

milj. €	Nimellisarvo 31.12.2008	Maturiteetti			Nimellisarvo 31.12.2007
		2009	2010	2011–	
Ei-suojaavat					
Valuuttatermiinit	64,6	64,6			66,7
Suojaavat					
Sähkötermiinit	5,7	5,7			0,6

Johdannaissopimusten käyvät arvot

milj. €	Positiivinen		Negatiivinen		Netto	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Ei-suojaavat						
Valuuttatermiinit	3,0	0,6	-1,0	-0,2	2,0	0,3
Suojaavat						
Sähkötermiinit		0,0	-1,0		-1,0	0,0

Valuuttajohdannaisten käypä arvo on määritelty käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksia.

27. Muut vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

milj. €, 31.12.	2008	2007
0–1 vuotta	1,7	1,7
1–5 vuotta	2,1	2,3
Yli 5 vuotta	0,2	0,5
Yhteensä	4,0	4,5
Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokramenot tilikaudella	2,0	1,9

Muihin vuokratuloihin sisältyy pääsääntöisesti kulut ulkomailla vuokratuista toimitiloista.

Konserni vuokralle antajana

Vuokratuotot on esitetty kohdassa 2. Liiketoiminnan muut tuotot. Vuokratuotot sisältävät pääsääntöisesti henkilökunnalta ja ulkopuolisilta saatuja vuokria konsernin omistamista kiinteistöistä.

28. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin Orion-konsernissa katsotaan kuuluvan emoyhtiö Orion Oyj, tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset, Orion Oyj:n hallituksen jäsenet, Orion-konsernin johtoryhmän jäsenet, edellä mainittujen henkilöiden läheiset perheenjäsenet, edellä mainittujen henkilöiden määräysvalta-yhteisöt sekä Orionin Eläkesäätiö.

Konserniyritykset

31.12.2008	Konserni		Emoyhtiö	
	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %
Lääkeliiketoiminta				
Emoyhtiö Orion Oyj				
Fermion Oy, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma (Ireland) Ltd., Irlanti	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma (UK) Ltd., Iso- Britannia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma A/S, Tanska	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma AB, Ruotsi	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma AG, Sveitsi	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma AS, Norja	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma GmbH, Saksa	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Kft., Unkari	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma SA, Ranska ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma, Inc., USA ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma S.L., Espanja ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma S.r.l., Italia ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Ilac Pazarlama Ticaret Limited Sirketi, Turkki ¹⁾	100,00	100,00	90,00	90,00
OOO Orion Pharma, Venäjä	100,00	100,00		
OÜ Orion Pharma Eesti, Viro	100,00	100,00	100,00	100,00
UAB Orion Pharma, Liettua	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Export Oy, Espoo ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Oy Lyocentre-Nordic Ab, Helsinki ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Saiph Therapeutics Oy, Espoo ¹⁾	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Harmaaparta, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Kalkkipellontie 2, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Kapseli, Hanko	100,00	100,00		
Kiinteistö Oy Nilsänkätu 10, Helsinki	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Pilleri, Hanko	70,39	70,39		
Kiinteistö Oy Tonttuvainio, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Diagnostiikkaliiketoiminta				
Orion Diagnostica Oy, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Diagnostica AB, Ruotsi	100,00	100,00		
Orion Diagnostica as, Norja	100,00	100,00		
Orion Diagnostica Danmark A/S, Tanska	100,00	100,00		

¹⁾ Yhtiöt eivät harjoita liiketoimintaa

Konsernissa ei ole 1/5-osan tai sitä suuremman omistussuuden kohteena olevia yrityksiä, joita ei ole yhdistelty osakkuus- tai tytäryhtiöinä.

Lähipiiriliiketoimet

Konsernilla ei ole merkittäviä liiketapahtumia lähipiirin kanssa lukuun ottamatta etuuspohjaisia eläkekuluja Orionin Eläkesäätiön kanssa.

Johdon työsuhde-etuudet

milj. €	2008	2007
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	2,7	2,5
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0,5	0,6

Palkat ja palkkiot

milj. €	2008	2007
Toimitusjohtaja	0,5	0,7
Matti Kavetvuo, hallituksen puheenjohtaja	0,1	0,1
Jukka Ylppö, hallituksen varapuheenjohtaja	0,1	0,1
Eero Karvonen	0,1	0,0
Leena Palotie	0,0	0,0
Vesa Puttonen	0,1	0,1
Hannu Syrjänen	0,0	0,0
Heikki Vapaatalo		0,0
Hallituksen jäsenet yhteensä	0,4	0,4

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta ja eläke-tasoksi 60 % eläkepalkasta. Lisäksi joillakin johdon jäsenillä on mahdollisuus jäädä eläkkeelle 60–63 -vuotiaina eläketason ollessa 60 % eläkepalkasta.

Lainat, takaukset ja muut vakuudet lähipiirissä

Orion Oyj on antanut Orionin Eläkesäätiölle 9,0 miljoonan euron kiinteistökiinnityksen, jota tarvittaessa voidaan käyttää eläkevastuun kattamiseen.

Konsernilla on 0,1 miljoonan euron koroton lainasaaminen osakkuus-yhtiö Hangon Puhdistamo Oy:ltä.

29. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Orion on aloittanut 15.1.2009 patentt loukkausoikeudenkäynnin Yhdysvalloissa Wockhardt-konserniin kuuluvia yhtiöitä vastaan. Yhtiöt pyrkivät tuomaan Yhdysvaltojen markkinoille geneerisiä lääkkeitä, joissa vaikuttavat aineet ovat samassa suhteessa kuin Orionin Stalevo-alkuperälääkkeessä.

Tammikuun alussa saatiin päätökseen Orionin marraskuussa käynnistyneet lääketutkimuksen ja -tuotekehityksen toimintamallin ja -rakenteen muutokseen painottuneet yt-neuvottelut. Neuvottelujen perusteella päätettiin vähentää yhtiön palveluksesta Suomessa yhteensä noin 205 henkilöä, joista irtisanomisen kautta noin 175 ja eläke- ja muin järjestelyin noin 30 henkilöä.

Orion on 23.1. nostanut Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta kiinteäkorkoisen, tasalyhenteisen 22,8 miljoonan euron suuruisen eläkelainan, joka lyhennetään viiden vuoden kuluessa.

Tammikuussa Fareston®-rintasyöpälääkkeen (toremifeeni) Euroopan valmisteyhteenvetoon lisättiin uusiin turvallisuustietoihin perustuva rajoitus, jonka mukaan lääkettä ei tule käyttää potilaille, joilla on rytmihäiriöitä tai suurentunut riski saada niitä.

Emoyhtiö Orion Oyj:n tilinpäätös (FAS)

Tuloslaskelma

milj. €	Liitetieto	2008	2007
Liikevaihto	1	586,9	554,0
Liiketoiminnan muut tuotot	2	15,1	12,4
Liiketoiminnan kulut	3, 4	-426,1	-378,1
Liikearvopoistot	4	-3,4	-3,4
Muut poistot	4	-21,5	-21,2
Liikevoitto		151,0	163,8
Rahoitustuotot ja -kulut	5	22,9	21,6
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		173,9	185,4
Satunnaiset erät	6	13,3	
Tilinpäätössiirrot	7	-0,4	5,0
Verot	8	-43,3	-44,8
Tilikauden voitto		143,5	145,6

Tase

Vastaavaa

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2008	2007
Aineettomat oikeudet		34,5	17,5
Liikearvo		3,4	6,8
Muut pitkävaikutteiset menot		2,8	1,8
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	9	40,8	26,1
Maa-alueet		3,7	3,5
Rakennukset ja rakennelmat		76,2	74,1
Koneet ja kalusto		54,6	51,3
Muut aineelliset hyödykkeet		0,8	0,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		4,6	5,0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	10	139,9	134,5
Osuudet saman konsernin yrityksissä		84,9	86,1
Muut sijoitukset		1,3	1,3
Sijoitukset yhteensä	11	86,2	87,4
Pysyvät vastaavat yhteensä		266,9	248,1
Vaihto-omaisuus	12	92,9	83,5
Pitkäaikaiset saamiset	13	0,5	0,5
Myyntisaamiset	14	72,1	66,6
Muut lyhytaikaiset saamiset	14	27,3	10,7
Rahoitusarvopaperit	15	139,1	67,2
Rahat ja pankkisaamiset		22,6	5,2
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		354,5	233,8
Vastaavaa yhteensä		621,4	481,8

Vastattavaa

milj. €, 31.12.	Liitetieto	2008	2007
Osakepääoma		92,2	92,2
Ylikurssirahasto		17,8	17,8
Käyvän arvon rahasto		-1,4	
Käyttörahasto		23,0	23,0
Kertyneet voittovarot		19,3	19,0
Tilikauden voitto		143,5	145,6
Oma pääoma yhteensä	16	294,5	297,7
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17	73,2	72,8
Pakolliset varaukset	18	0,9	0,6
Lainat rahoituslaitoksilta		88,7	
Lainat eläkevakuutusyhtiöiltä		20,0	
Muut pitkäaikaiset velat		1,2	0,2
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	19	109,8	0,2
Ostovelat		30,9	37,8
Muut lyhytaikaiset velat		112,0	72,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	20	142,9	110,6
Vastattavaa yhteensä		621,4	481,8

Rahoituslaskelma

milj. €	2008	2007
Liikevoitto	151,0	163,8
Suunnitelman mukaiset poistot	24,9	24,6
Muut oikaisut	0,1	-0,6
Oikaisut liikevoittoon yhteensä	25,0	24,0
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-5,3	-5,2
Vaihto-omaisuuden muutos	-9,4	-16,1
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	-1,0	13,3
Käyttöpääoman muutos yhteensä ¹⁾	-15,7	-8,1
Maksetut korot	-9,2	-3,7
Saadut osingot ²⁾	11,2	7,3
Saadut korot ²⁾	7,0	3,2
Maksetut verot	-45,4	-46,0
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	124,0	140,5
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-22,0	-19,5
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-22,7	-7,3
Aineellisten hyödykkeiden myynnit	1,2	2,3
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-0,0	-0,0
Muiden sijoitusten myynnit		0,1
Myönnetyt lainat (-) / takaisinmaksut (+)	-0,7	-0,1
Investointien rahavirta yhteensä	-44,1	-24,4
Lyhytaikaisten lainojen nostot	134,8	51,6
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-104,2	-45,9
Pitkäaikaisten lainojen nostot	125,0	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-0,3	-6,3
Omien osakkeiden hankinta	-4,8	
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-141,1	-141,3
Rahoituksen rahavirta yhteensä	9,4	-142,0
Rahavarojen muutos	89,3	-25,9
Rahavarat 1.1. ³⁾	72,4	98,3
Rahavarojen muutos	89,3	-25,9
Rahavarat 31.12. ³⁾	161,7	72,4

¹⁾ Emoyhtiön ja sen kotimaisten tytäryhtiöiden välisten lainojen ja saamisten muutokset sisältyvät bruttomääräisinä emoyhtiön käyttöpääoman muutokseen.

²⁾ Tytäryhtiöiden maksamat osingot ja korot sisältyvät emoyhtiön liiketoiminnan rahavirtaan.

³⁾ Rahavarat sisältävät rahojen ja pankkisaamisten lisäksi likvidit arvopaperit, joiden arvon vaihteluun on erittäin vähäinen riski.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Orion Oyj on Orion-konsernin emoyhtiö ja sen kotipaikka on Espoo. Yhtiön Y-tunnus on 1999212-6.

Orion Oyj:n ensimmäinen tilikausi oli 1.7.–31.12.2006, koska yhtiö syntyi 1.7.2006 entisen Orion-konsernin jakauduttua lääke- ja diagnostiikkaliiketoimintaan sekä tukkukauppaliiketoimintaan. Orion Oyj listautui Helsingin pörssiin 1.7.2006.

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Orion Oyj:n tilinpäätös laaditaan noudattaen Suomessa voimassa olevaa kirjanpitolakia sekä tilinpäätöksen laatimista koskevia muita säännöksiä ja määräyksiä. Merkittävimmät erot Orion-konsernin tilinpäätöksen laatimisessa noudatettaviin IFRS-laatimisperiaatteisiin ovat seuraavat:

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvoon on sisällytetty vaihto-omaisuuden hankintamenot sekä valmistusmenot, jotka sisältävät välittömästi tuotannon määrään yhteydessä olevat menot.

Liikearvo

Aineettomiin hyödykkeisiin kuuluvan liikearvon tasearvo perustuu alkuperäiseen hankintamenuun, josta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Liikearvon poistoaika on pääsääntöisesti 5 vuotta. Eräissä tapauksissa liikearvon taloudellinen pitoaika on arvioitu pidemmäksi, kuitenkin enintään 20 vuodeksi.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön palveluksessa olevalle henkilöstölle on järjestetty eläketurva Orionin Eläkesäätiössä ja eläkevakuutusyhtiöissä. Emoyhtiön tilinpäätöksessä eläkekuluja ovat eläkevakuutusyhtiöille suoritettavien eläkevakuutusmaksujen lisäksi eläkesäätiölle maksettavat kannatusmaksut.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimusten perusteella maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Orion Oyj:n hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä tilikaudelta

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 185 822 357,00 euroa, josta tilikauden voittoa on 143 522 078,18 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voitonjakokelpoisista varoista

• jaetaan osinkoa 0,95 euroa osaketta kohden. Osingonjaon täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa. Voitonjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 140 932 992 kappaletta, joten osingon kokonaismäärä olisi	133 886 342,40 euroa
• lahjoitetaan lääketieteelliseen tutkimukseen ja muuhun yleishyödylliseen tarkoitukseen hallituksen päätöksen mukaisesti	140 000,00 euroa
• voittovarojen tilille jätettäisiin	51 796 014,60 euroa
	<hr/>
	185 822 357,00 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Tämän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen esitämme yhtiökokoukselle käsiteltäväksi.

Espoossa 6.2.2009

Matti Kavetvuo
Puheenjohtaja

Jukka Ylppö
Varapuheenjohtaja

Eero Karvonen

Leena Palotie

Vesa Puttonen

Hannu Syrjänen

Timo Lappalainen
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Orion Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Orion Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edel-

lyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätös-

standardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Espoossa 6. päivänä helmikuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Janne Rajalahti
KHT

Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmä

1. Yleiset periaatteet

Orion Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden (Orion-konserni) toiminta perustuu voimassa olevien lakien ja niiden nojalla annettujen normien sekä eettisesti hyväksyttävien toimintatapojen noudattamiseen. Konsernin eri toimielinten tehtävät määräytyvät lakien ja konsernin hallinnointiperiaatteiden mukaisesti.

Orion noudattaa NASDAQ OMX Helsingissä listattujen yhtiöiden noudatettavaksi annettua Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance) 2008. Orion poikkeaa koodin suosituksesta 22 nimitysvaliokunnan jäsenten valinnan osalta siten, että nimitysvaliokuntaan voidaan valita muitakin kuin hallituksen jäseniä. Yhtiö pitää poikkeamista perusteltuna ottaen huomioon sen omistusrakenne ja mahdollisuus joustavuuteen hallituksen valinnan valmistelussa.

Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmä selostetaan internet-kotisivulla

www.orion.fi/sijoittajille

2. Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmä (Corporate Governance)

Orion-konsernin johtamisjärjestelmä muodostuu konsernitasoisista toiminoista ja tulosyksiköistä. Näiden lisäksi järjestelmään kuuluu juridisten yksiköiden hallinnon järjestäminen. Toiminnan ohjausta ja valvontaa varten konsernissa on kaikilla tasoilla toimiva valvontajärjestelmä.

Koko konsernin johtaminen tapahtuu konsernitasolla. Konsernitasolle kuuluvat tämän mukaisesti muun muassa seuraavat koko konsernin johtamisen osat:

- konsernistrategian määrittäminen ja seuranta
- perusorganisaatio ja tulosyksiköiden toiminnan ohjaus ja valvonta
- investoinneista päättäminen (budjetit ja suurimmat investointipäätökset)
- koko emoyhtiötä ja konsernia koskevat asiat.

Konsernin operatiivinen liiketoiminta tapahtuu tulosyksiköissä. Konsernitason eri toimintoyksiköt tarjoavat tulosyksiköille niiden tarvitsemia palveluita ja vastaavat koko konsernin laajuisesti oman vastualueensa toiminnan järjestämisestä.

Konsernitaso

EMOYHTIÖ ORION OYJ

Konsernin emoyhtiö on Orion Oyj, jonka osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokouksessa.

EMOYHTIÖN HALLITUS

Emoyhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsee samaksi ajaksi hallituksen puheenjohtajan ja hallitus, niin ikään samaksi ajaksi, hallituksen varapuheenjohtajan. Henkilöä, joka on täyttänyt 67 vuotta, ei voida valita hallituksen jäseneksi.

Hallitus johtaa yhtiön toimintaa lain ja yhtiöjärjestyksen määräysten mukaan. Emoyhtiön hallitus toimii myös ns. konsernihallituksena. Tämän mukaisesti se käsittelee ja päättää kaikki merkittävimmät koko konsernin tai sen yksiköiden toimintaa koskevat asiat riippumatta siitä, edellyttääkö asia juridisesti hallituksen päätöstä. Hallitus voi käsitellä minkä tahansa Orion-konserniin kuuluvaa yhtiötä tai yksikköä koskevan asian, jos hallitus tai emoyhtiön toimitusjohtaja katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Hallitus myös varmistaa hyvän hallinto- ja ohjausjärjestelmän noudattamisen Orion-konsernissa. Hallituksen työjärjestys sisältää luettelon tärkeimmistä hallituksessa käsiteltävistä asioista.

Hallituksessa on **tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta ja tutkimusvaliokunta**, joiden jäsenet hallitus valitsee keskuudestaan. Tarkastusvaliokunnan kokouksiin osallistuu myös yhtiön varsinaisen tilintarkastajan päävastuullinen tilintarkastaja. Valiokunnat valmistelevat toimialueeseensa kuuluvia asioita ja tekevät näistä esityksiä hallitukselle.

Hallituksen jäsenistä koostuvien valiokuntien lisäksi yhtiöllä on hallituksen asettama **nimitysvaliokunta**, jonka jäseninä voivat toimia muutkin kuin hallituksen jäsenet.

EMOYHTIÖN TOIMITUSJOHTAJA

Emoyhtiön toimitusjohtajan valitsee hallitus. Osakeyhtiölain mukaisesti toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Emoyhtiön toimitusjohtaja johtaa konsernin liiketoimintoja tulosyksiköiden kautta. Tämän mukaisesti tulosyksiköiden toiminnasta vastaavat johtajat raportoivat toimitusjohtajalle. Toimitusjohtaja toteuttaa tulosyksiköiden toiminnan ohjausta ja valvontaa johtoryhmän ja konsernitasoisien esikuntayksiköiden avustamana.

KONSERNIN JOHTORYHMÄ

Konsernin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja puheenjohtajana sekä emoyhtiön hallituksen nimittämät henkilöt jäseninä. Johtoryhmä toimii toimitusjohtajaa päätöksenteossa avustavana elimenä. Johtoryhmä käsittelee kaikki merkittävimmät konsernin ja sen yksiköiden toimintaa koskevat asiat mukaan luettuina kaikki tulosyksiköistä tai linjatoiminnoista emoyhtiön hallituksen käsiteltäviksi menevät asiat. Toimitusjohtaja voi kuitenkin harkitessaan sen tarkoituksenmukaiseksi päättää, että asiaa ei vielä viedä johtoryhmän käsiteltäväksi.

ESIKUNTAYKSIKÖT

Konsernitasoiset esikuntayksiköt toimivat johtamis- ja valvontajärjestelmän osana osallistuen toimialueellaan konserniin kuuluvien yksiköiden toiminnan ohjaukseen ja valvontaan. Tässä tehtävässään esikuntayksiköt avustavat toimitusjohtajaa konsernin johtamisessa. Esikuntayksiköt vastaavat konsernitasoisesti muun muassa seuraavista toiminnoista: taloushallinto ja rahoitus, sijoittajasuhteet, henkilöstöhallinto, lakiasiat ja immateriaali-oikeudet, viestintä, sisäinen tarkastus ja sisäpiirihallinto.

Tulosyksiköt ja linjatoiminnot

TULOSYKSIKÖT

Konsernin liiketoiminta on organisoitu tulosyksiköihin. Kullakin tulosyksiköllä on yksikön toiminnasta ja operatiivisesta johtamisesta vastaava johtaja, joka raportoi toimitusjohtajalle.

LINJATOIMINNOT

Linjatoiminnot toimivat vastuualueellaan kaikkia konsernin tulosyksiköitä tukien ja tarjoten liiketoiminnoille niiden tarvitsemia palveluita. Linjatoiminnot vastaavat muun muassa seuraavista toiminnoista: myynti ja markkinointi, toimitusketju, tutkimus ja tuotekehitys ja liiketoiminnan tuki.

Juridisten yksiköiden hallinto

Konsernin tytäryhtiöt toimivat liiketoiminnallisesti konsernin johtamisjärjestelmän mukaan. Asioissa, jotka eivät suoraan kuuluvat mihinkään tulosyksikköön tai linjatoimintoon, tytäryhtiöt toimivat suoraan emoyhtiön toimitusjohtajan ohjeiden mukaan.

Valvontajärjestelmät

Konsernin liiketoiminnan ja hallinnon ohjaus ja valvonta tapahtuvat ensisijaisesti edellä kuvatun johtamisjärjestelmän avulla.

Taloudellista raportointia varten konsernissa on raportointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tuottaa konsernin ja sen yksiköiden johdolle riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa toiminnan suunnittelua ja johtamista varten.

Toiminnan valvontaa ja ohjausta varten konsernissa on lisäksi toimitusjohtajan alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus, jonka keskeisenä tehtävänä on tutkia ja arvioida konserniin kuuluvien yhtiöiden ja yksiköiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta ja luotettavuutta.

Konsernin yhtiöiden tilintarkastus toteutetaan asianomaisten lakien ja yhtiöjärjestysten mukaan. Emoyhtiön varsinaisen tilintarkastajan päävastuullinen tilintarkastaja koordinoi konsernin tytäryhtiöiden

tilintarkastusta yhdessä toimitusjohtajan ja sisäisen tarkastuksen kanssa.

Riskien hallinta on merkittävä osa Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja se liittyy tiiviisti yhtiön vastuurakenteisiin sekä toiminnan valvonnan periaatteisiin.

Orionin tavoitteena on tunnistaa, mitata ja hallita ne riskit, jotka mahdollisesti uhkaavat yhtiön toimintaa tai asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kokonaisvaltaista riskienhallintaprosessia, käytännön toimenpiteitä sekä vastuiden määrittelyä kehitetään säännöllisesti toteutettavilla riskikartoituksilla, jotka kattavat:

- strategiset riskit, mukaan lukien tutkimus- ja kehitysrisikit
- operatiiviset riskit, kuten myynti- ja liikeriskit, tuotantoriskit, turvallisuusriskit ja ympäristöriskit
- rahoituksen riskit, kuten markkina-, luotto- ja maksuvalmiusriskit.

Yhtiön riskienhallinnasta on seloste [tämän vuosikertomuksen jaksossa Riskienhallinta sivuilla 109–111](#).

Orion-konsernin sisäpiiri

Orion-konserni noudattaa NASDAQ OMX Helsingin sisäpiiriohjetta, johon konsernin oma sisäpiiriohje perustuu. Konsernin pysyvän sisäpiirin muodostavat ilmoitusvelvolliset sisäpiiriläiset ja pysyvät yritys-kohtaiset sisäpiiriläiset. Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, yhtiön varsinaisen tilintarkastajan päävastuullinen tilintarkastaja, varatilintarkastaja ja konsernin johtoryhmän jäsenet. Pysyviä yritys-kohtaisia sisäpiiriläisiä ovat henkilöt, jotka yhtiö on määritellyt pysyviksi yritys-kohtaisiksi sisäpiiriläisiksi. Yhtiö ylläpitää sisäpiirirekisteriään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n SIRE-järjestelmässä. Yhtiön sisäpiirihallinnon keskeiset menettelytavat ovat NASDAQ OMX Helsingin sisäpiiriohjeen mukaisia.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden ja todennut, että kaikki jäsenet ovat hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla riippumattomia sekä yhtiöstä että sen merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen työjärjestys

Hallitus on laatinut toimintaansa varten kirjallisen työjärjestyksen, joka sisältää määräykset muun muassa hallituksen järjestäytymisestä, kokousten järjestämisestä, kokouspöytäkirjoista, jäsenten salsapitovelvollisuudesta, esteellisyytilanteista, tärkeimmistä hallituksessa käsiteltävistä asioista, hallituksessa käsiteltäviä asioita koskevasta tiedottamisesta ja hallituksen toiminnan itsearvioinnista.

Valiokuntien työjärjestykset

Työjärjestysten mukaan valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan niiden rooli rajoittuu esitysten tekemiseen hallitukselle. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset.

TARKASTUSVALIOKUNNAN TYÖJÄRJESTYS

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan valiokunnassa on vähintään kolme jäsentä, jotka hallitus nimeää keskuudestaan vuosittain hallituksen toimikaudeksi. Jäsenillä on oltava valiokunnan tehtäväalueen edellyttämä pätevyys, ja vähintään yhdellä jäsenellä tulee olla asiantuntemusta erityisesti laskentatoimen tai kirjanpidon tai tarkastuksen alalla. Jäsenten on myös oltava riippumattomia yhtiöstä ja vähintään yhden jäsenen on oltava riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Jäsenten pätevyys ja riippumattomuus arvioidaan Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaisesti. Valiokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa, ja se raportoi toiminnastaan hallitukselle. Valiokunta keskittyy erityisesti yhtiön taloudellista raportointia ja valvontaa koskeviin asioihin. Sen tehtäviin kuuluvat muun muassa seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia, valvoa taloudellista raportointiprosessia, seurata yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta, seurata tilinpäätöksen tilintarkastusta, arvioida tilintarkastajan riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista yhtiölle, valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus, seurata yhtiön taloudellista tilannetta ja arvioida lakien ja määräysten noudattamista yhtiössä.

PALKITSEMISVALIOKUNNAN**TYÖJÄRJESTYS**

Palkitsemisvaliokunnan työjärjestyksen mukaan valiokunnassa on vähintään kolme jäsentä, jotka hallitus valitsee keskuudestaan vuosittain hallituksen toimikaudeksi. Valiokunnan jäsenistä enemmistön on oltava yhtiöstä riippumattomia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla. Valiokunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, ja se raportoi toiminnastaan hallitukselle. Valiokunnan tehtävänä on käsitellä ja valmistella Orion-konsernissa tapahtuvaan johdon ja henkilöstön palkitsemiseen liittyviä kysymyksiä sekä sellaisia toimivan johdon nimityskysymyksiä, jotka tulevat hallituksen päätettäväksi.

TUTKIMUSVALIOKUNNAN TYÖJÄRJESTYS

Tutkimusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan valiokunnassa on vähintään kolme jäsentä, jotka hallitus valitsee keskuudestaan vuosittain hallituksen toimikaudeksi. Valiokunnan jäsenistä enemmistön on oltava yhtiöstä riippumattomia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla. Valiokunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, ja se raportoi toiminnastaan hallitukselle. Valiokunta käsittelee ja arvioi Orion-konsernissa tapahtuvaan tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan liittyviä kysymyksiä ja tekee niistä esityksiä hallitukselle.

NIMITYSVALIOKUNNAN TYÖJÄRJESTYS

Hallituksen jäsenistä koostuvien valiokuntien lisäksi yhtiöllä on nimitysvaliokunta, johon hallinnointikoodin suosituksesta poiketen voi kuulua myös muita henkilöitä kuin hallituksen jäseniä. Yhtiö pitää poikkeamista perusteltuna ottaen huomioon sen omistusrakenne ja mahdollisuus joustavuuteen hallituksen valinnan valmistelussa. Nimitysvaliokunnan jäsenien enemmistön on oltava yhtiöstä riippumattomia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla. Valiokunnan työjärjestyksen mukaan hallitus valitsee valiokunnan jäsenet vuosittain toimikaudeksi, joka kestää valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka. Ennen valintaa hallitus kuulee äänimäärän mukaan yhtiön suurimpien osakkeenomistajien näkemyksiä valiokunnan kokoonpanosta.

Kuuleminen tapahtuu tapaamisessa, johon kutsutaan äänimäärän mukaan yhtiön kaksikymmentä suurinta osakkeeluetteloon merkittyä osakkeenomistajaa. Suurimpia osakkeenomistajia laskettaessa ei kuitenkaan huomioida sellaisia osakkeenomistajia, joiden omistamien osakkeiden nojalla ei saa osallistua yhtiökokoukseen. Valiokunta kokoontuu tarpeen mukaan. Valiokunnan tehtävänä on valmistella ja antaa hallitukselle suositus varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävästä ehdotuksesta hallituksen kokoonpanoksi ja palkkioiksi. Suosituksensa valiokunta ilmoittaa hallitukselle. Valiokunnan valmistelemaa suositusta ei pidetä osakkeenomistajan tekemänä ehdotuksena yhtiökokoukselle eikä valiokunnan suosituksella ole vaikutusta hallituksen itsenäiseen päätöksentekovaltaan tai oikeuteen tehdä ehdotuksia yhtiökokoukselle.

Orion Oyj:n hallitus ja valiokunnat**Orion Oyj:n hallituksen kokoonpano 25.3.2008 alkaen**

- Matti Kavetvuo, puheenjohtaja
- Jukka Ylppö, varapuheenjohtaja
- Eero Karvonen
- Leena Palotie
- Vesa Puttonen
- Hannu Syrjänen

Kaikki hallituksen jäsenet ovat hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla riippumattomia yhtiöstä.

Hallituksen jäsenet esitellään vuosikertomuksen sivuilla 54–55 sekä yhtiön internet-kotisivulla www.orion.fi/sijoittajille

Tarkastusvaliokunnan kokoonpano

- Vesa Puttonen (puheenjohtaja)
- Eero Karvonen
- Jukka Ylppö

Palkitsemisvaliokunnan kokoonpano

- Matti Kavetvuo (puheenjohtaja)
- Vesa Puttonen
- Hannu Syrjänen

Tutkimusvaliokunnan kokoonpano

- Leena Palotie (puheenjohtaja)
- Eero Karvonen
- Matti Kavetvuo

Nimitysvaliokunnan kokoonpano

- Timo Maasilta (puheenjohtaja)
- Kari Jussi Aho
- Matti Kavetvuo
- Timo Ritakallio
- Jukka Ylppö

Tilikaudella 2008 hallitus kokoontui yhteensä 15 kertaa, joista 2 oli puhelinkokouksia. Jäsenien keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 94,4 %. Tilikaudella 2008 valiokunnat kokoontuivat seuraavasti, suluissa keskimääräinen osallistumisprosentti:

- tarkastusvaliokunta 6 kertaa (100 %)
- palkitsemisvaliokunta 4 kertaa (100 %)
- tutkimusvaliokunta 4 kertaa (91,7 %)
- 29.10.2008 valittu nimitysvaliokunta 2 kertaa (100 %).

Hallitus suoritti toimintansa itsearviointin syksyllä 2008.

Hallituksen jäsenien palkitseminen

Yhtiökokouksen 25.3.2008 päätöksen mukaisesti hallituksen puheenjohtajalle maksetaan vuosipalkkiona 72 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 49 000 euroa ja hallituksen jäsenelle 36 000 euroa. Lisäksi hallituksen puheenjohtajalle maksetaan kokouspalkkiona 1 200 euroa kokoukselta, hallituksen varapuheenjohtajalle 900 euroa kokoukselta ja hallituksen jäsenelle 600 euroa kokoukselta. Edellä mainitut kokouspalkkiot maksetaan myös hallituksen asettamien valiokuntien puheenjohtajille ja jäsenille.

Hallituksen puheenjohtajalla on puhelinetu. Kaikkien hallituksen jäsenien matkakustannukset korvataan yhtiön matkustusohjesäännön mukaisesti.

Edellä mainitut vuosipalkkiot maksetaan 60 % rahana ja 40 % yhtiön osakkeina siten, että 4.4.2008 hankittiin Orionin B-osakkeita NASDAQ OMX Helsingin kaupankäynnistä hallituksen puheenjohtajalle 28 800 eurolla, hallituksen varapuheenjohtajalle 19 600 eurolla ja hallituksen jäsenelle 14 400 eurolla. Rahana maksettava osa vuosipalkkiosta, joka vastaa suunnilleen ennakonpidätykseen tarvittavaa määrää, maksettiin 25.4.2008. Vuosipalkkiot kattavat hallituksen koko toimikauden.

Hallituksen jäsenille tilikaudella 2008 maksetut palkkiot

	Kokonaispalkkio 2008, €	Kokonaispalkkiosta B-osakkeina maksettu osuus, kpl
Matti Kavetvuo, puheenjohtaja	100 080	2 095
Jukka Ylppö, varapuheenjohtaja	65 500	1 426
Eero Karvonen	51 000	1 047
Leena Palotie	47 400	1 047
Vesa Puttonen	53 400	1 047
Hannu Syrjänen	46 800	1 047
Hallitus yhteensä	367 180	7 709

Palkkiot muodostuvat hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä ja sisältävät luontoisedut.

Hallituksen jäsenten osakeomistukset Orion Oyj:ssä 31.12.2008

	A-osakkeita	Muutos tilikauden alusta	B-osakkeita	Muutos tilikauden alusta	Osakkeita yhteensä	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
Matti Kavetvuo, puheenjohtaja	110 596	0	85 184	2 095	195 780	0,14	0,21
Jukka Ylppö, varapuheenjohtaja	1 247 136	-110 320	289 514	1 426	1 536 650	1,09	2,26
Eero Karvonen	546 200	0	20 263	1 047	566 463	0,40	0,98
Leena Palotie	0	0	4 263	1 047	4 263	0,00	0,00
Vesa Puttonen	0	0	6 263	1 047	6 263	0,00	0,00
Hannu Syrjänen	0	0	1 840	1 047	1 840	0,00	0,00
Hallitus yhteensä	1 903 932	-110 320	407 327	7 709	2 311 259	1,64	3,44

Osakeomistus sisältää myös alaikäisten lasten sekä määräysvalta-yhteisöjen omistuksen.

Jukka Ylppön kohdalla A-osakkeiden määrän muutos johtuu siitä, että Muutos-sarakkeessa mainittu määrä kuuluu hänen vuoden 2008 aikana täysi-ikäiseksi tulleen lapselleen.

Hallituksen jäsenten omistukseen vuonna 2008 tulleet B-osakkeet ovat tulleet heille osakkeina maksettuna osuuksina vuosipalkkiosta.

Ajanmukaiset tiedot hallituksen jäsenten osakeomistuksista löytyvät kotisivulta www.orion.fi/sijoittajille sekä Suomen Arvopaperikeskuksen SIRE-järjestelmästä.

Konsernin johtoryhmän jäsenten osakeomistukset Orion Oyj:ssä 31.12.2008

	A-osakkeita	Muutos tilikauden alusta	B-osakkeita	Muutos tilikauden alusta	Osakkeita yhteensä	Osuus osakkeista %	Osuus äänistä %
Timo Lappalainen	0	0	7 550	2 150	7 550	0,01	0,00
Satu Ahomäki	0	0	713	713	713	0,00	0,00
Markku Huhta-Koivisto	0	0	20 250	2 450	20 250	0,01	0,00
Olli Huotari	0	0	1 200	1 200	1 200	0,00	0,00
Liisa Hurme	0	0	525	525	525	0,00	0,00
Pekka Kaivola	764	0	8 675	2 015	9 439	0,01	0,00
Jari Karlson	0	0	5 900	1 900	5 900	0,00	0,00
Pekka Kosi	428	0	3 264	480	3 692	0,00	0,00
Reijo Salonen	0	0	1 700	1 700	1 700	0,00	0,00
Riitta Vartiainen	36	0	3 863	863	3 899	0,00	0,00
Johtoryhmä yhteensä	1 228	0	53 640	13 996	54 868	0,03	0,01

Osakeomistus sisältää myös alaikäisten lasten sekä määräysvalta-yhteisöjen omistuksen.

Ajanmukaiset tiedot johdon osakeomistuksista ja niiden muutoksista ilmenevät Suomen Arvopaperikeskuksen SIRE-järjestelmästä. Henkilöstön edustajana johtoryhmässä toimiva Liisa Remes ei kuulu yhtiön julkiseen sisäpiiriin.

Tilintarkastaja kaudella 2008

Yhtiön tilintarkastaja on PricewaterhouseCoopers Oy -KHT-yhteisö, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Janne Rajalahti. Varatilintarkastaja on KHT Kati Malmivuori.

Tilintarkastajille maksetaan palkkiot hyväksytyyn laskun mukaisesti. Suoritetut palkkiot on eritelty [Tilinpäätöksen 2008 liitetiedoissa nro. 4, sivulla 85 ja yhtiön kotisivulla \[www.orion.fi/sijoittajille\]\(http://www.orion.fi/sijoittajille\)](#)

Yhtiön operatiivinen johto

Toimitusjohtaja

Orion Oyj:n toimitusjohtajana on toiminut Timo Lappalainen 1.1.2008 alkaen.

TOIMITUSJOHTAJAN TOIMISUHDETTA KOSKEVAT EHDOT

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa toimisuhteen 6 kuukautta. Toimitusjohtajan irtisanoessa toimisuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta, ellei toisin sovita. Toimisuhte päättyy irtisanomisaajan kuluttua. Mikäli toimisuhte sanotaan irti joko yhtiön toimesta tai toimitusjohtajan toimesta yhtiön sopimusrikkomuksen vuoksi, suoritetaan, elleivät osapuolet toisin sovi, toimitusjohtajalle erillisenä irtisanomiskorvauksena toimisuhteen päättymisen jälkeen 18 kuukauden rahapalkkaa vastaava määrä. Mikäli toimisuhte sanotaan irti toimitusjohtajan toimesta muusta syystä kuin yhtiön sopimusrikkomuksen vuoksi, ei erillistä irtisanomiskorvausta suoriteta.

Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta ja eläkkeen tavoitetasoksi 60 %.

TOIMITUSJOHTAJAN PALKITSEMINEN

Toimitusjohtajan palkitsemisesta päättää hallitus. Toimitusjohtajalle tilikaudelta 2008 maksetut palkat, palkkiot, luontoisedut ja tulospalkkiot olivat yhteensä 501 039 euroa, josta palkat ja luontoisedut olivat 390 839 euroa ja tulosperusteiset palkkiot 110 200 euroa.

Orion-konsernin johtoryhmä

Orion-konsernin johtoryhmän kokoonpano 1.1.2008 alkaen

- Timo Lappalainen, Orion Oyj:n toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja, Orion Diagnostica
- Satu Ahomäki, Johtaja, Eläinlääkkeet
- Markku Huhta-Koivisto, Johtaja, Erityistuotteet ja Fermion
- Olli Huotari, Johtaja, Esikuntatoiminnot
- Liisa Hurme, Johtaja, Alkuperälääkkeet
- Pekka Kaivola, Johtaja, Global Sales
- Jari Karlson, Johtaja, Talous ja Hallinto
- Pekka Konsi, Johtaja, Toimitusketju
- Reijo Salonen, Johtaja, Tutkimus ja kehitys
- Riitta Vartiainen, Johtaja, Liiketoiminnan kehittäminen ja tuki

Henkilöstön edustajana johtoryhmässä on tutkimusassistentti Liisa Remes.

Johtoryhmän jäsenet esitellään vuosikertomuksen sivuilla 56–57 sekä yhtiön internet-kotisivulla www.orion.fi/sijoittajille

KONSERNIN JOHTORYHMÄN JÄSENTEN PALKITSEMINEN

Konsernin johtoryhmän muiden jäsenten palkitsemisesta päättää hallitus tai hallituksen puheenjohtaja. Heidän palkitsemisjärjestelmänsä koostuu kuukausipalkasta sekä suorituspohjaisesta tulospalkkiosta. Tulospalkkioiden perusteena ovat ennalta sovitut tulostavoitteet sekä henkilökohtaiset tavoitteet.

Johtoryhmän jäsenille, toimitusjohtaja mukaan lukien, tilikaudelta 2008 maksetut palkat, palkkiot, luontoisedut ja tulosperusteiset palkkiot olivat yhteensä 2 689 051 euroa, josta palkat ja luontoisedut olivat 1 958 658 euroa ja tulosperusteiset palkkiot 730 393 euroa.

OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Tammikuussa 2007 Orion Oyj:n hallitus päätti uudesta osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä konsernin noin kolmellekymmenelle (30) avainhenkilölle.

Osakekannustinjärjestelmällä kannustetaan avainhenkilöitä pitkäjänteiseen työntekoon omistaja-arvon kasvattamiseksi ja vahvistetaan heidän sitoutumistaan yhtiön toiminnan kehittämiseen. Mahdollinen palkkio määräytyy vuosien 2007–2009 liikevoittotavoitteiden sekä avainhenkilöille erikseen sovittavien tavoitteiden täyttymisen perusteella. Palkkio maksetaan yhtiön B-osakkeina, rahana tai näiden yhdistelmänä. Ohjelman kohteena olevien osakkeiden määrä on enintään 350 000 osaketta, mikä vastaa noin 0,25 % yhtiön kaikista osakkeista. Osakkeisiin liittyy eräitä erityistilanteita lukuun ottamatta kiello luovuttaa osakkeita kahden vuoden kuluessa palkkion suorittamisesta.

JOHDON PALKITSEMINEN YHTEENSÄ

Orionin hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmän muille jäsenille tilikaudelta 2008 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut olivat yhteensä 3 056 231 euroa (2 877 690 euroa vuonna 2007).

Riskienhallinta

Riskien hallinta on merkittävä osa Orion-konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmää ja se liittyy tiiviisti yhtiön vastuurakenteisiin sekä toiminnan valvonnan periaatteisiin.

Orionin tavoitteena on tunnistaa, mitata ja hallita ne riskit, jotka mahdollisesti uhkaavat yhtiön toimintaa tai asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kokonaisvaltaista riskienhallintaprosessia, käytännön toimenpiteitä sekä vastuiden määrittelyä kehitetään säännöllisesti toteutettavilla riskikartoituksilla, jotka kattavat:

- strategiset riskit, mukaan lukien tutkimus- ja kehitysriskit
- operatiiviset riskit, kuten myynti- ja liikeriskit, tuotantoriskit, vahinkoriskit, turvallisuusriskit ja ympäristöriskit
- rahoituksen riskit.

Strategiset riskit

Liiketoiminnan pitkän aikavälin kehitysrisikit

Uusien lääkkeiden kehittämiseen liittyy merkittäviä riskejä, jotka johtuvat kehitystyön vaatimasta pitkästä aikajänteestä sekä lopputulokseen liittyvästä epävarmuudesta; saadaanko tuote koskaan markkinoille. Tätä strategista riskiä pyritään hallitsemaan seuraavin keinoin:

- Konsernissa on muitakin terveydenhuoltoon liittyviä liiketoiminta-alueita kuin omien alkuperälääkkeiden kehittämiseen perustuvia yksiköitä. Näitä konsernin liiketoimintaa tasapainottavia muita yksiköitä ovat mm. geneeriset lääkkeet, eläinlääkkeet ja diagnostiset testit.
- Lääkkeiden tuotevalikoimaa pyritään pitämään riittävän laajana.
- Tuotekehitys- ja markkinointiriskiä jaetaan työskentelemällä tiiviissä yhteistyössä partnereiden kanssa.

Alkuperälääkkeiden osuus konsernin liikevaihdosta ja tuloksesta on huomattava. Orion tekee intensiivistä tutkimusta tavoitteenaan tuoda omia, uusia alkupe-
rälääkkeitä kansainvälisille markkinoille, mutta konsernilla ei kuitenkaan ole takeita siitä, että näiden uusien tuotteiden tuonti markkinoille tapahtuu odotusten mukaisesti. Lisäksi yhteistyössä

partnereiden kanssa voi tapahtua muutoksia, esimerkiksi yritysjärjestelyistä johtuen.

Strategisten riskien kenttään voidaan lukea myös yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmän sekä raportointiperiaatteiden kattavuus. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin (Corporate Governance) 2008 mukainen selkeä hallinto- ja ohjausjärjestelmä luo luottamusta Orion-konserniin ja sen johtamiseen. Luottamuksen perustana on, että järjestelmän olennaisimmat piirteet ja periaatteet on selostettu julkisesti, ja että eri tahojen vastuut, oikeudet, velvollisuudet ja raportointisuhteet ovat määritelty selkeästi.

Lisäksi yhtiö kasvattaa sidosryhmien, kuten ympäröivän yhteiskunnan, pääomamarkkinoiden ja omistajiensa luottamusta muun ohella tiedottamalla tapahtumista, yhtiön toiminnasta ja taloudellisesta tilanteestaan avoimesti, totuudenmukaisesti, johdonmukaisesti ja oikea-aikaisesti.

Tutkimus- ja kehitysrisikit

Alkuperälääkkeiden kehittämiseen liittyy monia epävarmuustekijöitä. Tyypillisesti markkinoille asti pääsee vain noin yksi kymmenestä kliiniseen vaiheeseen edenneestä tutkimushankkeesta. Tärkeimmät syyt kehitysprojektien epäonnistumiseen liittyvät tutkittavana olevan lääkeaihion tehoon tai turvallisuuteen. Tämän vuoksi lääkkeen farmakologisia ominaisuuksia, kuten tehoa ja turvallisuutta, kartoitetaan vaiheittain etenevissä tutkimuksissa, joissa vain lääkeviranomaisen luvalla voidaan jatkaa kliinisiin, ihmisillä tehtäviin tutkimuksiin. Lääkkeen farmakologiaa ja turvallisuutta testataan laajasti prekliinisten laboratoriomallien avulla, sekä seuraamalla siedettävyyttä ja haittavaikutuksia kaikissa kliinisten tutkimusten vaiheissa.

Laajoissa tutkimushankkeissa Orionin hallitus tekee päätöksen siirtyä tutkimuksen vaiheesta seuraavaan. Pienemmissä hankkeissa päätöksen tekee konsernin ylin johto. Nämä päätökset perustuvat aina laajaan analyysiin, jossa arvioidaan siihen mennessä saavutettuja tutkimus-

tuloksia ja markkinatilannetta. Myyntilupahakemusta ja valmisteyhteenve-toa varten lääketutkimuksen eri vaiheet ja tulokset dokumentoidaan huolellisesti lääkeviranomaisten arvioitavaksi. Lääkkeen aiheuttamat haittavaikutukset ovat viranomaisten edellyttämässä seurannassa myös markkinoilletulon jälkeen.

Taloudelliset riskit kasvavat tutkimusten edetessä kliinisiin ihmistutkimuksiin. Tutkimusten kallein jakso on viimeinen, niin sanottu kolmas kliininen tutkimusvaihe, joka on monikansallinen ja se käsittää useita satoja, tai jopa tuhansia potilaita. Tutkimusten kaksoissokkometelmällä pyritään saamaan mahdollisimman luotettava kuva lääkkeen tehosta ja turvallisuudesta. Tämän vuoksi Orion jakaa kolmannen vaiheen tutkimuksiin liittyvää suurta taloudellista riskiä tekemällä nämä tutkimukset pääsääntöisesti yhteistyössä toisen, muun ohella tuotteen markkinointiin osallistuvan lääkeyhtiön kanssa.

Kilpaileviin ns. geneerisiin lääkevalmisteisiin liittyvät riskit

Lääkealalle on tyypillistä, että ns. geneeristen lääkkeiden valmistajat yrittävät saada omat, yleensä alkuperäisvalmistajan tuotteita halvemmat lääkkeensä myyntiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tämä voi tapahtua esimerkiksi pyrkimällä murtamaan oikeusteitse alkuperäisvalmistajan patentit tai muut immateriaali-oikeudet jo ennen näiden raukeamista. Tästä toiminnasta voi aiheutua alkupe-
räsvalmistajalle korkeita oikeudenkäynti- ja muita kuluja sekä mahdollisesti merkittäviä myynnin menetyksiä.

Orion pyrkii tuotteitaan kehittäessään suojaamaan ne mahdollisimman hyvin ja laaja-alaisesti sekä puolustamaan tehokkaasti tuotteidensa oikeuksia sekä yksin että yhdessä markkinointipartnereiden kanssa.

Lääkkeiden hintojen laskupaine

Normaalin hintakilpailun lisäksi lääkkeiden hintoihin laskupainetta luovat monet pääsääntöisesti viranomaispäätösten aikaansaamat tekijät valtioiden pyrkiessä

hillitsemään kansallisten lääkekustannusten nousua. Näitä ovat esimerkiksi lääkevaihto eli geneerinen substituuotio ja viitehintoihin perustuvat korvattavuuskäytännöt sekä niitä koskevissa säännöksissä tapahtuvat muutokset, sekä lääkkeiden hintojen ja korvattavuuden leikkaukset. Hintojen laskupainetta lisää myös EU:n alueella tapahtuva rinnakkaisuutuonti.

Orion varautuu näihin seikkoihin pitämällä tuotevalikoiman riittävän monipuolisena, lisäämällä jatkuvasti kustannustehokkuutta ja kohdentamalla sekä kehitys- että myyntiresurssit oikein.

Operatiiviset riskit

Myynti- ja liikeriskit

Lääkkeiden myynti vaatii yleensä varsin laajan myyntiedustajien verkoston, jonka ylläpitäminen nostaa kiinteitä kustannuksia. Orionin liiketoiminta perustuu toisaalta omaan myyntiverkostoon Euroopassa ja toisaalta yhteistyökumppaneiden avulla tapahtuvaan myyntiin muilla alueilla. Tällä rakenteella pyritään löytämään tasapaino käytettävissä olevien resurssien ja riskinkantokyvyn sekä omien uusien alkuperätuotteiden maailmanlaajuisen markkinoinnin vaatimien panostusten välillä.

Niillä alueilla, joilla Orionilla on oma myyntiorganisaatio, on myynnin jatkuvasti oltava riittävän korkealla tasolla kannattavuuden ylläpitämiseksi. Tämä edellyttää yleensä tarpeeksi laajaa tuotevalikoimaa.

Uuden, itse kehitetyn tuotteen tuominen markkinoille on erityisen kallista suhteellisen pienelle yhtiölle, kuten Orionille. Kustannukset ovat merkittäviä varsinkin silloin, jos yhtiöllä ei vielä ole toimintaa maassa, jossa lanseeraus on tarkoitus tehdä.

Lääketuotantoriskit

Lääkkeiden valmistus on säännöllisten viranomaistarkastusten kohteena. Lääkkeiden tulee olla turvallisia, tehokkaita ja kaikki laatuvaatimukset täyttäviä.

Lääketuotannossa joudutaan jo näiden lakisääteisten vaatimusten johdosta kiinnittämään huomiota erilaisiin lääkkeen turvallisuutta ja laatua uhkaaviin riskeihin.

Lääkkeiden asianmukainen laatu varmistetaan järjestelmällisellä toiminnan kokonaishallinnalla, joka kattaa kaikki lääkkeiden laatuun välittömästi ja välillisesti vaikuttavat asiat. Toimintaa ohjataan kattavalla ohjeistuksella sekä riittävällä materiaalien ja valmistajien ennako- ja jälkivalvonnalla.

Juridiset, immateriaalioikeudelliset ja viranomaissäännöksiin liittyvät riskit

Lääkealaa koskevat useat viranomaisten erityismääräykset ja ala on viranomaisten tarkassa valvonnassa. Lääkkeiden valmistus, jakelu ja lääketutkimus edellyttävät viranomaisten toimilupia. Myös kilpailuviranomaiset valvovat lääkealaa. Orionissa on selkeät toimintaperiaatteet, joilla huolehditaan näiden määräysten noudattamisesta.

Lääkealalle on tyypillistä immateriaalioikeuksien erittäin keskeinen asema. Orionin aseman varmistamiseksi niin myynnissä olevien kuin kehitettävien tuotteiden patenttitilannetta seurataan koko ajan maailmanlaajuisesti. Näin huolehditaan siitä, että Orionin kehittämien tuotteiden oikeuksia pystytään puolustamaan, ja että Orion ei itse loukkaa muiden patentteja tai muita immateriaalioikeuksia.

Patenttisuojan on kuitenkin ajallisesti rajoitettu ja merkittävän tuotteen patenttisuojan umpeutuminen voi vaikuttaa negatiivisesti konsernin liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen. Orionilla ei ole myöskään takeita siitä, että kehitettävälle uusille tuotteille saadaan patenttisuojaa halutussa laajuudessa tai että viranomaiset myöntävät tuotteille vaadittavat myyntiluvat.

Tuotevastuuriskit

Kuten aiemmin tutkimus- ja kehitysrisikien kuvauksessa todettiin, uuden lääkkeen tuloa markkinoille edeltävät laajat, vaihtelevat etenevät tutkimukset,

joissa kartoitetaan lääkkeen farmakologisia ominaisuuksia, kuten tehoa ja turvallisuutta. Lääkkeen myynnin ja markkinoinnin aloittaminen edellyttää lääkeviranomaisten myöntämää myyntilupaa.

Lääkkeen aiheuttamat haittavaikutukset ovat viranomaisten edellyttämässä seurannassa myös markkinoilletulon jälkeen. Orion pyrkii edellä kuvatuin tutkimukseen ja lääketuotantoon liittyvin keinoin ennalta varmistamaan, ettei tuotteisiin liity sellaisia haittavaikutuksia, jotka saattaisivat johtaa korvausvastuuseen tai merkittävän tuotteen poistoon markkinoilta.

Tuotevastuuriskin taloudellisten vaikutusten varalta Orion-konsernin tuotteet ja toiminta on vakuutettu toiminta- ja tuotevastuuvakuutuksella, joka kattaa myös kliiniset tutkimukset, pois lukien tutkimukset, jotka tehdään Yhdysvalloissa tai Kanadassa. Vakuutuksen tarkoituksena on antaa suoja vakuutusmaksun maksaneen tahon vahingonkorvausvelvollisuuden varalta. Edellä mainittua suojaa on rajoitettu tavanomaisilla vakuutusehdoilla mm. rahamääräisesti. Lisäksi vakuutus-suojan ulkopuolelle jäävät tietyt tuotteet ja lääkkeiden vaikuttavat aineet, joista osa kuuluu myös Orionin liiketoiminnan piiriin. Näiden ei kuitenkaan arvioida kasvattavan olennaisesti Orionin tuotevastuuriskiä.

Vahinkoriskit

Lakisääteisten vakuutusten lisäksi Orionilla on omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvakuutukset kattamassa oleelliseksi arvioituja ja vakuutusten avulla rajattavia vahinkoriskejä.

Yritysturvallisuusriskit

Konsernin yritysturvallisuusohjeet sisältyvät Orionin sisäiseen johtamisohjeistoon. Konsernin turvallisuuspolitiikalla pyritään varmistamaan toiminnan häiriötön jatkuvuus, henkilöiden turvallisuus, omaisuuden ja ympäristön suojaaminen vahingoilta sekä tietoturvatietojen riittävyys. Yritysturvallisuusohjeet sisältävät turvallisuustoiminnan periaatteet

ja ne kattavat lisäksi ohjeet kriisienhallintaan. Ohjeistuksen lisäksi tietoturvapoliittikka sisältää tietoturvan tavoitteet, keskeiset periaatteet ja vastuut.

Ympäristöriskit

Ympäristöturvallisuuden ohjeistus sisältää yksityiskohtaiset toimintaohjeet ja vastuut. Ympäristöasioiden kehittämistä ja valvomista varten on konsernin jokaiseen yksikköön nimetty vastuuhenkilöt. Ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia seurataan mm. päästöjä mittaamalla, jätteiden määrää tarkkailemalla ja raaka-aineiden käyttömääriä tilastoimalla. Ympäristönsuojelun toteutumista valvotaan vuotuisilla sisäisillä tarkastuksilla. Yhtiöllä on sen toiminnan vaatimat, voimassa olevat ympäristöluvut.

Tuotehankinta- ja yritysostoriskit

Orion pyrkii laajentamaan liiketoimintaansa ostamalla tai sisäänlisenioimalla kehitteillä olevia tai jo valmiita, markkinoilla olevia tuotteita muilta lääkeyhtiöiltä, tai mahdollisesti ostamalla muita lääke- tai bioalan yrityksiä. Tällaisia hankkeita toteutettaessa pyritään noudattamaan asianmukaista huolellisuutta sekä hyödyntämään yhtiön sisäistä ja ulkoista osaamista suunnitteluvaiheessa, toteutusvaiheessa sekä sulautettaessa ostettuja toimintoja yhtiön muuhun toimintaan.

Tuotehankintoihin ja mahdollisiin yritysostoihin voi liittyä tavanomaisia yrityskauppavastuita ja -riskejä sekä muita niiden luonteeseen ja arvoon liittyviä vastuita ja riskejä.

Osaamisen turvaaminen

Orionin menestys on riippuvainen sen ylimmän johdon, tutkimus- ja kehitys- sekä muun henkilöstön osaamisesta. Yhtiön henkilöstöjohtamisen tavoitteena on työhyvinvoinnin edistäminen sekä osaamisen ja työyhteisön jatkuva kehittäminen. Lisäksi Orionin menestys on riippuvainen yhtiön kyvystä palkata, kehittää, kouluttaa ja motivoida ammattitaitoista henkilöstöä sekä pitää heidät konsernin palveluksessa.

Rahoitusriskit

Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Rahoitusriskit jaetaan markkina-, luotto- ja maksuvalmiusriskeihin. Konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat valuuttakurssiriski ja vastapuoliriski.

Rahoitusriskien hallinnan pääperiaatteet on kuvattu yhtiön hallituksen hyväksymässä konsernin rahoituspolitiikassa. Rahoituksen hoito on keskitetty konsernin rahoitusosastolle.

Tarkempi kuvaus Orionin rahoitusinstrumenteista ja rahoitusriskien hallinnasta löytyy [Tilinpäätöksen liitetiedoista nro. 23 ja 24, vuosikertomuksen sivulta 94–97.](#)

Osakkeet ja omistuspohja

Orion Oyj:llä oli 31.12.2008 yhteensä 141 257 828 osaketta ja yhtiön osakepääoma oli 92 238 541,46 euroa. A-osakkeita oli 51 440 668 kappaletta ja B-osakkeita 89 817 160 kappaletta. Vuoden 2008 lopussa B-osakkeista oli yhtiön hallussa yhteensä 324 836 kappaletta. A- ja B-osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä 31.12.2008 ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 1 118 305 684 ääntä.

Sekä A- että B-osake antaa osakkeenomistajalle samat oikeudet yhtiön omaisuuteen ja osingonjakoon.

Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on noin 0,65 euroa osakkeelta.

Osakkeiden äänioikeudet

Jokainen A-osake oikeuttaa äänestämään yhtiökokouksessa kahdellakymmenellä (20) äänellä ja jokainen B-osake yhdellä (1) äänellä.

Yhtiökokouksessa osakkeenomistaja ei kuitenkaan saa äänestää suuremmalla äänimäärällä kuin mitä 1/20 yhtiökokouksessa edustettujen eri osakelajeihin kuuluvien osakkeiden yhteenlaskettu äänimäärä on. Yhtiöllä itsellään ja Orionin Eläkesäätiöllä ei ole äänioikeutta Orion Oyj:n yhtiökokouksessa.

Osakkeiden muuntaminen

Orionin yhtiöjärjestyksen mukaan kaikkien osakkeiden vähimmäismäärä on yksi (1) ja enimmäismäärä on 1 000 000 000 osaketta. Yhtiössä voi olla A-osakkeita enintään 500 000 000 kappaletta ja B-osakkeita enintään 1 000 000 000 kappaletta.

Yhtiöjärjestyksen nojalla osakkeenomistaja voi vaatia A-osakkeidensa muuntamista B-osakkeiksi osakelajien enimmäismäärän puitteissa. Vuoden 2008 aikana osakkeita muunnettiin yhteensä 1 118 020 kappaletta.

Hallituksen valtuutukset

Orion Oyj:n hallituksella on 25.3.2008 pidetyn yhtiökokouksen antama valtuu-

tus hankkia ja luovuttaa yhtiön omia osakkeita. Hallitus ei ollut vuoden 2008 loppuun mennessä käyttänyt tätä valtuutusta, joka on voimassa vuoden 2009 varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka.

Hallituksella ei ole valtuutusta korottaa osakepääomaa eikä laskea liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia.

Maaliskuussa 2008 Orionin hallitus käytti 2.4.2007 pidetyn yhtiökokouksen antamaa valtuutusta yhteensä 350 000 B-osakkeen hankintaan. Osakkeet hankittiin NASDAQ OMX Helsingin julkisesta kaupankäynnistä 17.–20.3.2008.

Hallituksen päätöksen mukaisesti yhteensä 25 164 kappaletta yhtiön hallussa olevaa B-osaketta luovutettiin 20.3.2008 konsernin avainhenkilöiden osakekannustinjärjestelmään kuuluville ja konsernin palveluksessa oleville henkilöille osakepalkkioina vuodelta 2007. Luovutettujen osakkeiden osakekohtainen luovutushinta oli 14,09 euroa, joka oli B-osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keski-kurssi 20.3.2008. Luovutettujen osakkeiden luovutushinta oli yhteensä 354 482,75 euroa.

Kaupankäynti Orionin osakkeilla

Orionin A- että B-osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsingissä suurten yhtiöiden ryhmässä, terveydenhuollon toimialaluokassa. Kaupankäynti yhtiön molemmilla osakkeilla alkoi 3.7.2006 tunnuksilla ORNAV ja ORNBV. Tietoja kaupankäynnistä yhtiön osakkeilla on saatavilla tästä päivämäärästä alkaen.

Yhtiön osakkeiden markkina-arvo 31.12.2008 ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli 1 697,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2008 aikana Orionin A-osakkeita vaihdettiin NASDAQ OMX Helsingissä yhteensä 2 508 220 kappaletta ja B-osakkeita 73 719 186 kappaletta. Vaihdetun osakkeiden arvo vastasi yhteensä 980,0 miljoonaa euroa. Vuoden aikana A-osakkeista vaihdettiin 4,8 % ja B-osakkeista

82,6 %. Keskimääräinen vaihto Orionin osakkeilla oli 54,1 %.

Orionin A-osakkeen kurssi laski vuoden 2008 aikana 25,5 % ja B-osakkeen 24,7 %. Samanaikaisesti NASDAQ OMX Helsingin indeksi laski 53,4 %. A-osakkeen päätöskurssi 31.12.2008 oli 12,00 euroa ja B-osakkeen päätöskurssi 31.12.2008 oli 12,07 euroa. Orionin A-osakkeen vuoden korkein kurssi oli 16,40 euroa ja alin kurssi 10,50 euroa. B-osakkeen korkein kurssi vuoden 2008 aikana oli 16,44 euroa ja alin kurssi 10,30 euroa.

Osakkeiden rekisteröinti ja omistuspohja

Orionin osakkeet kuuluvat Suomen Arvopaperikeskuksen (Euroclear Finland Oy) ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään ja Suomen Arvopaperikeskus on yhtiön virallisen osakasluettelon ylläpitäjä.

Orionilla oli vuoden 2008 lopussa kaikkiaan 43 119 rekisteröityä osakkeenomistajaa, joista yksityishenkilöitä oli 94,1 %. Heidän omistuksessaan oli koko osakekannasta 48,3 % ja kaikista äänistä 59,2 %. Hallintarekisteröityjä osakkeita oli 34,7 miljoonaa kappaletta. Niiden osuus kokonaisosakemäärästä oli 24,5 % ja 6,1 % yhteenlasketuista äänistä.

Orionin hallussa oli vuoden 2008 lopussa 324 836 kappaletta yhtiön omia B-osakkeita. Niiden osuus yhtiön koko osakekannasta on 0,2 % ja yhteenlasketusta äänimäärästä 0,03 %.

Liputusilmoitukset

Orionin tietoon ei tullut tilikauden aikana uusia tahoja, joiden omistus yhtiön osakepääomasta tai sen äänimäärästä ylittää arvopaperimarkkinalain mukaisen liputuskyynnyksen.

Johdon osakeomistukset

Vuoden 2008 lopussa hallituksen jäsenten yhteenlasketussa osakeomistuksessa oli yhteensä 2 311 259 kappaletta yhtiön osakkeita, joista 1 903 932 oli A-osakkei-

ta ja 407 327 B-osakkeita. Toimitusjohtajan omistuksessa oli vuoden 2008 lopussa 7 550 yhtiön osaketta, jotka kaikki olivat B-osakkeita. Konsernin johtoryhmän jäsenten (toimitusjohtaja pois luki) omistuksessa oli yhtiön osakkeista yhteensä 47 318 kappaletta, joista 1 228 oli A-osakkeita ja 46 090 B-osakkeita. Yhtiön ylimmän johdon omistuksessa oli näin ollen yhteensä 1,68 % yhtiön koko osakekannasta ja 3,46 % yhteenlasketus-

ta äänimäärästä. Luvut sisältävät myös alaikäisten lasten ja määräysvalta yhteisöjen omistukset.

Yhtiöllä ei ole voimassa olevia optio-ohjelmia.

Osoitteessa www.orion.fi/sijoittajille on saatavilla lisätietoja yhtiön osakkeista ja niiden kurseista. Samalta sivustolta löytyvät myös mm. kuukausittain päi-

vitettävät tiedot Orionin omistuspuhjan rakenteesta, lista suurimmista osakkeenomistajista ja päivitetty tiedot Orion-konsernin ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista.

Lisätietoja johdon omistuksista löytyy myös [vuosikertomuksen sivulta 107](#).

Orionin osakkeiden perustietoja 31.12.2008

	A-osake	B-osake	Yhteensä
ISIN-koodi	F10009014369	F10009014377	-
Kaupankäyntitunnus NASDAQ OMX Helsingissä	ORNAV	ORNBV	-
Reuters-koodi	ORNAV.HE	ORNBV.HE	-
Bloomberg-koodi	ORNAV.FH	ORNBV.FH	-
Osakepääoma, milj. €	33,6	58,6	92,2
Kirjanpidollinen vasta-arvo/osake, €	0,65	0,65	-
Osakemäärä yhteensä	51 440 668	89 817 160	141 257 828
% koko osakekannasta	36 %	64 %	100 %
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	-	324 836	324 836
Osakkeita yhteensä ilman omia osakkeita	51 440 668	89 492 324	140 932 992
Osakkeiden vähimmäismäärä	-	-	1
Osakkeiden enimmäismäärä	500 000 000	1 000 000 000	1 000 000 000
Ääniä/osake	20	1	-
Äänimäärä ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita	1 028 813 360	89 492 324	1 118 305 684
% kaikista äänistä	92 %	8 %	100 %
Osakkeenomistajia	14 363	34 891	43 119

Osakepääoman muutokset 1.7.2006–31.12.2008

	A-osakkeita	B-osakkeita	Osakkeita yhteensä	Ääniä yhteensä	Osakepääoma milj. €
1.7.2006	56 397 540	84 860 288	141 257 828		92,2
Osakkeiden muunnot 1.7.–31.12.2006	-843 300	843 300			
31.12.2006	55 554 240	85 703 588	141 257 828	1 196 788 388	92,2
Osakkeiden muunnot 1.1.–31.12.2007	-2 995 552	2 995 552			
31.12.2007	52 558 688	88 699 140	141 257 828	1 139 872 900	92,2
Osakkeiden muunnot 1.1.–31.12.2008	-1 118 020	1 118 020			
Omien osakkeiden hankinta	-	350 000			
Omien osakkeiden luovutus	-	-25 164			
31.12.2008	51 440 668	89 817 160	141 257 828	1 118 630 520	92,2
ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita	51 440 668	89 492 324	140 932 992	1 118 305 684	92,2

Omistusjakauma osakasryhmittäin 31.12.2008

Osakasryhmä	Omistajia	%	A-osakkeita	%	B-osakkeita	%	Osakkeita yhteensä	%	Ääniä yhteensä	%
Kotitaloudet	40 552	94,05	31 270 563	60,79	36 879 696	41,06	68 150 259	48,25	662 290 956	59,21
Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat	181	0,40	1 748 552	3,40	32 905 292	36,64	34 653 844	24,53	67 802 658	6,06
Julkisyhteisöt	44	0,10	6 385 504	12,41	5 889 664	6,56	12 275 168	8,69	133 599 744	11,94
Yritykset ja asuntoyhteisöt	1 650	3,83	7 352 336	14,29	4 388 215	4,89	11 740 551	8,31	151 434 935	13,54
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	605	1,40	4 246 490	8,26	4 967 114	5,53	9 213 604	6,52	89 896 914	8,04
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	86	0,22	370 305	0,72	4 397 863	4,90	4 768 168	3,38	11 877 637	1,06
Muut	0	0,00	66 918	0,13	64 480	0,07	131 398	0,09	1 402 840	0,13
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	1	0,00	0	0,00	324 836	0,36	324 836	0,23	324 836	0,03
Yhteensä	43 119	100,00	51 440 668	100,00	89 817 160	100,00	141 257 828	100,00	1 118 630 520	100,00

Omistusjakauma osakemäärän mukaan 31.12.2008

Osakemäärä	Omistajia	%	A-osakkeita	%	B-osakkeita	%	Osakkeita yhteensä	%	Ääniä yhteensä	%
1–100	7 876	18,27	167 329	0,33	432 904	0,48	537 992	0,38	3 154 064	0,28
101–1 000	23 851	55,31	3 106 307	6,04	9 178 227	10,22	10 666 263	7,55	54 742 368	4,89
1 001–10 000	10 221	23,70	11 630 961	22,61	21 274 993	23,69	29 901 787	21,17	223 182 897	19,95
10 001–100 000	1 069	2,48	11 149 630	21,68	13 017 690	14,49	26 694 614	18,90	264 011 853	23,60
100 001–1 000 000	87	0,20	10 516 342	20,44	10 557 084	11,75	21 199 515	15,01	235 907 818	21,09
1 000 001–	14	0,03	14 803 181	28,78	34 966 946	38,93	51 801 423	36,67	335 903 844	30,03
Yhteistilillä	0	0,00	66 918	0,13	64 480	0,07	131 398	0,09	1 402 840	0,13
Yhteensä	43 118	100,00	51 440 668	100,00	89 492 324	99,64	140 932 992	99,77	1 118 305 684	99,97
joista hallintarekisteröityjä	15	0,03	1 596 155	3,10	32 260 204	35,92	33 856 359	23,97	64 182 304	5,74
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	1	0,00	0	0,00	324 836	0,36	324 836	0,23	324 836	0,03
Osakkeet yhteensä	43 119	100,00	51 440 668	100,00	89 817 160	100,00	141 257 828	100,00	1 118 630 520	100,00

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2008 ¹⁾

Järjestys osakemäärän mukaan	A-osakkeet	B-osakkeet	Osakkeita yhteensä	% osakkeista	Ääniä yhteensä	% äänistä	Järjestys äänimäärän mukaan
1. Capital Research and Management Company ²⁾	0	7 281 692	7 281 692	5,15 %	7 281 692	0,65 %	
2. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 130 000	683 100	2 813 100	1,99 %	43 283 100	3,87 %	2.
3. Jouko Brade ja yhtiöt	2 051 531	574 376	2 625 907	1,86 %	41 604 996	3,72 %	4.
Brade Jouko	255 800	29 600			5 145 600		
Brade Oy	251 970	16 200			5 055 600		
Medical Investment Trust Oy	1 300 000	324 955			26 324 955		
Lamy Oy	2 152	187 521			230 561		
Helsinki Investment Trust Oy	200 000	5 000			4 005 000		
Helsinki Securities Oy	41 609	11 000			843 180		
Töölö Trading Oy	0	100			100		
4. Erkki Etola ja yhtiöt	2 429 948	3 526	2 433 474	1,72 %	48 602 486	4,34 %	1.
Etola Erkki	100 228	3 526			2 008 086		
Etra Trading Oy	2 329 720	0			46 594 400		
5. Orionin Eläkesäätiö ³⁾	1 765 624	378 699	2 144 323	1,52 %	(35 691 179)	(3,19 %)	
6. Maa- ja vesitekniikan tuki r.y. ja yhtiöt	2 083 360	0	2 083 360	1,47 %	41 667 200	3,72 %	3.
Maa- ja vesitekniikan tuki r.y.	1 034 860	0			20 697 200		
Tukinvest Oy	1 048 500	0			20 970 000		
7. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 577 440	205 450	1 782 890	1,26 %	31 754 250	2,84 %	5.
8. Kansaneläkelaitos	0	1 658 368	1 658 368	1,17 %	1 658 368	0,15 %	
9. Ylppö Jukka	1 247 136	289 514	1 536 650	1,09 %	25 232 234	2,26 %	6.
10. Valtion Eläkerahasto	0	1 300 000	1 300 000	0,92 %	1 300 000	0,12 %	
11. Saastamoisen Säätiö	1 189 996	0	1 189 996	0,84 %	23 799 920	2,13 %	7.
12. Aho Group Oy ja määräysvaltaäännet	1 067 836	3 157	1 070 993	0,76 %	21 359 877	1,91 %	8.
Helsingin Lääkärikeskus Oy	658 230	4			13 164 604		
Kliinisen Kemian Tutkimussäätiö	92 472	0			1 849 440		
Aho Juhani	276 029	0			5 520 580		
Aho Kari Jussi	21 215	426			424 726		
Porkkala Miia	5 115	426			102 726		
Lappalainen Annakajja	4 944	0			98 880		
Aho Antti	5 916	1 876			120 196		
Aho Ville	3 915	425			78 725		
13. Into Ylppö ja määräysvaltaäännet	776 736	240 200	1 016 936	0,72 %	15 774 920	1,41 %	9.
Ylppö Into	577 936	240 200			11 798 920	1,05 %	
Ylppö Eeva	106 400	0			2 128 000		
Ylppö Aurora	92 400	0			1 848 000		
14. OP-Delta Sijoitusrahasto	0	945 900	945 900	0,67 %	945 900	0,08 %	
15. Suomen Kulttuurirahasto	321 946	554 620	876 566	0,62 %	6 993 540	0,63 %	
16. SR Danske Invest Suomi Osake	0	577 738	577 738	0,41 %	577 738	0,05 %	
17. Eero Karvonen ja yhtiöt	546 200	20 263	566 463	0,40 %	10 944 263	0,98 %	10.
Karvonen Eero	73 170	3 592			1 466 992		
EVK-Capital Oy	473 030	16 671			9 477 271		
18. Maritza Salonen ja määräysvaltaäännet	545 126	0	545 126	0,39 %	10 902 520	0,97 %	
Salonen Maritza	445 046	0			8 900 920	0,80 %	
Salonen Reino, Kuolinpesä	30 980	0			619 600	0,06 %	
Maritza ja Reino Salosen säätiö	69 100	0			1 382 000	0,12 %	
19. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	292 800	193 250	486 050	0,34 %	6 049 250	0,54 %	
20. Relander Gustaf	460 000	0	460 000	0,33 %	9 200 000	0,82 %	
20 suurinta yhteensä	18 485 679	14 909 853	33 395 532	23,4 %	384 623 433	33,8 %	
Hallintarekisteröidyt (ilman Capital Research and Management Company)	1 596 155	24 978 512	26 574 667	18,8 %	56 901 612	5,1 %	
Muut	31 358 834	49 603 959	80 962 793	57,3 %	676 780 639	60,5 %	
Orionin hallussa olevat omat osakkeet	0	324 836	324 836	0,2 %	324 836	0,0 %	
Kaikki yhteensä	51 440 668	89 817 160	141 257 828	99,8 %	1 118 630 520	99,4 %	

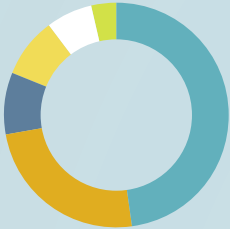
¹⁾ Luettelossa on ilmoitettu yhtiön suurimpien osakkeenomistajien suorat omistukset äänimäärineen, osakkeenomistajalla olevaan äänimäärään rinnastettavat liikkeeseenlaskijan tiedossa olevat osakkeenomistajan määräysvallassa olevalla yhteisöllä tai säätiöllä olevat äänimäärät, osakkeenomistajan ja sen määräysvallassa olevan yhteisön eläkesäätiöllä ja eläkekassalla olevat äänimäärät sekä muut äänimäärät, jonka käytöstä osakkeenomistaja voi yksin tai yhdessä kolmannen kanssa päättää tekemänsä sopimuksen nojalla tai muutoin.

²⁾ Tiedot perustuvat Capital Research and Management Company:n 21.11.2007 antamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 § mukaiseen ilmoitukseen.

³⁾ Ei äänioikeutta yhtiökokouksissa.

Osakkeiden jakautuminen osakasryhmittäin 31.12.2008

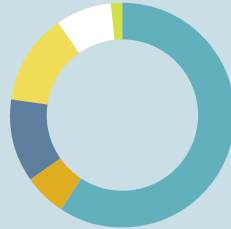
%

- Kotitaloudet 48 %
- Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat 25 %
- Julkisyhteisöt 9 %
- Yritykset ja asuntoyhteisöt 9 %
- Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 7 %
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset 3 %

Äänten jakautuminen osakasryhmittäin 31.12.2008

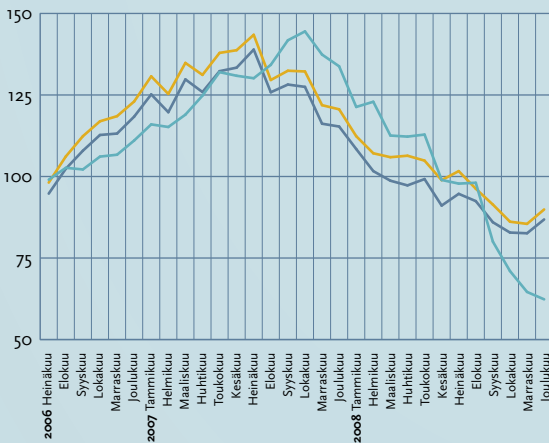
%

- Kotitaloudet 59 %
- Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat 6 %
- Julkisyhteisöt 12 %
- Yritykset ja asuntoyhteisöt 14 %
- Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt 8 %
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset 1 %

Osakkeiden kurssikehitys

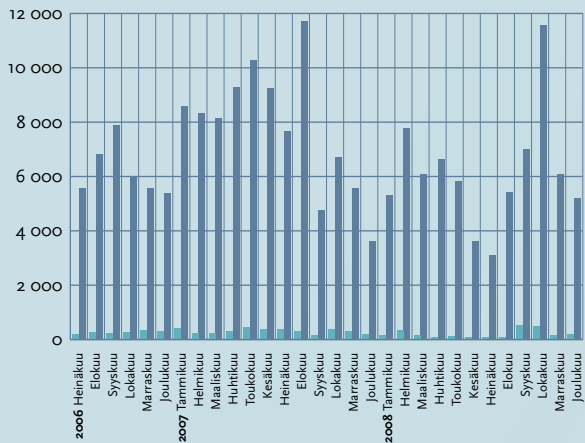
3.7.2006 = 100

- OMXH-indeksi
- A-osake
- B-osake

Osakkeiden vaihto

Kuukausivaihto, 1 000 kpl

- A-osake
- B-osake

Vuosikooste pörssitiedotteista 2008

Julkaisu-aika	Pörssitiedotteen otsikko ja aihe
02.01.2008	Orion kommentoi saamaansa uutta tiedonantoa intialaisen Sun Pharmaceutical Industries Ltd:n kyseenalaistamasta alkuperälääke Stalevo ® US-patentista nro 5,446,194
24.01.2008	Positiivinen tulos Parkinson-lääke Stalevolla tehdyn FIRST-STEP-tutkimuksen päämuuttujasta
30.01.2008	Orionin varsinaisessa yhtiökokouksessa valittavaa hallitusta koskeva nimitysvaliokunnan suositus
07.02.2008	Orion-konsernin tilinpäätöstiedote vuodelta 2007
07.02.2008	Orion Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 25.3.2008 käsiteltävät asiat
07.02.2008	Orion: vuosikooste Orion Oyj:n julkaisemista pörssitiedotteista ja -ilmoituksista vuonna 2007
07.02.2008	Orion haastaa oikeuteen Sun Pharmaceuticals -yhtiön Yhdysvalloissa puolustaakseen Stalevo ® -lääkettä suojaavaa patenttiaan nro 5,446,194
25.02.2008	Orion Oyj: GTX julkaisi Faasi III kliinisiä tuloksia 80 mg toremifeenisitraatista
28.02.2008	Orion-konsernin vuosikertomus 2007 on ilmestynyt
25.03.2008	Orion Oyj: Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset 25.3.2008
25.03.2008	Orion Oyj: hallituksen varapuheenjohtajaksi Jukka Ylppö. Valiokuntien kokoonpanot
15.04.2008	Orion hakee Stalevolle ® käyttöaiheen laajennusta
25.04.2008	Orion-konsernin osavuositarkastus kaudelta 1–3/2008
09.05.2008	Orion on päättänyt olla jatkamatta uuden COMT-estäjäaiheen tutkimusta
05.08.2008	Orion-konsernin osavuositarkastus kaudelta 1–6/2008
12.09.2008	Orion päivittää tietoja deksmedetomidiniin tutkimusohjelmasta
07.10.2008	Orion kommentoi entakaponin (Orionin alkuperälääke Comtan ®) geneeristä versiota koskevaa uutta, Sun Pharma Global, Inc:n USA:n myyntilupahakemusta
28.10.2008	Orion-konsernin osavuositarkastus kaudelta 1–9/2008
28.10.2008	Orion-konsernin taloudellisten katsausten julkaisupäivät vuonna 2009
29.10.2008	Orion Oyj:n nimitysvaliokunnan kokoonpano
03.11.2008	Orion kommentoi alkuperälääke Stalevo ® geneeristä versiota koskevaa Wockhardt Limited -yhtiön USA:n myyntilupahakemusta
12.11.2008	Orion haastaa oikeuteen Sun Pharma Global -yhtiön Yhdysvalloissa puolustaakseen alkuperälääke Comtan ® suojaavaa US-patenttiaan nro 5,446,194
19.11.2008	Orion uudistaa lääketutkimuksen ja -kehityksen toimintamallia. Neuvotteluesitys enintään 300 henkilön vähentämisestä Suomessa
08.12.2008	Orion haastaa oikeuteen Wockhardt USA, Inc. ja Wockhardt Limited -yhtiöt Yhdysvalloissa puolustaakseen Stalevo ® -alkuperälääkettä suojaavia US-patenttejaan
11.12.2008	Orion kommentoi Stalevo ® -alkuperälääkkeen geneerisiä 25/200/100; 37,5/200/150 ja 50/200/200 mg:n versioita koskevaa Wockhardt Limited -yhtiön USA:n myyntilupahakemusta
Julkaisu-aika	Pörssi-ilmoituksen otsikko ja aihe
16.01.2008	Orion-konserni julkaisee vuoden 2007 tilinpäätöstiedotteen 7.2.2008 klo 8.30
28.01.2008	98 020 Orionin A-osaketta muunnettu B-osakkeiksi
18.03.2008	Orion Oyj:n omien osakkeiden hankinta 17.3.2008
19.03.2008	Orion Oyj:n omien osakkeiden hankinta 18.3.2008
20.03.2008	Orion Oyj:n omien osakkeiden hankinta 19.3.2008
20.03.2008	Orion Oyj:n omien osakkeiden luovutus
17.04.2008	Orion-konserni julkaisee tammi–maaliskuun osavuositarkastuksen perjantaina 25.4.2008
16.06.2008	520 000 Orionin A-osaketta muunnettu B-osakkeiksi
23.07.2008	Orion-konserni julkaisee tammi–kesäkuun osavuositarkastuksen tiistaina 5.8.2008
28.07.2008	500 000 Orionin A-osaketta muunnettu B-osakkeiksi
17.10.2008	Orion julkaisee osavuositarkastuksen tammi–syyskuulta 28.10.2008

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Orion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään maanantaina 23.3.2009 klo 16.00 Helsingin Messukeskuksessa, osoitteessa Messuaukio 1. Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, on oltava merkittynä Suomen Arvopaperikeskuksen (Euroclear Finland Oy) ylläpitämään osakasluetteloon 13.3.2009. Yhtiökokous pidetään suomeksi.

Kutsu ja kokousaineisto

Kutsu yhtiökokoukseen on julkaistu Helsingin Sanomissa 7.2.2009. Yhtiökokousta koskevat tiedot ja kokousaineisto ovat saatavilla Orionin kotisivulla osoitteessa www.orion.fi/sijoittajille

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen

Yhtiökokoukseen ilmoittautuminen alkaa 6.2.2009 ja kokoukseen tulee ilmoittautua viimeistään 13.3.2009, klo 16.00 mennessä. Ilmoittautumisen voi suorittaa

- internetin kautta osoitteessa

- www.orion.fi noudattaen siellä annettuja ohjeita
- puhelimitse numeroon 010 426 5252
- faxilla numeroon 010 426 2323
- kirjallisesti osoitteeseen
Orion Oyj, Osakeasiat
PL 65
02101 Espoo

Ilmoittauduttaessa internetin välityksellä, faksilla tai kirjeitse ilmoittautumisen on oltava perillä ennen määräajan päättymistä.

Mahdolliset valtakirjat tulee toimittaa ilmoittautumisajan kuluessa.

Hallintarekisteröidyn osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeutta, tulee olla merkittynä Orion Oyj:n väliaikaiseen osakasluetteloon 13.3.2009.

Osingonmaksu

Orion Oyj:n hallitus esittää 23.3.2008 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että 31.12.2008 päättäneeltä tilikaudelta maksetaan osinkoa 0,95 euroa osakkeelta, mikä vastaa 98 %:n osingonjakosuhdetta. Mikäli yhtiökokous hyväksyy tämän ehdotuksen, osinko maksetaan niille osakkeenomistajille, jotka ovat osingonmaksun täsmäytyspäivänä 26.3.2009 merkittynä Orion Oyj:n osakkeenomistajiksi Arvopaperikeskuksen pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallituksen ehdotuksen mukainen osingonmaksupäivä on 2.4.2009.

Osakkeenomistajille, jotka eivät ole siirtäneet osakekirjojaan arvo-osuusjärjestelmään osingonmaksun täsmäytyspäivään mennessä, maksetaan osinko vasta osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään siirtämisen jälkeen.

Orionin julkaisut ja niiden jakelu

Orionin julkaisut ovat saatavilla suomeksi ja englanniksi ja ne löytyvät yhtiön kotisivuilta osoitteesta

• www.orion.fi/sijoittajille

Yhtiön julkaisujen tilaajaksi voi rekisteröityä tilauslomakkeella osoitteessa

• www.orion.fi/sijoittajille » Julkaisut » Julkaisujen tilaukset. Julkaisuja voi tilata myös Orionin viestinnästä osoitteesta corpcom@orion.fi.

Vuoden 2008 vuosikertomus postitettiin vielä kaikille osakasrekisterin mukaisille osakkeenomistajille, jotka eivät olleet määränneet markkinointikieltoa osakasrekisteriin. Keväällä 2010 julkaistava vuoden 2009 vuosikertomusta Orion ei enää lähetä osakkeenomistajille automaattisesti, vaan painettu vuosikertomus lähetetään vain tilauksesta.

Voitte liittyä tulevien vuosien vuosikertomuksien postituslistalle

- internet-sivuiltamme osoitteesta www.orion.fi/sijoittajille
- » Julkaisut » Julkaisujen tilaukset
- sähköpostitse Orionin viestinnästä osoitteesta corpcom@orion.fi
- puhelimitse numerosta 010 426 3504, Minna Lyhykäinen

Viralliset lähetykset osakkeenomistajilleen Orion postittaa Arvopaperikeskuksen ylläpitämän osakasrekisterin mukaisiin osoitteisiin osakkeenomistajakohtaisesti. Virallisia lähetyksiä ovat muun muassa sellaiset yhtiökokoukset, jotka on osakeyhtiölain mukaisesti lähetettävä kaikille osakkeenomistajille kirjeitse.

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan muuttuneet yhteystiedot kaikkiin niihin pankkeihin tai pankkiiriliikkeisiin, joissa osakkeenomistajalla on arvo-osuustilejä.

Orion ei voi tehdä osoitteenmuutosta arvo-osuusjärjestelmään osakkeenomistajan puolesta.

Orionin kalenterissa 2009

Tilinpäätöstiedote vuodelta 2008	6.2.2009
Yhtiökokoukseen ilmoittautuminen alkaa	6.2.2009
Vuosikertomus 2008 julkaistaan	viikko 10
Yhtiökokoukseen ilmoittautuminen päättyy	13.3.2009 klo 16.00
Varsinainen yhtiökokous	23.3.2009 klo 16.00
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	26.3.2009
Osingonmaksupäivä	2.4.2009
Osavuusikatsaus tammi–maaliskuulta 2009	27.4.2009
Osavuusikatsaus tammi–kesäkuulta 2009	7.8.2009
Osavuusikatsaus tammi–syyskuulta 2009	26.10.2009

Hiljainen kausi

Ennen jokaista tulosjulkaisua Orion noudattaa kolmen viikon mittaista hiljaista kautta, jonka aikana yhtiön edustajat eivät tapaa analyytikoita tai sijoittajia eivätkä osallistu pääomamarkkinoihin liittyviin tilaisuuksiin. Hiljaisen kauden aikana yhtiö ei myöskään kommentoi raportoimattoman tai kuluvan kauden taloudellista tilannetta tai tulevaisuuden näkymiä.

Sijoittajakontaktit

Jos kaipaatte lisätietoja Orionista, ottakaa yhteyttä seuraaviin henkilöihin:

Susanna Siira
Sijoittajasuhdepäällikkö
Puh. 010 426 2782
etunimi.sukunimi@orion.fi

Jari Karlson
Talousjohtaja
Puh. 010 426 2883
etunimi.sukunimi@orion.fi

Arvioita Orionista sijoituskohteena

Arvioita Orionista sijoituskohteena saa käsityksemme mukaan seuraavista pankeista ja pankkiiriliikkeistä. Lista ei välttämättä kata kaikkia Orionista tehtyjä analyyseja. Kyseiset pankit tai pankkiiriliikkeet seuraavat Orionia oma-aloitteisesti, eikä yhtiö vastaa analyytikoiden esittämistä mielipiteistä tai arvioista.

ABG Sundal Collier

» www.abgsc.se

Evli Pankki

» www.evli.com

Pohjola Pankki

» www.pohjola.fi

Credit Suisse

» www.credit-suisse.com

FIM

» www.fim.com

SEB Enskilda

» www.seb.fi

Danske Bank

» www.danskebank.com

Goldman Sachs

» www.gs.com

Standard & Poor's

» www.standardandpoors.com

Dresdner Kleinwort

» www.drkw.com

Handelsbanken

» www.handelsbanken.fi

Öhman

» www.ohman.se

eQ Pankki

» www.eqonline.fi

Nordea Pankki

» www.nordea.fi

Päivitetty tiedot Orionista seuraavista analyytikoista löytyvät osoitteesta

» www.orion.fi/sijoittajille

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (kaudella keskimäärin)}}$	x 100
Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma (kaudella keskimäärin)}}$	x 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$	x 100
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahavarat}}{\text{Oma pääoma}}$	x 100
Osakekohtainen tulos, €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva voitto}}{\text{Osakemäärä ilman omia osakkeita kaudella keskimäärin}}$	
Osakekohtainen rahavirta ennen rahoituseriä, €	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta + investointien rahavirta}}{\text{Osakemäärä ilman omia osakkeita kaudella keskimäärin}}$	
Osakekohtainen oma pääoma, €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakemäärä kauden lopussa ilman omia osakkeita}}$	
Osakekohtainen osinko, €	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakemäärä kauden lopussa ilman omia osakkeita}}$	
Osingonjakosuhte, %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$	x 100
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Kauden viimeinen kaupantekokurssi}}$	x 100
Hinta/voitto-suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Kauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$	
Osakkeen keskikurssi, €	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Vaihdettujen osakkeiden määrä kaudella keskimäärin}}$	
Osakekannan markkina-arvo, milj. €	=	Osakemäärä kauden lopussa x kauden viimeinen kaupantekokurssi	

Tämä julkaisu sisältää tulevaisuutta koskevia lausumia, jotka sisältävät riskejä ja epävarmuustekijöitä. Nämä lausumat eivät perustu historiallisiin tosiasioihin vaan viittaavat yhtiön toimintoihin tai taloudelliseen tulokseen tulevaisuudessa. Lausumiin sisältyy ilmaisia tulevaisuuden strategioista ja niiden hyöty- ja tuotto-odotuksista. Näihin lausumiin liittyy riskejä ja epävarmuustekijöitä. Toteutuvat tulokset saattavat poiketa olennaisesti tässä lausutuista olettamuksista, johtuen lukuisista eri tekijöistä, mukaan lukien myös mahdollisuus, että Orion päättää olla toteuttamatta esitettyjä strategioita, tai että strategioihin perustuvia odotuksia ei saavuteta. Orion ei ole velvollinen myöhemmin päivittämään tai korjaamaan tämän julkaisun sisältämää informaatiota.

Vanha Orion Oyj jakautui 1.7.2006 kahdeksi uudeksi yhtiöksi, Orion Oyj:ksi ja Oriola-KD Oyj:ksi. Kaikki tässä julkaisussa annettu taloudellinen informaatio, joka perustuu sitä edeltäneeseen aikaan (proforma-luvut), on eriytetty jakautuneen Orion-konsernin tilinpäätöksistä. Tämä historiallinen informaatio on kuitenkin valmisteltu ainoastaan havainnollistamaan tiettyä kehitystä eikä se välttämättä kuvaa, millaiset nykyisen Orion Oyj:n tulos, taloudellinen asema, taikka oman pääoman tai kassavirtojen muutokset olisivat olleet, jos yhtiö olisi toimintonsa omana erillisenä oikeushenkilönä ennen 1.7.2006.

Orion Oyj
Orionintie 1
PL 65
02101 ESPOO

PUHELIN
010 4261

www.orion.fi

Orionin julkaisujen tilaajaksi voi rekisteröityä kotisivulla olevalla tilauslomakkeella. Julkaisuja voi tilata myös sähköpostitse osoitteesta corpcom@orion.fi

---

VISUAALINEN SUUNNITTELU:
Milton Oy

VALOKUVAT:
Tomi Parkkonen, Suomen Kuvapalvelu,
Getty Images, Gorilla, Fennopress

PAINO:
Erweko Painotuote Oy

PAPERIT:
KANNET: Galerie Art Matt 300 g
SISÄSIVUT: Galerie Art Matt 130 g
ja Novatech Ultimatt 90 g

HYVINVOINTIA RAKENTAMASSA